

a l e g e r i
2005

arbit

CZU 324 (478)

A 36

Proiect al Asociației pentru Democrație Participativă ADEPT
realizat cu sprijinul Ambasadei Regatului Țărilor de Jos

Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT este un centru independent, de analiză și consultanță privind procesul decizional, politic, electoral și social-economic din Republica Moldova și regiune. Misiunea ADEPT este de a promova valorile democratice și sprijini participarea activă la viața publică.

ADEPT, str. V. Alecsandri nr. 97, Chișinău, MD 2012
Tel.: (373 22) 210422, 212992, tel./fax: (373 22) 213494
E-mail: adept@e-democracy.md, www.e-democracy.md

ALEGERI 2005

Volum coordonat de Sergiu Bușcaneanu

La apariția publicației au mai contribuit:

Igor Boțan
Tamara Chitoroagă
Natalia Gîrdea

Lector:	Lucia Ciocanu
Coperta:	Mihai Bacinschi
Prezentare grafică și tehnoredactare:	Marin Bulat
Prepress:	Editura GUNIVAS

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Alegeri 2005/ coord.: Sergiu Bușcaneanu. – Ch.: Gunivas, 2005

(Tipogr...). – 164 p.

ISBN 9975-908-54-3

1000 ex.

324 (478)

Opiniile exprimate în această publicație nu reprezintă în mod neapărat punctul de vedere al instituției finanțatoare.

ISBN 9975-908-54-3

a l e g e r i 2005

*Proiect al Asociației pentru Democrație Participativă ADEPT
realizat cu sprijinul Ambasadei Regatului Țărilor de Jos*

alegeri

Asociația
pentru Democrație Participativă
ADEPT

Ambasada
Regatului Țărilor de Jos

CUPRINS

PREFAȚĂ	7
CAPITOLUL I. ALEGERI PARLAMENTARE 2005	8
1. Alegerile parlamentare 2005 – viziune de ansamblu	8
1.1. Radiografie generală	8
1.2. Profilul sociologic al listelor de candidați	9
1.3. Reprezentarea femeilor pe listele de candidați.....	10
2. Concurenți electorali principali.....	11
2.1. Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)...	11
2.2. Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD).....	21
2.3. Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)	35
3. Rezultatele alegerilor.....	53
3.1. Rezultatele votării pe țară	53
3.2. Rezultatele votării pe circumscripții.....	54
4. Observarea și evaluarea alegerilor	58
4.1. Observatori internaționali	58
4.2. Observatori naționali	59
5. Hotărârea Curții Constituționale cu privire la validarea mandatelor deputaților aleși în cadrul scrutinului parlamentar din 6 martie 2005 (extras).....	59
CAPITOLUL II. PARLAMENTUL DE LEGISLATURA A XVI-A	62
1. Lista deputaților.....	62
2. Structura și conducerea Parlamentului	64
2.1. Structura Parlamentului	64
2.2. Conducerea Parlamentului.....	65
CAPITOLUL III. ALEGERI PREZIDENȚIALE	68
1. Alegerea Președintelui Republicii Moldova.....	68
1.1. Stabilirea datei alegerilor și instituirea comisiei speciale pentru alegerea Președintelui.....	68
1.2. Candidați la funcția de Președinte.....	68
1.3. Votarea Președintelui	68
1.4. Fișa biografică a Președintelui Republicii Moldova Vladimir Voronin	71
2. Hotărârea Curții Constituționale cu privire la confirmarea rezultatelor alegerii Președintelui Republicii Moldova.....	72

3.	Discursuri la început de mandat.	
	Desemnarea primului-ministru al RM.....	74
3.1.	Discursul de investitură al domnului Vladimir Voronin, Președintele Republicii Moldova, 7 aprilie 2005.....	74
3.2.	Decretul privind desemnarea candidatului pentru funcția de prim-ministru	76
3.3.	Alocuțiunea domnului Vladimir Voronin, Președintele Republicii Moldova, rostită în ședința Parlamentului, 8 aprilie 2005	77
CAPITOLUL IV. GUVERNUL TARLEV-II.....		81
1.	Structura Guvernului.....	81
2.	Conducerea Guvernului	82
3.	Programul de activitate a Guvernului pe anii 2005–2009 „Modernizarea țării – bunăstarea poporului”	93
CAPITOLUL V. ANALIZE ȘI COMENTARII.....		127
1.	Semne bune anul are?.....	127
2.	Un început defectuos al campaniei electorale	130
3.	Ce oferte economice au principalii concurenți electorali?	132
4.	Faza finală a campaniei electorale.....	134
5.	Programele electorale ale partidelor din Republica Moldova: context și substanță.....	137
6.	Electorală 2005 în viziunea egalității genurilor	141
7.	Constatări postelectorale	142
8.	Șansa democratizării Republicii Moldova.....	145
9.	Alegerile prezidențiale.....	155

PREFAȚĂ

Scopul acestei publicații este de a pune împreună un șir de materiale relevante pentru o imagine de ansamblu asupra alegerilor Parlamentului din 6 martie 2005, urmate de alegerea șefului statului. Rezultatele acestor alegeri, documentele elaborate și făcute publice de către garnitura guvernamentală aleasă vor determina actul de guvernare în perioada 2005–2009.

Alegerile desfășurate periodic reprezintă evenimente de importanță majoră care focalizează atenția opiniei publice interne și a celei internaționale asupra întregului spectru de probleme cu care se confruntă societatea în plan intern și extern. De aceea radiografia generală a desfășurării alegerilor, văzută atât prin prisma percepțiilor actorilor electorali, cât și prin cea a monitorizărilor efectuate de observatorii naționali și internaționali fixează principalele puncte de reper pentru estimarea unei stări de fapt, pe care ofertele electorale ale concurenților angajați în cursa alegerilor promet să le depășească.

Starea de fapt, profilul democrației moldovenești prfecom și așteptările cetățenilor pentru următoarea perioadă de guvernare pot fi desprinse din structura sociologică a noii garnituri parlamentare care reflectă modul de reprezentare a diferitelor categorii de cetățeni. Structura și componența organelor de conducere ale forului legislativ sînt determinate în mare măsură de principalele sarcini ce urmează a fi realizate în baza ofertelor electorale ale formațiunilor reprezentate.

Votul unanim al deputaților din toate fracțiunile parlamentare în susținerea declarației din 24 martie 2005 a fixat reperele unui consens național în privința vectorului strategic de integrare europeană, precum și în privința soluționării celei mai dificile probleme cu care se confruntă Republica Moldova — conflictul transnistrean. Cu toate acestea, diferența firească de opinii dintre diferite părți ale opoziției și majoritatea parlamentară lasă destul spațiu pentru concurența de idei și pentru abordarea fenomenului politic, dar mai ales a celui social-economic. Astfel, doar două fracțiuni parlamentare de opoziție au acceptat condiționat să susțină la 4 aprilie 2005 candidatura formațiunii majoritare la funcția de șef al statului. Condiționarea s-a referit la asumarea obligației de către șeful statului de a întreprinde măsuri pentru democratizarea societății moldovenești. Cît privește programul de guvernare al majorității, îndreptat spre soluționarea necesităților social-economice ale cetățenilor, acesta îi aparține în exclusivitate partidului de guvernământ.

Structura Guvernului, programul de activitate al acestuia, alături de alte documente menționate, au fost inserate în această publicație pentru a oferi principalele puncte de reper pentru monitorizarea calității guvernării și a felului în care cei care au primit mandatul cetățenilor de a-i governa își onorează promisiunile.

În sfîrșit, volumul cuprinde un set de comentarii care reflectă de o manieră mai mult sau mai puțin obiectivă modul în care a început și s-a desfășurat campania electorală, problemele cu care s-au confruntat concurenții, efectele factorilor interni și externi asupra unor evoluții cu caracter contradictoriu pentru stabilitatea politică din Republica Moldova.

CAPITOLUL I

ALEGERI PARLAMENTARE 2005

1. Alegerile parlamentare 2005 – viziune de ansamblu

1.1. Radiografie generală

Alegerile parlamentare din 6 martie 2005 au fost cea de a IV-a competiție electorală de acest fel după proclamarea independenței Republicii Moldova.

În vederea organizării scrutinului, pe întreg teritoriul Republicii Moldova și peste hotarele acesteia au fost deschise 1970 de secții de votare, arondate la 37 de circumscripții electorale de nivelul doi. Din întreg numărul secțiilor de votare, 9 dintre acestea au fost deschise pentru cetățenii moldoveni din regiunea transnistreană, în localități subordonate administrativ autorităților de la Chișinău, iar 23 de secții de votare – pe lângă misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova din străinătate.

La scrutinul parlamentar au participat 23 de concurenți electorali, inclusiv 2 blocuri electorale, 9 partide sau mișcări social-politice și 12 candidați independenți¹. Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD) a fost constituit din Alianța „Moldova Noastră” (AMN), Partidul Democrat din Moldova (PDM) și Partidul Social-Liberal (PSL), iar Blocul electoral „Patria-Родина” (BEPR) – din Partidul Socialist din Moldova și Partidul Socialiștilor din Republica Moldova.

În urma modificării Codului electoral în 2002, la alegerile parlamentare din 2005, pentru prima dată în istoria electorală a Republicii Moldova, a fost aplicat pragul electoral succesiv de 6% pentru o formațiune politică, de 9% pentru un bloc electoral format din două formațiuni și de 12% pentru o alianță electorală din trei și mai multe formațiuni. Pentru candidații independenți a fost menținut același prag electoral de 3%, utilizat și la alegerile parlamentare din 2001.

La scrutin au participat 64,84% din alegătorii incluși în listele electorale. Cea mai mare rată de participare la alegeri (82,01%) a fost înregistrată în raionul Basarabeasca, iar cea mai mică rată de participare (55,03%) – în mun. Chișinău.

În urma alegerilor, doar **Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), Blocul electoral „Moldova Democrată” și Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)** au reușit să acumuleze suficiente voturi pentru a depăși pragul de reprezentare în Parlament. Astfel, PCRM a întrunit 45,98% din voturile valabil exprimate, BMD – 28,53%, iar PPCD – 9,07%. Drept urmare, după distribuirea proporțională a celor 16,42% din sufragiile valabil exprimate pentru ceilalți 20 de concurenți electorali, PCRM a intrat în posesia a 56 mandate de parlamentar, BMD – 34 mandate, iar PPCD – 11 mandate.

Scrutinul electoral din 2005 a fost monitorizat de 817 observatori internaționali, de 158 jurnaliști din străinătate, precum și de peste 2300 observatori locali independenți. Misiunea Internațională de Observare a Alegerilor (MIOA), care a reunit observatori din partea BIDD/ OSCE, Adunării Parlamentare a OSCE, Adunării Parlamentare a Consiliului Europei și Parlamentului European, a conchis că alegerile parlamentare din 6 martie 2005 s-au desfășurat în general în conformitate cu standardele internaționale în materie de alegeri.

¹ A se vedea lista completă a concurenților electorali la paragraful nr. 3 – „Rezultatele alegerilor”.

1.2. Profilul sociologic al listelor de candidați

Concurenți electorali	Numărul total de candidați	Domiciliul		Vârsta medie (ani)	Aparența politică	
		mun. Chișinău	alte localități		Mem-bri de partid	Candi-dați ne-afiliați politic
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	103	53	50	50	79	24
Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)	103	41	62	44	99	4
Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD)	103	59	44	47	99	4
Partidul Social-Democrat din Moldova (PSDM)	103	44	59	47	103	0
Blocul electoral „Patria-Родина” (BEPR)	100	47	53	46	78	22
Mișcarea social-politică Republicană „Ravnopravie” (MSPRR)	69	30	39	45	54	15
Uniunea Centristă din Moldova (UCM)	103	50	53	45	88	15
Uniunea Muncii „Patria-Родина” (UMPR)	99	27	72	45	99	0
Partidul Țărănesc Creștin Democrat din Moldova (PȚCDM)	103	50	53	38	100	3
Partidul Republican din Moldova (PRM)	57	42	15	46	38	19
Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova (PDSEM)	103	67	36	42	99	4
Total	1046	510	536	45	936	110

1.3. Reprezentarea femeilor pe listele de candidați

Concurenți electorali	Numărul total de candidați	Numărul femeilor	În procente %	Femei printre primii 20 pe listă
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	103	21	20,38	3
Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)	103	51	49,51	10
Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD)	103	25	24,27	3
Partidul Social-Democrat din Moldova (PSDM)	103	22	21,35	4
Blocul electoral „Patria-Родина” (BEPR)	100	25	25,00	1
Mișcarea social-politică Republicană „Ravnopravie” (MSPRR)	69	25	36,23	6
Uniunea Centristă din Moldova (UCM)	103	16	15,50	4
Uniunea Muncii „Patria-Родина” (UMPR)	99	34	34,34	5
Partidul Țărănesc Creștin Democrat din Moldova (PȚCDM)	103	12	11,65	2
Partidul Republican din Moldova (PRM)	57	29	50,87	8
Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova (PDSEM)	103	28	27,18	3
Total	1046	288	28,75	49

2. Conurenți electorali principali

2.1. *Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)*

Vladimir Voronin — președinte al PCRM

Platforma electorală

La 6 martie 2005 vor avea loc alegerile noului parlament al țării. De rezultatele acestor alegeri va depinde în mare măsură viitorul țării și al poporului. Noi am reușit să obținem stabilitatea, iar acum obiectivul pe care ni-l propunem să-l realizăm împreună cu dumneavoastră este modernizarea.

Partidul Comuniștilor este ferm convins că Moldova poate și trebuie să renască din punct de vedere economic și spiritual.

În decurs de patru ani de guvernare a PCRM s-a realizat, cu eforturi susținute, ceea ce partidul și-a propus în cadrul alegerilor parlamentare precedente, chiar dacă multe din obiectivele trasate păreau a fi irealizabile. Noi însă am realizat imposibilul!

- * S-a dublat bugetul de stat.
- * A crescut de două ori volumul producției în industrie și de 1,5 ori – în agricultură.
- * S-au creat 100 de mii de noi locuri de muncă.
- * S-a majorat de două ori salariul mediu lunar real pe țară.
- * S-au majorat mai mult de două ori pensiile și bursele.
- * S-a asigurat asistența medicală garantată pentru păturile social-vulnerabile ale populației (pensionari, copii, invalizi, șomeri), s-a implementat sistemul de medicină prin asigurări și s-au restabilit spitalele.
- * S-a reușit indexarea și achitarea depunerilor bănești ale populației, devalorizate la începutul anilor '90.
- * S-au mărit de 2,5 ori alocațiile bugetare pentru știință și învățământ.
- * S-a revizuit Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova și s-a restabilit statutul raioanelor.
- * A fost semnat documentul de importanță strategică – Planul individual de acțiuni „Uniunea Europeană – Moldova”.
- * S-a redus substanțial, aproape cu 140 de milioane dolari SUA, povara datoriei externe de stat.
- * S-a asigurat stabilitatea, s-a stopat degradarea socială și s-a restabilit încrederea în viitor.

Dar acesta e doar ÎNCEPUTUL! Noi trebuie să învingem definitiv sărăcia și înapoierea. În următorii patru ani, în Moldova vor avea loc și alte reforme esențiale. Pentru această perioadă Partidul Comuniștilor înaintează patru priorități strategice:

- * o nouă calitate a vieții;
- * modernizarea economică;
- * integrarea europeană;
- * consolidarea societății.

Acesta este programul nostru comun, stimați concetățeni, pe care îl vom realiza împreună! Acesta este CUVÎNTUL nostru pe care îl dăm în fața tuturor alegătorilor și pe care din nou îl vom confirma prin FAPTE.

2005–2009.

NOUA CALITATE A VIEȚII ÎNSEAMNĂ:

- * 300 de mii de noi locuri de muncă și majorarea de trei ori a salariului mediu lunar, care ar depăși suma de 300 de dolari.
- * Majorarea salariului în sfera bugetară (pedagogi, medici, lucrători ai culturii, savanți, funcționari, lucrători ai organelor de drept) de trei ori. Triplarea mării-mii pensiilor. Dublarea numărului de locuri de studii finanțate de la buget în instituțiile de învățământ superior ale țării și majorarea de trei ori a burselor.
- * Dublarea pachetului garantat de servicii medicale prestate cetățenilor țării și creșterea calității lor în baza reutilării tehnice a tuturor structurilor republicane și raionale de ocrotire a sănătății.
- * Realizarea programului național „Satul moldovenesc” – muncă bine plătită, gazificarea fiecărei locuințe (conectarea gratuită la rețeaua de gaze a locuințelor pedagogilor și medicilor de la sate), telefon pentru fiecare doritor, INTERNET în fiecare școală.

2005–2009.

MODERNIZAREA ECONOMICĂ PRESUPUNE:

- * Dublarea, către anul 2009, a investițiilor în economia Moldovei și a bugetului.
- * Realizarea Strategiei de Creștere Economică și de Reducere a Sărăciei, strategie recunoscută pe plan internațional. Omul sărac nu poate fi liber.
- * Încurajarea business-ului mic și mijlociu, sporirea, cu 30%, a ponderii sectorului privat în volumul total al produsului intern brut, reducerea, cu 15%, a impozitului pe venit și micșorarea de 1,5 ori a contribuțiilor de asigurări vărsate în fondul de salarizare.
- * Realizarea programului de redresare economică a regiunilor țării, sporirea cotei lor în volumul total al produsului intern brut cu 50%.
- * Promovarea în continuare a cursului de creare în țară a unui sector agrar complex, competitiv și stimularea modernizării tehnologice în mediul rural pe baza recunoașterii necondiționate a dreptului țăranilor de a dispune de pământul care le aparține.

2005–2009.

INTEGRAREA EUROPEANĂ PRESUPUNE:

- * Transformarea Moldovei într-un stat al standardelor europene și al investițiilor eficiente în economia țării, deschiderea piețelor occidentale pentru mărfurile moldovenești.
- * Circulația liberă, fără vize, a cetățenilor Moldovei în țările Europei, protecția

- juridică și socială sigură a compatrioților noștri aflați peste hotare.
- * Promovarea unei susțineri sociale moderne sigure a populației, realizarea programelor prioritare, a principiilor educației europene deschise și a celor ale culturii europene.
 - * Consolidarea bunelor relații cu vecinii noștri – Ucraina și România – ca bază pentru dezvoltarea potențialului CSI la o nouă etapă și întărirea parteneriatului strategic cu Rusia.

2005–2009.

CONSOLIDAREA SOCIETĂȚII ÎNSEAMNĂ:

- * Unificarea țării noastre și a poporului nostru multinațional pe principiile stimei reciproce, toleranței și dezvoltării democratice generale.
- * Unificarea țării noastre pe baza garantării juridice a dezvoltării tuturor formelor de proprietate și a inițiativei private, continuării combaterii active a corupției și a birocratismului.
- * Unificarea țării noastre pe baza dezvoltării libere a tuturor culturilor naționale originale și a inițiativelor sociale promițătoare, pe baza respectării sentimentelor celor credincioși.
- * Crearea unei astfel de societăți în care libertatea persoanei și libertatea opțiunii vor fi asigurate de bunăstare și prosperitate.

Stimați alegători!

În cei 4 ani care s-au scurs am realizat ceea ce în deceniile precedente nu a reușit să realizeze nici un partid, nici un guvern. Am demonstrat că putem soluționa cele mai complicate sarcini. În toate acțiunile noastre ne-am călăuzit de bine, echitate și lege. Vom proceda la fel și pe viitor.

Noi garantăm numai ceea ce putem și sîntem datori să facem pentru țara noastră și poporul ei. Toate scopurile noastre sînt prin excelență raționale. Ne sînt clare căile și metodele de realizare a lor. Avem voință și competența necesare pentru a le realiza. Avem nevoie doar de încrederea și susținerea Dumneavoastră, împreună, prin muncă insistentă și temeinică, vom asigura prosperarea și bunăstarea fiecărei familii! Împreună vom transforma Moldova într-o țară bogată, cu oameni avuți!

CU NOI MOLDOVA VA CÎȘTIGA!

REPUBLICĂ, PUTERE A POPORULUI, SOCIALISM!

Lista de candidați ai PCRM

Nr.	Numele, prenumele	Domiciliul	Anul nașterii	Apartenența politică
1	Voronin Vladimir	mun. Chișinău	1941	PCRM
		Inginer-economist, politolog, jurist, Președinte al Republicii Moldova, președinte al PCRM		
2	Ostapciuc Eugenia	mun. Chișinău	1947	PCRM
		Inginer-tehnolog, președinte al Parlamentului Republicii Moldova		

3	Tarlev Vasile	mun. Chișinău	1963	-
		Inginer-mecanic, prim-ministru al Republicii Moldova		
4	Stepaniuc Victor	mun. Chișinău	1958	PCRM
		Pedagog, jurist, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
5	Postoico Maria	mun. Chișinău	1950	PCRM
		Jurist, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
6	Cristea Valerian	mun. Chișinău	1950	PCRM
		Inginer-energetician, viceprim-ministru al Republicii Moldova		
7	Mantorov Oleg	s. Unguri, r-nul Ocnîța	1947	PCRM
		Pedagog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
8	Mișin Vadim	mun. Chișinău	1945	PCRM
		Jurist, doctor în drept, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
9	Stoicov Iurie	or. Călărași	1955	PCRM
		Inginer-mecanic, politolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
10	Panciuc Vasilii	mun. Bălți	1949	-
		Inginer în telecomunicații, primar al municipiului Bălți		
11	Camerzan Mihail	mun. Chișinău	1952	-
		Pedagog, vicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova		
12	Garev Valerii	mun. Chișinău	1944	PCRM
		Inginer, politolog, președinte al fracțiunii PCRM în Consiliul municipal Chișinău, pensionar		
13	Eriomin Iurie	mun. Chișinău	1949	PCRM
		Inginer-tehnolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
14	Tkaciuk Marc	mun. Chișinău	1966	PCRM
		Istoric, doctor în istorie, consilier al Președintelui Republicii Moldova		
15	Pasecinic Arcadii	mun. Chișinău	1942	PCRM
		Inginer-electrician, consilier al președintelui PCRM		
16	Prijmireanu Dumitru	mun. Chișinău	1951	PCRM
		Pedagog, economist-organizator, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
17	Eremciuc Vladimir	or. Ocnîța	1951	PCRM
		Medic-sanitar, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
18	Țurcan Vladimir	mun. Chișinău	1954	-
		Jurist, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Moldova în Federația Rusă		

19	Bondarenco Elena	or. Soroca	1965	PCRM
		Economist, prim-secretar al CR al PCRM Soroca		
20	Ceaicovschi Alexandr	mun. Chișinău	1943	PCRM
		Inginer-constructor, pensionar		
21	Gherman Stela	s. Slobozia-Șirăuți, r-nul Briceni	1974	PCRM
		Pedagog, primar al satului Slobozia-Șirăuți		
22	Calin Ivan	mun. Chișinău	1935	PCRM
		Agronom-savant, politolog, diplomat, doctor în economie, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
23	Lupu Marian	mun. Chișinău	1966	-
		Economist, ministru al Economiei		
24	Antosii Vladimir	or. Florești	1951	-
		Inginer, manager general al SA „Natur-Bravo”, Chișinău		
25	Iovv Vasile	mun. Chișinău	1942	PCRM
		Inginer-tehnolog, politolog, doctor în economie, viceprim-ministru al Republicii Moldova		
26	Zimina Larisa	or. Edineț	1954	PCRM
		Pedagog, politolog, vicepreședinte al raionului Edineț		
27	Vitiuc Vladimir	mun. Bălți	1972	PCRM
		Manager-economist, politolog, vicedirector al Combinatului de produse alimentare din mun. Bălți		
28	Dragan Semion	mun. Chișinău	1953	PCRM
		Inginer-constructor, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
29	Reidman Oleg	mun. Chișinău	1952	PCRM
		Specialist în radiofizică și electronică, consilier al Președintelui Republicii Moldova		
30	Bondarciuc Nicolae	mun. Chișinău	1941	PCRM
		Inginer-electrician, politolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
31	Ivanov Alexei	or. Orhei	1952	PCRM
		Economist, politolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
32	Dragomir Vladimir	or. Ștefan Vodă	1944	PCRM
		Pedagog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
33	Borgan Serafima	or. Rezina	1942	PCRM
		Zooinginer, politolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
34	Stati Sergiu	mun. Chișinău	1961	PCRM
		Profesor de istorie, viceministru al Afacerilor Externe		

35	Petrenco Grigore	mun. Chișinău	1980	PCRM
		Economist, prim-secretar al CC al Comsomolului din Republica Moldova		
36	Gudumac Eva	mun. Chișinău	1941	-
		Medic-chirurg, pediatru, doctor habilitat în medicină, membru corespondent al AȘM, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
37	Cavlac Ecaterina	or. Taraclia	1948	PCRM
		Inginer-economist, șef al filialei Băncii Sociale, or. Taraclia		
38	Balmoș Galina	or. Strășeni	1961	PCRM
		Pedagog, jurist, secretar al Consiliului raional Strășeni		
39	Vlah Irina	mun. Comrat	1974	-
		Jurist, șef al Secției Juridice a Executivului UTA Găgăuzia		
40	Bodișteanu Vasile	or. Glodeni	1947	-
		Agronom, președinte al Uniunii teritoriale a sindicatelor agriculturii și alimentației „Agroindsind”		
41	Calmațui Valeriu	or. Ungheni	1950	PCRM
		Inginer-electrician, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
42	Mîndru Victor	mun. Chișinău	1959	PCRM
		Constructor-tehnolog, șef al Oficiului Teritorial Chișinău al Aparatului Guvernului Republicii Moldova		
43	Borgula Ludmila	mun. Chișinău	1940	PCRM
		Inginer-tehnolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
44	Ștepa Boris	or. Glodeni	1949	PCRM
		Pedagog, politolog, manager, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
45	Todoroglo Dmitrii	mun. Chișinău	1944	PCRM
		Agronom-savant, ministru al Agriculturii și Industriei Alimentare		
46	Anton Mircea	or. Anenii Noi	1942	PCRM
		Tehnician-planificator, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
47	Popa Gheorghe	or. Cantemir	1956	PCRM
		Inginer-economist, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
48	Afonin Alim	or. Florești	1963	PCRM
		Inginer-constructor, șef al Oficiului Teritorial Florești al Aparatului Guvernului Republicii Moldova		

49	Oleinic Nicolae	mun. Chişinău	1943	-
		Economist, mecanic, preşedinte al consiliului companiei „Agropetrol”, preşedinte al Organizaţiei „Comunitatea Ucraineană”		
50	Cotorobai Alexandru	com. Cobusca Nouă, r-nul Anenii Noi	1957	-
		Inginer-mecanic, preşedinte al cooperativei de producţie agricolă „Aroma”, com. Cobusca Nouă		
51	Mocan Mihail	mun. Chişinău	1962	-
		Jurist, preşedinte al Uniunii Veteranilor Războiului din Afganistan		
52	Gozun Petru	mun. Chişinău	1951	-
		Inginer-electrofizician, conducător al colectivului de dansuri „Codreanca”		
53	Guţu Ivan	or. Ocniţa	1947	-
		Profesor de istorie, şef al Oficiului Teritorial Edineţ al Aparatului Guvernului Republicii Moldova		
54	Sidorov Mihail	mun. Chişinău	1946	-
		Jurist, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
55	Chetraru Iosif	or. Cimişlia	1945	PCRM
		Zootehnician, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
56	Daţco Albert	mun. Chişinău	1960	PCRM
		Inginer-mecanic, preşedinte al Uniunii Organizaţiilor Invalizilor din Republica Moldova		
57	Jdanov Alexandru	mun. Chişinău	1932	PCRM
		Agronom-savant, doctor în economie, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
58	Zagarodnîi Anatolie	or. Hînceşti	1973	PCRM
		Jurist, şef al Oficiului Teritorial Hînceşti al Aparatului Guvernului Republicii Moldova		
59	Domenti Oxana	mun. Chişinău	1972	-
		Economist, doctor în economie, consilier al Preşedintelui Republicii Moldova		
60	Guţul Nicolai	mun. Chişinău	1955	-
		Istoric, preşedinte al Organizaţiei pentru Apărarea Drepturilor Slavilor „Vece” din Republica Moldova		
61	Bulgacov Ghenadii	mun. Chişinău	1959	PCRM
		Inginer-mecanic, director al filialei Goieni SA „Mezon”		
62	Musteaţă Gheorghe	or. Şoldăneşti	1961	PCRM
		Merceolog, prim-secretar al CR al PCRM Şoldăneşti		
63	Miron Anton	mun. Chişinău	1941	PCRM
		Agronom-savant, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		

64	Ursul Ala	or. Telenești	1961	PCRM
		Tehnician-tehnolog, specialist în administrația publică, psiholog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
65	Sococol Sergiu	or. Nisporeni	1970	PCRM
		Inginer în silvicultură, director al ÎS „Nisporeni-Silva”		
66	Dobrovolscaia Victoria	or. Basarabeasca	1952	PCRM
		Pedagog, vicepreședinte al raionului Basarabeasca		
67	Mandaji Afanasii	or. Vulcănești	1942	PCRM
		Zootehnician, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
68	Morcov Ghenadie	or. Drochia	1965	PCRM
		Medic, șef al Centrului de sănătate Drochia		
69	Grigoriev Ștefan	or. Căușeni	1949	PCRM
		Fizician, specialist în optică și spectroscopie, șef al Secției Asistență Socială Căușeni, prim-secretar al CR al PCRM Căușeni		
70	Panfilov Vladimir	mun. Chișinău	1956	PCRM
		Inginer-constructor, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
71	Parpalova Elena	s. Sarata Nouă, r-nul Leova	1949	PCRM
		Profesoară de limba și literatura moldovenească, vicedirector al școlii medii de cultură generală, satul Sarata Nouă		
72	Turea Oleg	or. Rîșcani	1966	PCRM
		Învățător de muncă, viceprimar al orașului Rîșcani		
73	Mironic Ala	mun. Chișinău	1941	PCRM
		Profesoară de limba și literatura rusă, doctor în pedagogie, rector al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova		
74	Ursachi Zinaida	or. Fălești	1955	PCRM
		Psiholog, șef al Secției Asistență Socială Fălești		
75	Șova Vasilii	mun. Chișinău	1959	PCRM
		Jurist, ministru al Reintegrării		
76	Beșleu Vladimir	or. Ocnița	1960	-
		Silvicultor, șef al ocolului silvic Ocnița		
77	Cicanci Maria	or. Căinari, r-nul Căușeni	1955	PCRM
		Contabil, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
78	Covali Victor	mun. Bălți	1948	PCRM
		Inginer-mecanic, șef al Depoului de vagoane, mun. Bălți		
79	Silvestru Petru	com. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești	1947	PCRM
		Agronom, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		

80	Semenovker Igor	mun. Chișinău	1958	-
		Manager, director general al Departamentului Construcții și Dezvoltarea Teritoriului		
81	Doga Valeriu	mun. Chișinău	1950	PCRM
		Economist, doctor habilitat în economie, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
82	Petcov Alexandr	mun. Chișinău	1972	PCRM
		Istoric, politolog, conducător al Centrului Analitic al PCRM		
83	Burakovski-Butnari Lilia	mun. Chișinău	1978	PCRM
		Filolog, operator-mecanic la Direcția Teritorială Chișinău, Curtea de Conturi		
84	Gurin Corneliu	mun. Chișinău	1975	-
		Jurist, director general al Aparatului Parlamentului Republicii Moldova		
85	Poleanschi Mihail	mun. Chișinău	1980	PCRM
		Antropolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
86	Golovin Boris	mun. Chișinău	1958	-
		Medic-stomatolog, director al Colegiului de Medicină, mun. Chișinău		
87	Filimon Ivan	or. Ungheni	1955	PCRM
		Agronom-savant, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
88	Nasalciuc Ion	or. Orhei	1950	PCRM
		Inginer-mecanic, șef al Oficiului Teritorial Orhei al Aparatului Guvernului Republicii Moldova		
89	Bîstrițaia Svetlana	mun. Chișinău	1952	PCRM
		Specialist în domeniul culturii, secretar al CR al PCRM Buiucani		
90	Burca Valerii	or. Criuleni	1954	PCRM
		Tehnician-constructor, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
91	Russu Alina	mun. Chișinău	1976	PCRM
		Jurist, șef-adjunct al Direcției Generale a Aparatului Președintelui Republicii Moldova		
92	Popa Svetlana	mun. Chișinău	1964	PCRM
		Specialist în matematică și cibernetică, consultant la SRL „Oxil-imobil”, prim-secretar al CR al PCRM Ciocana		
93	Cerevatii Victor	s. Grimăncăuți, r-nul Briceni	1959	PCRM
		Agronom-savant, președinte al raionului Briceni		

94	Deresco Pentelei	s. Mileștii Mici, r-nul Ialoveni	1952	PCRM
		Agronom, primar al comunei Mileștii Mici, r-nul Ialoveni		
95	Comur Ivan	s. Congazcicul de Sus, UTA Găgăuzia	1978	PCRM
		Profesor de fizică și matematică, școala nr. 2, mun. Comrat		
96	Rusnac Angela	or. Soroca	1969	PCRM
		Medic, medic-șef al spitalului raional Soroca		
97	Dubrovski Anatolie	mun. Chișinău	1953	PCRM
		Istoric, doctor în istorie, viceministru al Educației		
98	Cambur Anatolie	or. Ungheni	1952	PCRM
		Inginer-mecanic, specialist la ÎS Calea Ferată din Moldova, stația Ungheni		
99	Sîrbu Alexandru	mun. Chișinău	1961	-
		Inginer în radiocomunicații și radiodifuziune, președinte al Companiei ÎM „Sun Communications” SRL		
100	Telnov Vladimir	mun. Chișinău	1976	PCRM
		Profesor de geografie și biologie, consultant principal în Aparatul Președintelui Republicii Moldova		
101	Platon Lilia	or. Florești	1967	PCRM
		Medic-internist, medic-specialist la spitalul raional Florești		
102	Lazăr Haralambie	com. Pășcani, r-nul Hîncești	1948	-
		Agronom, conducător al cooperativei agricole de produce- re „Pașc-Mlad”, s. Pășcani		
103	Galiț Gheorghe	or. Cahul	1957	-
		Inginer mecanic, Concernul „Apele Moldovei”, manager fil. Cahul		

2.2. Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD)

Serafim Urechean — lider al BMD

Componența BMD:

Alianța „Moldova Noastră” (AMN)
Partidul Democrat din Moldova (PDM)
Partidul Social-Liberal (PSL)

Platforma electorală

Republica Moldova se află într-un moment decisiv al evoluției sale. Timp de patru ani, condusă de un regim politic autoritar, țara a ajuns să fie umilită, izolată și sărăcită. Moldova nu are astăzi o economie de piață funcțională, iar Europa ne consideră o țară cu o democrație „bolnavă”. Este momentul să alegem între dezvoltare și regres, între demnitate și lipsă de speranță, între integrare europeană și izolare.

Aceste circumstanțe dictează cerințe noi față de clasa politică, dar și față de întreaga societate, pentru realizarea obiectivului fundamental – evitarea unei crize profunde și a unei izolări totale, iminentă sub guvernarea partidului retrograd al comuniștilor.

Moldova are nevoie de SCHIMBARE și MODERNIZARE:

- * **schimbarea regimului politic autoritar**, reprezentat de un partid al trecutului, al unei ideologii compromise și primejdioase pentru societate și civilizația democrată;
- * **schimbarea și modernizarea modului de guvernare**, care utilizează un stil sovietic administrativ de comandă;
- * **schimbarea și modernizarea politicii interne și externe**, care să asigure stabilitatea reală în societate.

Formarea unui stat democratic autentic e posibilă doar pe un fundament economic trainic. Nu poate fi liber un popor sărac și flămînd, preocupat numai de supraviețuirea sa fizică. Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ” proclamă drept obiectiv principal al politicilor sale economice eradicarea sărăciei, asigurarea unui nivel decent de trai tuturor cetățenilor și a unei orientări stabile spre bunăstare, dezvoltare durabilă.

Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ” dispune de programe concrete orientate spre soluționarea problemelor țării și integrarea ei în Uniunea Europeană.

Mai întîi — cetățeanul!

Orice reformă, orice investiție va urmări obiectivul nostru primordial – bunăstarea cetățeanului! În acest scop, Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ”:

- * Va crea anual 100 de mii de noi locuri de muncă; va organiza cursuri gratuite de calificare, recalificare și un proces de formare profesională pentru șomeri.
- * Va asigura, pînă în anul 2009, un salariu mediu pe economie echivalent cu 250–300 de dolari. Va corela salariul mediu al lucrătorilor din sfera bugetară cu salariul mediu pe economie. Va indexa anual salariile, corelîndu-le cu rata inflației.
- * Va majora anual, cu 30 %, numărul burselor universitare de la bugetul de stat. Bursa minimă va constitui echivalentul a 50 de dolari.
- * Va reduce, pînă la 10-12%, impozitul pe venitul persoanelor fizice. Va reduce cota contribuțiilor de asigurări sociale de la 27%, în anul 2005, pînă la 22%, în anul 2009.
- * Va majora și indexa în permanență pensiile, astfel încît, pînă în anul 2009, pensia medie să fie de, cel puțin, 120-150 de dolari. Pentru lucrătorii din agricultură – pensii la nivelul celor pe țară. Va unifica sistemul de calculare a pensiei pentru cetățenii care au ieșit la pensie pînă și după anul 1999, în vederea asigurării de pensii egale pentru muncă egală.
- * Va perfecționa sistemul de asigurări medicale, va dubla programul unic de servicii medicale necesare, realizat prin sistemul de asigurare obligatorie medicală. Va garanta dreptul fiecărui cetățean la alegerea liberă a medicului și a instituției medicale.
- * Va pleda pentru introducerea sistemului de circulație fără vize pentru cetățenii noștri în țările UE. Va obține un sistem facilitat de circulație a cetățenilor în Ucraina, Rusia și România.

Familia – adresa politicilor sociale!

Sănătatea morală a societății și capacitatea unei națiuni de a conviețui într-o lume modernă depind de trăinicia familiei. Politicile sociale ale Blocului „MOLDOVA DEMOCRATĂ” vor fi îndreptate prioritar spre protejarea familiei. În acest scop, Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ”:

- * Va scuti de impozite mijloacele cetățenilor cheltuite pentru construcția și procurarea spațiului locativ, inclusiv prin creditarea ipotecară. Pentru familiile social vulnerabile construcția spațiului locativ se va face din contul bugetelor de stat și locale.
- * Va asigura respectarea strictă a principiului de susținere socială a populației cu venituri mici prin compensații direcționate, astfel ca nivelul plăților comunale să constituie nu mai mult de o treime din bugetul familiei.
- * Va compensa, în proporție de 50%, costul utilităților (servicii comunale, carburanți, apă curentă, canalizare etc.) pentru familiile care au venituri sub 500 de lei de persoană.
- * Va stabili indemnizații unice, în mărime de 3000 de lei, la nașterea primului copil, și de 1000 de lei – pentru următorii.
- * Va indexa anual plățile de asigurări sociale pentru familiile defavorizate.
- * Va oferi indemnizații unice pentru școlarizarea copiilor din familiile defavorizate.
- * Va majora cuantumul indemnizațiilor pentru familiile adoptive și pentru copiii orfani luați sub tutelă și al plăților pentru susținerea socială a elevilor și a studenților orfani din instituțiile de învățămînt.
- * Va garanta copiilor din localitățile rurale aceleași posibilități pe care le au copiii de la oraș: studii liceale de calitate, școli sportive și artistice, acces la internet, la cunoștințe moderne.

- * Va redeschide grădinițe cu program prelungit, le va moderniza și dota, pentru un proces de „educație timpurie”, corelat cu procesul de instruire școlară.
- * Va garanta șanse egale pentru încadrarea în câmpul muncii, salarizarea și promovarea în funcții de conducere a femeilor. Va organiza cursuri gratuite de calificare, de la bugetul asigurărilor pentru șomaj, pentru femeile angajate, care revin din concediul de îngrijire a copilului.
- * Va implementa un program național, în parteneriat cu sectorul nonguvernamental, privind crearea centrelor de plasament pentru bătrînii singuri și pentru femeile-victime ale violenței în familie.
- * Va garanta plasarea în câmpul muncii a tinerilor specialiști, prin facilități fiscale acordate agenților economici.
- * Va stimula oferirea de credite fără dobîndă pentru studii și pentru inițierea unei afaceri de către tineri.

Comunități moderne într-un stat prosper!

Puterea unui stat rezidă în nivelul de dezvoltare a localităților sale. Republica Moldova are șansa să devină un stat dezvoltat numai revigorînd infrastructura acestora la nivelul standardelor europene. În acest scop, Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ”:

- * Va crea în localități o infrastructură social-culturală modernă. Va construi și reabilita drumurile locale, va asigura conexiunea fiecărei localități la traseele naționale.
- * Va asigura trecerea treptată a orașelor și satelor la aprovizionarea centralizată cu apă potabilă de calitate. Va reduce poluarea mediului prin construirea de întreprinderi de prelucrare și valorificare a deșeurilor.
- * Va asigura – pînă la finele mandatului – gazificarea integrală a țării. Va contribui la termoficarea localităților.
- * Va asigura, pînă în 2008, cu stații de telefonie fixă toate localitățile, garantînd accesul la aceste servicii pentru toți solicitanții.
- * Va transfera în gestiunea administrației publice locale obiectivele ce constituie bunuri naturale: iazuri, păduri, cariere. Va implementa un program național de împădurire.
- * Va reconstrui școlile și grădinițele, instituțiile medicale și cele culturale din localitățile rurale.
- * Va încuraja angajarea tinerilor specialiști în școlile și în instituțiile de sănătate de la sate prin stimulente salariale, prin compensarea plăților pentru chirie și serviciile comunale.
- * Va reconstrui stadioanele și va amenaja noi săli de sport, va diversifica formele de odihnă a tineretului din mediul rural.
- * Va stimula dezvoltarea turismului rural, a meșteșugurilor populare și apariția pensiunilor agricole.
- * Va asigura ordinea publică și securitatea personală a cetățenilor.

Un viitor pentru Moldova!

Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ” pornește de la postulatul că statul este doar un instrument pentru realizarea intereselor societății și ale cetățeanului, ale familiei și comunității. Pentru a orienta activitatea administrației publice centrale și locale în această direcție, Blocul „MOLDOVA DEMOCRATĂ”:

- * Va realiza separația reală a puterilor, prin: consolidarea puterii executive, eliminând birocrăția și plasând administrația publică în serviciul cetățeanului; sporirea responsabilității Parlamentului; restabilirea independenței puterii judecătorești, plasarea ei în afara influențelor politice și asigurarea protecției reale a cetățeanului. Puterea judecătorească va fi independentă și activă în combaterea corupției. Blocul „**MOLDOVA DEMOCRATĂ**” va iniția desfășurarea unui referendum privind alegerea președintelui țării și a judecătorilor direct de către populație.
- * Va reforma sectorul de securitate și de apărare, în scopul excluderii practicilor de poliție politică și va forma o armată profesionistă, pe bază contractuală. Va institui un control riguros al societății civile asupra sistemului de securitate și de apărare.
- * Va reforma sectorul public, ajustându-l structural și funcțional la cerințele economiei de piață moderne, va reduce numărul de ministere și departamente, de funcții de control ale aparatului de stat, precum și numărul funcționarilor.
- * Va asigura democrația reală participativă, în cadrul căreia populația va avea un control nemijlocit la adoptarea deciziilor. Va asigura dreptul cetățeanului de a decide pentru sine și pentru comunitatea sa.
- * Va stimula dezvoltarea societății civile – partener egal al statului în realizarea politicilor naționale.
- * Va garanta independența reală și neamestecul forțelor politice și al statului în activitatea sindicatelor, a patronatului, a societății științifice și a organizațiilor nonguvernamentale.
- * Va asigura o creștere economică reală și durabilă, de 15% anual, drept bază pentru creșterea bunăstării cetățenilor și reducerea decalajului față de statele din Uniunea Europeană.
- * Va asigura un mediu concurențial și de afaceri atractiv, pentru intensificarea procesului investițional. Va restabili relațiile cu organisme financiare internaționale.
- * Va relansa industria prin crearea întreprinderilor mixte cu participarea companiilor străine, care vor aduce tehnologii performante.
- * Va extinde domeniul de aplicare a patentei de întreprinzător; va introduce sistemul de înregistrare a întreprinderilor mici și mijlocii prin poștă; va simplifica procedura de evidență și de prezentare a dărilor de seamă pentru întreprinderile din businessul mic și mijlociu.
- * Va introduce un sistem stabil de asistență financiară pentru producătorii agricoli. Va susține țăranii, prin subvenții de stat în mărime de 300 de lei per hectar. Țăranii vor beneficia de credite și de sprijin în desfacerea produselor agricole competitive, în aplicarea unor sisteme eficiente de irigare.
- * Va asigura, în parteneriat cu sectorul privat, crearea a 30 de centre (case de ambalare) pentru colectarea, condiționarea, păstrarea și desfacerea produselor agricole și stimularea exportului, prin rambursarea parțială a cheltuielilor de ambalare.
- * Va corela programele economice, sociale, de alt ordin, cu rigorile europene de protecție a mediului natural.
- * Va promova o politică externă dinamică și consecventă, asigurând Republicii Moldova un loc meritat în Europa Unită, iar cetățenilor săi – un statut de europeni cu drepturi depline.

Oferta electorală a Blocului „**MOLDOVA DEMOCRATĂ**” va constitui baza Programului de guvernare, care este axat pe următoarele **PRINCIPII FUNDAMENTALE**:

1. Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
2. Obiectivul strategic al Republicii Moldova este integrarea în Uniunea Europeană și în structurile euroatlantice, precum și edificarea unui parteneriat durabil cu SUA.
3. Republica Moldova constată că structurile Comunității Statelor Independente și-au demonstrat ineficiența și își va retrage calitatea de membru al CSI, ple- dînd pentru relații bilaterale profunde și reciproc avantajoase cu Rusia, Ucraina și alte state din spațiul ex-sovietic.
4. Republica Moldova consideră drept ilegală prezența armatelor străine pe teritoriul său și cere retragerea imediată, necondiționată și completă a acestora și a arsenalelor lor militare.
5. Republica Moldova își asigură, în baza Declarației de Independență, unitatea poporului și armonia relațiilor interetnice, prin integrarea cetățenilor de altă origine etnică în societatea moldovenească, conform criteriilor de la Copenhaga.
6. Statul încurajează solidaritatea socială și asigură un nivel de viață decent fiecărui cetățean, prin plăți compensatorii, la nivelul bugetului minim de consum.
7. Republica Moldova asigură respectarea principiilor economiei de piață funcționale, care să garanteze creșterea bunăstării cetățenilor.
8. Statul asigură funcționarea optimă a instituțiilor democratice și independența reală a justiției.
9. Sectorul public este depolitizat, funcționarii publici sînt angajați pe bază de concurs și contribuie la sporirea rolului structurilor administrative centrale și locale în îmbunătățirea mediului de afaceri și ridicarea eficienței economiei.
10. Actul de guvernare este transparent, consecvent și asigură continuitatea în atingerea obiectivelor strategice ale Republicii Moldova.

Garanțiile realizării acestei oferte sînt:

- * Un lider politic național, hotărît și consecvent.
- * O echipă profesionistă, experimentată, capabilă să-și asume riscurile și responsabilitățile guvernării.
- * Programe realiste și eficiente, menite să-i asigure fiecărui om bunăstare, bătrînilor – o viață asigurată, copiilor – căldura familiei.

**INTEGRAREA EUROPEANĂ este posibilă doar cu O NOUĂ GUVERNARE!
VIITORUL APARTINE MOLDOVEI DEMOCRATE!
ÎMPREUNĂ PENTRU O VIAȚĂ MAI BUNĂ!**

Lista de candidați ai BMD

Nr.	Numele, prenumele	Domiciliul	Anul nașterii	Apartenența politică
1	Urechean Serafim	mun. Chișinău	1950	AMN
		Inginer-constructor, politolog, doctor habilitat în economie, primar general al mun. Chișinău		

2	Braghiș Dumitru	mun. Chișinău	1957	AMN
		Inginer-energetician, doctor în economie, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
3	Diacov Dumitru	mun. Chișinău	1952	PDM
		Jurnalist, președintele Partidului Democrat din Moldova		
4	Untilă Veaceslav	mun. Chișinău	1956	AMN
		Inginer-mecanic, jurist, doctor în drept, conferențiar, lector superior la Academia de Drept din Moldova		
5	Serebrian Oleg	mun. Chișinău	1969	PSL
		Istoric, politolog, doctor în științe politice, conferențiar universitar la Universitatea Liberă Internațională din Moldova		
6	Guțu Lidia	mun. Chișinău	1954	AMN
		Economist, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
7	Filat Vladimir	mun. Chișinău	1969	PDM
		Jurist, președinte al SC „Dosoftei” SA din mun. Iași, România		
8	Bujor Leonid	mun. Chișinău	1955	AMN
		Istoric, profesor de istorie și științe sociale, pretor sector Centru, mun. Chișinău		
9	Oleinic Alexandru	mun. Chișinău	1959	AMN
		Inginer, economist, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
10	Bolboceanu Iurie	mun. Chișinău	1959	AMN
		Economist, doctor în economie, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
11	Guma Valeriu	mun. Chișinău	1964	PDM
		Inginer-economist, președinte al Consiliului de administrație al Companiei de Asigurări „Galas” SA		
12	Pleșca Ion	mun. Chișinău	1957	—
		Jurist, judecător la judecătoria Botanica, mun. Chișinău		
13	Braga Vladimir	mun. Chișinău	1953	AMN
		Inginer-economist, doctor în economie, președintele raionului Ialoveni		
14	Cosarciuc Valeriu	mun. Chișinău	1955	AMN
		Inginer-mecanic, manager, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
15	Buliga Valentina	mun. Chișinău	1961	PDM
		Farmacist, manager de secție la Compania de Asigurări QBE „ASITO”, colaborator științific la Institutul de Farmacie		

16	Balan Vasile	s. Teleșeu, r-nul Orhei	1950	AMN
		Învățător, primar, satul Teleșeu, raionul Orhei		
17	Pavlicenco Vitalia	mun. Chișinău	1953	AMN
		Filolog, profesoară de limba și literatura română, doctor în filologie, coordonator de programe la grupul editorial „Litera”		
18	Deatovschi Nicolai	mun. Chișinău	1957	AMN
		Inginer, manager, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
19	Țulea Oleg	mun. Chișinău	1980	PDM
		Politolog, magistrul în științe politice		
20	Klipii Igor	s. Funduri Vechi, r-nul Glodeni	1968	PSL
		Politolog, director executiv al Institutului de Studii Europene din Moldova		
21	Onceanu Anatolie	mun. Chișinău	1951	AMN
		Istoric, profesor de istorie, temporar neangajat în câmpul muncii		
22	Țăranu Anatol	mun. Chișinău	1951	AMN
		Istoric, doctor în istorie, directorul Centrului de politologie și istorie politică al Universității de Stat din Moldova		
23	Răducan Marcel	mun. Chișinău	1967	PDM
		Inginer-mecanic, director executiv al Întreprinderii cu capital străin „Avirom-Prod”		
24	Guțu Ion	mun. Chișinău	1943	AMN
		Economist, politolog, doctor habilitat în economie, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
25	Lipcan Alexandru	or. Ungheni	1959	AMN
		Profesor de istorie, licențiat în drept, avocat-stagiar la Biroul de avocați din Ungheni		
26	Colța Vasile	or. Hîncești	1953	AMN
		Inginer-constructor, jurist, temporar neangajat în câmpul muncii		
27	Ivanov Dumitru	mun. Chișinău	1946	PDM
		Pedagog, președinte al Consiliului Republican al Sindicatului Educației și Științei		
28	Ciobanu Vladimir	mun. Chișinău	1953	AMN
		Inginer-mecanic, vicedirector SRL „Fortuna plus”		

29	Golban Valentina	mun. Chișinău	1962	PSL
		Felcer-sanitar, biolog, specialist în administrația publică, doctor în biologie, cercetător științific la Institutul Oncologic din Moldova		
30	Grozav Vasile	s. Trușeni, mun. Chișinău	1950	AMN
		Inginer-mecanic, președintele Universității Real-Umanistice		
31	Grosu Lora	or. Șoldănești, r-nul Șoldănești	1959	PDM
		Bibliograf, specialist principal al Consiliului raional Șoldănești		
32	Ciontoloii Ivan	or. Căușeni, r-nul Căușeni	1958	AMN
		Economist-marchetolog, organizator de comerț, președintele UCOP Căușeni		
33	Banari Ivan	mun. Bălți	1955	AMN
		Inginer-mecanic, manager, directorul filialei Bălți a Camerei de Comerț și Industrie		
34	Pîntea Vasile	mun. Chișinău	1951	AMN
		Inginer-mecanic, viceprețor, sectorul Ciocana, mun. Chișinău		
35	Agachi Efim	or. Soroca, r-nul Soroca	1942	PDM
		Inginer-constructor, pensionar		
36	Țurcanu Anatol	mun. Chișinău	1949	AMN
		Inginer, temporar neangajat în câmpul muncii		
37	Godoroja Dumitru	mun. Chișinău	1976	AMN
		Inginer-tehnolog, manager de vânzări la întreprinderea cu capital străin „Trigor AVD” SRL		
38	Hioară Gheorghe	mun. Chișinău	1948	AMN
		Jurist, șef al Departamentului juridic al Asociației „MOLDAN”		
39	Știrbu Eugeniu	mun. Chișinău	1945	PDM
		Pedagog, politolog, secretar general al PDM		
40	Ciurea Cornel	mun. Chișinău	1972	PSL
		Economist-manager, magistru, politolog, lector universitar ISPRI, redactor la ziarul Democrația		
41	Gudumac Ivan	or. Leova, r-nul Leova	1961	AMN
		Inginer-tehnolog, vinificator, șef al întreprinderii SA Leova a Departamentului „Moldova-Vin”		

42	Sagaidac Svetlana	mun. Chișinău	1962	AMN
		Economist, referent în relații internaționale la Parlamentul Republicii Moldova		
43	Mahu Vasilii	or. Hîncești, r-nul Hîncești	1947	PDM
		Inginer silvic, director SC „Dendrocultagro” SRL		
44	Cornienco Leonid	or. Anenii Noi, r-nul Anenii Noi	1950	AMN
		Politolog, locotenent-colonel de poliție în rezervă, pensionar		
45	Vasilachi Gheorghe	s. Văleni, r-nul Cahul	1958	AMN
		Agronom, inginer-tehnolog, manager APA „Agrounic”		
46	Robu Nicolae	or. Strășeni, r-nul Strășeni	1957	AMN
		Farmacist, director, Înreprimarea mixtă moldo-bulgară „Evelin 29” SRL		
47	Țurcanu Mariana	mun. Chișinău	1979	PDM
		Filolog, translator, magistrul în studii americane, președintele Consiliului Național al Tineretului din Moldova		
48	Maican Eduard	mun. Chișinău	1959	-
		Jurist, magistrul în drept, șef al Cabinetului ministrului Afacerilor Interne, colonel de poliție		
49	Florența Alexandru	s. Tigheci, r-nul Leova	1962	PSL
		Pedagog, specialist în domeniul administrării publice, antreprenor		
50	Cercavschi Eleonora	or. Grigoriopol, r-nul Grigoriopol	1960	AMN
		Filolog, directorul liceului teoretic „Ștefan cel Mare și Sfînt” din or. Grigoriopol		
51	Marcu Oleg	or. Drochia, r-nul Drochia	1960	PDM
		Medic-chirurg, șeful secției chirurgie a spitalului raional Drochia		
52	Untu Ion	mun. Chișinău	1954	AMN
		Inginer, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
53	Cărbune Anatolie	or. Florești, r-nul Florești	1952	AMN
		Pedagog, politolog, jurist, temporar neangajat în câmpul muncii		

54	Patraș-Pulbere Valentina	com. Grățiești, mun. Chișinău	1950	AMN
		Profesoară, primar al com. Grățiești, mun. Chișinău		
55	Gluh Ilie	or. Căușeni, r-nul Căușeni	1946	PDM
		Inginer-hidrotehnician, vicepreședinte al raionului Căușeni		
56	Enciu Valeriu	mun. Chișinău	1956	AMN
		Medic-veterinar, doctor în științe medicale veterinare, profesor universitar interimar, șef de catedră la Universi- tatea Agrară de Stat din Moldova		
57	Burcă Boris	s. Căzănești, r-nul Telenești	1950	AMN
		Inginer-mecanic în agricultură, director al SRL „Cîmpina-Agro”		
58	Mura Iolanta	mun. Bălți	1976	AMN
		Jurist, consultant la Camera de Comerț și Industrie din mun. Bălți		
59	Papana Tamara	or. Cahul, r-nul Cahul	1951	PDM
		Pedagog, specialist în relații internaționale, șeful Secției Asistență Socială și Protecție a Familiei a raionului Cahul		
60	Manole Vasile	mun. Chișinău	1958	PSL
		Profesor, magistrul în științe politice, director al SRL „VAD-COM”		
61	Usatîi Adrian	mun. Chișinău	1950	AMN
		Profesor, doctor în filozofie, temporar neangajat în câmpul muncii		
62	Țău Nicolae	mun. Chișinău	1948	AMN
		Inginer-mecanic, doctor în economie, profesor la Univer- sitatea Liberă Internațională din Moldova		
63	Chiseev Dmitrii	or. Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia	1949	PDM
		Inginer-constructor, președintele SA „Dost”, or. Ceadâr-Lunga		
64	Nicolaev Nadejda	or. Vulcănești, UTA Găgăuzia	1957	AMN
		Profesoară, directoare a Liceului Teoretic nr. 2 din or. Vulcănești		

65	Haret Mariana	or. Ștefan Vodă, r-nul Ștefan Vodă	1968	AMN
		Medic, pediatru, prim-adjunct al medicului-șef, spitalul raional Ștefan Vodă		
66	Știrbu Vitalie	s. Larga, r-nul Briceni	1964	AMN
		Istoric, director al gimnaziului din satul Larga, raionul Briceni		
67	Lucașenco Lidia	s. Pașcani, r-nul Criuleni	1953	PDM
		Jurist, specialist-coordonator al Secției Asistență Socială și Protecție a Familiei a raionului Criuleni		
68	Vacarciuc Gheorghe	s. Javgur, r-nul Cimișlia	1962	AMN
		Inginer-constructor, primar al satului Javgur		
69	Țurcan Ion	or. Ștefan Vodă, r-nul Ștefan Vodă	1960	PSL
		Profesor, jurist-economist, șeful Serviciului Ecologic al raionului Ștefan Vodă		
70	Vdovii Gheorghe	mun. Chișinău	1949	AMN
		Inginer-silvic, director general al SA FPSP „Ranțel”		
71	Rusu Ilie	or. Ungheni, r-nul Ungheni	1953	PDM
		Pedagog, director al întreprinderii individuale „Rusu Ilie”		
72	Iurco Valentina	mun. Chișinău	1955	AMN
		Profesoară, directoare a Liceului „Nicolae Iorga”, mun. Chișinău		
73	Mardarovici Ecaterina	mun. Chișinău	1956	AMN
		Matematician, specialist în teoria și practica administra- rii publice, președinte al ONG-ului „Clubul politic al fe- meilor – 50/50”, președinte al fundației „AGAPEDIA” din Moldova		
74	Cociorvă Vladimir	s. Brăviceni, r-nul Orhei	1958	AMN
		Zootehnician, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
75	Borodachi Victor	or. Briceni, r-nul Briceni	1956	PDM
		Hidrotehnician, politolog, manager-șef al Asociației interraionale de reparație și exploatare a Concernului „Apele Moldovei” din raionul Briceni		

76	Țuțuc Victor	mun. Chișinău	1954	AMN
		Tehnolog, cercetător științific, doctor habilitat în științe agricole, șef de laborator al Institutului Național de Vinificație și Viticultură		
77	Hîncu Ion	or. Cantemir, r-nul Cantemir	1959	AMN
		Farmacist, specialist în administrarea publică, director SRL „Hidinis”		
78	Bejenaru Victor	or. Sîngerei, r-nul Sîngerei	1955	AMN
		Învățător, profesor de informatică la Liceul „Olimp” din or. Sîngerei		
79	Sturza Ion	or. Nisporeni, r-nul Nisporeni	1948	PDM
		Veterinar, politolog, economist, director al Societății pe Acțiuni de tip închis „GREG”		
80	Nicolenco Olga	mun. Chișinău	1961	PSL
		Medic generalist, magistrul în științe politice, director adjunct al Institutului de Studii Europene din Moldova		
81	Gamurar Anton	or. Codru, mun. Chișinău	1950	-
		Jurist, general-maior de poliție în rezervă, pensionar		
82	Ravei Ghenadie	s. Cimișeni, r-nul Criuleni	1972	AMN
		Contabil-economist, primarul s. Cimișeni		
83	Begu Galina	mun. Bălți	1948	PDM
		Inginer-economist, șeful Secției Planificare la SA „Incomlac”, mun. Bălți		
84	Botnari Feodor	or. Nisporeni, r-nul Nisporeni	1953	AMN
		Inginer-silvicultor, vicepreședinte al raionului Nisporeni		
85	Magdei Mihail	mun. Chișinău	1945	AMN
		Medic-igienist, epidemiolog, doctor habilitat în medicină, temporar neangajat în câmpul muncii		
86	Ceban Vasile	s. Colonița, mun. Chișinău	1954	AMN
		Învățător, doctor în pedagogie, lector la Universitatea de Stat din Moldova		

87	Tabuică Valeriu	or. Ocnița, r-nul Ocnița	1965	PDM
		Inginer-economist, director al întreprinderii individuale „VIS-Tabuica”		
88	Chendighilean Nicolai	or. Basarabeasca, r-nul Basarabeasca	1957	AMN
		Constructor-tehnolog, director general al SRL „Alfa și C”		
89	Golub Tudor	or. Orhei, r-nul Orhei	1972	PSL
		Istoric, magistrul în istorie, colaborator științific la muzeul de istorie din orașul Orhei		
90	Mocrac Anatolie	mun. Chișinău	1951	AMN
		Fizician, profesor, doctor în pedagogie, președintele Federației de Volei din Republica Moldova		
91	Osipov Victor	s. Gura Bîcului, r-nul Anenii Noi	1966	PDM
		Inginer-mecanic, primar s. Gura Bîcului, raionul Anenii Noi		
92	Chiriac Victor	s. Climăuți, r-nul Dondușeni	1966	AMN
		Medic internist, primar al satului Climăuți, raionul Dondușeni		
93	Lapteanu Anatolie	or. Edineț, r-nul Edineț	1962	AMN
		Inginer-mecanic, referent relații internaționale, temporar neangajat în câmpul muncii		
94	Ciumac Eugenia	mun. Chișinău	1960	AMN
		Contabil, economist, șeful Direcției Management, Finanțe și Audit a Primăriei mun. Chișinău		
95	Cernomoreț Liliana	mun. Chișinău	1979	PDM
		Pedagog, lector la Institutul de Studii Politice și Relații Internaționale		
96	Delegeanu Gheorghe	or. Călărași	1945	AMN
		Jurist, locotenent-colonel de poliție în rezervă, pensionar		
97	Zaițev Svetlana	or. Șoldănești	1957	AMN
		Pedagog, psiholog-școlar la școala medie din orașul Șoldănești		
98	Tomacinschi Mihai	mun. Chișinău	1956	-
		Jurist, maior de poliție în rezervă, pensionar		

99	Poclitari Ecaterina	mun. Chișinău	1984	PDM
		Studentă la Institutul de Relații Internaționale din Moldova		
100	Drosu Ecaterina	mun. Chișinău	1946	PSL
		Medic-stomatolog, Asociația Teritorială „Botanica”		
101	Vlad Corneliu	mun. Chișinău	1980	AMN
		Licențiat în drept, magistrul în drept, avocat stagiar la Biroul de avocați „A. Bodrug”		
102	Boico Adelaida	mun. Chișinău	1965	AMN
		Filolog, profesoară, președinta asociației „Prof-Art”		
103	Ciobanu Sergiu	mun. Chișinău	1982	PDM
		Licențiat în economie, asistent universitar la Academia de Studii Economice din Moldova		

2.3. **Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)**

Iurie Roșca — președinte al PPCD

Platforma electorală

Prezenta Platformă este documentul de referință pentru elaborarea viitorului Program de Guvernare al Partidului Popular Creștin Democrat.

Partidul Popular Creștin Democrat, membru al Internaționalei Democrat Creștine și partener al Partidului Popular European, fiind expresia curentului politic de centru-dreapta și avînd un Program constructiv axat pe doctrina clasică a democrației creștine europene, își asumă promovarea democrației, a valorilor europene și a economiei de piață funcționale, cu scopul dezvoltării economice durabile a Republicii Moldova, creșterii bunăstării cetățenilor și redobîndirii demnității naționale.

OBIECTIVE FUNDAMENTALE

Obiectivele fundamentale ale Partidului Popular Creștin Democrat pentru perioada următorilor 4 ani sînt:

1. Reducerea sărăciei, crearea locurilor de muncă, creșterea veniturilor și oprirea migrației.
2. Sprijinirea și consolidarea clasei mijlocii, asigurarea dezvoltării economice durabile, realizarea unei economii de piață funcționale.
3. Combaterea corupției și a crimei organizate, optimizarea și eficientizarea administrației publice.
4. Depășirea stării de ocupație și restabilirea unității teritoriale a țării.
5. Restabilirea și consolidarea instituțiilor democratice, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, sporirea siguranței cetățeanului și a familiei.
6. Susținerea tinerei generații, a pensionarilor și a altor grupuri social-vulnerabile.
7. Revigorarea sistemului de învățămînt și creșterea prestigiului social al profesorilor.
8. Dezvoltarea infrastructurii și asigurarea securității energetice a țării.
9. Adoptarea de măsuri practice pentru respectarea drepturilor minorităților.
10. Elaborarea și implementarea strategiilor de preaderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și NATO.

PRIORITĂȚI ȘI MĂSURI DE REALIZARE

Democratizarea societății prin:

- * așezarea Parlamentului în centrul construcției instituționale a statului în corespundere cu Constituția;
- * consolidarea și aplicarea principiului separației puterilor în stat;
- * restabilirea independenței puterii judecătorești și ajustarea statutului procuraturii la normele statului de drept;
- * realizarea reformei administrației centrale și reducerea numărului de ministere și funcționari în structurile guvernamentale;
- * asigurarea libertății de exprimare și a independenței mass-media;
- * reorganizarea Companiei „Teleradio Moldova” și constituirea a două instituții publice ale audiovizualului, de radio și televiziune, libere de orice amestec în politica lor editorială;
- * garantarea libertății întrunirilor.

Încetarea stării de ocupație și restabilirea unității teritoriale a țării prin:

- * denunțarea Acordului moldo-rus din 21 iulie 1992 *„Cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova”*;
- * retragerea armatei ruse și a arsenalului ei militar în conformitate cu angajamentele internaționale asumate de această țară;
- * dezvoltarea unui parteneriat strategic cu SUA, Uniunea Europeană, România și Ucraina în vederea implicării lor directe în procesul de reglementare a diferendului moldo-rus din partea de est a Republicii Moldova;
- * aplicarea Strategiei „3D” (Demilitarizare, Decriminalizare, Democratizare) și a Planului de Acțiuni pentru reglementarea conflictului din zona nistreană;
- * cooperarea cu autoritățile Ucrainei în vederea preluării controlului asupra frontierei de est a statului și instituirea unui control vamal mixt moldo-ucrainean;
- * intentarea unor dosare penale împotriva criminalilor regimului de la Tiraspol și darea lor în urmărire internațională;
- * urmărirea penală și tragerea la răspundere a complicilor de la Chișinău ai regimului de ocupație;
- * naționalizarea averilor acumulate ilegal de rețeaua criminală de la Tiraspol și Chișinău prin traficul cu armament, droguri și ființe umane, precum și prin contrabandă de orice fel.

Combaterea și prevenirea corupției prin:

- * deștrădăcinarea clanurilor mafioate ale nomenclaturii comuniste și ale fostelor guvernări corupte;
- * adoptarea legii răspunderii ministeriale;
- * reformarea și fortificarea organelor de anchetă și a justiției;
- * asigurarea transparenței actului guvernării și a activității organelor puterii locale;
- * înlăturarea pedepselor pentru darea și luarea de mită, abuzul în serviciu și traficul de influență;
- * perfecționarea legislației privind accesul la informație și înlăturarea pedepselor pentru tănuirea informațiilor de interes public;
- * depolitizarea și asigurarea independenței Curții de Conturi și a organelor de control fiscal;
- * micșorarea poverii fiscale și simplificarea procedurii de achitare a impozitelor;

- * reducerea numărului de birocrați, promovarea în structurile de stat a profesioniștilor onești și mărirea salariilor pentru aceștia.

Restabilirea autonomiei puterii locale prin:

- * reorganizarea administrativ-teritorială a țării;
- * transmiterea integrală a patrimoniului public local în administrarea organelor publice locale;
- * reprojectarea sistemului de relații interbugetare pentru asigurarea cu resurse financiare suficiente și proporționale competențelor ce le revin autorităților locale;
- * restructurarea sistemului de prestare a serviciilor publice, transferul unor activități în sectorul privat;
- * crearea condițiilor pentru creșterea gradului de cooperare între colectivitățile locale în soluționarea problemelor, inclusiv cooperarea cu autorități locale de peste hotare;
- * computerizarea și conectarea la rețeaua Internet a tuturor primăriilor.

Restrângerea intervenției statului în economie prin:

- * instituirea unui cadru economico-social adecvat și a unui sistem clar de reguli de funcționare a întregii economii;
- * diminuarea funcției distributive a statului și sporirea celei stimulative;
- * reducerea aparatului birocratic și simplificarea reglementărilor;
- * redistribuirea veniturilor prin politica bugetară și fiscală, stabilirea de priorități pentru cheltuielile bugetare.

Consolidarea proprietății private prin:

- * promovarea principiilor tratării egale a proprietății de stat și private;
- * ocrotirea proprietății private ca fundament al bunăstării sociale;
- * asigurarea transparenței procesului de privatizare, elucidarea și contracararea acțiunilor de înstrăinare ilicită a proprietății de stat;
- * accelerarea procesului de privatizare a întreprinderilor din domeniul telecomunicațiilor, a celor viniviticole și de prelucrare a tutunului, precum și a celor din sectorul electroenergetic;
- * restabilirea dreptului istoric la proprietatea de care au fost lipsiți cetățenii în perioada ocupației sovietice, prin aplicarea metodelor directe și indirecte de despăgubire bazate pe acordarea de facilități în procesul de privatizare, la pensionare, la asigurarea și îmbunătățirea condițiilor de trai.

O politică monetar-valutară echilibrată prin:

- * corelarea politicii monetare cu implementarea reformelor structurale, creșterea economică, reducerea inflației și sporirea veniturilor populației;
- * promovarea unui curs valutar protecționist, având drept scop majorarea competitivității mărfurilor autohtone și neadmiterea devalorizării veniturilor populației;
- * respectarea regulilor pieței valutare de către agenții economici în scopul prevenirii speculei valutare și formării decalajului dintre rata de referință și cea reală;
- * reducerea dobânzilor bancare;
- * completarea rezervelor valutare ale statului, luându-se în considerare impactul asupra ratei de schimb a leului.

O politică fiscală stimulativă prin promovarea principiului „4S”:

- * Simplitate: reguli clare pentru toți contribuabilii, contabilii, managerii și inspectorii fiscali;
- * Stabilitate: reguli neschimbate cel puțin în decursul unui an bugetar;
- * Selectivitate: acordarea de facilități și înlesniri numai ramurilor prioritare și activităților care generează venituri la buget;
- * Sancționabilitate: sancționarea oricăror eschivări de la plata impozitelor.

O politică eficientă a cheltuielilor publice prin:

- * transparența alocării cheltuielilor bugetare;
- * descentralizarea fiscală și autonomia financiară;
- * atragerea de fonduri pentru programe finanțate de Uniunea Europeană și orientarea lor către proiecte investiționale;
- * eliminarea subvenționării de la buget a pierderilor din economie și reorientarea acestor fonduri către dezvoltarea economică;
- * reformarea și finanțarea adecvată a organelor de menținere a ordinii publice;
- * alocarea de resurse bugetare suficiente pentru învățământul de stat;
- * asigurarea minimumului de asistență medicală garantată;
- * asigurarea unor condiții decente de existență păturilor socialmente vulnerabile (pensionari, invalizi, șomeri, familii cu mulți copii etc.)

Îmbunătățirea mediului de afaceri prin:

- * micșorarea poverii fiscale până la nivelul celor mai performante țări din regiune;
- * excluderea implicării abuzive a statului în business și asigurarea respectării egalității condițiilor de funcționare a tuturor agenților economici, indiferent de forma de proprietate;
- * eliminarea barierelor administrative din calea investițiilor;
- * eficientizarea serviciilor cu plată acordate de autoritățile publice, inclusiv prin transferul lor în sectorul privat;
- * modificarea Codului fiscal la capitolul TVA pentru asigurarea unui mecanism dinamic de restituire a TVA și a posibilității de a deveni plătitor de TVA din momentul înregistrării;
- * implementarea măsurilor pentru înlesnirea creării noilor afaceri prin sporirea accesului la finanțe, infrastructură și piață;
- * simplificarea procedurilor privind deschiderea unei noi afaceri și perfecționarea legislației falimentului;
- * susținerea întreprinderilor mici și mijlocii prin pîrghii și resurse interne, precum și prin înlesnirea sprijinului extern.

Dezvoltarea concurenței prin:

- * crearea unui mediu concurențial onest și deschis;
- * anihilarea fenomenului de concurență neloială, bazat pe protecționism, acordarea de facilități fiscale, financiare și juridice neîntemeiate, precum și pe anularea voluntară și subiectivă a impozitelor și/ sau a penalităților fiscale;
- * reglementarea monopolurilor naturale și neadmiterea monopolurilor economice;
- * crearea Oficiului Concurenței – autoritate publică neguvernamentală;
- * punerea în aplicare a Legii insolvenței, indiferent de forma de proprietate și forma organizatorico-juridică a agenților economici, generatori de pierderi și datorii;
- * privatizarea întreprinderilor de stat sau municipale falimentare.

Stimularea exporturilor prin:

- * reorientarea și diversificarea exporturilor, reducerea dependenței de o singură piață;
- * înlesnirea accesului produselor autohtone pe piețele externe prin valorificarea oportunităților oferite de Acordul de Parteneriat și Cooperare cu Uniunea Europeană, Planul de Acțiuni „Uniunea Europeană – Republica Moldova”, acordurile bilaterale de comerț liber etc.
- * restructurarea exporturilor în sensul sporirii ponderii produselor care încorporează valoare adăugată mare;
- * transformarea producției de tip *lohn* în producție autohtonă, în special industria ușoară;
- * aducerea legislației Republicii Moldova în materie de export în deplină concordanță cu standardele și directivele Uniunii Europene în acest domeniu;
- * simplificarea controalelor vamale, reducerea esențială a numărului de acte necesare, precum și simplificarea mecanismului de coordonare și eliberare a acestora în procesul executării contractelor de export;
- * stabilirea, promovarea insistentă și aplicarea adecvată în practică a modelului de export al produselor agricole perisabile conform mecanismului „Coridorul verde”;
- * dezvoltarea rețelei externe de promovare a exporturilor, în special pe piețele occidentale, organizarea de birouri comerciale și reprezentanțe cu participare și susținere financiară din partea patronatelor, asociațiilor profesionale și a agenților economici interesați.

Consolidarea clasei mijlocii prin:

- * implementarea cadrului legislativ stimulator și acordarea unui sprijin real micului business;
- * stabilirea mecanismului de eliberare a autorizațiilor, certificatelor etc. conform principiului „ghișeu unic”;
- * realizarea unor programe de dezvoltare a spiritului de întreprinzător pentru șomeri, femei, tineri etc.;
- * dezvoltarea infrastructurii de susținere a afacerilor: centre de consultanță, firme de cercetare/ implementare a tehnologiilor noi în economie, companii de „creștere a afacerilor”, companii financiare de leasing, fonduri de garantare a creditelor, incubatoare de afaceri;
- * implementarea programelor de creditare și microcreditare pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM) cu subvenționarea dobânzii;
- * constituirea Agenției de dezvoltare a IMM-urilor;
- * dezvoltarea capacităților de marketing și vânzări ale IMM: elaborarea și prezentarea informațiilor și studiilor de piață, training-uri pentru creșterea abilităților profesionale în marketing, implementarea programelor pentru îmbunătățirea calității produselor;
- * implementarea programelor de instruire și de pregătire profesională pentru antreprenori, manageri, specialiști, cu precădere din spațiul rural, recalificarea și reprofilarea forței de muncă.

Dezvoltarea regională și a sistemului urban prin:

- * crearea regiunilor de dezvoltare în conformitate cu standardele europene în domeniu;

- * adoptarea cadrului normativ necesar pentru elaborarea și implementarea unui Plan Național de Dezvoltare Regională;
- * stabilirea și acordarea unor largi competențe autorităților regionale în domeniul colaborării interregionale interne și transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor;
- * asigurarea unui mediu investițional favorabil în orașe;
- * programe naționale de dezvoltare a infrastructurii urbane, utilităților și serviciilor publice;
- * eficientizarea prestării serviciilor comunale și publice (privatizare, concesiunare, arendă);
- * consolidarea orașelor ca centre de creștere economică regională și de reducere a decalajelor social-economice existente, dezvoltarea legăturilor dintre oraș și sat.

Dezvoltarea satului prin:

- * gazificarea a cîte 50 de localități anual, adică a 200 de localități în patru ani;
- * finanțarea construcției rețelelor de asigurare cu apă potabilă a cîte 60 de localități anual, adică a 240 de localități în patru ani;
- * susținerea activităților neagricole în spațiul rural, extinderea patentei de întreprinzător ca sistem unic de impozitare asupra unor întreprinderi ale micului business de la sate;
- * stimularea investițiilor în agricultură;
- * încurajarea activităților de prelucrare la țară a produselor agricole, a cărnii și a laptelui;
- * sprijinirea dezvoltării rețelelor de comunicații în sate ca factor de bază în promovarea afacerilor;
- * acordarea de subvenții gospodăriilor țărănești pentru irigații, semințe selecționate, material săditor, material seminal și combaterea dăunătorilor;
- * crearea cooperativelor de creditare agricolă;
- * anularea taxelor vamale la importul tuturilor tipurilor de tehnică și inventar agricol;
- * dezvoltarea infrastructurii tehnice a agriculturii (transport, depozitare, irigații, îmbunătățiri funciare);
- * dezvoltarea serviciilor agricole (asistență veterinară, consultanță agricolă, reparația mașinilor agricole);
- * păstrarea tradițiilor satului autohton;
- * dezvoltarea turismului rural.

Dezvoltarea infrastructurii și asigurarea securității energetice prin:

- * reabilitarea rețelei naționale de drumuri prin atragerea de fonduri europene, amenajarea, restabilirea și repararea a cîte 600 km de drumuri anual, adică a 2400 km în patru ani;
- * reorganizarea și privatizarea transportului feroviar, atragerea de fonduri europene pentru integrarea căilor ferate moldovenești în rețeaua de căi ferate europene prin trecerea la ecartamentul european;
- * conectarea rețelei rutiere la sistemul internațional de comunicații;
- * diversificarea surselor de aprovizionare cu resurse energetice;
- * implementarea programelor de sporire a eficienței sectorului energetic și de micșorare a consumului de energie.

Edificarea societății informaționale prin:

- * anularea taxelor vamale la importul de computere și tehnologii informaționale;
- * informatizarea administrației publice centrale și locale prin implementarea conceptului de guvernare electronică;
- * dezvoltarea infrastructurii informaționale la sate;
- * acordarea de ajutoare financiare pentru elevi și studenți în vederea procurării de calculatoare și conectării la Internet;
- * stimularea investițiilor străine în domeniul tehnologiilor informaționale și al comunicațiilor;
- * susținerea dezvoltării parcurilor tehnologice;
- * facilități pentru producătorii de produse software.

Eradicarea sărăciei prin:

- * perfecționarea cadrului legislativ și normativ care să asigure accesul populației la un set minim de servicii sociale garantate de stat;
- * crearea unui fond de solidaritate din care se vor acorda alocații pentru categoriile socialmente vulnerabile: șomeri, bătrâni, copii, invalizi, familii cu venituri mici;
- * reducerea discrepanței dintre veniturile obținute de diverse categorii sociale și consolidarea coeziunii sociale;
- * combaterea marginalizării sociale prin educație și muncă;
- * restabilirea a 148 000 de locuri de muncă desființate din 2001 până în prezent și crearea a 50 000 de locuri de muncă noi;
- * acordarea de reduceri și facilități fiscale întreprinderilor care vor mări anual numărul de locuri de muncă;
- * majorarea salariului minim până la echivalentul a 100 euro, a salariului mediu – până la echivalentul a 250 euro, a pensiei minime – până la echivalentul a 90 euro;
- * atragerea de investiții străine și autohtone prin crearea unui sistem de înlesniri și a unei fiscalități stimulatorii;
- * diminuarea exodului forței de muncă prin dinamizarea dezvoltării economice a societății și prin creșterea substanțială a veniturilor populației;
- * acordarea de asistență pentru cetățenii moldoveni care lucrează peste hotare.

Revigorarea sistemului educațional prin:

- * restabilirea respectului pentru învățător, apărarea demnității și prestigiului cadrelor didactice;
- * majorarea alocațiilor bugetare pentru învățământ până la 7% din PIB, finanțarea centralizată a învățământului de stat și asigurarea pentru pedagogi a unui salariu mediu lunar de la echivalentul a 100 euro (în 2005) până la echivalentul a 250 euro (în 2008);
- * introducerea religiei ca obiect de studiu în școală, constituirea unei conduite sociale pe lanțul firesc Familie – Școală – Biserică;
- * reabilitarea sistemului școlar din mediul rural și acordarea de facilități profesorilor și educatorilor pentru a stimula așezarea acestora la sate;
- * conferirea statutului de limbă străină pentru limba rusă, care să fie studiată opțional în școlile de stat;
- * derusificarea învățământului minorităților naționale și susținerea învățământului în limbile minoritare;

- * recunoașterea și garantarea dreptului minorităților etnice de a însuși limba oficială și cultura majorității, ceea ce face posibilă depășirea izolării și integrarea lor plenară în societate;
- * dotarea anuală a cîte 100 de școli sătești cu clase de calculatoare și conectarea acestora la Internet;
- * crearea unui sistem eficient de evaluare, obiectiv și onest, care ar exclude cazurile de corupție din instituțiile de învățămînt;
- * restructurarea sistemului de învățămînt superior conform standardelor europene;
- * înființarea unor extensiuni universitare în orașele Soroca și Orhei;
- * sprijinirea centrelor de cercetare și dezvoltare a diverselor forme de proprietate.

Ameliorarea sănătății publice prin:

- * eficientizarea sistemului de asigurări în medicină;
- * asigurarea autonomiei decizionale a Casei Naționale de Asigurări în Medicină;
- * stoparea exodului masiv de cadre medicale prin majorarea salariilor cadrelor medicale și crearea condițiilor adecvate de muncă;
- * anularea taxelor vamale la importul de aparataj și instrumentar medical care nu se produce pe piața internă;
- * subvenționarea procurării unui minim necesar de medicamente pentru pensionari;
- * implementarea sistemului de prevenire a maladiilor prin crearea infrastructurii medicale moderne;
- * acces universal gratuit la consiliere și testare a HIV/SIDA, a bolilor cu transmitere sexuală și a tuberculozei;
- * finanțarea de către stat a științei medicale și a învățămîntului medical, formarea personalului medical național la nivelul exigențelor contemporane;
- * încurajarea înființării lăcașurilor de cult pe lîngă instituțiile spitalicești, facilitarea asistenței spirituale pentru pacienți;
- * introducerea obligativității evidențierii cheltuielilor efectuate pentru fiecare pacient pentru toate actele medicale;
- * dezvoltarea sistemului privat de prestare a serviciilor medicale;
- * implementarea unor programe naționale de promovare a modului sănătos de viață;
- * impulsionearea luptei contra fenomenelor socialmente periculoase pentru sănătatea publică (narcomania, toxicomania, prostituția).

Dezvoltarea culturii prin:

- * adoptarea unui sistem fiscal stimulatîv pentru toate tipurile de activitate culturală;
- * finanțarea de la bugetul de stat a unui program de investiții pentru refacerea instituțiilor culturale;
- * transferarea tuturor lucrătorilor din domeniul culturii în categorii salariale superioare, astfel încît nici un salariu lunar să nu fie mai mic decît coșul minim de consum;
- * completarea pînă în 2006 cu 50% a fondului de carte națională în toate bibliotecile publice, iar pînă în 2009 cu 100%;
- * computerizarea tuturor instituțiilor de cultură;
- * promovarea valorilor culturii naționale;
- * păstrarea și restaurarea obiectelor de cultură și artă, conservarea patrimoniului cultural național;

- * lărgirea accesului la programe și proiecte culturale interne și internaționale;
- * garantarea respectării dreptului de proprietate intelectuală.

O protecție socială activă prin:

- * unificarea sistemului public de pensii și excluderea discriminării în asigurarea cu pensii;
- * dezvoltarea sistemului de pensii cu noi componente de asigurare;
- * indexarea trimestrială cu rata de inflație a salariilor bugetare, pensiilor, burseelor și indemnizațiilor;
- * acordarea de asistență pentru recalificare și pregătire profesională;
- * crearea condițiilor de integrare socială a persoanelor cu dizabilități;
- * implicarea societății civile în prestarea serviciilor sociale;
- * crearea unui mecanism eficient și echitabil în prestarea serviciilor de asistență socială nominativă, astfel încât resursele alocate să fie îndreptate spre cele mai vulnerabile pături sociale;
- * stimularea agenților economici la crearea de noi locuri de muncă și păstrarea celor existente prin acordarea de credite și subvenții;
- * susținerea din partea statului (garanții la credite, acoperirea dobânzilor, înlesniri fiscale) a populației apte de muncă pentru organizarea unei activități proprii.

Susținerea tinerei generații prin:

- * eliberarea de la plata contribuțiilor de asigurări sociale a întreprinderilor care angajează tineri specialiști;
- * facilitarea angajării tinerilor în mediul rural prin implementarea unui sistem de facilități fiscale și ajutoare financiare din partea autorităților publice centrale și locale;
- * crearea unui sistem de creditare pentru efectuarea studiilor;
- * încurajarea tinerilor în lansarea de noi afaceri prin acordarea de credite preferențiale, crearea și dezvoltarea rețelei de incubatoare de afaceri, organizarea cursurilor de instruire și perfecționare;
- * facilitarea și egalizarea șanselor accesului la studii de diferite niveluri al tinerilor dotați proveniți din mediul rural, din orfelinat, din familii cu dificultăți, precum și a celor cu handicap și deficiențe prin acordarea de burse, împrumuturi preferențiale, ajutoare;
- * dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale pentru tineri prin crearea unei rețele de centre informaționale, de consiliere și orientare profesională, de consultanță pe întreg teritoriul Republicii Moldova;
- * susținerea participării tinerilor la activități internaționale și la proiecte de integrare europeană (acces la burse pentru studii și proiecte internaționale, programe regionale și internaționale, turism internațional și schimb de experiență);
- * sprijinirea asociativității tinerilor prin crearea cadrului organizațional la nivel local și regional, care să promoveze integrarea tinerilor în structurile administrative.

Sprijinirea familiei prin:

- * asigurarea stabilității familiei, sprijinirea familiilor cu copii, creșterea bunăstării familiilor, educarea copiilor la un nivel corespunzător din punct de vedere material, spiritual, sentimental și moral;

- * sprijinirea familiilor tinere în edificarea unui cămin prin crearea unui fond de garantare a creditelor pentru tinerele familii în vederea construcției/ procurării locuințelor, inclusiv prin sistemul ipotecar;
- * extinderea pînă la un an a concediului cu plată pentru nașterea copiilor și majorarea indemnizației lunare pentru creșterea lor pe parcursul a doi ani pînă la echivalentul a 75 euro;
- * reabilitarea și dezvoltarea rețelei de instituții preșcolare, în special în spațiul rural;
- * implementarea unui sistem de sprijinire a copiilor din familiile monoparentale;
- * creșterea rolului Bisericii și a inițiativelor ei în vederea sprijinirii materiale și morale a familiei;
- * dezvoltarea serviciilor de consiliere care vor avea drept scop pregătirea tinerilor pentru căsnicie, ajutorarea în soluționarea conflictelor și în prevenirea divorțurilor.

Protecția mediului prin:

- * stabilirea și aplicarea la nivel național a unor norme și legi care ar asigura includerea obligatorie a protecției mediului în orice proces de luare a deciziilor de ordin social, economic sau politic;
- * încurajarea producției ecologice pure și a proceselor tehnologice fără un impact negativ asupra mediului;
- * atragerea investițiilor pentru crearea întreprinderilor de colectare, selectare, procesare și înhumare a deșeurilor menajere și industriale;
- * protejarea cetățenilor împotriva calamităților naturale și a accidentelor ecologice;
- * întărirea parteneriatului transfrontalier cu instituțiile similare din alte țări în scopul monitorizării stadiului de implementare a proiectelor de mediu.

Integrarea europeană, cooperarea regională și internațională prin:

- * realizarea unui parteneriat special cu România în vederea elaborării unei strategii de preaderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană;
- * armonizarea legislației Republicii Moldova cu cea a țărilor Uniunii Europene, ajustarea la aquis-ul comunitar;
- * inițierea negocierilor de asociere a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și depunerea cererii de aderare la UE;
- * întărirea cooperării politice, economice și culturale cu statele membre ale UE;
- * anularea obligativității vizelor pentru cetățenii din țările UE și obținerea din partea Uniunii Europene a unui regim de vize favorabil pentru cetățenii Republicii Moldova;
- * participarea activă la procesele de asociere regională;
- * utilizarea cu maximă eficiență a programelor comunitare de asistență și colaborare;
- * implementarea standardelor europene în economia națională, obținerea accesului la sursele externe de finanțare și investiții;
- * valorificarea posibilităților pe care le oferă situarea geografică favorabilă a Republicii Moldova în context european pe axa Est-Vest și pe axa Nord-Sud;
- * lansarea și promovarea, cu sprijin european, a unor noi inițiative în cadrul euroregiunilor Dunărea de Jos, Prutul de Sus și Siret-Prut-Nistru;
- * dezvoltarea în continuare a relațiilor prietenești cu Ucraina, avînd ca bază relațiile tradiționale formate;

- * promovarea fermă a politicii de cooperare regională cu țările vecine și țările din bazinul Mării Negre;
- * stabilirea relațiilor bilaterale și regionale în vederea diversificării pieței de desfacere a produselor și serviciilor autohtone;
- * integrarea economică, socială, culturală și spirituală cu România;
- * denunțarea documentelor de aderare a Republicii Moldova la CSI, dezvoltarea relațiilor bilaterale cu țările din această comunitate ținând cont de necesitățile economico-comerciale.

Securitate națională și integrare euroatlantică prin:

- * elaborarea unei Strategii de securitate națională care să reflecte interesele majore ale Republicii Moldova în acest domeniu;
- * implicarea activă a Republicii Moldova în structurile regionale de securitate și parteneriatele/ tratatele de preaderare la structurile euroatlantice de securitate (Parteneriatul pentru Pace, SECI etc.);
- * abandonarea conceptului perimat de neutralitate permanentă a statului și depunerea instrumentelor de aderare la Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO);
- * realizarea unui parteneriat de securitate cu România, după modelul Polonia-Ucraina;
- * reforma sectorului de apărare, care presupune controlul civil asupra instituțiilor de securitate (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării Naționale, Serviciul de Informații și Securitate etc.) în conformitate cu normele internaționale și standardele NATO;
- * alocarea unui procent corespunzător din bugetul național care să permită desfășurarea proceselor de reformă și modernizare în sectorul de apărare;
- * programe de securizare a frontierelor în conformitate cu normele și standardele euroatlantice;
- * reformarea și democratizarea Consiliului Suprem de Apărare, astfel încât acesta să includă forțele politice și sociale cele mai importante din Republica Moldova;
- * profesionalizarea forțelor armate și elaborarea unei strategii de reintegrare socială a militarilor disponibilizați ca urmare a proceselor de reformă;
- * adaptarea/ alinierea la standardele NATO privind nivelurile de secretizare și regulile de acces la documente.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Lista de candidați ai PPCD

Nr.	Numele, prenumele	Domiciliul	Anul nașterii	Apartenența politică
1	Roșca Iurie	mun. Chișinău	1961	PPCD
		Jurnalist, președinte al Partidului Popular Creștin Democrat, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
2	Chiriac Adriana	mun. Chișinău	1965	PPCD
		Traducător (limba spaniolă), jurnalist, director Comunicare și Relații Externe în cadrul „RE mun. Chișinău” SA		

3	Secăreanu Ștefan	mun. Chișinău	1959	PPCD
		Jurnalist, vicepreședinte al Partidului Popular Creștin Democrat, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
4	Leahu Angela	mun. Chișinău	1963	-
		Jurnalist, șeful Departamentului Cultură, redacția revistei <i>Capitala</i>		
5	Cubreacov Vlad	mun. Chișinău	1965	PPCD
		Jurnalist, vicepreședinte al Partidului Popular Creștin Democrat, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
6	Jalbă Zoia	or. Orhei	1957	PPCD
		Profesoară de istorie, director adjunct al Gimnaziului „Mihail Eminescu” din orașul Orhei		
7	Neagu Ion	mun. Chișinău	1953	PPCD
		Inginer-hidrotehnician, secretar general al Partidului Popular Creștin Democrat		
8	Cușnir Valentina	or. Călărași	1954	PPCD
		Inginer-tehnolog, șef de secție la ÎM „Călărași Divin” SA, or. Călărași		
9	Susarenco Gheorghe	mun. Chișinău	1956	-
		Jurist, viceprimar al municipiului Chișinău		
10	Șerpul Valentina	mun. Chișinău	1959	PPCD
		Profesoară, magistrul în management educațional, neangajată		
11	Varta Ion	mun. Chișinău	1958	PPCD
		Doctor în istorie, Institutul de Istorie al Academiei de Științe din Moldova, șeful Direcției „Istorie Modernă”		
12	Stârcea Eugenia	mun. Chișinău	1959	PPCD
		Învățătoare, neangajată		
13	Nagacevski Vitalie	mun. Chișinău	1965	-
		Jurist, avocat, președinte al Organizației Neguvernamentale „Juriștii pentru Drepturile Omului”, mun. Chișinău		
14	Stavinschi Liuba	s. Saharna Nouă, r-nul Rezina	1961	PPCD
		Profesoară de istorie și metodistă în domeniul muncii educative, redactor stilizator la publicația periodică <i>Flux</i> SRL, mun. Chișinău		
15	Adauga Mihail	mun. Chișinău	1958	PPCD
		Istoric, Institutul de Istorie al Academiei de Științe din Moldova, cercetător științific superior		
16	Petre Violeta	or. Ungheni	1970	PPCD
		Profesoară de limba română, șef de departament la Casa Limbii Române, filiala Ungheni		
17	Tinică Alexandru	or. Șoldănești	1962	PPCD
		Medic-chirurg, Spitalul raional Șoldănești		

18	Strătilă Valentina	s. Abaclia, r-nul Basarabeasca	1961	PPCD
		Profesoară de matematică și informatică, director al Liceului Teoretic din satul Abaclia, raionul Basarabeasca		
19	Corduneanu Alexandru	mun. Chișinău	1953	PPCD
		Inginer electronist, Asociația „Răsăritul Românesc”, director de programe		
20	Babuc Monica	mun. Chișinău	1964	PPCD
		Istoric, Filiala nr. 1 Chișinău a Băncii de Economii, șef al serviciului personal		
21	Gârlă Eugeniu	mun. Chișinău	1953	PPCD
		Economist, matematician, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
22	Roșcovan Mihai	mun. Chișinău	1957	PPCD
		Economist, doctor în economie, director al Institutului de Cercetări și Consultanță în Management „Business Consulting Institute”		
23	Buzdugan Viorel	mun. Chișinău	1971	PPCD
		Jurist, director general al Tipografiei „Prag III”, mun. Chișinău		
24	Groza Andrei	mun. Chișinău	1957	-
		Jurist, șef al Catedrei Drept Civil și Procedură Civilă a Universității Libere Internaționale din Moldova		
25	Beril Valeriu	or. Ștefan Vodă	1952	PPCD
		Inginer constructor, SRL „Bercut”, or. Ștefan Vodă		
26	Susarenco Tamara	or. Cahul	1959	PPCD
		Jurist, profesoară, președinte al Uniunii Teritoriale Raionale a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind”		
27	Bârlădeanu Nicolae	or. Căușeni	1956	PPCD
		Profesor, președinte SRL „Lucid-Com” din orașul Căușeni		
28	Ciobanu Vasile	or. Leova	1949	PPCD
		Pedagog, profesor de chimie la Liceul Teoretic „C. Spătaru” din orașul Leova		
29	Gherman Petru	or. Sîngerei	1947	PPCD
		Profesor de istorie, director al Școlii medii nr. 2 „Anton Crihan”, or. Sîngerei		
30	Ciuru Igor	mun. Bălți	1981	PPCD
		Jurist, neangajat		
31	Vaculovschi Ghenadie	mun. Chișinău	1981	PPCD
		Jurist, neangajat		
32	Dogot Daniel	s. Horești, r-nul Ialoveni	1980	PPCD
		Inginer electromecanic, șeful Serviciului Pază la Tipografia „Prag III”, mun. Chișinău		

33	Duminica Ion	s. Ciocîlteni, r-nul Orhei	1971	PPCD
		Cercetător științific, șeful Secției Istoria și Cultura Romilor din Republica Moldova, Institutul de Cercetări Interetnice al Academiei de Științe din Moldova		
34	Țurcanu Denis	or. Rîșcani	1982	PPCD
		Inginer licențiat în transporturi, neangajat		
35	Bujor Oleg	mun. Chișinău	1954	PPCD
		Profesor de fizică, director și cofondator al Editurii „Epigraf SRL”, mun. Chișinău		
36	Filipov Maria	s. Aluatu, r-nul Taraclia	1958	PPCD
		Inginer-economist, secretar al primăriei Aluatu, raionul Taraclia		
37	Chilat Valentin	s. Baraboi, r-nul Ocnîța	1959	PPCD
		Profesor, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
38	Grebenșcikov Victor	mun. Chișinău	1954	PPCD
		Filolog, Academia de Studii Economice din Moldova, șeful Serviciului Relații Externe și Specializarea Cadrelor		
39	Manoli Eugen	or. Telenești	1956	PPCD
		Medic-igienist, Centrul de Medicină Preventivă Telenești		
40	Sava Vera	s. Sofia, r-nul Hîncești	1960	PPCD
		Asistentă medicală de profil general, Oficiul Medicului de Familie din s. Sofia, r-nul Hîncești		
41	Gangan Vasile	or. Hîncești	1951	PPCD
		Inginer energetician, director al Întreprinderii Individuale „Feodora”, or. Hîncești		
42	Rusnac Angela	s. Cotiujeni r-nul Briceni	1965	PPCD
		Învățătoare, Școala medie Cotiujeni, raionul Briceni		
43	Pavlenco Silvia	s. Tigheci, r-nul Leova	1981	PPCD
		Profesoară de geografie și biologie, șomeră		
44	Vasilache Ana	mun. Chișinău	1970	PPCD
		Jurist, pedagog, neangajată		
45	Suhalitca Eugenia	or. Dondușeni	1980	PPCD
		Profesoară de geografie și limba franceză, Liceul „Al. Mateevici” din orașul Dondușeni		
46	Curtescu Tamara	mun. Chișinău	1959	PPCD
		Profesoară, specialist principal la Direcția Generală Educație, Știință, Tineret și Sport din mun. Chișinău		

47	Purice Natalia	s. Șolcani, r-nul Soroca	1960	PPCD
		Medic de familie, Oficiul Medicilor de Familie Șolcani, raionul Soroca		
48	Cornogolub Mariana	or. Strășeni	1962	PPCD
		Profesoară, Școala nr. 1, mun. Chișinău		
49	Caramelea Nicolae	or. Strășeni	1944	PPCD
		Jurist, neangajat		
50	Robu Elena	or. Nisporeni	1944	PPCD
		Profesoară de matematică, director adjunct al Gimnaziului nr. 2 Vărzărești, r-nul Nisporeni		
51	Gurduza Ion	s. Albinețul Vechi, r-nul Fălești	1947	PPCD
		Defectolog, director al Școlii-internat Albinețul Vechi, raionul Fălești		
52	Odainâi Eugenia	or. Strășeni	1950	PPCD
		Profesoară de matematică, Gimnaziul „Mihai Viteazul”, orașul Strășeni		
53	Sochircă Greta	or. Florești	1948	PPCD
		Profesoară de limba engleză, pensionară		
54	Ciumac Irina	s. Pepeni, r-nul Sîngerei	1963	PPCD
		Profesoară de educație tehnologică, Liceul Teoretic „Agapie”, din s. Pepeni, r-nul Sîngerei		
55	Guțu Simion	mun. Bălți	1960	PPCD
		Profesor, Școala Polivalentă nr. 4 din or. Bălți		
56	Iașcinschi Nadejda	mun. Chișinău	1961	PPCD
		Manager-economist, neangajată		
57	Grigorașenco Ion	s. Holercani, r. Dubăsari	1953	PPCD
		Agronom pentru protecția plantelor, inginer cadastral, primăria Holercani, raionul Dubăsari		
58	Mocanu Ștefana	mun. Chișinău	1954	PPCD
		Profesoară de fizică și matematică, specialist principal la Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sectorul Ciocana, mun. Chișinău		
59	Butuc Ion	or. Cantemir	1950	PPCD
		Medic, șef al Substației Zonale Asistență Medicală Urgentă, Cantemir		
60	Racu Aurelia	mun. Chișinău	1943	PPCD
		Doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Catedra Psihopedagogie Specială și Asistență Socială		

61	Barduc Raisa	s. Iargara, r-nul Leova	1958	PPCD
		Profesoară, director adjunct al Liceului Teoretic din s. Iargara, raionul Leova		
62	Musteață Ana	mun. Chișinău	1942	PPCD
		Doctor în medicină, conferențiar la Catedra Obstetri- că-Ginecologie, Universitatea de Medicină și Farma- ceutică „Nicolae Testemițeanu”		
63	Vasilache Ignat	or. Cimișlia	1953	PPCD
		Jurnalist, filolog, deputat în Parlamentul Republicii Moldova		
64	Coșneanu Valentina	or. Orhei	1958	PPCD
		Medic de familie, Centrul Medicilor de Familie din orașul Orhei		
65	Bogatu Vasile	or. Drochia	1956	PPCD
		Pedagog, neangajat		
66	Cocieru Galina	mun. Chișinău	1948	PPCD
		Medic de familie, Centrul Medicilor de Familie nr. 3, sectorul Botanica, mun. Chișinău		
67	Nastas Vasile	mun. Chișinău	1948	PPCD
		Inginer-mecanic, Piața „Agro-Mondial”, inginer pen- tru tehnica securității și protecția muncii, mun. Chișinău		
68	Varnic Veronica	mun. Chișinău	1947	PPCD
		Profesoară, defectolog-logoped, Gimnaziul nr. 23, mun. Chișinău		
69	Lungu Petru	or. Anenii Noi	1957	PPCD
		Profesor, șef de catedră la Liceul Teoretic „Hyperion”, or. Anenii Noi		
70	Galer Nina	s. Camenca, r-nul Glodeni	1956	PPCD
		Profesoară de matematică, Gimnaziul din satul Ca- menca, raionul Glodeni		
71	Țurcanu Andrei	or. Dondușeni	1957	PPCD
		Jurist, primar al satului Baraboi, raionul Dondușeni		
72	Barbacaru Efimia	mun. Chișinău	1964	PPCD
		Profesoară de limba română, Liceul Teoretic „Ginta latină”, mun. Chișinău		
73	Popov Victor	s. Cîrnățeni, r-nul Căușeni	1982	PPCD
		Asistent medical, student Politologie USM, neangajat		
74	Dolgoter Ala	mun. Chișinău	1963	PPCD
		Profesoară de limba franceză, Liceul „Gheorghe Asachi”, mun. Chișinău		

75	Efros Ștefan	s. Drășliceni, r-nul Criuleni	1942	PPCD
		Profesor de educație fizică și sport, Liceul Teoretic din satul Măgdăcești, raionul Criuleni		
76	Bâtcă Viorica	mun. Chișinău	1963	PPCD
		Învățătoare, directoare a Școlii medii nr. 70		
77	Lungu Sergiu	s. Gălășeni, r-nul Rîșcani	1976	PPCD
		Jurist, neangajat		
78	Cordun Tamara	mun. Chișinău	1958	PPCD
		Profesoară de matematică, Colegiul Industrial și de Construcții, mun. Chișinău		
79	Ghețivu Tudor	or. Cahul.	1956	PPCD
		Tehnician mecanic, șef al ÎI „Ghiocel-Ghețivu”		
80	Borș Olga	s. Cîșla, r-nul Telenești	1966	PPCD
		Profesoară, primar al satului Cîșla, raionul Telenești		
81	Amoașii Ilie	or. Orhei	1953	PPCD
		Medic, medic-șef adjunct al Spitalului raional Orhei		
82	Mihalache Corina	or. Cahul	1968	PPCD
		Medic coordonator la Centrul Medicilor de Familie, Cahul		
83	Gorin Tudor	mun. Chișinău	1952	PPCD
		Inginer constructor, inginer constructor la „Tîmplarul” SA, mun. Chișinău		
84	Mahu Vera	mun. Chișinău	1948	PPCD
		Profesoară de limba română, Liceul „Julia Hasdeu”, mun. Chișinău		
85	Postolache Dumitru	or. Hîncești	1945	PPCD
		Medic ORL, Spitalul raional Hîncești		
86	Ermicioi Elena	mun. Chișinău	1957	PPCD
		Profesoară, bibliotecar la Liceul „Hyperion” din or. Durllești, mun. Chișinău		
87	Stratulat Nicolae	or. Strășeni	1941	PPCD
		Profesor de matematică și fizică, pensionar		
88	Cușnir Victoria	mun. Chișinău	1982	PPCD
		Studentă la Universitatea de Medicină și Farmaceutică „Nicolae Testemițeanu”		
89	Iancu Mihail	or. Nisporeni	1935	PPCD
		Pedagog, pensionar		
90	Clapatiuc Eugenia	s. Cușmirca, r-nul Șoldănești	1985	PPCD
		Jurist-economist, controlor-casier, merceolog, ÎI „Sfeclă Liviu-Stron”		

91	Roman Vasile	or. Orhei	1957	PPCD
		Jurnalist, neangajat		
92	Zagoreanu Maria	or. Strășeni	1959	PPCD
		Profesoară, director al Grădiniței din s. Negrești, raionul Strășeni		
93	Lisnic Petru	or. Rezina	1949	PPCD
		Inginer mecanic, inginer la Inspectoratul Energetic de Stat din or. Rezina		
94	Sidor Silvia	mun. Chișinău	1975	PPCD
		Contabil-audit, contabil al IMGFL-7		
95	Șeremet Nicolae	or. Cahul	1955	PPCD
		Medic de familie, Centrul Medicilor de Familie Cahul		
96	Bejenaru Claudia	s. Neculăueca, r-nul Orhei	1964	PPCD
		Moașă, primar al satului Neculăueca, raionul Orhei		
97	Nastas Nicolae	or. Cahul	1955	PPCD
		Inginer-economist, administrator al SC „NAVI – Gabi” SRL, or. Cahul		
98	Sîngoreanu Raisa	or. Soroca	1948	PPCD
		Pedagog, profesoară de limba și literatura română la Colegiul de Arte, or. Soroca		
99	Salagor David	or. Rîșcani	1951	PPCD
		Învățător la școala medie din or. Rîșcani		
100	Corobcean Claudia	or. Orhei	1958	PPCD
		Profesoară de istorie și drept, învățătoare la Gimnaziul „Mihail Eminescu” din orașul Orhei		
101	Troșcin Galina	or. Nisporeni	1983	PPCD
		Profesoară, Gimnaziul din orașul Nisporeni		
102	Ciobanu Ioana	mun. Chișinău	1954	PPCD
		Hidroameliorator, contabil la Publicația Periodică Flux SRL		
103	Buț Ludmila	mun. Chișinău	1970	PPCD
		Contabil, contabil-șef al Publicației Periodice Flux SRL		

3. Rezultatele alegerilor

3.1. Rezultatele votării pe țară

Date generale

Numărul de alegători incluși în listele electorale	2 270 668
Numărul de alegători incluși în listele suplimentare	159 869
Numărul de alegători care au primit buletine de vot	1 576 203
Numărul de alegători care au participat la votare	1 576 079
Numărul buletinelor de vot declarate nevalabile	18 251
Numărul total de voturi valabil exprimate	57 828

Voturi acumulate și mandatele obținute

Concurenți electorali	Voturi	%	Mandate
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	716 336	45,98%	56
Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)	141 341	9,07%	11
Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD)	444 377	28,53%	34
Partidul social-democrat din Moldova (PSDM)	45 551	2,92%	0
Blocul electoral „Patria-Родина” (BEPR)	77 490	4,97%	0
Kirillov Silvia (candidat independent)	3145	0,2%	0
Mișcarea Social-Politică Republicană „Ravnopravie” (MSPRR)	44 129	2,83%	0
Uniunea Centristă din Moldova (UCM)	11 702	0,75%	0
Buşmachiu Alexandru (candidat independent)	747	0,05%	0
Uniunea Muncii „Patria-Родина” (UMPR)	14 399	0,92%	0
Laguta Maia (candidat independent)	1011	0,06%	0
Matei Ștefan (candidat independent)	1934	0,12%	0
Partidul Țărănesc Creștin Democrat din Moldova (PȚCDM)	21 365	1,37%	0
Ivanțoc Andrei (candidat independent)	1678	0,11%	0
Arsenii Alexandru (candidat independent)	572	0,04%	0
Busuioc Alexei (candidat independent)	983	0,06%	0
Tătaru Tudor (candidat independent)	2273	0,15%	0
Ghelici Fiodor (candidat independent)	1102	0,07%	0
Slivinski Victor (candidat independent)	495	0,03%	0
Soloviov Anatolii (candidat independent)	452	0,03%	0
Partidul Republican din Moldova (PRM)	592	0,04%	0
Tiron Mircea (candidat independent)	284	0,02%	0
Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova (PDSEM)	25 870	1,66%	0

3.2. Rezultatele votării pe circumscripții

	Circumscripție electorală	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	Partidul Popular Creștin Democrat	Blocul electoral „Moldova Democrată”	Partidul Social-Democrat din Moldova	Blocul electoral „Patria-Родина”	Kirillov Silvia	Mișcarea social-politică Republicană „Ravnopravie”	Uniunea Centristă din Moldova	Bușmachi Alexandru	Uniunea Muncii „Patria-Родина”	Laguta Maia
1	mun. Chișinău	127877	50026	104372	10247	15835	611	11068	1583	228	4880	482
		37,97%	14,86%	30,99%	3,04%	4,70%	0,18%	3,29%	0,47%	0,07%	1,45%	0,14%
2	mun. Bălți	21471	2822	12067	1838	4123	77	7103	138	34	1256	25
		40,83%	5,37%	22,95%	3,50%	7,84%	0,15%	13,51%	0,26%	0,06%	2,39%	0,05%
3	Anenii Noi	20826	3690	9788	1818	1497	77	274	168	65	509	37
		51,52%	9,13%	24,21%	4,50%	3,70%	0,19%	0,68%	0,42%	0,16%	1,26%	0,09%
4	Basara-beasca	7564	510	2886	250	563	17	68	214	13	653	16
		57,49%	3,88%	21,93%	1,90%	4,28%	0,13%	0,52%	1,63%	0,10%	4,96%	0,12%
5	Briceni	19 269	1 752	11590	461	1 024	37	2 337	229	9	196	16
		50,14%	4,56%	30,16%	1,20%	2,66%	0,10%	6,08%	0,60%	0,02%	0,51%	0,04%
6	Cahul	20796	7 769	16941	1 656	1 665	92	1 990	155	21	370	22
		39,08%	14,60%	31,83%	3,11%	3,13%	0,17%	3,74%	0,29%	0,04%	0,70%	0,04%
7	Cantemir	13617	2 278	8959	715	325	29	34	152	11	57	14
		49,52%	8,28%	32,58%	2,60%	1,18%	0,11%	0,12%	0,55%	0,04%	0,21%	0,05%
8	Călărași	16571	3 395	11963	724	286	44	74	147	6	43	9
		47,46%	9,72%	34,26%	2,07%	0,82%	0,13%	0,21%	0,42%	0,02%	0,12%	0,03%
9	Căușeni	19 266	3 719	10 581	1 850	849	97	238	506	18	272	16
		49,05%	9,47%	26,94%	4,71%	2,16%	0,25%	0,61%	1,29%	0,05%	0,69%	0,04%
10	Cimișlia	15724	2166	4967	679	400	74	80	546	8	53	6
		61,09%	8,42%	19,30%	2,64%	1,55%	0,29%	0,31%	2,12%	0,03%	0,21%	0,02%
11	Criuleni	16249	3297	11041	757	318	69	96	190	6	65	24
		48,45%	9,83%	32,92%	2,26%	0,95%	0,21%	0,29%	0,57%	0,02%	0,19%	0,07%
12	Dondușeni	12557	1219	4999	588	565	49	1 488	273	12	206	6
		55,19%	5,36%	21,97%	2,58%	2,48%	0,22%	6,54%	1,20%	0,05%	0,91%	0,03%
13	Drochia	20988	2503	12005	1086	1699	141	1188	363	9	503	17
		49,92%	5,95%	28,55%	2,58%	4,04%	0,34%	2,83%	0,86%	0,02%	1,20%	0,04%
14	Dubăsari	11510	575	3171	440	277	15	34	79	3	46	8
		69,04%	3,45%	19,02%	2,64%	1,66%	0,09%	0,20%	0,47%	0,02%	0,28%	0,05%
15	Edineț	19781	1733	10045	579	869	59	5270	357	25	234	25
		48,50%	4,25%	24,63%	1,42%	2,13%	0,14%	12,92%	0,88%	0,06%	0,57%	0,06%
16	Fălești	24529	2058	11508	1313	1309	62	698	151	5	265	21
		56,45%	4,74%	26,49%	3,02%	3,01%	0,14%	1,61%	0,35%	0,01%	0,61%	0,05%
17	Florești	24789	2343	13620	615	2027	45	114	466	5	268	17
		54,47%	5,15%	29,93%	1,35%	4,45%	0,10%	0,25%	1,02%	0,01%	0,59%	0,04%
18	Glodeni	13 399	1 138	8 007	328	2 341	76	454	540	8	260	13
		47,58%	4,04%	28,43%	1,16%	8,31%	0,27%	1,61%	1,92%	0,03%	0,92%	0,05%
19	Hîncești	24269	4708	15920	2177	640	125	247	263	14	167	15
		47,97%	9,31%	31,47%	4,30%	1,27%	0,25%	0,49%	0,52%	0,03%	0,33%	0,03%
20	Ialoveni	18547	5201	15247	798	340	45	72	212	27	181	19
		43,74%	12,27%	35,96%	1,88%	0,80%	0,11%	0,17%	0,50%	0,06%	0,43%	0,04%

	Matei Ștefan	Partidul Țărănesc Creștin De- mocrat din Moldova	Ivanțoc Andrei	Arsenii Alexandru	Busuioc Alexei	Tătaru Tudor	Ghelici Fiodor	Slivinschi Victor	Soloviov Anatolii	Partidul Republican din Moldova	Tiron Mircea	Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova
1	213	1950	459	230	198	484	527	137	231	144	102	4871
	0,06%	0,58%	0,14%	0,07%	0,06%	0,14%	0,16%	0,04%	0,07%	0,04%	0,03%	1,45%
2	25	547	39	19	26	39	33	17	22	20	6	840
	0,05%	1,04%	0,07%	0,04%	0,05%	0,07%	0,06%	0,03%	0,04%	0,04%	0,01%	1,60%
3	68	603	41	20	33	80	26	15	17	19	10	744
	0,17%	1,49%	0,10%	0,05%	0,08%	0,20%	0,06%	0,04%	0,04%	0,05%	0,02%	1,84%
4	28	118	11	6	4	16	4	5	4	3	0	205
	0,21%	0,90%	0,08%	0,05%	0,03%	0,12%	0,03%	0,04%	0,03%	0,02%	0%	1,56%
5	21	975	24	6	30	33	2	14	9	17	4	379
	0,05%	2,54%	0,06%	0,02%	0,08%	0,09%	0,01%	0,04%	0,02%	0,04%	0,01%	0,99%
6	41	998	38	13	17	109	26	12	16	14	7	450
	0,08%	1,88%	0,07%	0,02%	0,03%	0,20%	0,05%	0,02%	0,03%	0,03%	0,01%	0,85%
7	49	605	21	10	263	37	12	7	5	7	0	293
	0,18%	2,20%	0,08%	0,04%	0,96%	0,13%	0,04%	0,03%	0,02%	0,03%	0%	1,07%
8	64	876	29	3	18	55	13	8	12	8	10	561
	0,18%	2,51%	0,08%	0,01%	0,05%	0,16%	0,04%	0,02%	0,03%	0,02%	0,03%	1,61%
9	80	579	243	7	12	75	13	10	8	14	6	822
	0,20%	1,47%	0,62%	0,02%	0,03%	0,19%	0,03%	0,03%	0,02%	0,04%	0,02%	2,09%
10	42	275	18	7	15	55	8	11	2	11	3	589
	0,16%	1,07%	0,07%	0,03%	0,06%	0,21%	0,03%	0,04%	0,01%	0,04%	0,01%	2,29%
11	77	563	26	10	20	45	48	10	4	9	8	605
	0,23%	1,68%	0,08%	0,03%	0,06%	0,13%	0,14%	0,03%	0,01%	0,03%	0,02%	1,80%
12	54	335	27	7	5	58	10	2	2	10	3	277
	0,24%	1,47%	0,12%	0,03%	0,02%	0,25%	0,04%	0,01%	0,01%	0,04%	0,01%	1,22%
13	38	426	33	11	20	69	11	20	4	15	9	886
	0,09%	1,01%	0,08%	0,03%	0,05%	0,16%	0,03%	0,05%	0,01%	0,04%	0,02%	2,11%
14	27	228	13	5	4	12	8	4	3	6	2	202
	0,16%	1,37%	0,08%	0,03%	0,02%	0,07%	0,05%	0,02%	0,02%	0,04%	0,01%	1,21%
15	40	869	39	14	19	53	4	7	5	11	6	740
	0,10%	2,13%	0,10%	0,03%	0,05%	0,13%	0,01%	0,02%	0,01%	0,03%	0,01%	1,81%
16	57	809	27	18	15	56	11	9	4	12	7	506
	0,13%	1,86%	0,06%	0,04%	0,03%	0,13%	0,03%	0,02%	0,01%	0,03%	0,02%	1,16%
17	58	471	38	11	14	50	10	8	3	10	4	520
	0,13%	1,04%	0,08%	0,02%	0,03%	0,11%	0,02%	0,02%	0,01%	0,02%	0,01%	1,14%
18	27	986	23	6	3	34	11	5	5	8	4	485
	0,10%	3,50%	0,08%	0,02%	0,01%	0,12%	0,04%	0,02%	0,02%	0,03%	0,01%	1,72%
19	83	684	33	11	31	85	25	16	7	16	9	1 046
	0,16%	1,35%	0,07%	0,02%	0,06%	0,17%	0,05%	0,03%	0,01%	0,03%	0,02%	2,07%
20	79	528	23	15	19	151	13	12	4	14	5	847
	0,19%	1,25%	0,05%	0,04%	0,04%	0,36%	0,03%	0,03%	0,01%	0,03%	0,01%	2%

	Circumscripție electorală	Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	Partidul Popular Creștin Democrat	Blocul electoral „Moldova Democrată”	Partidul Social-Democrat din Moldova	Blocul electoral „Patria-Родина”	Kirillov Silvia	Mișcarea social-politică Republicană „Ravnopravie”	Uniunea Centristă din Moldova	Bușmachi Alexandru	Uniunea Muncii „Patria-Родина”	Laguta Maia
21	Leova	11901	2035	8004	191	479	66	118	196	14	165	8
		49,64%	8,49%	33,38%	0,80%	2%	0,28%	0,49%	0,82%	0,06%	0,69%	0,03%
22	Nisporeni	13 083	3 190	8 551	627	240	54	24	376	18	39	9
		47,80%	11,65%	31,24%	2,29%	0,88%	0,20%	0,09%	1,37%	0,07%	0,14%	0,03%
23	Ocnița	17717	923	4742	257	1014	24	2023	111	10	301	8
		64,03%	3,34%	17,14%	0,93%	3,66%	0,09%	7,31%	0,40%	0,04%	1,09%	0,03%
24	Orhei	22609	5626	18653	3041	757	149	229	1 299	19	234	14
		41,15%	10,24%	33,95%	5,53%	1,38%	0,27%	0,42%	2,36%	0,03%	0,43%	0,03%
25	Rezina	13322	2181	6912	988	409	74	163	99	15	91	15
		53,24%	8,72%	27,62%	3,95%	1,63%	0,30%	0,65%	0,40%	0,06%	0,36%	0,06%
26	Rîșcani	15831	2009	10053	815	1740	72	1497	386	19	488	13
		46,17%	5,86%	29,32%	2,38%	5,07%	0,21%	4,37%	1,13%	0,06%	1,42%	0,04%
27	Sîngerei	17766	2264	11977	3548	1663	76	511	199	16	346	9
		44,63%	5,69%	30,09%	8,91%	4,18%	0,19%	1,28%	0,50%	0,04%	0,87%	0,02%
28	Soroca	23520	2318	14387	1372	922	185	901	168	23	167	19
		51,29%	5,06%	31,38%	2,99%	2,01%	0,40%	1,96%	0,37%	0,05%	0,36%	0,04%
29	Strășeni	17065	5019	13531	759	372	70	54	176	16	152	8
		41,92%	12,33%	33,24%	1,86%	0,91%	0,17%	0,13%	0,43%	0,04%	0,37%	0,02%
30	Șoldănești	12484	1790	4450	313	185	106	22	110	4	148	11
		60,86%	8,73%	21,70%	1,53%	0,90%	0,52%	0,11%	0,54%	0,02%	0,72%	0,05%
31	Ștefan Vodă	14169	3761	9927	661	435	130	337	245	28	110	18
		44,52%	11,82%	31,19%	2,08%	1,37%	0,41%	1,06%	0,77%	0,09%	0,35%	0,06%
32	Taraclia	10629	485	3953	451	2557	72	1 770	753	8	269	11
		49,86%	2,28%	18,54%	2,12%	12%	0,34%	8,30%	3,53%	0,04%	1,26%	0,05%
33	Telenești	14389	3201	13087	1534	230	65	14	195	3	84	9
		42,32%	9,41%	38,49%	4,51%	0,68%	0,19%	0,04%	0,57%	0,01%	0,25%	0,03%
34	Ungheni	25282	3189	13111	1553	1122	63	592	179	11	210	18
		53,30%	6,72%	27,64%	3,27%	2,37%	0,13%	1,25%	0,38%	0,02%	0,44%	0,04%
35	UTA Găgăuzia	16970	448	3362	522	28413	98	2 947	478	16	1 111	33
		30,75%	0,81%	6,09%	0,95%	51,48%	0,18%	5,34%	0,87%	0,03%	2,01%	0,06%
36	Transnistria	2550	683	3376	564	488	18	116	26	6	98	9
		31,42%	8,41%	41,59%	6,95%	6,01%	0,22%	1,43%	0,32%	0,07%	1,21%	0,11%
37	Misiuni diplomatice	1157	3220	4295	381	490	10	72	49	13	47	6
		11,61%	32,32%	43,11%	3,82%	4,92%	0,10%	0,72%	0,49%	0,13%	0,47%	0,06%

	Matei Ștefan	Partidul Țărănesc Creștin De- mocrat din Moldova	Ivanțoc Andrei	Arsenii Alexandru	Busuioc Alexei	Tătaru Tudor	Ghelici Fiodor	Slivinschi Victor	Soloviov Anatolii	Partidul Republican din Moldova	Tiron Mircea	Partidul Dreptății Social-Economice din Moldova
21	40	345	15	3	16	42	10	5	8	8	2	306
	0,17%	1,44%	0,06%	0,01%	0,07%	0,18%	0,04%	0,02%	0,03%	0,03%	0,01%	1,28%
22	39	501	20	13	22	38	2	9	1	11	4	500
	0,14%	1,83%	0,07%	0,05%	0,08%	0,14%	0,01%	0,03%	0%	0,04%	0,01%	1,83%
23	17	144	19	3	7	35	7	4	6	17	4	275
	0,06%	0,52%	0,07%	0,01%	0,03%	0,13%	0,03%	0,01%	0,02%	0,06%	0,01%	0,99%
24	122	953	56	17	16	96	19	11	6	23	7	987
	0,22%	1,73%	0,10%	0,03%	0,03%	0,17%	0,03%	0,02%	0,01%	0,04%	0,01%	1,80%
25	65	286	26	22	5	25	4	8	8	6	9	290
	0,26%	1,14%	0,10%	0,09%	0,02%	0,10%	0,02%	0,03%	0,03%	0,02%	0,04%	1,16%
26	46	605	39	9	20	50	6	14	2	15	3	559
	0,13%	1,76%	0,11%	0,03%	0,06%	0,15%	0,02%	0,04%	0,01%	0,04%	0,01%	1,63%
27	60	560	28	8	14	56	21	7	5	12	7	651
	0,15%	1,41%	0,07%	0,02%	0,04%	0,14%	0,05%	0,02%	0,01%	0,03%	0,02%	1,64%
28	54	486	40	13	19	81	7	53	7	13	11	1 087
	0,12%	1,06%	0,09%	0,03%	0,04%	0,18%	0,02%	0,12%	0,02%	0,03%	0,02%	2,37%
29	134	464	38	14	30	64	16	8	10	19	9	2 677
	0,33%	1,14%	0,09%	0,03%	0,07%	0,16%	0,04%	0,02%	0,02%	0,05%	0,02%	6,58%
30	35	548	19	2	5	19	8	4	4	2	3	239
	0,17%	2,67%	0,09%	0,01%	0,02%	0,09%	0,04%	0,02%	0,02%	0,01%	0,01%	1,17%
31	51	1 133	41	20	23	56	12	5	3	15	5	639
	0,16%	3,56%	0,13%	0,06%	0,07%	0,18%	0,04%	0,02%	0,01%	0,05%	0,02%	2,01%
32	1	176	18	1	3	5	29	4	9	12	3	98
	0%	0,83%	0,08%	0%	0,01%	0,02%	0,14%	0,02%	0,04%	0,06%	0,01%	0,46%
33	47	469	23	3	13	41	7	6	1	7	0	576
	0,14%	1,38%	0,07%	0,01%	0,04%	0,12%	0,02%	0,02%	0%	0,02%	0%	1,69%
34	44	990	80	10	12	56	17	11	6	20	5	849
	0,09%	2,09%	0,17%	0,02%	0,03%	0,12%	0,04%	0,02%	0,01%	0,04%	0,01%	1,79%
35	8	280	11	5	12	13	122	17	9	44	7	269
	0,01%	0,51%	0,02%	0,01%	0,02%	0,02%	0,22%	0,03%	0,02%	0,08%	0,01%	0,49%
36	3	53	12	2	8	8	6	8	12	0	6	65
	0,04%	0,65%	0,15%	0,02%	0,10%	0,10%	0,07%	0,10%	0,15%	0%	0,07%	0,80%
37	4	66	27	10	4	16	10	0	8	14	4	60
	0,04%	0,66%	0,27%	0,10%	0,04%	0,16%	0,10%	0%	0,08%	0,14%	0,04%	0,60%

4. Observarea și evaluarea alegerilor

Comisia Electorală Centrală (CEC) a reafirmat și detaliat drepturile observatorilor electorali prin adoptarea la 30.12.04 a Regulamentului privind statutul observatorilor. Regulamentul a avut la bază Codul electoral, precum și alte acte naționale și internaționale în domeniu.

4.1. Observatori internaționali

În scopul asigurării unei monitorizări largi a campaniei pentru alegerea Parlamentului, autoritățile moldovene au adresat o invitație oficială în acest sens BIDDO/ OSCE și altor organizații internaționale de profil.

Scrutinul electoral pentru alegerile Parlamentului Republicii Moldova a fost monitorizat de 817 observatori internaționali și de 158 jurnaliști din străinătate. Misiunea Internațională de Observare a Alegerilor (MIOA) a fost principalul organism de monitorizare a alegerilor constituit din observatori internaționali. MIOA a reprezentat o operațiune comună la care au luat parte BIDDO/ OSCE, Adunarea Parlamentară a OSCE (AP OSCE), Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) și Parlamentul European (PE).

În ziua alegerilor MIOA a dislocat aproape 500 observatori din 36 state-membre ale OSCE, inclusiv 65 parlamentari din cadrul AP OSCE, APCE și PE. MIOA a observat scrutinul pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în aproximativ 1400 secții de votare, iar numărarea voturilor a fost monitorizată în 120 secții de votare. MIOA a fost, de asemenea, prezentă și în 24 consilii electorale de circumscripție pentru a monitoriza totalizarea rezultatelor alegerilor.

În pofida existenței unui cadru, în general, prielnic pentru monitorizarea procesului electoral de către observatorii internaționali, au fost înregistrate mai multe cazuri de expulzare a reprezentanților citorva organizații din spațiul CSI, dar în special din Rusia, care au anunțat că intenționau să depună cereri de acreditare la Ministerul Afacerilor Externe (MAE) al Republicii Moldova. Potrivit observatorilor naționali, MAE a respins patru cereri de acreditare a observatorilor internaționali din partea Partidului Republican „Assar” (Kazahstan), a Adunării Parlamentare a Uniunii Rusia-Belarus, a Adunării Internaționale pentru Apărarea Drepturilor Omului (Rusia) și a organizației neguvernamentale CIS-EMO (Rusia). Persoanele venite în calitate de observatori din partea ultimei, la invitația organizației locale „Adjuta-Cives”, au fost reținute și expulzate, fără a li se invoca motive plauzibile și a li se prezenta o decizie oficială în acest sens. În opinia observatorilor electorali, această situație a putut fi evitată dacă procedura de acreditare a observatorilor internaționali ar fi fost mult mai clară și stipulată expres în Regulamentul privind statutul observatorilor.

MIOA a constatat, la 7 martie 2005, în raportul său preliminar de observare a scrutinului că „alegerile parlamentare din 6 martie 2005 din Republica Moldova s-au desfășurat în general în conformitate cu majoritatea angajamentelor OSCE, cu standardele Consiliului Europei și cu alte standarde internaționale referitoare la alegeri. Cu toate acestea, nu au reușit să îndeplinească unele angajamente și standarde indispensabile pentru un proces electoral cu adevărat competitiv. În special, condițiile desfășurării campaniei electorale și accesul la mass-media nu au fost suficient de echitabile; în această privință, s-au confirmat tendințele negative constatate încă de la alegerile locale din 2003. Au existat numeroase tentative – mai ales prin intermediul autorităților publice locale – de a împiedica desfășurarea alegerilor într-o manieră pe deplin liberă și

competitivă. Acest mediu restrictiv, îndeosebi restricțiile privind acoperirea mediatică a campaniei, au sporit avantajele partidului de guvernământ și nu au servit la crearea unor condiții de campanie suficient de echitabile”².

4.2. Observatori naționali

Alegerile parlamentare au fost monitorizate și de numeroși observatori naționali. Aceștia au fost acreditați din partea concurenților electorali și din partea mai multor organizații neguvernamentale de profil din Republica Moldova. Majoritatea covârșitoare a observatorilor naționali independenți, peste 2200, au reprezentat „Coaliția 2005” – o uniune benevolă a circa 200 de organizații neguvernamentale din Republica Moldova. Peste 60 dintre observatorii „Coaliției 2005” au fost observatori pe termen lung, aceștia desfășurând activități de monitorizare a procesului electoral în perioada preelectorală, electorală și postelectorală. Ceilalți au fost observatori pe termen scurt, ei monitorizând organizarea scrutinului doar în ziua alegerilor.

Deși, în linii generale, activitatea observatorilor a decurs în limitele stabilite de reglementările naționale și internaționale în domeniu, au fost atestate câteva cazuri de intimidare a acestora de către reprezentanții organelor de forță. În plus, în aproximativ 15% din secțiile de votare la nivel național observatorii pe termen scurt au întâmpinat probleme de înregistrare.

„Coaliția 2005” a conchis, la 7 martie 2005, în raportul său preliminar de monitorizare a scrutinului că „în linii generale, alegerile parlamentare din 6 martie 2005 s-au desfășurat cu respectarea parțială a standardelor și principiilor OSCE în domeniul alegerilor, consfințite prin Documentul de la Copenhaga adoptat în 1990 și a angajamentelor și obligațiilor pe care și le-a asumat Republica Moldova în calitatea sa de stat membru al Consiliului Europei”. Cu toate acestea, se arată în raportul Coaliției, „campania electorală pentru alegerile parlamentare din 6 martie 2005 s-a desfășurat cu încălcarea standardelor privind alegerile autentice, libere și corecte. Votul exprimat de alegători în ziua alegerilor a fost exprimat în general în mod liber, însă acest vot nu a fost bazat pe o informare amplă și deplină a alegătorilor cu privire la procesul electoral”³.

5. Hotărîrea Curții Constituționale cu privire la validarea mandatelor deputaților aleși în cadrul scrutinului parlamentar din 6 martie 2005 (extras)

În numele Republicii Moldova, Curtea Constituțională în componența:

Victor Pușcaș – președinte, judecător-raportor;

Alina Ianucenco – judecător ;

Mircea Iuga – judecător;

Dumitru Pulbere – judecător;

Elena Safaleru – judecător-raportor;

Ion Vasilati – judecător-raportor,

² www.osce.org/documents/odihr/2005/03/4371_mo.pdf.

³ www.e-democracy.md/files/2005monitoringreport06.pdf.

cu participarea grefierului Aliona Balaban, a președintelui Comisiei Electorale Centrale Petru Railean, a vicepreședintelui Comisiei Electorale Centrale Ivan Cucu, a secretarului Comisiei Electorale Centrale Valentin Vizant, în prezența secretarului Comitetului Central al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova Victor Stepaniuc, a reprezentanților Blocului electoral „Moldova Democrată” Constantin Lazari și Nicolae Gîrbu, în lipsa reprezentantului Partidului Popular Creștin Democrat, legal citat, conducându-se după prevederile art. 38 alin. (3), art. 62, art. 69 alin. (1) și art. 135 alin. (1) lit. e) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. e) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică dosarul privind validarea mandatelor deputaților aleși în scrutinul parlamentar din 6 martie 2005.

Drept temei pentru examinarea dosarului au servit raportul Comisiei Electorale Centrale cu privire la desfășurarea alegerilor parlamentare din 6 martie 2005, procesul-verbal al Comisiei Electorale Centrale privind totalizarea rezultatelor alegerii Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a XVI-a din 6 martie 2005, Avizul Curții Constituționale din 17 martie 2005 „Cu privire la confirmarea legalității alegerii Parlamentului Republicii Moldova”.

Examinînd actele menționate, analizînd materialele asupra rezultatelor alegerilor parlamentare, inclusiv hotărîrile Comisiei Electorale Centrale:

- nr. 974 din 11 martie 2005 „Cu privire la participarea alegătorilor la votare în ziua de 6 martie 2005” și informația privind totalizarea rezultatelor alegerii Parlamentului Republicii Moldova din 6 martie 2005;
- nr. 975 din 11 martie 2005 „Cu privire la totalizarea rezultatelor alegerii Parlamentului Republicii Moldova de legislatura a șaisprezecea din 6 martie 2005” și procesul-verbal respectiv;
- nr. 978 din 11 martie 2005 „Cu privire la șirul descrescător de voturi valabil exprimate și distribuirea mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova între concurenții electorali în urma alegerilor din 6 martie 2005”;
- nr. 979 din 11 martie 2005 „Cu privire la atribuirea mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova concurenților electorali în urma alegerilor din 6 martie 2005” și lista valorilor lanțului descrescător pentru repartizarea mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova;
- lista concurenților electorali, cărora li s-au atribuit mandate de deputat în Parlamentul Republicii Moldova în urma alegerilor din 6 martie 2005,

audiînd raportul prezentat de judecătorii-raportori și explicațiile participanților la proces, Curtea Constituțională a constatat:

Ca urmare a desfășurării scrutinului parlamentar din 6 martie 2005, au fost stabilite următoarele:

- a) numărul de alegători înscriși în listele electorale – 2 270 668
- b) numărul de alegători înscriși în listele suplimentare – 159 869
- c) numărul de alegători care au primit buletine de vot – 1 576 203
- d) numărul de alegători care au participat la votare – 1 576 079
- e) numărul buletinelor de vot declarate nevalabile – 18 251
- f) numărul total de voturi valabil exprimate – 1 557 828.

Curtea Constituțională a constatat că, dintre concurenții electorali înregistrați de Comisia Electorală Centrală, au obținut mai mult de șase la sută și, respectiv, douăsprezece la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară:

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 716 336

Blocul electoral „Moldova Democrată” – 444 377

Partidul Popular Creștin Democrat – 141 341.

Prin Avizul din 17 martie 2005 Curtea Constituțională a confirmat legalitatea alegerii Parlamentului Republicii Moldova din 6 martie 2005.

În conformitate cu art. 86, 87 și 88 din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală a întocmit și, prin hotărârile nr. 978 și nr. 979 din 11 martie 2005, a confirmat șirul descrescător de voturi obținute de concurenții electorali care au întrunit cel puțin șase și, respectiv, douăsprezece la sută din voturile valabil exprimate în ansamblu pe țară la alegerile parlamentare, lista valorilor lanțului descrescător pentru repartizarea mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova și lista concurenților electorali cărora li s-au atribuit mandate de deputat în Parlament.

Potrivit art. 87 alin. (1) și art. 88 alin. (1) din Codul electoral, Comisia Electorală Centrală a stabilit numărul mandatelor de deputat în Parlamentul Republicii Moldova atribuite următorilor concurenți electorali:

- a) Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – 56 de mandate;
- b) Blocul electoral „Moldova Democrată” – 34 de mandate;
- c) Partidul Popular Creștin Democrat – 11 mandate.

Conform art. 88 alin. (4) din Codul electoral, candidații care au fost înscrși în listă, dar nu au fost aleși sînt declarați supleanți. Prin Hotărîrea Comisiei Electorale Centrale nr. 980 din 11 martie 2005 au fost confirmate listele candidaților supleanți la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XVI-a:

- din partea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova – 47 de candidați;
- din partea Blocului electoral „Moldova Democrată” – 69 de candidați;
- din partea Partidului Popular Creștin Democrat – 92 de candidați.

La atribuirea de către Comisia Electorală Centrală a mandatelor concurenților electorali, Curtea Constituțională nu a constatat încălcări ale prevederilor Codului electoral.

Avînd în vedere că în ședința plenară nu au fost stabilite circumstanțe ce ar putea împiedica validarea mandatelor de deputat, Curtea Constituțională este competentă să valideze mandatele de deputat în Parlament conform propunerii Comisiei Electorale Centrale.

Pentru motivele arătate, în baza dispozițiilor art. 69 alin. (1) și art. 140 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 61 alin. (1) și art. 62 lit. d) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională hotărăște:

1. Validează mandatele deputaților aleși în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XVI-a, /.../4.
2. Hotărîrea se remite, potrivit art. 90 alin. (1) din Codul electoral, Parlamentului și Comisiei Electorale Centrale.
3. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Președintele Curții Constituționale

Victor Pușcaș

Chișinău, 17 martie 2005

Nr. 6

Sursa: *Monitorul oficial al Republicii Moldova*,
an. XII (1641-1644), nr. 42-45, 21 martie 2005.

⁴ A se vedea lista deputaților în capitolul al II-lea.

CAPITOLUL II

PARLAMENTUL DE LEGISLATURA A XVI-a

1. Lista deputaților

- 1) Voronin Vladimir* – PCRM
- 2) Urechean Serafim – BMD
- 3) Ostapciuc Eugenia – PCRM
- 4) Tarlev Vasile* – PCRM
- 5) Braghiș Dumitru – BMD
- 6) Stepaniuc Victor – PCRM
- 7) Diacov Dumitru – BMD
- 8) Postoico Maria – PCRM
- 9) Roșca Iurie – PPCD
- 10) Cristea Valerian* – PCRM
- 11) Untilă Veaceslav – BMD
- 12) Mantorov Oleg – PCRM
- 13) Mișin Vadim – PCRM
- 14) Serebrian Oleg – BMD
- 15) Stoicov Iurie – PCRM
- 16) Guțu Lidia – BMD
- 17) Panciuc Vasilii* – PCRM
- 18) Chiriac Adriana – PPCD
- 19) Camerzan Mihail – PCRM
- 20) Filat Vladimir – BMD
- 21) Garev Valerii – PCRM
- 22) Bujor Leonid – BMD
- 23) Eriomin Iurie – PCRM
- 24) Tkaciuk Marc* – PCRM
- 25) Oleinic Alexandru – BMD
- 26) Pasecinic Arcadii – PCRM
- 27) Secăreanu Ștefan – PPCD
- 28) Prijmireanu Dumitru – PCRM
- 29) Bolboceanu Iurie – BMD
- 30) Eremciuc Vladimir – PCRM
- 31) Guma Valeriu – BMD
- 32) Țurcan Vladimir – PCRM
- 33) Bondarenco Elena – PCRM
- 34) Pleșca Ion – BMD
- 35) Ceaicovschi Alexandr – PCRM
- 36) Leahu Angela – PPCD
- 37) Braga Vladimir – BMD
- 38) Gherman Stella – PCRM
- 39) Calin Ivan – PCRM
- 40) Cosarciuc Valeriu – BMD
- 41) Lupu Marian – PCRM
- 42) Antosii Vladimir* – PCRM
- 43) Buliga Valentina – BMD
- 44) Iovv Vasile – PCRM
- 45) Cubreacov Vlad – PPCD
- 46) Balan Vasile – BMD
- 47) Zimina Larisa – PCRM
- 48) Vitiuc Vladimir – PCRM
- 49) Pavlicenco Vitalia – BMD
- 50) Dragan Semion – PCRM
- 51) Reidman Oleg* – PCRM
- 52) Deatovschi Nicolai – BMD
- 53) Bondarciuc Nicolae – PCRM
- 54) Jalbă Zoia – PPCD
- 55) Țulea Oleg – BMD
- 56) Ivanov Alexei – PCRM
- 57) Dragomir Vladimir – PCRM
- 58) Klipii Igor – BMD
- 59) Borgan Serafima – PCRM
- 60) Onceanu Anatolie – BMD
- 61) Stati Sergiu – PCRM
- 62) Petrenco Grigore – PCRM
- 63) Țăranu Anatol – BMD
- 64) Neagu Ion – PPCD
- 65) Gudumac Eva – PCRM
- 66) Cavlac Ecaterina – PCRM
- 67) Răducan Marcel – BMD
- 68) Balmoș Galina – PCRM
- 69) Guțu Ion – BMD
- 70) Vlah Irina – PCRM
- 71) Bodișteanu Vasile – PCRM
- 72) Lipcan Alexandru – BMD
- 73) Cușnir Valentina – PPCD
- 74) Calmațui Valerii – PCRM
- 75) Colța Vasile – BMD
- 76) Mîndru Victor – PCRM
- 77) Borgula Ludmila – PCRM
- 78) Ivanov Dumitru – BMD
- 79) Ștepa Boris – PCRM
- 80) Todoroglo Dmitrii – PCRM
- 81) Ciobanu Vladimir – BMD
- 82) Susarenco Gheorghe – PPCD
- 83) Anton Mircea – PCRM
- 84) Golban Valentina – BMD

- 85) Popa Gheorghe – PCRM
 86) Afonin Alim – PCRM
 87) Grozav Vasile – BMD
 88) Oleinic Nicolae – PCRM
 89) Grosu Lora – BMD
 90) Cotorobai Alexandru – PCRM
 91) Șerpul Valentina – PPCD
 92) Mocan Mihail – PCRM
 93) Ciontolo Ivan – BMD

- 94) Gozun Petru – PCRM
 95) Guțu Ivan – PCRM
 96) Banari Ivan – BMD
 97) Sidorov Mihail – PCRM
 98) Pîntea Vasile – BMD
 99) Chetraru Iosif – PCRM
 100) Varta Ion – PPCD
 101) Dațco Albert – PCRM

Notă: După ce Voronin Vladimir, Tarlev Vasile, Cristea Valerian, Panciuc Vasili, Tkaciuk Marc, Antosii Vladimir și Reidman Oleg și-au depus mandatele de deputați pentru a intra în exercițiul altor funcții publice, mandatele vacante au fost ocupate de Jdanov Alexandru, Zagarodnii Anatolie, Domenti Oxana, Guțul Nicolai, Bulgacov Ghenadii, Mustață Gheorghe și de Miron Anton, promovați în Parlament de pe lista candidaților supleanți din partea PCRM.

Portretul sociologic al Parlamentului ⁵

Concurenți electorali	PCRM	BMD	PPCD	Parlamentul în întregime
Deputați	56	34	11	101
Deputați fără de partid	15	1	2	18
Vîrsta medie a deputaților (ani)	52,7	48,1	45,9	50,4
Numărul de femei-deputat	11	5	5	21
Domiciliați în Chișinău	31	27	9	67
Domiciliați în raioanele de centru	7	4	2	13
Domiciliați în raioanele de nord	13	3	0	16
Domiciliați în raioanele de sud	4	0	0	4
Domiciliați în afara RM	1	0	0	1
Funcționari ai administrației publice centrale	13	0	0	13
Deputați în Parlamentul de legislatura XV	24	7	3	34
Primari	3	2	0	5
Funcționari ai administrației publice locale	4	4	1	9

⁵ Tabelul reflectă situația creată imediat după ziua alegerilor.

Economiști	12	9	0	21
Politologi	11	6	0	17
Manageri	2	4	1	7
Diplomați	2	0	0	2
Ingineri	23	12	2	37
Agronomi	4	0	0	4
Pedagogi	10	5	2	17
Istorici	2	4	1	7
Jurnaliști	0	1	5	6
Medici	3	1	0	4
Filologi	0	1	0	1
Sindicaliști	1	1	0	2
Conducători SA	2	4	0	6

Numărul femeilor alese în Parlament ⁶

Concurenți electorali	Numărul de deputați	Numărul femeilor-deputat	În procente %
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)	56	11	19,64
Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)	11	5	45,45
Blocul electoral „Moldova Democrată” (BMD)	34	5	14,70
Total	101	21	20,79

2. Structura și conducerea Parlamentului

2.1. Structura Parlamentului

La 24 martie 2005, la prima ședință a Parlamentului de legislatura a XVI-a au fost constituite patru fracțiuni parlamentare. În mod surprinzător pentru o parte din electorat, deputații PDM, conduși de Dumitru Diacov, promovați în Legislativ pe lista de candidați ai BMD, au constituit o fracțiune parlamentară distinctă. Ulterior, din cauza unor neînțelegeri legate de comportamentul fracțiunii BMD în cazul alegerii șefului statului, deputații PSL, conduși de Oleg Serebrian, s-au detașat și ei de colegii lor de fracțiune, care în consecință a preluat denumirea AMN.

⁶ *Idem.*

Drept urmare, structura Parlamentului de legislatura a XVI-a se prezintă după cum urmează:

- Frațiunea PCRM – 56 deputați (lider – Eugenia Ostapciuc);
- Frațiunea AMN – 23 deputați (lider – Serafim Urechean);
- Frațiunea PPCD – 11 deputați (lider – Vlad Cubreacov);
- Frațiunea PDM – 8 deputați (lider – Dumitru Diacov);
- Grupul parlamentar al PSL – 3 deputați (lider – Oleg Serebrian).

2.2. Conducerea Parlamentului

Președinte și vicepreședinți

Marian Lupu – președinte al Parlamentului
(deputat din partea PCRM)

Fișă biografică:

Născut la 20 iunie 1966 în municipiul Bălți.

Este moldovean de naționalitate.

A absolvit actualul Liceu „Gheorghe Asachi” din Chișinău (1983).

A obținut diploma cu mențiune la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Economie (1987). A urmat studii postuniversitare (1987-1991).

Doctor în economie.

Cursuri de macroeconomie la Institutul FMI din Washington (1994) și comerț internațional la Institutul OMC din Geneva (1996).

Din anul 1991 a activat în cadrul Departamentului Relații Economice Externe, iar în anul 1997 a devenit directorul acestuia. Concomitent, în perioada 1992-2000, a fost director executiv al Programului TACIS-Moldova.

Din iunie 2001 este viceministru, iar din august 2003 – ministru al Economiei.

La 6 martie 2005 a fost ales deputat în Parlament pe lista PCRM.

La 24 martie 2005 este ales în funcția de președinte al Parlamentului Republicii Moldova.

Posedă limbile franceză, engleză, rusă.

Este căsătorit, are doi copii.

Maria Postoico – vicepreședinte al Parlamentului (membru al PCRM)

Fișă biografică:

Născută la 4 aprilie 1950 în satul Horodiște, raionul Dondușeni.

Este moldoveancă de naționalitate.

A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept (1978).

În perioada anilor 1970-1983 este inspector la Ministerul Afacerilor Interne, șefa Secției Juridice la întreprinderea republicană „Moldhoztorg”.

Din anul 1983 este numită arbitru de stat, ulterior membru al Colegiului Arbitrajului de Stat (1989), judecător, membru al Prezidiului Judecătoriei Economice a Republicii Moldova (1997).

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova (pe lista PCRM) de legislatura a XIV-a și a XV-a, vicepreședinte al Comisiei juridice, pentru numiri și imunități (1998-2000), președinte al Comisiei pentru securitatea statului și asigurarea ordinii publice (2000-2001), președinte al Comisiei juridice, pentru numiri și imunități (2001-2005).

La 6 martie 2005 este aleasă deputat în Parlamentul Republicii Moldova pe lista PCRM.

La 31 martie 2005 este aleasă în funcția de vicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova.

Este căsătorită, are o fiică.

Iurie Roșca – vicepreședinte al Parlamentului (președinte al PPCD)

Fișă biografică:

Născut la 31 octombrie 1961 în orașul Telenești.

A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Jurnalistică.

A activat în calitate de redactor la „Teleradio-Moldova”, ulterior cercetător științific.

În anii 1994–2005 a fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislaturile XIII-XV, membru al Biroului Permanent al Parlamentului, președinte al fracțiunii FPCD, ulterior PPCD.

În perioada 1998–2001 a fost vicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova.

La 6 martie 2005 este ales deputat în Parlament pe lista PPCD.

La 8 aprilie 2005 este ales în funcția de vicepreședinte al Parlamentului Republicii Moldova.

Este președinte al Partidului Popular Creștin Democrat.

Posedă limbile franceză, rusă.

Este căsătorit, are trei copii.

Sursa: www.parlament.md

Biroul Permanent

Biroul Permanent al Parlamentului de legislatura a XVI-a are în componența sa următorii deputați:

- Marian Lupu, Maria Postoico, Eugenia Ostapciuc, Victor Stepaniuc, Vladimir Eremciuc, Ivan Calin (fracțiunea PCRM);
- Serafim Urechean, Dumitru Braghiș (fracțiunea AMN);
- Iurie Roșca (fracțiunea PPCD);
- Dumitru Diacov (fracțiunea PDM);
- Oleg Serebrian (grupul parlamentar al PSL).

Comisii permanente

Nr.	Comisii permanente	Președinte	Fracțiunea
1.	Comisia juridică pentru numiri și imunități	Vladimir Țurcan	PCRM

2.	Comisia pentru politica economică, buget și finanțe	Nicolae Bondarciuc	PCRM
3.	Comisia pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică	Iurie Stoicov	PCRM
4.	Comisia pentru politică externă și integrare europeană	Sergiu Stati	PCRM
5.	Comisia pentru cultură, știință, tineret, sport și mijloace de informare în masă	Victor Stepaniuc	PCRM
6.	Comisia pentru administrația publică, ecologie și dezvoltarea teritoriului	Veaceslav Untilă	AMN
7.	Comisia pentru agricultură și industria prelucrătoare	Valeriu Cosarciuc	AMN
8.	Comisia pentru drepturile omului	Ștefan Secăreanu	PPCD
9.	Comisia pentru protecție socială, sănătate și familie	Valentina Buliga	PDM

CAPITOLUL III

ALEGERI PREZIDENȚIALE

1. Alegerea Președintelui Republicii Moldova

1.1. *Stabilirea datei alegerilor și instituirea comisiei speciale pentru alegerea Președintelui*

În temeiul art. 2 din Legea nr. 1234-XIV din 22.09.2000 cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, Parlamentul a adoptat la 24.03.2005 Hotărârea nr. 5-XVI prin care a fixat data alegerii șefului statului pentru ziua de 4 aprilie 2005. Prin Hotărârea nr. 6-XVI din 24.03.2005 cu privire la comisia specială de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, Parlamentul a stabilit componența acestei comisii din următorii membri: Semion Dragan, Vladimir Eremciuc, Mihail Sidorov, Victor Stepaniuc, Larisa Zimina (PCRM), Ivan Banari, Oleg Serebrian⁷ (BMD), Ion Neagu (PPCD) și Valentina Buliga (PDM).

1.2. *Candidați la funcția de Președinte*

Primul candidat înregistrat la funcția de șef al statului a fost liderul PCRM, Vladimir Voronin, propus de un grup de 34 de deputați comuniști. Propunerea candidaturii lui Vladimir Voronin a avut loc în conformitate cu decizia Plenarei CC al PCRM din 23 martie 2005. Dat fiind faptul că celelalte fracțiuni parlamentare nu și-au propus propriii candidați la funcția de Președinte al țării, alți 16 deputați ai PCRM au mai propus pentru această funcție candidatura președintelui Academiei de Științe din Moldova, Gheorghe Duca, cu scopul de a se respecta condiția de participare a cel puțin doi competitori pentru validarea procedurii de votare.

1.3. *Votarea Președintelui*

Alegerea noului șef al statului a avut loc la ședința specială a Parlamentului din 4 aprilie 2005. Din cei 78 de deputați participanți la votare, 75 și-au exprimat votul în favoarea liderului PCRM, Vladimir Voronin. Pentru contracandidatul său, Gheorghe Duca, a votat 1 deputat, 2 buletine de vot fiind declarate nevalabile. Vladimir Voronin a fost reales în funcția de șef al statului de deputații comuniști, cu sprijinul celor din partea PPCD, PDM și PSL. Frațiunea parlamentară a AMN a boicotat procedura de alegere a șefului statului.

Președintele PPCD, Iurie Roșca, a motivat decizia **fracțiunii creștin-democrate** făcând trimitere la interesul național și enunțând acordul și disponibilitatea lui Vladimir Voronin de a da curs unui șir de măsuri, formulate de comun acord cu **deputații social-liberali**, menite să contribuie la modernizarea societății moldovenești și la apropierea progresivă a acesteia de UE. Măsurile respective sînt următoarele:

⁷ Deputații PSL, componentă a BMD la scrutinul parlamentar din 2005, Oleg Serebrian, Igor Klipii și Valentina Holban s-au detașat la 4 aprilie 2005 de colegii lor de bloc de la AMN, constituind grupul parlamentar social-liberal.

1. „Adoptarea unei noi redacții a Legii cu privire la audiovizual în schimbul celei vechi adoptate în 1995 și formarea pe principii noi, democratice, a unui alt Consiliu Coodonator al Audiovizualului, liber de orice ingerințe de ordin politic sau administrativ.
2. Adoptarea unei noi Legi cu privire la posturile naționale de televiziune și radio, instituții care trebuie să devină cu adevărat publice, avînd o politică editorială independentă și angajați profesioniști, instituții care să promoveze dreptul la libera exprimare a ideilor și opiniilor fără nici un fel de cenzură și amestec de ordin politic.
3. Adoptarea unei noi Legi cu privire la procuratură, în corespundere cu amendamentul asumat de Republica Moldova în fața Consiliului Europei în 1995.
4. Asigurarea reală a independenței puterii judecătorești și sporirea eficienței acesteia, în conformitate cu standardele europene, prin modificarea legilor cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la Curtea Supremă de Justiție, cu privire la organizarea judecătorească și cu privire la statutul judecătorului.
5. În vederea asigurării transparenței actului guvernării se vor opera modificări ale legislației în vigoare pentru transmiterea în direct la posturile naționale de televiziune și radio a ședințelor plenare ale Parlamentului și a ședințelor Guvernului, precum și publicarea pe paginile web ale Parlamentului și Guvernului a stenogramelor lucrărilor acestor instituții.
6. Guvernul va suprima editarea ziarelor guvernamentale *Moldova suverană* și *Nezavisimaia Moldova*.
7. În vederea sporirii eficienței modului de utilizare a finanțelor publice, a transparenței cheltuielilor publice și a neadmiterii deturnării banilor publici, Parlamentul va adopta o nouă redacție a Legii cu privire la Curtea de Conturi, care să consolideze caracterul autonom al acestei instituții, precum și calitatea activității sale.
8. Modificarea Codului electoral în vederea schimbării modului de formare și a componenței nominale a Comisiei Electorale Centrale, astfel încît să fie asigurată independența acestei instituții de orice abuzuri de ordin politic sau administrativ. Comisia Electorală Centrală va verifica minuțios listele tuturor alegătorilor. Codul electoral va cuprinde toate precizările necesare privind utilizarea urnelor mobile astfel încît să se excludă orice posibilități de manipulare și falsificări ale voturilor.
9. Realizarea de modificări în legislație în vederea asigurării unei reale autonomii locale, în special în ceea ce privește excluderea unui amestec arbitrar al puterii centrale în activitatea administrației publice locale și lărgirea bazei fiscale care să consolideze finanțele publice locale.
10. Perfecționarea legislației privind serviciile secrete care să asigure siguranța națională, drepturile și libertățile fundamentale ale omului și să instituie un control eficient asupra acestor servicii din partea societății prin intermediul Parlamentului.

Totodată, Parlamentul va forma o Comisie specială pentru modificarea și completarea Constituției, care să vizeze consolidarea instituțiilor fundamentale ale statului. Aceste modificări și completări trebuie să perfecționeze procedurile care țin de:

- modul de alegere a Președintelui republicii;
- modul de formare a Guvernului;
- modul de formare și de funcționare a puterii judecătorești;
- modul de alegere a procurorului general și statutul procuraturii.”

Pe de altă parte, **fracțiunea PDM** și-a explicat votul său în favoarea lui Vladimir Voro-

nin prin acordul acestuia de a determina în timpul celui de-al doilea mandat de Președinte al Republicii Moldova următoarele transformări în structura societății moldovenești:

„Depolitizarea funcției de șef al statului și modernizarea PCRМ:

- Aprobarea de către actualul Parlament a modificărilor Constituției Republicii Moldova în vederea introducerii prevederii conform căreia Președintele republicii nu poate ocupa funcții în partid.
- Transformarea Partidului Comuniștilor din Moldova într-o formațiune politică modernă prin renunțarea la dogmele ortodox-marxiste și modificarea scopurilor programatice în conformitate cu valorile și principiile democratice europene.

Aprofundarea reformelor democratice:

- Aplicarea în practică a principiului separării puterilor legislative, executive și judecătorești, sporirea gradului de eficiență în funcționarea institutelor democratice ale statului, reformarea lor în conformitate cu standardele europene.
- Asigurarea independenței reale a sistemului judecătoresc, reformarea și democratizarea justiției în ansamblu, element indispensabil creării unui stat de drept în cadrul căruia va fi asigurată supremația legii.
- Descentralizarea puterii în stat și consolidarea administrației publice locale în conformitate cu normele și principiile europene.
- Neadmiterea amestecului statului în treburile sindicatelor și ale altor asociații benevole ale cetățenilor.
- Transformarea radioului și televiziunii naționale într-o instituție cu adevărat publică prin modificarea componenței Consiliului Coordonator al Audiovizualului și asigurarea în CCA a cel puțin 30 procente de reprezentanți ai opoziției, 30 procente reprezentanți ai puterii și 40 procente reprezentanți ai societății civile.
- Depolitizarea și demilitarizarea treptată în conformitate cu rigorile procesului de democratizare a organelor și instituțiilor de forță ale statului – Ministerul de Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, procuratura și subdiviziunile acesteia.
- Crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea de mai departe a sistemului de partide politice din Republica Moldova în primul rînd prin coborîrea pragului electoral pentru o formațiune social-politică de la 6 la 4 procente, pentru blocuri și alianțe, respectiv, de la 9 și 12 procente la 6 și 8 procente.

Politica externă a statului:

- Asigurarea continuității în promovarea politicii de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană, de colaborare eficientă cu Alianța Atlanticului de Nord, cu alte organizații și instituții internaționale în scopul consolidării vectorului european în dezvoltarea țării, stabilizării democratice a situației interne și restabilirii integrității teritoriale și politice a Republicii Moldova.
- Activizarea și finalizarea în termen de 2-3 ani a procesului de soluționare a diferendului transnistrean în baza aplicării noului format cu participarea SUA, UE, României, Ucrainei și Federației Ruse în baza principiului respectării necondiționate a principiului integrității teritoriale a Republicii Moldova în limitele frontierelor recunoscute în plan internațional.
- Restabilirea unui dialog constructiv cu Federația Rusă în baza respectării necondiționate a integrității teritoriale și a suveranității Republicii Moldova, evacuării contingentului forțelor armate și a munițiilor din estul țării în confor-

mitate cu angajamentele internaționale ale acestei țări.

- Crearea condițiilor optime pentru reluarea relațiilor reciproc avantajoase cu principalele instituții financiar-creditate internaționale – Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială.

Aspecte ale politicii interne și economice:

- Inițierea și menținerea unui dialog activ și constructiv între majoritatea guvernantă și opoziție, între putere și sindicate ca reprezentanți ai societății civile având drept scop asigurarea dezvoltării durabile și în condiții de stabilitate a democrației în Republica Moldova.
- Acordarea unui sprijin economic, financiar și logistic business-ului mic și mijlociu, capabil în scurt timp să reactiveze procesele economice din țară, în primul rând prin scutiri de la plata impozitelor în caz de creare a noilor locuri de muncă, atragerea investițiilor prin eliminarea hărțuirii din partea organelor puterii de stat.
- Reorientarea politicii economice și financiare a statului de la subvenționarea exclusivă a sectorului bugetar spre realizarea programelor de dezvoltare a diferitelor sectoare ale economiei naționale, în primul rând, în agricultură și procesarea activităților agricole.”

1.4. Fișa biografică a Președintelui Republicii Moldova Vladimir Voronin

S-a născut la 25 mai 1941 în satul Corjova, Dubăsari.

În anul 1961 a absolvit Tehnicumul Cooperatist din Chișinău, în anul 1971 – Institutul Unional pentru Industria Alimentară, în anul 1983 – Academia de Științe Sociale de pe lângă CC al PCUS, iar în anul 1991 – Academia Ministerului Afacerilor Interne al URSS. De specialitate este inginer-economist, politolog și jurist.

Are gradul militar de general-maior.

Activitatea de muncă și-a început-o în anul 1961 în calitate de șef al brutăriei din satul Criuleni. Din 1966 pînă în 1971 a deținut funcția de director al Fabricii de pîine din Dubăsari.

În următorii zece ani a activat în organele administrative de stat: comitetele executive raionale Dubăsari și Ungheni, Comitetul executiv orășenesc Ungheni. Din anul 1983 pînă în anul 1985 ocupă funcțiile de inspector, șef adjunct al Secției organizare a CC al PCM. În anul 1985 este numit în funcție de șef de secție în Consiliul de Miniștri al RSSM. Din 1985 și pînă în 1989 a lucrat în calitate de prim-secretar al Comitetului orășenesc Bender al PCM. În anii 1989 și 1990 a ocupat funcția de ministru al Afacerilor Interne al RSSM.

În 1993 – copreședinte al Comitetului organizatoric al Partidului Comuniștilor din Republica Moldova. În anul 1994 este ales prim-secretar al CC al PCR. În 1996 a candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova. A fost deputat al Sovietului Suprem al RSSM de legislaturile a X-a și a XI-a. În martie 1998 a fost ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIV-a, membru al Biroului Permanent al Parlamentului, președinte al fracțiunii parlamentare a PCR. În februarie 2001 a fost ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XV-a.

La 4 aprilie 2001 este ales Președinte al Republicii Moldova. La 6 martie 2005 este ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova pe lista PCR. La 4 aprilie 2005 este reales în funcția de Președinte al Republicii Moldova. Este căsătorit, are o fiică și un fecior.

Sursa: www.moldova-suverana.md

2. Hotărîrea Curții Constituționale cu privire la confirmarea rezultatelor alegerii Președintelui Republicii Moldova

În numele Republicii Moldova, Curtea Constituțională în componența:

Victor Pușcaș – președinte, judecător-raportor;
Alina Ianucenco – judecător;
Mircea Iuga – judecător;
Dumitru Pulbere – judecător;
Elena Șafaleru – judecător;
Ion Vasilati – judecător,

cu participarea grefierei Maia Țurcan, a dlui Mihail Sidorov, deputat în Parlament, președintele Comisiei speciale de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova (în continuare – Comisia specială), a dnei Valentina Buliga, deputat în Parlament, secretar al Comisiei speciale, în prezența dlui Vladimir Voronin, Președintele Republicii Moldova, a dlui Marian Lupu, președintele Parlamentului, a dnei Maria Postoico, vicepreședinte al Parlamentului, conducându-se după art. 79 alin. (1), art. 135 alin. (1) lit. e) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. e) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică dosarul privind confirmarea rezultatelor alegerii Președintelui Republicii Moldova din 4 aprilie 2005.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit Hotărîrea Parlamentului nr. 13-XVI din 4 aprilie 2005 „Cu privire la confirmarea alegerii Președintelui Republicii Moldova” și actele Comisiei speciale prezentate Curții Constituționale la 5 aprilie 2005, în conformitate cu art. 11 alin. (3) din Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova.

La 5 aprilie 2005, prin decizia Curții Constituționale, dosarul a fost acceptat spre examinare în fond și înscris în ordinea de zi.

Audiind informațiile prezentate de judecătorul-raportor, de reprezentantul Comisiei speciale și examinând materialele dosarului,

Curtea Constituțională a constatat:

Prin Hotărîrea nr.5-XVI din 24 martie 2005 Parlamentul Republicii Moldova, în baza art. 78 din Constituție, a fixat alegerea Președintelui Republicii Moldova pentru data de 4 aprilie 2005. Prin Hotărîrea nr. 6-XVI de la aceeași dată, Parlamentul a stabilit componența nominală a Comisiei speciale de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Potrivit Legii cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, Comisia specială a înregistrat în calitate de candidați pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, prin Hotărîrea nr. 7 din 29 martie 2005, pe dl Vladimir Voronin cu nr. 1 și, prin Hotărîrea nr. 8 din 30 martie 2005, pe dl Gheorghe Duca cu nr. 2.

În conformitate cu Hotărîrea nr. 9 din 31 martie 2005, Comisia specială a aprobat lista candidaților pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, înscriind în ordinea înregistrării pe dnii Vladimir Voronin și Gheorghe Duca și anexînd copiile actelor depuse de fiecare candidat, și a remis-o deputaților în Parlament.

La 4 aprilie 2005 a avut loc ședința specială a Parlamentului pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova. Potrivit procesului-verbal nr. 8 din 4 aprilie 2005 al Comi-

siei speciale, în urma votării s-a stabilit următoarele:

- a) numărul total de deputați care au primit buletine de vot – 78;
- b) numărul total de buletine introduse în urnă – 78;
- c) numărul total de buletine declarate nevalabile – 2;
- d) numărul total de voturi acumulate de fiecare candidat:

Vladimir Voronin – 75

Gheorghe Duca – 1.

Conducându-se de art. 9 din Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, Comisia specială a constatat că dl Vladimir Voronin a întrunit 75 de voturi valabil exprimate, ceea ce constituie mai mult de trei cincimi din numărul deputaților aleși, în baza informației prezentate de Comisia specială, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 13-XVI, prin care a confirmat că dl Vladimir Voronin a fost ales în funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Analizînd Hotărârea Parlamentului nr. 13-XVI și actele prezentate de Comisia specială, Curtea Constituțională reține următoarele:

Candidații înregistrați corespund cerințelor art. 78 alin. (2) din Constituție și art. 3 din Legea cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova.

Scrutinul s-a desfășurat în mod democratic, pe bază de alternativă. Nu au fost atestate încălcări de natură să influențeze rezultatele lui.

La Curtea Constituțională nu au fost depuse contestații asupra scrutinului prezidențial.

În exercitarea atribuției ce-i revine potrivit Constituției, Curtea Constituțională confirmă că alegerile Președintelui Republicii Moldova din 4 aprilie 2005 s-au desfășurat conform principiilor democratice, cu respectarea dispozițiilor constituționale, legale și a standardelor internaționale în domeniu. Curtea atestă că la 4 aprilie 2005, în conformitate cu art. 78 din Legea Supremă, Parlamentul Republicii Moldova, prin vot secret, exprimînd voința suverană a poporului și reprezentîndu-i interesele cu bună-credință și onestitate, transpunînd în decizii politice opțiunile majore ale acestuia, a ales Președintele Republicii Moldova.

În baza celor enunțate, conform dispozițiilor art. 78 alin. (1), alin. (2) și alin. (3), art. 79 alin. (1) și art. 140 alin. (2) din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 61 și art. 62 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională hotărăște:

- 1) Confirmă constituționalitatea alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 4 aprilie 2005.
- 2) Validează alegerea dlui Vladimir Voronin în funcția de Președinte al Republicii Moldova.
- 3) Prezenta Hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul oficial al Republicii Moldova*.

Președintele Curții Constituționale

Victor Pușcaș

Chișinău, 6 aprilie 2005

Nr. 8

Sursa: *Monitorul oficial al Republicii Moldova*,
an. XII (1654-1657), nr. 55-58, 8 aprilie 2005.

3. Discursuri la început de mandat. Desemnarea primului-ministru al RM

3.1. Discursul de investitură al domnului Vladimir Voronin, Președintele Republicii Moldova, 7 aprilie 2005

Dragi compatrioți,
Stimat Parlament,
Stimată Curte Constituțională,
Stimați reprezentanți ai corpului diplomatic,
Stimați invitați,

Evenimentele din ultimele zile se constituie, fără doar și poate, într-un fel de prolog al unei etape absolut noi în istoria țării noastre. Pentru prima dată alegerea Președintelui statului a servit drept prilej, unic în felul său, pentru unirea și consolidarea celor mai diverse forțe politice. Pentru prima dată procesul politic concurențial s-a încheiat cu un compromis concludent și pe termen lung al unor oponenți ce păreau a fi ireconciliabili. Și nu este deloc vorba de un concurs întâmplător de împrejurări! Este, într-un anumit sens, un rezultat al acelei evoluții politice pe care a suferit-o societatea noastră în ultimii ani. Confruntarea de astă dată s-a încununat, în final, prin cristalizarea unui scop comun, unui sens comun privind dezvoltarea noastră statală. Și, astăzi, pentru toată lumea este evident faptul că acest scop și că acest sens îl constituie numai și numai viitorul european al țării noastre, mobilizarea tuturor forțelor anume pentru realizarea acestei perspective. Necesitatea obiectivă a aderării la Europa Unită, la marele continent al valorilor universale, la acest pol vast al libertăților economice, al toleranței politice și a celei interetnice, precum și al înaltei responsabilități sociale, ne determină să lăsăm în cel mai hotărât mod la o parte vechile supărări și să continuăm, împreună, să edificăm noua Moldova.

Noi știm că în următorii patru ani țara noastră trebuie să se transforme într-un stat european unit, integru din punct de vedere teritorial, cu o economie dezvoltată, cu venituri înalte ale populației, cu o protecție socială eficientă, cu o infrastructură contemporană și cu o agricultură modernă. Noi știm că în următorii patru ani sîntem datori să facem tot posibilul nu numai pentru ca în țară să intre investițiile străine, dar și pentru aceea ca în Moldova să existe un sistem de învățămînt modern, pentru aceea ca starea de sănătate, cît și necesitățile culturale ale cetățenilor noștri să devină un obiect de mîndrie pentru noi. Noi știm că într-o perioadă scurtă de timp trebuie să înfăptuim o adevărată modernizare a edificiului nostru statal, „încercînd” instituțiile puterii nu numai cu atribuțiile ce le revin, dar și cu un nivel de competență ireproșabil, asigurîndu-le, astfel, cea mai mare încredere din partea societății.

Noi sîntem siguri că vom face din Moldova o țară cu adevărat europeană, o țară cu oameni înstăriți! Noi vom face aceasta de aceea că, în sfîrșit, am conștientizat ferm acel avantaj și acea putere pe care ni le asigură unitatea noastră națională și pacea civică în țară. Noi vom face aceasta de aceea că anume acest lucru îl dorește poporul nostru și țara noastră, care nu s-au lăsat tentate să facă în așa fel ca timpul istoric să înceapă a curge îndărăt. Noi vom face aceasta și de aceea că ne-am convins în fapt de avantajele adevăratei democrații, de utilitatea ei și de forța ei tămăduitoare. Rafalele împrăștiătoare ale revoluțiilor europene, revoluții de importanță hotărîtoare, din Gruzia și Ucraina au umplut cu aer și pînzele democrației moldovenești. Și astăzi Moldova nu înaintează de una singură pe calea sa mult prea anevoioasă spre Europa.

Pentru noi este un mare noroc faptul că avansăm spre înaltele obiective ale integrării europene împreună cu niște prieteni vechi și devotați, iar aceasta constituie o chează-șie că drumul nostru nu se va încheia cu o dezamăgire.

Vedem cu toții că vin vremuri noi, mai umane și mai drepte. Timpurile unor încercări extrem de grele se duc să nu se mai întoarcă, iar munca tenace, depusă în ultimii ani, începe să-și aducă roadele. Noi ne-am smuls din mocirla unor experimente lipsite de perspective și umiltoare, noi am făcut dovada faptului că știm să ne realizăm planurile și să răspundem pentru cuvintele noastre. Noi am reușit să unim poporul, care acum este gata să-și asume răspunderea istorică pentru viitorul său.

Spiritul acestei noi epoci reclamă din partea noastră deschidere, toleranță și constructivism. Noi trebuie să conștientizăm definitiv faptul că toate deosebirile noastre politice, naționale și confesionale nu sînt decît un măsurariu al bogăției noastre, de idei și culturale, și nu un motiv pentru scindări și confruntări. Noi trebuie să ne ferim de ispita de a ne irosi iarăși forțele pe reproșuri lipsite de sens și pe confruntări necruțătoare în lupta pentru putere. Și aceasta deoarece fiecare spirală a confruntării, fiecare ciocnire a egoismelor ne vor arunca în trecut, ne vor îndepărta de perspectiva europeană pentru care am optat. De aceea, toate energiile, toate forțele trebuie să fie orientate spre făurire, spre consolidarea prestigiului țării noastre, spre apărarea demnității cetățenilor noștri.

Ne așteaptă o muncă imensă. În următorii cîțiva ani noi trebuie să realizăm trei lucruri. Anume ele vor determina succesul dezvoltării noastre și atitudinea comunității internaționale față de noi.

În primul rînd, noi trebuie să demonstrăm întregului nostru popor că edificăm cu adevărat un stat al democrației reale, dezvoltate, în care nu există loc pentru duble standarde, în care niciodată nu vor prinde rădăcină mărăcinii autoritarismului, izolaționismului și disprețului față de drepturile omului și ale minorităților naționale. În serviciul societății noastre trebuie să se afle instanțe judecătorești nepărtinitoare și incoruptibile, mijloace de informare în masă competente și moderne, totalitatea celor mai moderne mecanisme de exprimare a voinței. Toate discuțiile privind edificarea unei democrații cu specific local distinct sau dezbaterile sterile despre aceea că noi, chipurile, nu sîntem pregătiți pentru adevărata democrație trebuie lăsate la o parte. Democrația ori există, ori nu există. Și lucrul acesta nu depinde de nici un specific. Poporul nostru merită să dispună atît de totalitatea instituțiilor democratice moderne, cît și de avantajele materiale, tehnice și spirituale de care dispune comunitatea europeană.

În al doilea rînd, noi trebuie să realizăm o străpungere economică. Noi trebuie să folosim „capul de pod” pe care-l reprezintă actualul reviriment economic pentru a înfăptui un mare salt postindustrial, pentru ca dezvoltarea economică să se bazeze înainte de toate pe așa resurse cum sînt știința și tehnologiile de vîrf. Numai această cale ne va permite să asigurăm competitivitatea economică a țării noastre, ne va da posibilitate să folosim mai pragmatic capitalul nostru uman, va crea condiții pentru accelerarea creșterii sociale. Este, desigur, o sarcină ambițioasă, dar absolut realistă. Noi nu avem timp pentru o dezvoltare stabilă graduală. Noi avem nevoie de o calitate structurală nouă, capabilă să asigure și un aflus masiv de investiții, și ocuparea cît mai largă în cîmpul muncii a populației, și un nivel de viață înalt.

În al treilea rînd, noi sîntem datori să creăm un sistem modern de garanții sociale. Nu este vorba doar de garanții pentru un sistem accesibil de asistență medicală, pentru susținerea materială a mamelor, pentru un nivel înalt de asigurare cu pensii. Aceasta mai înseamnă și garanții privind creșterea nivelului de instruire și o dezvoltare cultu-

rală corespunzătoare. Muzeele, bibliotecile, cinematografele, serviciile de înaltă calitate trebuie readuse din nou în localitățile noastre, pentru ca să devină atribute ale unei vieți pline de sens și confortabile. Europenizarea Moldovei trebuie să înceapă de la Giurgiulești și Criva, de la fiecare sat și orășel. Numai atunci vom fi siguri că proiectul unei Moldove europene reprezintă cu adevărat o cale ireversibilă și serioasă de transformări în numele întregului popor, dar nu un nou slogan născut în cabinetele din Chișinău.

Stimate doamne și stimați domni,

Calea Moldovei în istoria modernă mai este și calea căutării unor aliați siguri și devotați, care respectă independența și integritatea teritorială a țării noastre, voința suverană a poporului ei multinațional. Vedeți și Dumneavoastră că opțiunea europeană a Moldovei a sporit numărul prietenilor noștri, al celor care cred în forțele noastre, care doresc succesul nostru. Acest sprijin devine tot mai puternic și sînt convinși că anume el ne va permite să reunificăm în cel mai scurt timp Patria noastră, să-i izbăvim pe locuitorii Transnistriei de un regim primitiv și umilitor. Anume de aceea calea aleasă de noi spre Europa reprezintă și o speranță pentru sutele de mii de cetățeni ai noștri din Transnistria de a ajunge să aibă parte de drepturi, de securitate și de bunăstare în cadrul unei țări unite.

Sînt sigur că în următorii patru ani nu vom cunoaște dezamăgiri și pierderi. Știu că Moldova va reuși să facă în așa fel încît să se bucure de reputația unei țări în care poți și trebuie să trăiești, să muncești și să-ți crești copiii. Această zi de primăvară, a Bunei-Vestiri, ne dă speranța că istoria dramatică a țării noastre va cunoaște, în sfîrșit, un deznodămînt optimist, că îngerii luminoși ai binelui se află deja prin preajmă și că nemăsuratele puteri ale răului ne părăsesc pentru totdeauna. Și, după cît se pare, altfel nici că poate fi. Anume aceasta așteaptă de la noi poporul nostru, pămîntul nostru, Patria noastră – Republica Moldova.

Sursa: www.president.md

3.2. Decretul privind desemnarea candidatului pentru funcția de prim-ministru

În temeiul art. 98 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova decretează:

Art. 1. Domnul Vasile Tarlev se desemnează în calitate de candidat pentru funcția de prim-ministru și se autorizează să întocmească programul de activitate și lista Guvernului și să le prezinte Parlamentului spre examinare.

Art. 2. Prezentul decret intră în vigoare la data semnării.

Președintele Republicii Moldova

Vladimir Voronin

Chișinău, 8 aprilie 2005

Nr. 1-IV

Sursa: *Monitorul oficial al Republicii Moldova*, an. XII (1658-1660), nr. 59-61, 15 aprilie 2005.

3.3. *Alocuțiunea domnului Vladimir Voronin, Președintele Republicii Moldova, rostită în ședința Parlamentului, 8 aprilie 2005*

Stimați deputați,

Astăzi, noi toți, mi se pare că fără excepție, pornim de la faptul că linia generală a Guvernului (în anii 2005-2009) trebuie să fie modernizarea Moldovei. Parametrii și indicatorii cantitativi ai acestei modernizări sînt expuși clar în programele preelectorale, foarte apropiate ca esență, ale tuturor partidelor reprezentate în organul nostru legislativ. De aceea, nu mă voi opri acum la cifre. Voi aminti doar că în fața Executivului stau șapte sarcini strategice:

1. Realizarea calificată și competentă a Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS).
2. Realizarea calificată și competentă a Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană.
3. Realizarea calificată și competentă a Programului de cheltuieli pe termen mediu (CCTM).
4. Realizarea calificată și competentă a Programului Național „Satul Moldovenesc”.
5. Realizarea calificată și competentă a Programului național de informatizare a societății.
6. Elaborarea și realizarea unui program de dezvoltare umană durabilă (reforma învățămîntului, dezvoltarea sportului de masă și a culturii, precum și continuarea reformei în știință).
7. Elaborarea și realizarea unui program de liberalizare economică, de debirocratizare și de dereglementare, inclusiv reducerea nivelului de corupție în organele de forță (în poliție).

În același timp, Executivul are și alte sarcini permanente. Cele mai importante dintre ele sînt:

1. Reintegrarea teritorială a țării.
2. Menținerea stabilității politice interne și a echilibrului politic extern.
3. Menținerea orientării sociale a tuturor programelor și proiectelor de stat, a tuturor acțiunilor practice.
4. Realizarea Programului național de studiere a limbii de stat, păstrînd și dezvoltînd, totodată, diversitatea etnoculturală și lingvistică.
5. Crearea unui spațiu mediatic modern și competitiv, care să corespundă atît standardelor democratice, cît și intereselor de stat.
6. Formarea unei noi generații de alegători, atașați valorilor de bază ale statului moldovenesc (libertatea, deschiderea, dinamismul, creșterea economică rapidă, polietnismul și bilingvismul).
7. Promovarea activă a imaginii țării ca regiune cu avantaje strategice în domeniile investițional și cultural unică în Europa de Est.

În legătură cu această înșiruire de sarcini, apare o întrebare simplă. Pot fi oare ele realizate, menținînd structura actuală a puterii executive? Răspunsul este unul. Nu, și încă o dată nu.

În primul rînd, pentru că, într-o anumită măsură, Executivul, în formatul în care există deja de 15 ani, nu este capabil să realizeze o astfel de modernizare.

În repetate rînduri, mi-am expus univoc viziunea asupra relațiilor ce s-au creat între aparatul de funcționari și societate. Esența lor constă în faptul că majorarea de

nouă ori, în ultimii 15 ani, a personalului administrativ al Executivului a condus la o deformare politică și social-economică serioasă. A apărut o clasă a birocrației de stat cu largi atribuții de reglementare, care urmărește obținerea unei „rente” garantate din orice decizie luată. Cosmopolitismul de conjunctură, spiritul de clan, conservatismul, calificarea joasă în domeniul administrativ, necorespunderea politică scopurilor dezvoltării statale, lipsa unor stimulente financiare legale pentru creșterea profesională adecvată în condițiile în care sînt disponibile bogății considerabile (inclusiv bunuri imobiliare, mijloace de transport auto de prestigiu, obiecte de lux etc.) îi fac pe birocrați adevărați stăpîni pe situație sub orice putere.

Ce ar trebui de făcut în asemenea situație? Cum să procedăm pentru ca aparatul de stat să servească intereselor statului?

Există un singur răspuns: înainte de a moderniza țara, se impune modernizarea Executivului însuși. Este necesar să fie propusă o structură principal nouă a Guvernului și un sistem eficient de selectare a unor cadre capabile să ia decizii de răspundere.

Voi menționa că actuala structură a Guvernului este obiectul unor atacuri permanente. Ideea cea mai răspîndită privind reformarea Guvernului este cea de a reduce numărul de ministere și personalul. Justețea acestor păreri este evidentă, însă nu putem să nu recunoaștem că reducerea numărului de angajați în aparatul de stat și a numărului de ministere este o sarcină deloc simplă. Prin urmare, soluționînd problema creării unei puteri executive eficiente, noi trebuie să ținem cont de suma tuturor factorilor, pentru ca noua structură să fie de la bun început una maximal organică.

Țin să vă amintesc că în economia modernă se consideră că, în proporție de 80 la sută, succesul este asigurat de un sistem de administrare conceput cu pricepere și orientat spre inovare, construit pe corespunderea lui întocmai scopurilor propuse, pe profesionalism, pe stimulente interne clare și pe controlul executării deciziilor. Pentru Moldova, care nu are o bază serioasă de materii prime, această concluzie trebuie să devină o dogmă.

Pe de altă parte, este cît se poate de clar că realizarea corectă a reformei puterii executive în Moldova înseamnă menținerea cheltuielilor bugetare actuale pentru întreținerea organelor puterii, reducînd cu 70 la sută personalul.

Aceasta va face posibil:

1. Majorarea salariului personalului (inclusiv al miniștrilor) pînă la pragul anticorupțional (valoarea salariilor constituind echivalentul a 400-1500 dolari).
2. Asigurarea unui aflus de specialiști de înaltă calificare din businessul privat și din alte sfere concurente (o mare parte a experților este concentrată în diferite „proiecte”, pe lîngă misiunile străine în Moldova etc.).
3. Simplificarea conducerii structurilor ministerelor pe baza automatizării de rețea (după exemplul Țărilor Baltice și al altor țări din Europa) și sporirea considerabilă a responsabilității și a operativității la adoptarea deciziilor.

Este important să înțelegem și faptul că însăși sarcina reducerii personalului poate provoca dezorganizare. În condițiile în care lipsesc exigențele clare față de personal, instrumentele de selectare deschisă, pe bază de concurs, a personalului (care să substituie principiile nepotismului și nănașismului), reducerea de personal ar putea să se încheie cu o răfuială obișnuită. De aceasta, se pare, nu este interesat nimeni.

Anume din această cauză, sarcina creării unui Guvern puțin numeros și eficient nu poate fi soluționată imediat. Pentru realizarea ei fără conflicte și, principalul, în cunoștință de cauză, va fi nevoie de circa un an. Altfel spus, însuși obiectivul modernizării puterii executive trebuie să devină o parte inseparabilă a programului viitorului Guvern.

În opinia mea, procesul de reorganizare trebuie să se desfășoare în două etape.

Prima etapă va consta în formarea unităților structurale ale puterii executive, pornind de la obiectivul general și de la sarcinile strategice. Astăzi, anume o atare abordare este nu mai puțin importantă decât sarcina simplei reduceri de personal. În cadrul structurii propuse, principala modalitate de abordare nu va fi reducerea numărului de ministere, ci a numărului de departamente și absorbirea lor de către ministere. Această modalitate de abordare va permite crearea unei structuri orizontale cu un singur nivel și cu un înalt grad de responsabilitate și eficacitate, chiar de la prima etapă. Astfel, în locul celor 16 ministere și 14 departamente, vom crea o structură formată din cel mult 17 ministere, o bună parte din care va fi capabilă ca, pînă la 14 noiembrie 2005, să-și reducă statele de personal cu 70 la sută. Ca urmare, noi vom putea concentra întreaga putere executivă (cu excepția departamentelor de forță) într-o singură clădire, vom putea reduce cu mult cheltuielile pentru serviciile comunale și pentru alte servicii, pentru exploatarea parcului auto. În afară de aceasta, noi vom elibera o bună parte din clădirile publice pentru a le folosi în alte scopuri, mai atractive din punct de vedere financiar. În plan organizațional, aceasta va fi o structură care va putea fi condusă deosebit de eficient și va asigura un înalt nivel de coordonare reciprocă a activității componentelor sale. Principala sarcină constă în a nu crea un al doilea nivel al puterii executive, așa-zisele departamente.

Etapa a doua va consta în propunerea unui program clar de reducere pe etape a personalului ministerelor și a unui plan paralel de finanțare a noilor unități de personal, precum și de asigurare financiară, conform prevederilor legale, a funcționarilor disponibilizați. Acest program trebuie să conțină un grafic flexibil pentru procedura de optimizare a organizării interne a ministerelor, bazat pe principii legale de selecție prin concurs a funcționarilor, pe criterii și pe cerințe clare privind personalul. Programul trebuie să fie gândit astfel încît să nu permită ca procesul de reorganizare internă, de reducere a personalului și de angajare pe bază de concurs a noilor colaboratori să se răsfrîngă negativ asupra eficienței activității Guvernului. Anume de aceea graficul trebuie să fie flexibil (de la minister la minister). În ansamblu, întreaga reorganizare, de la primul minister pînă la ultimul, nu trebuie să dureze mai mult decît un an. Adică, bugetul pe anul 2006 trebuie să fie elaborat deja pornind de la faptul că pe parcursul lui reorganizarea și reducerea se vor încheia, iar noul sistem anticorupțional de retribuire a muncii va fi introdus în fiecare subdiviziune modernizată. Cu alte cuvinte, propun să trecem la o variantă de structură a puterii executive care va fi constituită doar dintr-un singur nivel de subdiviziuni guvernamentale; va fi compactă; va face posibilă automatizarea hotărîrilor de rutină; va necesita un personal mai puțin numeros, format din specialiști de înaltă calificare și remunerați cu un salariu anticorupțional. Adică, pe Dumnezeuastră, stimați deputați, nu trebuie să vă pună în gardă faptul că nu se va micșora numărul de ministere. Important este că se va reduce numărul de funcționari și intermediari între procesele economice și sociale și cel de adoptare a unor decizii corecte. Acest mod de abordare a problemei este cu mult mai radical decît cele despre care era vorba mai înainte. Consider că aceasta constituie un plus, dar nu un minus.

Desigur, pentru realizarea sarcinii de reducere pe etape a personalului, în fruntea organelor puterii executive (ministerelor) trebuie să se afle oameni capabili să analizeze în detalii eficiența propriei subdiviziuni și, de la un anumit moment (stabilit în plan), să înceapă procesul de reducere a personalului și de selecție prin concurs a colaboratorilor. Adică, atunci cînd vom numi în funcție miniștrii, noi trebuie să ținem seama și de această circumstanță. Pe de altă parte, sînt necesare și: susținerea

financiară a programului de modernizare a puterii executive de către structurile internaționale (care să acopere cheltuielile aferente programului în cauză); asigurarea obligatorie a aspectului instructiv al programului de către Academia de Administrație Publică (pentru realizarea unui program de recalificare a personalului disponibilizat); asigurarea obligatorie a cadrului juridic necesar (de către Parlament). Pe ultimul aspect contez foarte mult.

Stimați deputați,

Eu am expus astăzi principiile de bază de abordare a reformei care, după părerea mea, va pune capăt practicii de guvernare existente din primele zile de independență și pînă în prezent. Sistemul de organizare a puterii noastre executive trebuie să fie de așa natură încît să poată acumula cele mai bune forțe intelectuale ale societății și să facă posibilă eliminarea corupției și incompetenței.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Sursa: www.president.md

CAPITOLUL IV

GUVERNUL TARLEV-II

1. Structura Guvernului

În urma prezentării în Parlament, la 8 aprilie 2005, de către Președintele Vladimir Voronin a concepției de reformare a Guvernului, legiuitorii au adoptat Legea pentru amendarea Legii cu privire la Guvern. Potrivit amendamentelor introduse, acesta va avea în componența sa 15 ministere:

- Ministerul Economiei și Comerțului;
- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor;
- Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Dezvoltării Informaționale;
- Ministerul Reintegrării;
- Ministerul Industriei și Infrastructurii;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Educației, Tineretului și Sportului;
- Ministerul Sănătății și Protecției Sociale;
- Ministerul Culturii și Turismului.

Pe lângă acestea, în structura Guvernului vor mai intra altele 13 organisme:

- Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției;
- Camera de Licențiere;
- Serviciul Standardizare și Metrologie;
- Serviciul Vamal;
- Serviciul Grăniceri;
- Biroul Național de Statistică;
- Biroul Național Migrațiune;
- Biroul Relații Interetnice;
- Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin”;
- Agenția pentru Silvicultură „Moldsilva”;
- Agenția Relații Funciare și Cadastru;
- Agenția pentru Dezvoltare Regională;
- Agenția Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare.

2. Conducerea Guvernului

Vasile Tarlev – prim-ministru

Fișă biografică:

Născut la 9 octombrie 1963 în satul Bașcalia, raionul Basarabeasca, unde și-a petrecut copilăria și a urmat școala primară.

După absolvirea școlii medii din satul natal în anul 1980, a lucrat ca șofer în sovhozul „Pobeda”.

Din anul 1981 până în 1983 se află în serviciul militar.

Din anul 1985 până în 1990 își face studiile la Institutul Politehnic „S. Lazo” din Chișinău, Facultatea Tehnologie.

După absolvirea institutului este numit mecanic principal la Asociația de producere „Bucuria”.

Din 1991 ocupă funcția de inginer principal adjunct și, ulterior, inginer principal la SA „Bucuria”.

În 1993 (septembrie-octombrie) a studiat în SUA la cursuri de „Dezvoltare a industriei, comerțului și organizare a pieței de desfacere în relațiile economice de piață”. Din 1993 este numit în funcția de director general adjunct, iar apoi în 1995 – director general al SA „Bucuria”.

În această funcție a activat până în 2001. În 1995 este ales președinte al Asociației Naționale a Societăților pe Acțiuni din Moldova (ANSAM). În 1997, pentru merite deosebite în muncă și activitate obștească desfășurată, a fost decorat cu ordinul „Gloria Muncii”.

În 1998 este ales în funcția de președinte al Asociației Naționale a Producătorilor din Moldova (ANPM).

Membru al consiliilor economice pe lângă Președintele Republicii Moldova și prim-ministru (anii 1997-2000).

Din 1998 este membru (academician) al Academiei Internaționale a Științelor și Sistemelor Computaționale.

În anul 1998, la Kiev, a susținut teza de doctor în științe tehnice, a publicat peste 83 de lucrări științifice. Este autor a 13 brevete de invenție, deține medalie de onoare, 4 de aur, 3 de argint și una de bronz, 7 diplome. Rezultatele cercetărilor au fost comunicate la conferințele din Craiova, Pitești, Lvov și Kiev.

Elaborările practice realizate în baza cercetărilor științifice au fost prezentate în cadrul a mai multe expoziții din SUA, Elveția, Belgia, Maroc și Moldova, unde au fost apreciate la un nivel foarte înalt.

A fost decorat cu diploma „Businessmanul anilor 1995-2000”.

Este deținător al premiului „Omul care determină imaginea Planetei” și al insignei de aur personale.

La 3 iulie 2000 a fost decorat cu medalia de aur „Pentru management efektiv”.

La 19 aprilie 2001, în baza votului de încredere acordat de Parlament, a fost ales în funcția de prim-ministru.

La 6 martie 2005 a fost ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

La 8 aprilie 2005 a fost desemnat în calitate de candidat pentru funcția de prim-ministru.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de prim-ministru.

Căsătorit, tată a doi copii.

Valerian Cristea – viceprim-ministru

Fișă biografică:

Născut la 1 august 1950 în satul Viprova, raionul Orhei.

A absolvit Institutul Politehnic din Chișinău, specialitatea inginer-electrician. Doctor în științe sociologice. Posedă limba engleză.

După absolvirea Institutului Politehnic, din 1976 pînă în 1979, este maistru, șef de șantier al Trustului „Moldenergostroi”.

În perioada anilor 1979-1982 este instructor al Comitetului raional Octombrie de partid, Chișinău.

Din 1982 este președinte al Comitetului sindical al Întreprinderii de Stat „Energo-reparația”.

Între anii 1986-1994 activează în funcțiile de vicepreședinte, președinte al Comitetului republican al sindicatelor din energetică și electrotehnică din Moldova.

Din 1994 este vicepreședinte al Federației Generale a Sindicatelor din Moldova.

Din 1998 este deputat în Parlamentul Republicii Moldova, președinte al Comisiei pentru protecția socială, sănătate și familie.

La 19 aprilie 2001, în baza votului de încredere acordat de Parlament, este numit în funcția de viceprim-ministru.

La 6 martie 2005 a fost ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de viceprim-ministru.

Căsătorit, tată a unui copil.

Andrei Stratan – viceprim-ministru, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene

Fișă biografică:

Ziua nașterii: 3 septembrie 1966

Locul nașterii: Chișinău, Republica Moldova

Naționalitatea: moldovean

Studii:

1983-1988 — Universitatea Tehnică din Moldova, Facultatea de Economie

1989-1991 — Universitatea Tehnică din Moldova, doctorantura

1996-2000 — Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept

Activitatea profesională:

1991-1992 — Departamentul General de Control Vamal al Consiliului de Miniștri ai URSS.

1992-2002 — Departamentul Vamal al Republicii Moldova

1992-1995 — șef de direcție
1995-1997 — director general adjunct al Departamentului Vamal al Republicii Moldova
1997-1999 — prim-vice-direc-tor general al Departamentului Vamal al Republicii Moldova
1999-2002 — director general al Departamentului Vamal al Republicii Moldova
2002-2003 — Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova, ambasador cu misiuni speciale; coordonator național al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, șeful Biroului Național al Pactului de Stabilitate
11.06.2003 — prim-vice-ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova
04.02.2004 — ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova
21.12.2004 — viceprim-ministru, ministru al Afacerilor Externe al Republicii Moldova
19.04.2005 — viceprim-ministru, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene
Grad academic: doctor în economie
Grad special: general-maior
Limbi: rusa, engleza
Starea civilă: căsătorit, un copil

Valeriu Lazăr – ministru al Economiei și Comerțului

Fișă biografică:

Născut la 20 mai 1968 în satul Mingir, r-nul Hîncești.

În anul 1992 a absolvit cu mențiune Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Facultatea de Mecanizare și Automatizare.

Ulterior a urmat cursuri de instruire și stagii la prestigioase instituții de peste hotare, printre care Institutul European de Administrație Publică (Belgia) și Institutul Internațional de Administrație Publică din Paris (Franța) în domeniul funcționării mecanismelor de gestionare a activității economice în statele europene.

Din ianuarie 1994 activează în funcția de specialist coordonator în cadrul Ministerului Relațiilor Economice Externe.

Din 1994 pînă în 1996 este consilier (referent) la Departamentul Relații Economice Externe al Ministerului Economiei, iar din mai 1996 pînă în octombrie 1998 este consilierul ministrului Economiei și Reformelor.

Din 1998 pînă în 1999 activează în funcția de consilier al viceprim-ministrului, ministrului Economiei.

În perioada martie-decembrie 1999 a exercitat funcția de prim-vice-ministru de Stat al Republicii Moldova.

Din 2000 pînă în 2004 activează în sectorul privat în calitate de director al Companiei de consultanță „Business Intelligent Services” SRL. La 18 februarie 2004 este numit în funcția de viceministru al Economiei.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Economiei și Comerțului.

Vorbește fluent limbile rusă și franceză.

Este căsătorit, are doi copii.

Zinaida Grecianîi – ministru al Finanțelor

Fișă biografică:

Născută la 7 februarie 1956 în regiunea Tomsk, Federația Rusă.

A absolvit colegiul Financiar-Economic din Chișinău și Universitatea de Stat din Moldova, economist de specialitate.

După absolvirea Colegiului, din 1974 pînă în 1991, activează în funcția de contabil superior, inspector superior, inspector-revizor superior, șeful secției bugetare în Direcția financiară Briceni.

Din anul 1991 pînă în 1994 este șef al secției bugetare, șef-adjunct al Direcției economico-financiare Briceni, vicepreședinte interimar al Comitetului executiv raional Briceni, șef-interimar al Direcției raionale financiar-economice.

Din 1994 pînă în 1996 este șef-adjunct al Direcției Generale Elaborarea și Analiza Bugetului, șef al Secției Bugetelor Locale a Departamentului Bugetului, Ministerul Finanțelor.

Din 1996 pînă în 2000 este șef al Direcției Generale Elaborarea și Sinteza Bugetului, director al Departamentului Bugetului.

Din 2000 pînă în 2001 este viceministru al Finanțelor.

Din 2001-2002 – prim-vice-ministru al Finanțelor.

La 8 februarie 2002, în conformitate cu decretul Președintelui Republicii Moldova, este numită în funcția de ministru-interimar al Finanțelor, iar la 26 februarie 2002 – ministru al Finanțelor.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numită în funcția de ministru al Finanțelor.

Căsătorită, mamă a doi copii.

Vladimir Antosii – ministru al Industriei și Infrastructurii

Fișă biografică:

Născut în anul 1951 în satul Gura Bîcului, raionul Anenii Noi.

A absolvit Institutul Politehnic „S. Lazo” din Chișinău, inginer-energetician de specialitate.

După absolvirea institutului în 1973, își începe activitatea în câmpul muncii în calitate de inginer la Institutul de Proiectări, Chișinău.

Din 1974 pînă în 1975 activează în funcția de inginer-șef la Combinatul de producere, Florești.

În perioada anilor 1975-1979 este șef-adjunct la Asociația de Producere a Nutrețurilor, Florești.

Din 1979-1987 îndeplinește funcția de președinte al colhozului „Kotovski”, Florești.

Din 1987 pînă în aprilie 2005 activează în funcția de director al SA Fabrica de Conserve Florești, din 2003 – manager principal al SA „Natur Brabo”.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Industriei și Infrastructurii.

Căsătorit, tată a trei copii.

Anatolie Gorodenco – ministru al Agriculturii și Industriei Alimentare

Fișă biografică:

Născut la 5 noiembrie 1958 în satul Viișoara, raionul Glodeni.

A absolvit Institutul Agricol „M. V. Frunze” din Chișinău, specialitatea inginer-mecanic în agricultură, Facultatea de Politologie la Școala Superioară de Partid din Kiev, Facultatea Relații Internaționale a Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova.

După absolvirea institutului își începe activitatea în calitate de inginer organizator la Asociația de Mecanizare și Electrificare din Glodeni.

În perioada 1983-1986 a activat în organele de conducere ale Comitetului raional al comsomolului din Glodeni.

Din 1986-1988 activează în funcția de șef al secției organizatorice al Comitetului raional al PCM, Glodeni.

În perioada anilor 1990-1991 a activat în funcții de conducere în Comitetul raional al PCM, Glodeni.

Din 1991 pînă în 2003 este director al SA „Glodeni-Reparație”.

La 16 iunie 2003 este ales în funcția de președinte al raionului Glodeni.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Agriculturii și Industriei Alimentare.

Căsătorit, tată a doi copii.

Miron Gagauz – ministru al Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor

Fișă biografică:

Născut în satul Tabaki, raionul Bolgrad, Ucraina.

A absolvit Institutul Căilor Ferate din Dnepropetrovsk, Ucraina.

De specialitate este inginer.

După absolvirea institutului își începe activitatea de muncă, conform specialității, în funcția de acar superior, de serviciu, șef adjunct, șef în domeniul exploatării căilor ferate din Moldova.

În perioada anilor 1997-1998 este prim-vice-direcotor general al Căii Ferate din Moldova.

Din 1998-1999 activează în calitate de șef al stației Căii Ferate din Bender.

Începînd cu 1999 pînă în 2000 își prelungește activitatea în funcția de prim-vice-direcotor general al Căii Ferate din Moldova.

Din 2000 pînă în prezent activează în funcția de direcotor general, Calea Ferată din Moldova.

Este decorat cu insigna „Feroviarul de onoare”, medalia „Meritul Civic” și este cavaler al „Ordinului Republicii”.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor.

Căsătorit, tată a doi copii.

Constantin Mihailescu – ministru al Ecologiei și Resurselor Naturale

Fișă biografică:

Născut la 4 aprilie 1959 în satul Cîrpești, raionul Cantemir.

A absolvit Institutul Pedagogic de Stat din Tiraspol, Facultatea de Geografie și Biologie. Doctor habilitat în științe geografice. Posedă limba engleză.

După absolvirea institutului își începe activitatea în calitate de profesor de geografie la școala nr.1 din Ciobruți, raionul Slobozia.

Din 1983 pînă în 1986 este doctorand al secției de zi a Institutului de Geografie al AȘ a URSS din Moscova.

În perioada anilor 1986-1990 este asistent, lector superior al Catedrei de Geografie, Fizică Generală a Universității de Stat din Tiraspol.

Din 1990-1998 activează în calitate de colaborator științific superior, șef al laboratorului paleogeografie și secretar științific al Institutului de Geografie al Academiei de Științe din Moldova.

În perioada anilor 1998-1999 este consultant principal al Comisiei pentru cultură, știință, învățămînt și mijloace de informare în masă a Parlamentului Republicii Moldova.

Din 1999-2000 este coordonator în dezvoltarea capacităților instituționale ale ONG-urilor ecologice, Centrul Regional de Mediu (REC-Moldova).

Între anii 2000-2004 activează în funcția de director executiv al Asociației Științifice INAUA-Moldova.

Din martie 2004, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova, este numit în funcția de ministru al Ecologiei și Resurselor Naturale.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Ecologiei și Resurselor Naturale.

Căsătorit, tată a unui copil.

Victor Țvircun – ministru al Educației, Tineretului și Sportului

Fișă biografică:

Născut la 18 octombrie 1955 în orașul Chișinău.

A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Științe Sociale. Posedă limba engleză. Doctor în științe istorice.

Paralel cu studiile la Universitatea de Stat a activat în funcția de laborant al Catedrei de Istorie, laborant superior la Institutul de Istorie al Academiei de Științe din Moldova.

Din 1981 pînă în anul 1984 este asistent la Catedra de Istorie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, iar apoi asistent la Catedra de Istorie a Universității de Stat din Moldova.

Concomitent cu activitatea pedagogică, a înfăptuit și investigații științifice în domeniul istoriei, ceea ce i-a permis să susțină cu succes înainte de termen aspirantura de pe lângă Universitatea de Stat din Moldova.

În decursul anilor 1987-1993 activează ca docent al Catedrei de Istorie Modernă și Contemporană a Universității de Stat din Moldova.

În 1993-1995 este șef-adjunct al Direcției Europa și America de Nord, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova.

Pe parcursul anilor 1995-1998 este consilier al Ambasadei Republicii Moldova în Republica Turcia.

În 1999-2001 este consilier și însărcinat cu afaceri al Ambasadei Republicii Moldova în Republica Ungară.

Din 2001 activează în funcția de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Turcia și, prin cumul, ambasador extraordinar și plenipotențiar în Qatar, Kuwait, Emiratele Arabe Unite, Regatul Arabiei Saudită, Liban.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Educației, Tineretului și Sportului.

Căsătorit, tată a doi copii.

Valerian Revenco – ministru al Sănătății și Protecției Sociale

Fișă biografică:

Născut la 1 decembrie 1939 în orașul Bălți.

A absolvit Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, specialitatea medic-pediatru.

După absolvirea institutului, din 1962 pînă în 1971, activează în calitate de medic-pediatru, medic-șef al circumscripției rurale Pelenița, r-nul Rîșcani, pediatru-șef al orașului Bălți, șef adjunct al Direcției Cadrelor și Instituțiilor de Învățămînt al Ministerului Ocrotirii Sănătății.

În 1971-1976 este președinte al Comitetului Republican al Sindicatelor Lucrătorilor Medicali. În anii 1976-1987 este șeful Secției Ocrotirii Sănătății a Comitetului executiv orășenesc Chișinău.

Pe parcursul anilor 1987-1992 activează în funcția de șef al Secției Asigurări Sociale și Protecția Muncii a Consiliului Sindicatelor din Moldova.

Din 1992 pînă 1999 este viceministru, prim-viceministru al Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

La 21 decembrie 1999 este numit în funcția de ministru al Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Este decorat cu ordinele „Drapelul Roșu de Muncă” și „Gloria Muncii”.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Sănătății și Protecției Sociale.

Căsătorit, tată a unui copil.

Artur Cozma – ministru al Culturii și Turismului

Fișă biografică:

Născut la 22 aprilie 1967 în orașul Chișinău.

A absolvit Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova, Facultatea de Istorie.

După absolvirea universității, din 1991 pînă în 1993, face studii postuniversitare la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, iar în 1994 urmează cursuri de studii diplomatice pe lângă Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Suediei și al Regatului Olandei.

Din 1993 pînă în 1995 este secretar I al Direcției ONU a Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova, iar din 1995-1998 activează în funcția de secretar I al Ambasadei Republicii Moldova în România.

În perioada anilor 1998-1999 este vicedirector al Serviciului de Stat Protocol Diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova.

Din 1999 pînă în 2000 activează în funcția de consultant în probleme speciale și de protocol al Președintelui Republicii Moldova.

Între anii 2000-2001 își continuă activitatea în funcția de director al Serviciului de Stat Protocol Diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova.

Din 2001 este numit în funcția de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Moldova în Statul Israel.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, este numit în funcția de ministru al Culturii și Turismului.

Căsătorit, tată a unui copil.

Victoria Iftodi – ministru al Justiției

Fișă biografică:

Născută la 13 ianuarie 1969 în satul Lalova, raionul Rezina.

A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept.

După absolvirea universității este notar de stat la Biroul notarial de stat din Chișinău.

În perioada anilor 1994-1996 este specialist principal la serviciul notarial și avocatură pe lângă Ministerul Justiției, apoi notar de stat la Biroul notarial de stat nr.2 din Chișinău.

Din 1996 pînă în 1998 activează prin cumul ca lector la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova.

Din 2003 pînă în 2004 este numită în funcția de viceministru, apoi prim-vice-ministru al Justiției.

În anul 2004 în conformitate cu decretul Președintelui Republicii Moldova este numită în funcția de ministru al Justiției.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numită în funcția de ministru al Justiției.

Mamă a unui copil.

Gheorghe Papuc – ministru al Afacerilor Interne

Fișă biografică:

Născut la 6 mai 1954, originar din satul Frășinești, raionul Ungheni.

A absolvit Școala Superioară Militară „M. E. Dzerjinski” din orașul Saratov, Institutul Juridic al MAI din Federația Rusă și Institutul de Economie și Drept din Moscova, Facultatea de Drept.

După absolvirea Școlii Superioare Militare din orașul Saratov, în perioada 1973-1989 a activat în diverse funcții militare, inclusiv: plutonier de companie, comandant de pluton, adjunct al comandantului companiei de escortă, ajutor superior al șefului statului-major al regimentului 583 de escortă al MAI al fostei URSS.

În perioada anilor 1989-1992 a exercitat funcția de șef al secției de front a cursurilor superioare a MAI al fostei URSS.

În perioada 1992-1997 este promovat în funcția de comandant al Batalionului separat cu destinație specială 1 MAI Kabardino-Balcară, transferat ulterior în funcția de șef al Direcției operative a aceluiași minister.

În anul 1997 este detașat la dispoziția MAI al Republicii Moldova și confirmat în funcția de comandant al Brigăzii de Poliție cu Destinație Specială „Fulger”.

În anul 2002 în conformitate cu decretul Președintelui Republicii Moldova este numit în funcția de ministru al Afacerilor Interne.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Afacerilor Interne.

Căsătorit, tată a trei copii.

Valeriu Pleșca – ministru al Apărării

Fișă biografică:

Născut la 8 noiembrie 1958 în satul Dumitreni, raionul Florești.

A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Academia de Studii Economice, specialitatea manager-economist. Posedă limba engleză.

După absolvirea instituției, în perioada anilor 1983-1986 își începe activitatea în câmpul muncii în calitate de colaborator la Ministerul Asistenței Sociale.

Din 1986 pînă în 1991 activează în organele procuraturii, Chișinău.

În perioada anilor 1991-1998 desfășoară activitate de antreprenoriat.

Din 1995 pînă în 1998 este audient al Academiei de Studii Economice.

Din 1998 pînă în 2001 – deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIV-a.

În anii 2001-2004 – deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XV-a.

În decembrie 2004, în conformitate cu decretul Președintelui Republicii Moldova, este numit în funcția de ministru al Apărării.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Apărării.

Căsătorit, tată a doi copii.

Vladimir Molojen – ministru al Dezvoltării Informaționale

Fișă biografică:

Născut la 14 iulie 1946, în orașul Bălți.

A absolvit Institutul de Minerii din Dnepropetrovsk și Academia MAI, Federația Rusă. Doctor în științe tehnice. Doctor habilitat în filozofie.

După absolvirea instituției, în perioada anilor 1970-1977, activează în funcția de inginer superior la Uzina „V. I. Lenin” din or. Bălți.

În perioada 1977-1978 este instructor al Comitetului orașenesc de partid Bălți. În 1978-1982 este vicepreședinte al Comitetului executiv orașenesc Bălți.

În perioada anilor 1987-1996 a activat în funcția de viceministru al Afacerilor Interne.

În 1996-1998 exercită funcția de viceministru al Afacerilor Interne, șef al Departamentului Informații și Documentare a Populației, MAI.

Între anii 1998-2001 este viceministru al Afacerilor Interne, șef al Departamentului Evidență și Documentare a Populației, MAI.

Din aprilie 2001 este numit în funcția de director general al Departamentului Tehnologii Informaționale.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Dezvoltării Informaționale.

Căsătorit, tată a doi copii.

Vasili Șova – ministru al Reintegrării

Fișă biografică:

Născut la 18 iulie 1959 în satul Crasnoarmeiskoie, raionul Hîncești.

A absolvit Școala de Construcții Navale din Nikolaev (Ucraina) și Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept.

După absolvirea Școlii de Construcții Navale, în perioada anilor 1979-1983 a început activitatea în funcția de asamblor la Direcția de Construcții nr. 2 din Chișinău.

În anul 1983-1988 a fost angajat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne îndeplinind diverse funcții în efectivul mediu de comandă.

În 1988-1990 este ales în funcția de prim-secretar al Comitetului raional al ULCTM.

În 1990-1994 este ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova, membru al Comisiei parlamentare pentru problemele combaterii criminalității.

În perioada anilor 1994-1995 deține funcția de șef al secției, șef adjunct al direcției, în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, Direcția CSI.

Din 1995 pînă în 1998 este viceministru al Afacerilor Externe.

În 1998-2002 deține funcția de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Populară Chineză.

La 12 decembrie 2002, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova este numit în funcția de ministru al Reintegrării Republicii Moldova.

Este decorat cu medalia „Meritul Civic”.

În baza votului de încredere acordat de Parlament, prin decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este numit în funcția de ministru al Reintegrării.

Căsătorit, tată a doi copii.

Gheorghe Tabușnic – guvernator (başkan) al Găgăuziei (Gagauz-Yeri)

Fișă biografică:

Născut la 1 august 1939, în satul Copciac, raionul Taraclia.

A absolvit Institutul Agricol „M. V. Frunze” din Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, aspirantura. Este doctor în științe filozofice.

După absolvirea Institutului Agricol, în anul 1962, este agronom-șef, apoi locțiitor al președintelui colhozului, secretar de partid și președinte al colhozului „Pobeda”, satul Copciac, raionul Taraclia.

Din 1975 pînă în 1979 activează în funcția de președinte al Sovietului Colhozurilor, Ceadâr-Lunga.

În 1979-1987 este prim-secretar al Comitetului raional de partid, Comrat.

În 1987-1990 este numit în funcția de vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Planificare din Moldova.

În perioada anilor 1990-1991 este membru al Biroului Comitetului Central al Partidului Comunist al RSSM, președinte al Comisiei de Control și Revizie.

Din 1991 pînă în 1992 este președinte al Comisiei de Stat a Guvernului Republicii Moldova pentru problemele Zonei de Sud.

La 1 iulie 1992 este numit în funcția de vicedirector al Reprezentanței Asociației Internațional-Financiare „MENATEP”.

În iunie 1995 este ales în funcția de guvernator (başkan) al Găgăuziei (Gagauz-Yeri). Prin decretul Președintelui Republicii Moldova din 19 iunie 1995 este confirmat în funcția de membru al Guvernului Republicii Moldova.

Din septembrie 1999 îndeplinește funcția de consilier al președintelui Băncii Sociale, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

În noiembrie 2002 este ales în funcția de Guvernator (Bașcan) al Găgăuziei (Gagauz-Yeri). Prin decretul Președintelui Republicii Moldova din 15 noiembrie 2002 este confirmat în funcția de membru al Guvernului Republicii Moldova.

În conformitate cu decretul Președintelui Republicii Moldova, la 19 aprilie 2005, este confirmat în funcția de membru al Guvernului Republicii Moldova.

Căsătorit, tată a doi copii.

Gheorghe Duca – președinte al Academiei de Științe din Moldova

Fișă biografică:

Data nașterii – 29 februarie 1952, satul Copăceni, raionul Sîngerei.

Studii:

1969-1974 – studii la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Chimie, cu mențiune.

1976-1979 – doctorantura la Universitatea de Stat din Moldova, Catedra de Chimie Fizică.

1985-1986 – instruire postdoctorală la Institutul de Fizică Chimică al Academiei de Științe din Rusia.

1989-1990 – stagiere în domeniul ingineriei mediului la Universitatea „La Sapienza” din Roma, Italia.

1993 – cursul de instruire „Ecological Management” la EERO, Olanda.

1996 – cursul de instruire „Environmental Impact Assessment” la Universitatea Centrală Europeană, Budapesta, Ungaria.

2000 – cursul de instruire „Environmental Education” la Universitatea din California, Riverside, SUA.

Titluri științifice și onorifice:

1979 – doctor în științe, specialitatea 02.00.04 – Chimie Fizică, Universitatea de Stat din Moldova.

1983 – laureat al premiului pentru tineret în domeniul științei și tehnicii din Moldova.

1989 – doctor habilitat în științe, specialitatea 11.00.11 – Protecția Mediului Ambient, 02.00.44 – Cinetica și Cataliza, Universitatea din Odesa, Ucraina.

1990 – profesor, Universitatea de Stat din Moldova.

1992 – membru corespondent al Academiei de Științe din Moldova.

1996 – conferirea titlului onorific „Om emerit”.

1997 – membru al Societății Chimice din SUA, Departamentul Mediul Ambient.

1999 – membru al Academiei Central-Europene de Știință și Artă.

1999 – membru al Academiei Internaționale de Informatică.

1999 – membru al Academiei Pedagogice din Rusia.

2000 – membru al Academiei de Științe din Moldova.
2000 – doctor *honoris causa*, Universitatea „Gh. Asachi” din Iași, România.
2000 – laureat al premiului de stat pentru știință, tehnică și producție.
2003 – decorat cu ordinul pentru invenții al Regatului Belgiei.
2004 – membru al Academiei de Cosmonautică din Rusia.
2004 – ordinul „Crucea Comandorului” pentru merite în fața Republicii Polonia.
2004 – laureat al premiului național pentru știință, tehnică și producție.

Experiență managerială:

1988-1992 – șeful Catedrei de Chimie Fizică a USM.

1992-1998 – șeful Catedrei de Chimie Industrială și Ecologică a USM.

1992-1995 – decan al Facultății de Ecologie a Universității Libere Internaționale din Moldova.

1992-2003 – președintele Comitetului republican pentru decernarea premiilor pentru tineret în domeniul științei și tehnicii.

1994 – președinte al Consiliului științific specializat pentru confirmarea titlului de doctor în știință.

1998-2001 – președinte al Comisiei pentru cultură, știință, învățământ și mijloace de informare în masă a Parlamentului Republicii Moldova.

2000 – președinte al Asociației de Cercetare și Dezvoltare din Moldova (MRDA).

2001-2004 – ministru al Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului.

2004 – președinte al Academiei de Științe din Moldova.

Publicații științifice:

Autor a peste 30 de monografii și manuale, 65 de brevete, 350 de articole științifice în domeniile chimiei fizice, chimiei ecologice și tehnologiei chimice.

Sursa: www.moldova-suverana.md

3. Programul de activitate a Guvernului pe anii 2005-2009 „Modernizarea țării – bunăstarea poporului”

„Dîrzenie – și norocul ne va favoriza”.

INTRODUCERE

Guvernul are ferma convingere că Republica Moldova poate și trebuie să se dezvolte dinamic în plan economic, social și spiritual, pentru a ocupa un loc demn printre țările Comunității Europene.

Totalurile ultimilor ani demonstrează existența premiselor pentru creșterea economică durabilă, combaterea sărăciei, dezvoltarea unui sistem sigur de protecție socială, atingerea unor standarde înalte ale calității vieții oamenilor.

A fost atinsă stabilitatea social-economică, cu începere din anul 2001 are loc o creștere economică constantă. În această perioadă PIB-ul s-a majorat cu 1/3. Cresc veniturile populației, a fost depășită situația de sărăcie. Actualmente, în condiții nesatisfăcătoare de viață se află de 2,5 ori mai puțini cetățeni ai țării decât în anul 1999, s-a redus de la 11 la 7 ori stratificarea societății în funcție de nivelul veniturilor.

Totodată, starea de lucruri în țară și în societate obligă Guvernul să-și concentreze eforturile asupra soluționării multor probleme existente. Nivelul vieții rămîne încă destul de

scăzut atât la capitolul venituri, cât și sub aspectul accesului cetățenilor la mărfuri și servicii. În 2004 a fost elaborată și adoptată Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), susținută de organizațiile internaționale și de societatea civilă. Guvernul consideră că Moldova se află la etapa inițială de realizare a Planului de acțiuni prevăzut în Strategie și că obiectivul său prioritar este îndeplinirea integrală și în termen a acestuia.

Guvernul conștientizează faptul că factorii extensivi ai creșterii practic s-au epuizat – societatea moldovenească urmează să pună temelia unei noi economii, bazate pe valorificarea deplină a potențialului intelectual al țării, ținând cont de particularitățile geopolitice, economice și sociale ale Republicii Moldova.

PRIORITĂȚILE GUVERNULUI

Guvernul va promova democrația și valorile europene în scopul dezvoltării economice a Moldovei, creșterii bunăstării cetățenilor și reabilitării demnității naționale.

În acest sens, prioritățile fundamentale ale Guvernului sînt următoarele:

- integrarea europeană;
- modernizarea economică și socială, reducerea sărăciei;
- integritatea teritorială;
- consolidarea statului de drept și a democrației;
- garantarea și dezvoltarea proprietății private;
- stimularea spiritului de întreprinzător;
- stimularea investițiilor și îmbunătățirea climatului investițional;
- ajustarea politicilor monetar-credite și fiscal-bugetare la normele și standardele Comunității Europene;
- respectarea drepturilor minorităților;
- asigurarea libertăților individuale, sporirea siguranței cetățeanului și a familiei;
- egalitatea șanselor.

Prioritățile enunțate vor fi asigurate prin:

- realizarea eficientă a Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei;
- realizarea eficientă și în termene optime a Planului de Acțiuni „Moldova – Uniunea Europeană”;
- îndeplinirea consecventă și eficientă a Programului Național „Satul Moldovenesc”;
- aplicarea adecvată a principiilor de planificare bugetară și extinderea utilizării Cadrelor de Cheltuieli pe Termen Mediu la nivel regional și local;
- elaborarea și realizarea unui Program de dezvoltare umană durabilă (reforma învățămîntului pe principiile educației continue, promovarea sportului și culturii fizice, continuarea reformelor în știință, susținerea culturii naționale);
- elaborarea și implementarea unui Program de liberalizare activă și amplă a economiei, bazat pe debirocratizare și reforma regulatorie.

OBIECTIVELE ACTIVITĂȚII GUVERNULUI

Obiectivele principale ale activității Guvernului sînt:

- dezvoltarea economică durabilă social orientată;
- reintegrarea țării;
- integrarea europeană.

Stabilind obiectivele principale în activitatea sa, Guvernul se va conduce de principiile bazate pe consecvență și continuitate. Realizarea calificată și eficientă a Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), Programului Național „Satul Moldovenesc” (2005-2015) reprezintă mecanismele necesare pentru atingerea unor obiective globale pe termen lung, ce derivă din prevederile Constituției Republicii Mol-

dova, ale Programului de activitate a Guvernului „Renașterea Economiei – Renașterea Țării” și corespund standardelor și practicilor general acceptate pe plan internațional, european și național.

Indicii macroeconomici

Creșterea produsului intern brut

Creșterea economică va fi asigurată prin îmbunătățirea echilibrului macroeconomic. Politicile economice vor avea drept scop atingerea unei creșteri a PIB-ului cu minimum 6% anual.

Se prevede ca nivelul inflației medii anuale să fie redus sub 10%, în condițiile promovării unei politici bugetar-fiscale și monetare echilibrate.

Implementarea consecventă a reformelor structurale va consolida potențialul de creștere economică. Ritmurile de creștere a producției industriale vor fi mai înalte decât ritmurile de creștere a PIB-ului.

La formarea și creșterea produsului intern brut vor contribui:

- știința și tehnologiile avansate, care își vor găsi aplicare în agricultură și industrie;
- dezvoltarea corespunzătoare a sferei serviciilor în turism și comerț;
- crearea de produse noi, moderne, ecologic pure.

Toate acestea luate în ansamblu vor contribui la majorarea volumului exporturilor și menținerea unor ritmuri de creștere superioare nivelului obținut, ceea ce va conduce la diminuarea deficitului balanței comerciale.

Menținerea ritmurilor de creștere economică va fi asigurată prin majorarea volumului de investiții în capital fix, fiind prevăzute ritmuri de creștere mai mari comparativ cu cele ale PIB-ului.

Creșterea economică va fi însoțită de o participare mai largă a forței de muncă în sectorul de producție și prestări servicii, ceea ce va contribui la sporirea rolului veniturilor salariale în reducerea sărăciei.

REINTEGRAREA ȚĂRII

Obiectivele Guvernului în realizarea procesului de reintegrare sînt:

- integritatea teritorială și unificarea statului pe baza concilierii societății;
- crearea unui spațiu vamal unic;
- unificarea sistemului bancar și monetar-creditar;
- consolidarea și modernizarea infrastructurii economice și sociale.

Sarcina de bază constă în restabilirea unității statului sub aspect politic, juridic, economic, social și cultural.

După reglementarea politică a conflictului, principala problemă va deveni reintegrarea economică a țării prin formarea unui spațiu economic unic. Procesul creării unui spațiu economic unic are drept scop eliminarea barierelor interne în calea circulației libere a mărfurilor, capitalului și persoanelor, crearea condițiilor pentru creșterea economică stabilă și dezvoltarea socială dinamică pe întreg teritoriul țării.

Acest proces va încuraja dezvoltarea liberă a activităților de întreprinzător și cooperarea agenților economici în interiorul țării, crearea unor condiții stabile pentru activitatea investițională, integrarea sistemelor bancare și creșterea potențialului economic pentru îmbunătățirea calității vieții.

INTEGRAREA EUROPEANĂ

Guvernul va continua să construiască cu Uniunea Europeană relații politice, de securitate, economice și culturale eficiente, să promoveze cooperarea transfrontalieră și

să-și asume responsabilitatea pentru prevenirea și soluționarea conflictelor.

Planul de Acțiuni „Moldova – Uniunea Europeană” va constitui pentru Guvern un punct de reper solid pentru integrarea economică bazată pe adoptarea și implementarea regulilor și reglementărilor economice și comerciale având potențialul să sporească comerțul, investițiile și dezvoltarea. Mai mult ca atât, el va ajuta la elaborarea și aplicarea politicilor și măsurilor vizînd promovarea creșterii economice și protejarea mediului, contribuind astfel la realizarea obiectivului pe termen lung al dezvoltării durabile, inclusiv libera circulație a cetățenilor, mărfurilor, serviciilor și capitalurilor.

MEDIUL DE AFACERI

Politica Guvernului în domeniul afacerilor va fi orientată spre susținerea întreprinzătorilor și stimularea liberei inițiative.

Pentru atingerea acestor obiective este necesară, în primul rînd, înlăturarea barierelor din calea inițiativei private.

Este nevoie de conștientizarea faptului că prosperitatea cetățeanului se regăsește într-o economie de piață funcțională, care, la rîndul ei, nu poate exista în afara statului de drept, a proprietății private, a unei clase de mijloc puternice.

Ameliorarea mediului de afaceri pentru încurajarea și sprijinirea producătorului autohton se va efectua prin perfecționarea cadrului juridic normativ și instituțional. Printre priorități se numără:

- reforma cadrului regulatoriu;
- dezvoltarea și protecția concurenței;
- optimizarea managementului corporativ;
- susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii;
- optimizarea politicii fiscale;
- promovarea comerțului exterior;
- crearea cadastrului bunurilor imobile.

Reforma cadrului regulatoriu

Guvernul va promova activ reforma cadrului regulatoriu. Scopul final al acestei reforme este deplasarea accentului de la reglementarea excesivă de către autoritățile administrației publice a activității de întreprinzător la estimarea și monitorizarea impactului reglementărilor asupra acesteia.

Reforma regulatorie va fi orientată spre:

- simplificarea și optimizarea procedurilor de înregistrare și postînregistrare a afacerilor și a procedurilor de obținere a autorizațiilor, permiselor, licențelor și a altor acte similare, precum și reducerea gradului de implicare a instituțiilor publice în procedurile menționate;
- reducerea numărului formelor de control din partea statului, acordarea sprijinului instructiv-consultativ;
- eficientizarea și optimizarea sistemului de servicii contra plată, acordate de instituțiile publice, prin stabilirea tarifelor pentru servicii la nivelul cheltuielilor reale și prin prestarea gratuită a serviciilor care nu implică cheltuieli adiționale;
- optimizarea cerințelor administrative pentru companii (aprobarea unui cadru juridic adecvat);
- implementarea unei scheme simplificate de raportare; limitarea la minimum a numărului de licențe și permise necesare pentru inițierea activităților economice;

- examinarea și implementarea celor mai bune practici privind consultarea și informarea agenților economici referitor la noile măsuri de reglementare (transparența) și asigurarea unei perioade suficiente de timp pentru adaptarea la aceste noi modalități de desfășurare a afacerilor (previzibilitatea);
- dezvoltarea dialogului cu investitorii și antreprenorii privind factorii care sporesc atractivitatea climatului de afaceri (parteneriatul dintre sectorul public și cel privat);
- optimizarea politicii și procedurilor fiscale.

Reforma cadrului regulatoriu va fi însoțită de trecerea la aplicarea benevolă a standardelor și introducerea reglementărilor tehnice. Obiectivul în acest domeniu rezidă în alinierea la practica legislativă și administrativă a UE și la practica internațională de evaluare a conformității produselor.

Aceste sisteme interdependente reunesc reglementările propriu-zise și alți parametri ai activității de întreprinzător – piața, inofensivitatea produselor, protecția sănătății și a drepturilor consumatorului, inspecția pieței.

Dezvoltarea piețelor este calea prin care actul de administrare al statului va îndeplini o seamă de cerințe ale unei economii de piață funcționale: stabilitatea mediului de afaceri, utilizarea eficientă a resurselor, libera circulație a forței de muncă, a mărfurilor, serviciilor și capitalurilor, limitarea exceselor birocratice și diminuarea corupției.

Dezvoltarea și protecția concurenței

Politica Guvernului în domeniul protecției concurenței are la bază următoarele principii:

- dreptul agenților economici, asigurat de legislație, la concurență loială și respectarea regulilor de realizare corectă și onestă a activității de întreprinzător;
- nelimitarea concurenței, inadmisibilitatea abuzului de situația dominantă pe piață și a lezării drepturilor legitime ale consumatorilor;
- obligația autorităților administrației publice centrale și locale de a contribui la dezvoltarea și protecția concurenței.

Asigurarea condițiilor instituțional-normative pentru libera concurență va constitui un deziderat major al activității Guvernului.

Crearea Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței și Reglementarea Monopolurilor este primul pas în promovarea politicii de stat în acest domeniu. Agenția va prelua funcțiile de reglementare antimonopol, inclusiv în sfera monopolurilor naturale. Aceasta va permite concentrarea atribuțiilor de reglementare antimonopol într-un singur organ, ceea ce va asigura aplicarea uniformă a principiilor și practicii, precum și promovarea politicii competitive coerente în toate domeniile economiei naționale.

Un aspect important este elaborarea legilor ce țin de protecția concurenței, inclusiv a celor privind monopolurile naturale, companiile holding, piața serviciilor financiare. Reglementarea activității de întreprinzător propusă de autoritățile publice la nivel național și local va conține elemente pentru dezvoltarea concurenței, inclusiv pentru reducerea costurilor și protecția drepturilor consumatorilor.

Susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii

Sprijinirea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii reprezintă o soluție viabilă pentru contrabalansarea efectelor negative ale procesului de ajustare structurală și de restructurare a industriei, generând alternative economice, sociale și susținând dezvoltarea clasei de mijloc.

Politica Guvernului privind susținerea și dezvoltarea acestor întreprinderi se va baza pe următoarele acțiuni:

- revizuirea și perfecționarea cadrului legislativ și instituțional ce ține de activitatea întreprinderilor mici și mijlocii și transformarea acestuia în unul stimulativ;
- promovarea concepției dezvoltării întreprinderilor din acest sector, elaborate în baza celor mai bune practici internaționale;
- introducerea de stimulente economice pentru întreprinderile mici și mijlocii, pentru ca acestea să devină furnizori de servicii pentru marile întreprinderi din economia națională;
- facilitarea accesului întreprinderilor la finanțare prin:
 - dezvoltarea organizațiilor de microfinanțare pentru majorarea ofertei de microcredite cu o rată accesibilă a dobânzii;
 - asigurarea folosirii eficiente a resurselor financiare alocate din/ prin bugetul public național, inclusiv a suportului financiar din partea instituțiilor financiare internaționale și a altor donatori;
 - crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea fondurilor de capital de risc;
 - reducerea costului creditelor prin îmbunătățirea cadrului legislativ privind instituțiile financiare private, adaptate nevoilor întreprinzătorilor mici și mijlocii: cooperative de credit, bănci populare, instituții specializate pentru finanțarea lucrărilor agricole, fonduri de garantare a creditului;
 - administrarea transparentă a fondurilor comunitare destinate dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii din Moldova;
 - îmbunătățirea accesului acestor întreprinderi la serviciile de informare și consultanță, dezvoltarea inițiativei de întreprinzător și promovarea schimbului de experiență, inclusiv prin crearea unei rețele naționale de centre informațional-consultative, business-incubatoare, cu participarea activă a autorităților administrației publice locale și atragerea asistenței tehnice;
 - stimularea înființării, pe baza modelului Uniunii Europene, a cooperativeelor pentru valorificarea produselor agroalimentare;
 - implementarea unor proiecte destinate stimulării cooperativeelor meșteșugărești;
 - pregătirea personalului calificat pentru întreprinderile mici și mijlocii și promovarea culturii de afaceri prin punerea accentului pe instruirea economică a tinerilor.

Promovarea comerțului exterior

Dezvoltarea comerțului are o importanță deosebită pentru creșterea economică. Moldova dispune de un regim comercial liberalizat atât pentru export, cât și pentru import.

Extinderea rapidă a procesului de globalizare impune reformarea strategiei de promovare a intereselor comerciale ale țării prin diversificarea partenerilor comerciali și stimularea exporturilor cu valoare adăugată înaltă.

În scopul promovării comerțului exterior, Guvernul își va concentra eforturile asupra soluționării următoarelor sarcini de bază:

- revizuirea cadrului juridic normativ pentru asigurarea stabilității, accesibilității și previzibilității;
- înlăturarea și neadmiterea introducerii barierelor netarifare nejustificate;
- optimizarea procedurilor regulatorii în vederea reducerii la minimum a costurilor în tranzacțiile comerciale internaționale;

- dinamizarea procesului de pătrundere pe piețele externe;
- promovarea capacităților de export ale Moldovei și diversificarea exportului mărfurilor, ceea ce presupune:
 - o rată de schimb competitivă realizată prin intervenții adecvate ale Băncii Naționale a Moldovei;
 - o politică industrială orientată spre consolidarea unor sectoare concrete, în concordanță cu regulile OMC;
 - o structură instituțională de export independentă în sectorul public, care ar stabili relații contractuale cu agenții comerciali mari (supermarketuri și magazine) din Europa de Vest și ar purta negocieri cu Comisia pentru Standardele Internaționale din Geneva;
- susținerea grupurilor sectoriale de producători în realizarea de acțiuni comune pentru promovarea exporturilor pe piețele externe;
- perfecționarea cadrului instituțional și a procedurilor de control al originii mărfurilor prin consolidarea serviciului vamal și revizuirea divizării competențelor acestuia în eliberarea și controlul certificatelor de origine preferențiale și nepreferențiale cu cele ale Camerei de Comerț și Industrie, în vederea creării unei baze solide pentru un eventual regim preferențial de comerț asimetric;
- asigurarea controlului eficient al originii mărfurilor pentru a putea beneficia completamente de avantajele Sistemului Generalizat de Preferințe;
- optimizarea administrării vamale.

Ameliorarea climatului investițional

Investițiile reprezintă o necesitate vitală pentru restructurarea și modernizarea economiei și introducerea tehnologiilor inovaționale competitive, ca o precondiție pentru creșterea productivității, profitabilității, veniturilor populației și pentru reducerea șomajului.

În acest domeniu acțiunile Guvernului vor fi orientate spre:

- crearea unui mediu de afaceri stabil și previzibil;
- perfecționarea legislației în direcția consolidării garanțiilor și protecției drepturilor investitorilor și creditorilor, precum și a protecției drepturilor de proprietate industrială și intelectuală;
- eliminarea monopolurilor nejustificate din punct de vedere economic sau al siguranței naționale;
- sporirea nivelului de transparență a mediului de afaceri și a politicilor guvernamentale;
- neadmiterea introducerii barierelor în calea activității investiționale și, după caz, eliminarea operativă a unor asemenea impedimente;
- perfecționarea și uniformizarea regimului fiscal facilitat, precum și a modalităților de aplicare a acestuia față de investitori.

Crearea cadastrului bunurilor imobile

Cadastrul bunurilor imobile va fi implementat în conformitate cu Programul de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile.

Cadastrul bunurilor imobile este chemat să impulsioneze creșterea economică prin:

- garantarea drepturilor de proprietate, de posesie și de dispoziție;
- dezvoltarea pieței funciare;

- sprijinirea planificării urbane;
- încurajarea dezvoltării sectorului privat și a proceselor investiționale;
- implementarea unui nou sistem de evaluare și impozitare;
- administrarea eficientă a resurselor funciare.

POLITICA FISCAL-BUGETARĂ

În scopul creșterii și dezvoltării economice, consolidării fiscale, dezvoltării clasei de mijloc, Guvernul va acționa în domeniul politicii fiscale atribuind impozitelor și taxelor un rol stimulat și orientativ.

Politica fiscală va funcționa și se va baza pe un parteneriat real între stat și contribuabil.

Obiectivele generale ale politicii fiscal-bugetare decurg din necesitatea realizării:

- Concepției reformei fiscale în Republica Moldova;
- Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS);
- Cadrelui de Cheltuieli pe Termen Mediu;
- stabilității și previzibilității veniturilor în buget.

Principalele caracteristici ale politicii fiscal-bugetare sînt subordonate obiectivelor creșterii economice susținute și se referă la:

- stabilirea deficitului bugetului național public la un nivel corelat cu obiectivele macroeconomice;
- susținerea procesului de convergență a economiei naționale cu economiile europene;
- optimizarea presiunilor fiscale asupra muncii, venitului și capitalului;
- asigurarea transparenței cheltuielilor publice;
- armonizarea în continuare a legislației fiscal-bugetare cu normele Uniunii Europene.

Obiectivele politicii fiscale privind impozitul pe venit și contribuțiile de asigurări sociale sînt:

- reducerea cotei impozitului pe venit aplicabil persoanelor juridice pînă la 15%;
- reducerea cotelor minime și maxime ale impozitului pe venitul persoanelor fizice, fără modificarea grilelor de impozitare anuale, de la 9%, 14% și 20% la 7%, 10% și 15%;
- majorarea scutirilor personale anuale de la 3960 lei în 2005 la 5400 lei;
- majorarea scutirilor anuale pentru persoanele întreținute de la 600 lei în 2005 la 1440 lei;
- examinarea posibilităților de reducere a cotei contribuțiilor de asigurări sociale achitate de patron;
- reglementarea impozitării persoanelor fizice care practică o activitate profesională independentă și care obțin venituri din închirieri de bunuri mobile și imobile, precum și a nerezidenților care activează în Republica Moldova, prin simplificarea modalităților de desfășurare a activității, înregistrarea în scopuri fiscale și declararea veniturilor impozabile.

În acest sens, pentru determinarea surselor de venit obținut de nerezidenți în Republica Moldova, se propune implementarea unui nou mecanism de impozitare pentru o anumită categorie de contribuabili, prin reținerea impozitului la sursă, fără declararea acestuia la momentul prezentării declarației privind veniturile, în mărime de:

- 15% – pentru persoanele fizice care obțin cîștiguri din jocuri de noroc în mărime totală și din acțiunile de publicitate în mărimea care depășește 10% din scutirea personală anuală, precum și pentru persoanele fizice care nu practică

activitate de întreprinzător, dar care obțin venituri de la transmiterea în posesie și/ sau în folosință a proprietății mobile și imobile;

- 3% – pentru persoanele fizice care nu practică activitate de întreprinzător la livrarea producției agricole neprelucrate.

Realizarea obiectivelor politicii fiscale privind impozitul pe venit va contribui la extinderea bazei fiscale și îmbunătățirea administrării fiscale.

Obiectivele politicii fiscale privind accizele sînt:

- ajustarea cotelor accizelor;
- reexaminarea cotei compuse a accizelor la producția alcoolică tare;
- reexaminarea cotelor accizelor la autoturisme;
- excluderea din lista mărfurilor supuse accizelor a licenței pentru activitate în domeniul jocurilor de noroc, cu majorarea concomitentă a taxei pentru licență cu suma accizelor ce urmează a fi calculată la momentul eliberării licenței – 25% din costul licenței.

Obiectivele politicii fiscale privind impozitul pe bunurile imobiliare sînt:

- determinarea valorii de piață a categoriilor de bunuri imobiliare potrivit Titlului VI „Impozitul pe bunurile imobiliare” al Codului fiscal, față de care impozitul pe bunurile imobiliare va fi aplicat pe etape;
- implementarea treptată a noului sistem de impozitare asupra tuturor bunurilor imobiliare în funcție de valoarea acestora.

Impozitul pe bunurile imobiliare va fi aplicat la valoarea de piață a acestora.

Principalele obiective ale politicii fiscale privind alte impozite sînt elaborarea, adoptarea și punerea în aplicare a altor titluri ale Codului fiscal, precum și revizuirea prevederilor titlurilor existente ale Codului fiscal și ale legilor pentru punerea în aplicare a titlurilor respective.

Obiectivele politicii administrării fiscale sînt următoarele:

- perfecționarea mecanismului de colectare a impozitelor;
- evaluarea procedurilor de control fiscal și stabilirea unor reguli stricte de etică în activitatea de control fiscal, prin cooperarea autorităților publice cu comunitatea oamenilor de afaceri;
- eficientizarea metodelor de control, optimizarea și coordonarea activităților de control, precum și reducerea numărului acestora;
- computerizarea procedurilor fiscale;
- popularizarea legislației fiscale și educarea contribuabililor în spiritul achitării voluntare a obligațiilor fiscale.

Va fi aplicat un set de măsuri de ameliorare a administrării fiscale pentru mărfurile supuse accizelor prin:

- substituirea timbrelor de acciză cu timbrele de control la producția alcoolică și din tutun;
- reducerea numărului posturilor fiscale permanente la întreprinderile producătoare de alcool etilic și băuturi alcoolice tari precum și la depozitele vamale.

Obiectivele în domeniul gestionării mijloacelor publice

În domeniul gestionării mijloacelor publice va fi asigurată eficiența alocărilor bugetare pe bază de priorități, transparență a cheltuielilor publice și de asigurare a efectului multiplicator al cheltuielilor publice asupra economiei reale.

Obiectivele politicii bugetare vizează următoarele:

- ajustarea în continuare a serviciilor publice la posibilitățile reale de acumulare a veniturilor la buget și obținerea unei stabilități bugetare;

- optimizarea cheltuielilor publice și reconsiderarea politicii sociale prin asigurarea protecției sociale pe baza unor măsuri focalizate asupra celor mai defavorizate categorii ale populației;
- aplicarea modului de programare bugetară la fundamentarea bugetului și alocarea fondurilor publice pe bază de programe. Programele vor fi elaborate pentru sectoarele prioritare, luând în calcul influența acestora asupra creșterii economice și nivelului de viață al populației;
- consolidarea finanțelor publice prin crearea sistemului informațional integrat, care va asigura transparența fiscală, precum și dezvoltarea unui sistem de control și audit intern în conformitate cu cele mai bune practici și standarde în domeniu;
- optimizarea structurii cheltuielilor publice în vederea acoperirii financiare a priorităților sectoriale și intersectoriale stabilite în SCERS. În acest sens, prioritățile vor avea serviciile publice cu impact major asupra reducerii sărăciei și creșterii economice;
- dezvoltarea continuă a planificării bugetare pe termen mediu.

Va fi stabilit un control strict asupra cheltuielilor prin îmbunătățirea managementului cheltuielilor, optimizarea numărului de personal, lichidarea instituțiilor cu activitate ineficientă, implementarea unor noi forme (alternative) de prestare a serviciilor cu costuri mai mici, utilizarea noilor tehnologii, identificarea unor servicii de calitate superioară.

Ținând cont de impactul direct asupra nivelului de trai, în domeniul cheltuielilor publice, în următorii ani, se va acorda o atenție sporită transferurilor sociale către populație și cheltuielilor de salarizare.

Alocarea resurselor pe sectoare se va efectua în baza analizei programelor sectoriale de cheltuieli, cu luarea în considerare a factorilor de influență strategică asupra dezvoltării sectoarelor, precum și a rezervelor de eficientizare a cheltuielilor în unele sectoare, identificate de analizele Cadrelor de Cheltuieli pe Termen Mediu.

Prioritățile în alocarea resurselor între sectoare și în cadrul sectoarelor vor fi determinate de următorii factori:

- intensificarea controlului asupra cheltuielilor administrative din cadrul instituțiilor publice;
- extinderea pachetului de servicii medicale acordate prin intermediul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și lărgirea categoriilor de persoane asigurate de către stat;
- raționalizarea sistemului educațional pentru sporirea eficienței utilizării resurselor, direcționarea de alocații suplimentare pentru majorarea normelor de alimentație în instituțiile preșcolare și internate, precum și pentru majorarea burselor;
- asigurarea unei distribuiri optime a cheltuielilor pentru protecția socială, care include:
 - o echitate mai mare a sistemului de pensionare;
 - restructurarea programelor de asistență socială, accentul fiind pus pe criteriile de selecție a beneficiarilor, ținându-se cont de venituri și nivelul sărăciei;
 - reforma serviciilor pe piața forței de muncă;
 - orientarea cheltuielilor sectorului real spre susținerea agriculturii și dezvoltării rurale, a infrastructurii drumurilor publice și a sectorului energetic;
 - modificarea volumului cheltuielilor de implementare a proiectelor investiționale, ca urmare a finalizării unor proiecte sau a demarării proiectelor investiționale noi, în conformitate cu prioritățile SCERS.

În scopul asigurării principiului complexității în planificarea bugetară, precum și al sporirii transparenței bugetar-fiscale și reducerii treptate a operațiunilor în afara bu-

getului, este important ca proiectele cu finanțare externă să fie tratate ca parte integrantă a cheltuielilor publice generale pe sectoare.

Gestionarea datoriei publice

Această sferă prevede:

- continuarea unei colaborări active și permanente cu instituțiile financiare internaționale, precum și cu donatorii și creditorii;
- continuarea negocierilor cu creditorii bilaterali în scopul diminuării poverii deservirii datoriei de stat externe, precum și soluționării definitive a problemelor existente în relațiile cu creditorii;
- extinderea spectrului de instrumente financiare de finanțare ale bugetului, în special al celor cu perioada de circulație pe termen lung, precum și extinderea și diversificarea cercului de investitori pe piața hârtiilor de valoare de stat;
- atragerea mijloacelor financiare în condiții concesionale pentru realizarea proiectelor investiționale.

SECTORUL FINANCIAR

Politicile privind dezvoltarea sectorului financiar-bancar, în contextul integrării europene, se bazează pe principiile stabilității macroeconomice, dezvoltării sectorului real prin promovarea reformelor structurale, intensificarea relațiilor comerciale externe, a activității investiționale și au drept scop:

- dezvoltarea și perfecționarea în continuare a sistemului financiar;
- reducerea nivelului inflației, în scopul asigurării unui mediu adecvat pentru desfășurarea activităților antreprenoriale și investiționale, precum și pentru protecția veniturilor reale ale populației;
- elaborarea, promovarea și corelarea politicilor bugetar-fiscale, monetare, valutare, de credit și investiționale în vederea dezvoltării continue a unui sistem financiar (inclusiv bancar) viabil, stabil, armonizat cu principiile și standardele internaționale, capabil să asigure mijloacele financiare necesare transformărilor structurale, creării unui climat antreprenorial și investițional maxim favorabil pentru susținerea creșterii economice durabile;
- crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea și consolidarea pieței de capital;
- promovarea unei politici privind cursul de schimb al monedei naționale determinate de cererea și oferta pe piața valutară;
- crearea unor condiții favorabile pentru activitatea economică externă;
- asigurarea stabilității situației în domeniul datoriei de stat externe și optimizarea gestionării datoriei într-o diminuare a riscurilor.

POLITICA MONETARĂ ȘI BUGETARĂ

Politica monetară și valutară, componentă a politicii economice a statului, poate fi definită ca un ansamblu de acțiuni în vederea creării unor condiții monetare favorabile pentru menținerea stabilității macroeconomice și încurajarea creșterii economice durabile.

Astfel, scopurile politicii monetare și valutare sînt coordonate cu politicile bugetar-fiscale și instituționale, ceea ce contribuie la dezvoltarea economică.

Scopurile principale ale politicii macroeconomice ale statului sînt creșterea economică și ameliorarea nivelului de trai al populației. Politica monetară și valutară în cadrul politicii economice unice reiese din necesitatea creării unor condiții favorabile pentru atingerea obiectivelor propuse.

Una dintre aceste condiții este stabilitatea monedei naționale, ce presupune o dinamică previzibilă a nivelului prețurilor și evitarea fluctuațiilor bruște și neprevăzute ale cursului de schimb al monedei naționale față de alte valute.

Stabilitatea monedei naționale va contribui la reducerea incertitudinilor și a riscurilor în procesul de adoptare a deciziilor în domeniul investițional, consolidarea încrederii populației în sistemul financiar al statului, implementarea mai eficientă a reformelor sociale. Stabilizarea dinamicii prețurilor pe termen lung va conduce la creșterea bunăstării economice și a potențialului de dezvoltare a economiei naționale.

O altă sarcină a politicii monetare și valutare este diminuarea ratelor dobânzilor la creditele bancare.

Reieșind din caracterul transparent al economiei, precum și luând în considerare sensibilitatea ei la influența factorilor economici externi, un rol important în cadrul politicii monetare și valutare îl va deține cursul de schimb al monedei naționale.

Sarcinile ce țin de implementarea politicii monetare și valutare vor fi realizate cu luarea în considerare a următoarelor aspecte:

- dependența Republicii Moldova de factorii externi, precum conjunctura economică pe piețele internaționale la produsele petroliere și resursele energetice, dezvoltarea macroeconomică a țărilor-partenere, dinamica prețurilor pe piețele internaționale la produsele similare celor exportate din țară;
- evoluția indicilor bugetului public național;
- dinamica dezvoltării sectorului bancar;
- rezultatele implementării reformelor în sectorul real al economiei.

Politica privind dezvoltarea durabilă a sistemului bancar

Scopul principal urmărit prin politica și acțiunile statului în domeniul vizat este perfecționarea în continuare a modului de funcționare a băncilor, fapt ce va asigura creșterea gradului de siguranță în activitatea acestora, precum și va spori capacitatea băncilor de a satisface necesitățile economiei naționale și ale persoanelor fizice în servicii bancare. Pentru realizarea acestui scop, vor fi stimulate acțiunile orientate spre consolidarea sistemului bancar.

În cadrul sistemului bancar va fi susținut procesul de consolidare, prin limitarea sau suspendarea activităților băncilor cu probleme, în vederea atragerii depozitelor de pe piața financiară.

Astfel vor fi create condiții favorabile pentru concentrarea mijloacelor temporar libere, disponibile pe piață, în băncile care își desfășoară activitatea cu un grad mai înalt de prudență. De asemenea, vor fi susținute procesele de fuziune și asociere a băncilor care vor decide să-și majoreze capacitatea de competitivitate pe piață și vor fi create condițiile necesare pentru dezvoltarea unui sector bancar puternic și competitiv.

În acest scop, vor fi susținute investițiile strategice, care vor stimula consolidarea în continuare a sistemului bancar.

Un sistem financiar eficient va contribui la realizarea scopurilor politicii economice a statului – creșterea economică durabilă, stabilitatea financiară, asigurarea unui nivel înalt al ocupării forței de muncă.

REFORMA SECTORULUI PUBLIC

Principala obiectiv al reformării sectorului public este instituirea unui sistem modern și eficient al administrării publice, care va consolida procesele democratice și economia de piață, va fi imparțial și depolitizat, ale cărui principii de funcționare vor corespunde celor mai avansate practici europene.

În domeniul administrației publice Guvernul va elabora și aplica o strategie națională, care va avea următoarele obiective:

- reforma serviciilor publice de bază și a utilităților publice de interes local;
- consolidarea procesului de descentralizare administrativă și fiscală;
- fortificarea capacității instituționale a structurilor din administrația publică centrală și locală;
- perfecționarea administrării politice și economice;
- implementarea sistemului informațional e-Government;
- schimbarea rolului autorităților administrației publice în vederea eficientizării proceselor de administrare și prestare a serviciilor.

Principiile fundamentale ale reformei administrației publice sînt următoarele:

- abordarea unică a elementelor reformei funcționale, structurale și organizatorice a administrației publice;
- armonizarea standardelor administrării publice cu cele ale UE;
- definirea clară a rolului și funcțiilor de bază ale autorităților administrației publice, reducerea considerabilă a numărului acestora și a atribuțiilor ce țin de reglementarea activităților antreprenoriale;
- excluderea paralelismului și a dublării funcțiilor în activitatea autorităților administrației publice, în scopul utilizării eficiente a resurselor;
- utilizarea rațională a resurselor bugetare și îmbunătățirea managementului resurselor, prin orientarea acestora spre domeniile prioritare;
- delegarea rezonabilă către autoritățile administrației publice locale și sectorul privat a împuternicirilor și obligațiilor legate de activitatea de asigurare cu bunuri și servicii;
- raționalizarea sistemelor de rapoarte și management pentru evitarea dispersării responsabilităților manageriale;
- angajarea cadrelor în organele puterii executive pe bază de concurs;
- stabilirea unui sistem de salarizare capabil să asigure consolidarea potențialului și profesionalismului personalului, prin stabilirea unui prag anticorupțional al salarizării funcționarilor;
- separarea funcțiilor de elaborare și promovare a politicii de funcțiile de reglementare și prestare a serviciilor, în scopul concentrării asupra activității de bază.

Consolidarea administrației publice

Perfecționarea sistemului de gestionare în domeniul administrației publice locale va fi realizată prin:

- consolidarea administrației publice locale, în conformitate cu principiile și standardele în domeniul administrării publice, în special cu cele consfințite în Constituția Republicii Moldova și Carta Europeană pentru Autoadministrare Locală;
- examinarea oportunității creării unui organ central de specialitate în domeniul administrării locale și formării institutului de reprezentant al Guvernului pe plan local, avînd drept obiective realizarea conducerii generale a organelor administrației publice locale de către Executiv, implementarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) și a Programului Național „Satul Moldovenesc”;
- promovarea intereselor naționale pe plan local, formarea funcționarilor publici și a aleșilor locali, asigurarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale;

- perfecționarea, evaluarea și atestarea sistematică a performanțelor funcționarilor;
- elaborarea principiilor politicii de promovare profesională și dezvoltare a resurselor umane.

În scopul descentralizării administrative și fiscale, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- continuarea procesului de descentralizare administrativă și fiscală a administrației publice și a serviciilor publice;
- determinarea procedurii de transferare a funcțiilor și de delegare de către stat a responsabilităților către autoritățile administrației publice locale, revizuirea mecanismelor de defalcări de la bugetul de stat în bugetele unităților administrativ-teritoriale etc.;
- elaborarea concepției privind departajarea administrativă și financiară a domeniilor de competență între autoritățile administrației publice de diferite niveluri și serviciile publice aflate în subordinea acestora;
- identificarea surselor suplimentare pentru sporirea veniturilor proprii ale unităților administrativ-teritoriale, proporțional competențelor și responsabilităților autorităților administrației publice locale;
- perfecționarea procesului de elaborare, aprobare și supraveghere a executării bugetelor unităților administrativ-teritoriale;
- colaborarea cu Consiliul Europei și Uniunea Europeană în domeniul autonomiei locale;
- acordarea unei atenții sporite realizării proiectelor, programelor și planurilor Consiliului Europei și/ sau Uniunii Europene pentru Republica Moldova la compartimentul consolidării autonomiei locale, în special în ceea ce privește managementul bugetelor unităților administrativ-teritoriale și garantarea autonomiei financiare a colectivităților locale pe termen lung;
- expertizarea și obținerea recomandărilor organizațiilor instituționalizate ale Consiliului Europei asupra proiectelor de acte normative de importanță majoră în domeniile administrării publice locale, formării funcționarilor publici și aleșilor locali.

Obiectivele principale ale Guvernului în domeniul organizării serviciilor publice locale și cooperării transfrontaliere sînt:

- stimularea procesului de organizare a serviciilor publice locale, inclusiv a celor cu caracter edilitar-gospodăresc, și implicarea mai activă a sectorului privat în diversificarea și dezvoltarea acestora;
- organizarea serviciilor publice în funcție de necesitățile populației și posibilitățile financiare ale unităților administrativ-teritoriale;
- sporirea responsabilității autorităților administrației publice locale pentru stabilirea standardelor de calitate la prestarea serviciilor publice, ameliorarea și simplificarea condițiilor locale în desfășurarea activității de întreprinzător, folosirea rațională a bunurilor și mijloacelor financiare la organizarea și prestarea serviciilor publice;
- susținerea activității autorităților administrației publice locale în domeniul cooperării transfrontaliere ca unul dintre instrumentele polivalente de politică regională cu obiective pe termen lung, ceea ce va avea drept rezultat obținerea mai multor avantaje bilaterale: îmbunătățirea infrastructurii, inclusiv a celei economice, protecția mediului, dezvoltarea resurselor umane,

consolidarea relațiilor culturale, educaționale și pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană.

În vederea definirii statutului patrimoniului unităților administrativ-teritoriale, vor fi realizate următoarele:

- definitivarea procesului de delimitare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale de patrimoniul statului;
- finalizarea procedurilor de transmitere și înregistrare a acestuia de către organele cadastrale;
- asigurarea gestionării eficiente a proprietății unităților administrativ-teritoriale de către autoritățile administrației publice locale, prin crearea registrelor patrimoniale.

Dialogul dintre Executiv, autoritățile administrației publice locale și societatea civilă va fi susținut prin:

- consfințirea legislativă a mecanismelor concrete de consultare a autorităților administrației publice locale și/ sau asociațiilor acestora în procesul elaborării de către Executiv și organele centrale de specialitate a actelor normative care țin de interesele locale;
- asigurarea transparenței în activitatea Guvernului și a autorităților administrației publice locale;
- stimularea implicării active a cetățenilor în viața publică și participării acestora la procesul de luare a deciziilor la nivel local;
- instituționalizarea dialogului dintre Guvern și asociațiile autorităților administrației publice locale;
- facilitarea controlului societății civile asupra activității administrației publice locale;
- asigurarea accesului asociațiilor obștești (neguvernamentale), mass-media și cetățenilor la informația privind activitatea autorităților administrației publice locale.

Informatizarea la nivel local (*e-Government*) va fi realizată prin:

- crearea condițiilor optime pentru satisfacerea necesităților informaționale și realizarea drepturilor colectivităților locale în baza formării și utilizării resurselor informaționale;
- acordarea asistenței autorităților locale întru facilitarea accesului la baza de date a legislației Republicii Moldova și la baza de date interguvernamentală a Consiliului Europei.

În domeniul eticii publice obiectivele de bază sînt:

- promovarea bunelor practici ale eticii publice;
- elaborarea ghidurilor privind democrația locală, etica publică la nivel local și a altor acte ce rezultă din angajamentele Republicii Moldova asumate pe plan internațional.

Politica de dezvoltare regională

Obiectivele principale ale politicii de dezvoltare regională sînt:

- creșterea competitivității la nivel regional;
- dezvoltarea social-economică echilibrată și durabilă pe întreg teritoriul țării și reducerea deosebirilor în dezvoltarea social-economică dintre regiuni, în special dintre centru și periferii;
- orientarea resurselor spre soluționarea problemelor ce țin de dezvoltarea social-economică a regiunilor;

- realizarea unui progres semnificativ în soluționarea problemei de reintegrare a țării în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova;
- promovarea economiei cunoașterii, cercetării și inovării.

Politica de dezvoltare regională va lua în considerare relațiile de complementaritate ce există între politicile sectoriale, precum și necesitatea de a îmbunătăți capacitatea instituțională. În acest sens, Guvernul va ține cont de următoarele aspecte:

- asigurarea stabilității macroeconomice, ca fundament pentru orice programare a obiectivelor dezvoltării și investițiilor, utilizând fonduri structurale, precum și alte fonduri publice;
- consolidarea fiscală și îmbunătățirea managementului financiar;
- susținerea dezvoltării regionale pe o bază stabilă și asigurarea cu resurse financiare și instrumente necesare;
- susținerea dezvoltării regionale în baza strategiilor de dezvoltare naționale și regionale, având obiective, priorități și mecanisme bine definite;
- asigurarea participării autorităților administrației publice din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia în activitățile autorităților administrației publice centrale de specialitate în problemele privind consolidarea autonomiei și dezvoltarea ramurilor economiei naționale ce țin de interesele unității teritoriale autonome;
- planificarea măsurilor de susținere a dezvoltării regionale, coordonate la nivel național, regional și local;
- planificarea, elaborarea și efectuarea măsurilor de susținere a dezvoltării regionale în baza colaborării dintre autoritățile administrației publice centrale, ale unității teritoriale autonome Găgăuzia și cele locale, sectoarele publice și private, precum și instituțiile societății civile, pe principii de parteneriat;
- asigurarea transparenței procesului de distribuire, alocare și utilizare a resurselor pentru implementarea strategiei, programelor și proiectelor de dezvoltare a regiunilor și unității teritoriale autonome Găgăuzia;
- descentralizarea aplicării politicilor și alocării resurselor;
- corelarea și integrarea politicilor sectoriale în politicile de coeziune, concomitent cu operaționalizarea mecanismelor de cooperare interministerială și de parteneriat: Guvern – consilii economice regionale – autorități locale.

POLITICI ANTICORUPȚIE

Guvernul va aplica o strategie națională de combatere a corupției. Strategia se va axa pe politici de prevenire, aplicarea eficientă a legilor, asigurarea monitorizării și evaluării acestor politici, având ca suport cooperarea dintre Președinție, Guvern, Parlament, puterea judecătorească, puterile locale și societatea civilă.

Guvernul va colabora permanent cu societatea civilă prin organizații civice și asociații ale oamenilor de afaceri, pentru reactualizarea Planului național anticorupție în baza strategiei, precum și pentru realizarea unor evaluări instituționale periodice, pentru a îmbunătăți politicile anticorupție.

Măsurile anticorupție în cadrul administrației publice centrale și locale țin de:

- reglementarea sistemului de subvenții în corelație cu eliminarea tuturor actelor normative care deformează libera concurență;
- realizarea unui sistem independent de monitorizare și evaluare a fenomenului corupției, inclusiv a implementării strategiei naționale anticorupție;
- controlul civic asupra veniturilor și averii demnitarilor și funcționarilor publici;
- simplificarea procedurilor de emitere a actelor administrative;

- evaluarea sistemului de control fiscal-financiar și a altor controale de natură administrativă;
- simplificarea procedurilor de emiteră a avizelor, licențelor, permiselor și autorizațiilor.

Principalele măsuri anticorupție care vor fi întreprinse în scopul îmbunătățirii mediului de afaceri sînt:

- retragerea ireversibilă a statului din administrarea economiei;
- dezvoltarea piețelor financiare, a burselor de mărfuri și a burselor de valori;
- renunțarea definitivă la poziția de monopol în furnizarea utilităților publice.

Combaterea criminalității și corupției

În scopul combaterii criminalității și corupției, Guvernul își propune următoarele obiective:

- implementarea Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției;
- crearea unui sistem instituțional eficient în prevenirea și combaterea corupției și în reducerea riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor publice;
- contracararea criminalității (îndeosebi a actelor de terorism și de șantaj; depistarea, documentarea și tragerea la răspundere penală a grupărilor criminale etc.);
- relevarea infracțiunilor de ordin economico-financiar și combaterea fenomenului economiei subterane, ce afectează substanțial economia statului, concentrînd activitatea operativă de investigații în sistemul financiar-bancar, energetic, al pieței hîrțuilor de valoare, al fondurilor de investiții, contrabandei, importului și comercializării ilicite a mărfurilor supuse accizelor;
- implementarea în continuare a programelor informaționale și dotarea tehnico-materială a subdiviziunilor centrale și teritoriale ale organelor de drept;
- elaborarea și realizarea unui complex de măsuri eficace pentru combaterea fenomenului traficului de ființe umane;
- negocierea și semnarea acordurilor interguvernamentale privind colaborarea în domeniul combaterii criminalității și corupției pe plan regional și internațional, aprofundarea cooperării cu Uniunea Europeană la acest capitol;
- elaborarea și implementarea programelor de instruire anticorupție a cetățenilor;
- intensificarea activității de depistare și înlăturare a cauzelor și condițiilor ce favorizează săvîrșirea infracțiunilor;
- intensificarea cooperării instituțiilor publice cu societatea civilă în profilaxia și prevenirea infracțiunilor.

INDUSTRIA

Obiectivele dezvoltării industriei pe termen mediu sînt:

- dezvoltarea durabilă și modernizarea industriei, sporirea contribuției ramurii la creșterea economică și crearea de noi locuri de muncă;
- diversificarea producției industriale pe seama dezvoltării și creșterii ponderii ramurilor ce nu sînt legate de prelucrarea materiei prime agricole;
- ameliorarea tuturor caracteristicilor calitative ale activității în domeniul producției industriale (management, competitivitate, nivel tehnologic etc.);
- diminuarea treptată a producțiilor nerentabile și neviabile, concomitent cu dezvoltarea sectoarelor cu un potențial de creștere puternic;
- dezvoltarea accelerată a producției industriale în regiuni, pentru a contribui la relansarea economiilor regionale și la ridicarea nivelului de trai în teritoriu.

Acțiunile prioritare ale politicii industriale sînt:

- accelerarea proceselor de restructurare a întreprinderilor industriale, demararea procesului de insolabilitate a întreprinderilor ineficiente;
- elaborarea programelor de dezvoltare pentru sectoarele industriale prioritare în scopul atragerii investițiilor;
- formarea cadrului juridic normativ necesar pentru elaborarea și implementarea programelor inovaționale, în vederea re tehnologizării întreprinderilor;
- asigurarea legislativă a proceselor de consolidare a capitalului industrial, a formării și dezvoltării diferitelor forme de asociații;
- dezvoltarea infrastructurii de promovare a exportului producției industriale, de acordare a serviciilor informaționale și de consultanță;
- implementarea sistemelor de management al calității în industrie, ce corespund standardelor internaționale;
- examinarea posibilităților de creare a Băncii Industriale Investiționale.

POLITICI ÎN SFERA ȘTIINȚEI ȘI INOVĂRII

Creșterea economică și dezvoltarea durabilă a societății noastre impune asigurarea unei ample dimensiuni inovaționale de dezvoltare drept condiție obligatorie pentru modernizarea bazei științifico-tehnologice.

Obiectivele de bază ale politicii de stat a Guvernului în sfera științei și inovării sînt:

- sporirea nivelului calității investigațiilor științifice efectuate în institutele academice și instituțiile de învățămînt superior universitar;
- susținerea prioritară a cercetărilor științifice care au influență asupra creșterii economice și reducerii sărăciei;
- dezvoltarea sferei inovaționale în baza comercializării rezultatelor cercetărilor științifice, în vederea utilizării eficiente a acestora în economie;
- valorificarea pe deplin a potențialului intelectual existent și dezvoltarea lui continuă.

Acțiunile prioritare ale politicii de dezvoltare a cercetărilor și inovațiilor sînt:

- ajustarea legislației naționale în domeniul protecției proprietății intelectuale la normele acordurilor și convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte, înăsprirea controlului și responsabilității pentru utilizarea ilegală a obiectelor de proprietate intelectuală;
- elaborarea unor mecanisme de ordin juridic și organizatoric în vederea transiterii drepturilor asupra proprietății intelectuale, create din contul mijloacelor bugetare și mijloacelor speciale ale instituțiilor publice, organizațiilor care au executat lucrările respective;
- inventarierea patrimoniului instituțiilor de cercetări științifice de stat, comercializarea bunurilor nefolosite și utilizarea mijloacelor obținute pentru îmbunătățirea bazei tehnico-materiale în domeniul cercetărilor;
- elaborarea unui cadru juridic normativ, formarea și funcționarea infrastructurii moderne în domeniul cercetărilor și inovațiilor, precum instituții financiare specializate, fonduri și agenții, parcuri inovaționale, business-incubatoare;
- aplicarea mecanismelor de asigurare a riscurilor legate de elaborarea și implementarea inovațiilor;
- perfecționarea procedurilor de amortizare și impunere fiscală a obiectelor proprietății intelectuale și a altor rezultate ale activității inovaționale, evaluarea și includerea acestor obiecte în capitalul social al persoanelor juridice;

- elaborarea unor măsuri de ordin juridic și organizatoric în vederea dezvoltării leasingului pentru utilajele și aparatajele moderne unice, utilizate în cercetări științifice și în implementarea programelor și proiectelor inovatoare;
- elaborarea și reglementarea mecanismelor ce asigură transferul tehnologic în scopul integrării eficiente a științei și producerii;
- crearea unei baze de date electronice unice, care ar asigura înregistrarea inovațiilor, obiectelor de proprietate intelectuală, precum și efectuarea expertizei tehnologice și a know-how-ului în vederea brevetării acestora;
- instruirea și perfecționarea specialiștilor în inovare, acordarea sprijinului necesar instituțiilor de învățământ superior în desfășurarea acestor activități;
- ajustarea programelor de studiu din învățământul superior universitar și postuniversitar la standardele europene și mondiale de pregătire a cadrelor în domeniul cercetărilor și inovațiilor.

METROLOGIA, STANDARDIZAREA, EVALUAREA CONFORMITĂȚII, PROTECȚIA CONSUMATORILOR

În domeniul standardizării și metrologiei vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- armonizarea bazei legislative și normative în domeniul standardizării și metrologiei cu standardele europene și internaționale;
- ajustarea Sistemului Național de Metrologie la cerințele directivelor europene „Noua Abordare” în domeniul metrologiei.

Acțiunile prioritare în domeniul supravegherii pieței și protecției consumatorilor sînt:

- delimitarea funcțiilor de control ale organelor abilitate cu astfel de funcții;
- crearea unui sistem de tip european, capabil să asigure creșterea gradului de protecție a drepturilor consumatorilor și condițiile necesare pentru dezvoltarea asociațiilor obștești în domeniul protecției consumatorilor.

ENERGETICA

Pentru soluționarea sarcinilor și problemelor specifice sectorului energetic, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- extinderea interconexiunilor cu sistemele electroenergetice ale țărilor vecine, prin construcția liniilor de transportare a energiei electrice de înaltă tensiune 110 kV, 330 kV și 400 kV;
- realizarea obiectivelor strategice ale politicii energetice trasate în Strategia energetică a Republicii Moldova pînă în anul 2010, întru promovarea eficienței energetice, conservarea energiei și asigurarea securității energetice a țării;
- elaborarea și realizarea unui program complex de acțiuni privind interconexiunea sistemelor electroenergetic și de gaze ale Moldovei cu cele ale Uniunii Europene;
- realizarea integrală a Programului național de gazificare a localităților.

TRANSPORTUL

Obiectivele principale în domeniul transporturilor sînt:

- elaborarea și inițierea implementării Strategiei naționale în domeniul transportului, precum și dezvoltarea infrastructurii transportului;
- dezvoltarea politicii naționale durabile privind transportul, axată pe ajustarea în continuare a cadrului legislativ la standardele europene și internaționale, în special pentru sporirea fiabilității și securității (pentru toate tipurile de transport);
- crearea și dezvoltarea rețelei naționale a coridoarelor internaționale de transport;

- crearea unui sistem transparent și pe termen lung de finanțare a gospodăriei rutiere, care ar asigura întreținerea corespunzătoare a rețelelor de drumuri publice existente;
- demararea programului de reabilitare a rețelei drumurilor naționale principale, inclusiv prin atragerea investițiilor externe;
- reabilitarea și modernizarea rețelei feroviare publice a țării, în primul rând pe coridoarele și liniile de importanță internațională;
- actualizarea și demararea procesului de realizare a proiectului de electrificare a liniei de cale ferată: frontiera cu Ucraina – Bender – Chișinău – Ungheni – frontiera cu România;
- implementarea măsurilor primordiale în vederea asigurării dezvoltării durabile a aviației civile:
 - extinderea și amplificarea relațiilor cu statele Europei Occidentale (în special cu Germania, Franța, Olanda, Italia, Marea Britanie, Spania și Portugalia) și cu țările CSI;
 - realizarea angajamentelor Republicii Moldova asumate în conformitate cu Planul de Acțiuni „Moldova – Uniunea Europeană”;
 - consolidarea bazei tehnico-materiale pentru asigurarea securității aeronautice și siguranței zborurilor.

Obiectivele generale privind edificarea societății informaționale sînt:

- dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicații și implementarea pe scară largă a acestora în industrie, agricultură, transporturi, comerț etc.;
- asigurarea accesului universal la resursele informaționale și de telecomunicații;
- dezvoltarea culturii informaționale;
- integrarea în spațiul informațional regional și internațional;
- ajustarea legislației naționale, a regulamentelor și procedurilor speciale la standardele UE, OMC și ale Conferinței Europene a Administrațiilor Poștale și de Telecomunicații;
- elaborarea programului de implementare a tehnologiilor comunicaționale și informaționale în activitatea autorităților administrației publice.

CONSTRUCȚIA ȘI DEZVOLTAREA TERITORIULUI

Obiectivele principale în domeniul construcțiilor și dezvoltării teritoriului sînt:

- perfecționarea cadrului legislativ pentru exploatarea, întreținerea și construcția locuințelor, precum și aplicarea și monitorizarea respectării prevederilor legale ce țin de domeniul locuințelor;
- cooperarea internațională și atragerea investițiilor străine;
- perfecționarea mecanismelor financiar-economice de formare a pieței de locuințe;
- implementarea sistemului național privind casele de economii și împrumuturi pentru construcția de locuințe;
- majorarea capacităților de fabricare a materialelor de construcție autohtone și micșorarea importului acestor materiale;
- implementarea materialelor noi și a tehnologiilor performante în construcții;
- dotarea tuturor localităților și teritoriilor cu documentații de urbanism și amenajare a teritoriului.

APROVIZIONAREA CU APĂ ȘI CANALIZAREA

Principalele obiective ale dezvoltării sectorului, pornind de la necesitatea soluțio-

nării problemelor privind creșterea accesului populației la apa potabilă de calitate și la serviciile de canalizare, sînt:

- asigurarea cu apă potabilă a tuturor localităților țării;
- ajustarea tarifelor la serviciile de aprovizionare cu apă;
- amenajarea și restabilirea fîntînilor din orașe și localitățile rurale;
- implementarea proiectelor privind epurarea apelor subterane poluate;
- implementarea proiectelor privind aplicarea metodelor mecanice și biologice de epurare a apelor reziduale;
- crearea zonelor și a fișiilor de protecție a apelor, precum și a zonelor sanitare;
- asigurarea consumatorilor cu contoare de apă;
- perfecționarea cadrului juridic în domeniul aprovizionării cu apă.

AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

În domeniul agriculturii Guvernul va susține procesele de reformare a complexului agroindustrial, vor fi continuate acțiunile de realizare a obiectivelor Programului de restabilire și dezvoltare a viticulturii și vinificației, ale Programului de redresare și ameliorare a ramurii avicole, ale Programului de restabilire a sistemelor de irigare.

Pentru dezvoltarea complexului agroindustrial, sînt preconizate următoarele măsuri:

- susținerea și stimularea procesului de optimizare și creare a exploatărilor agricole eficiente din punct de vedere tehnologic și economic;
- consolidarea terenurilor agricole în baza proprietății private;
- perfecționarea sistemului de acordare a subvențiilor pentru direcțiile prioritare ale complexului agroindustrial;
- subvenționarea asigurării culturilor agricole și animalelor;
- extinderea numărului stațiunilor tehnologice de mașini;
- susținerea măsurilor de protecție antigrindină, exploatarea sistemelor de irigare și compensarea cheltuielilor la resursele energetice utilizate la pomparea apei pentru irigare;
- extinderea numărului oficiilor locale pentru prestarea serviciilor zooveterinare la sate, finanțarea măsurilor antiiepizootice și a activităților de creștere a animalelor de rasă;
- majorarea contribuțiilor statului la implementarea proiectelor investiționale, extinderea numărului de proiecte finanțate de organisme financiare internaționale și agențiile donatoare străine;
- facilitarea accesului producătorilor agricoli la proiectele investiționale finanțate de organisme financiare internaționale și agențiile donatoare străine;
- sporirea viabilității și competitivității întreprinderilor agricole prin susținerea asocierii proprietarilor funciari atît pe bază dearendă, cît și prin dezvoltarea pieței funciare;
- susținerea asocierii și integrării pe orizontală și verticală a producătorilor agricoli;
- introducerea unor pîrghii stimulatorii care ar permite promovarea producției finite pe piețele externe și reducerea costurilor la efectuarea tranzacțiilor și procurarea mijloacelor de producție și a componentilor tehnologici;
- susținerea și orientarea producătorilor și procesatorilor din complexul agroindustrial către noi piețe de desfacere, prin diversificarea acestora;
- optimizarea sistemului fiscal (introducerea impozitului unic, crearea condițiilor fiscale stimulatorii pentru dezvoltarea ramurilor strategice);
- sporirea exportului producției agroalimentare prin armonizarea actelor normative de standardizare națională cu cerințele Comunității Europene în do-

meniul igienei și prelucrării producției, implementarea sistemelor de management al calității și de securitate și igienă alimentară;

- regenerarea și sporirea fertilității solurilor;
- susținerea creării și dezvoltării rețelei de piețe agricole angro, extinderea punctelor de colectare a producției agricole la sate de către cooperația de consum și procesatorii de materie primă în vederea creării la nivel local a oportunităților pentru producătorii agricoli de a-și comercializa producția;
- dezvoltarea pieței funciare;
- crearea și implementarea cadrului normativ pentru producerea și comercializarea producției agricole ecologice.

Guvernul va utiliza toate pîrghiile și mecanismele de care dispune pentru a menține în continuare stabilitatea macroeconomică ca bază pentru relansarea agriculturii și creșterea bunăstării populației rurale, ceea ce va asigura realizarea eficientă și calitativă a Programului Național „Satul Moldovenesc”.

Direcțiile prioritare în domeniul protecției mediului și gestionării durabile a resurselor naturale sînt:

- implementarea directivelor de mediu ale Uniunii Europene, a prevederilor convențiilor și acordurilor internaționale, armonizarea bazei legislative și normative în domeniul protecției mediului și gestionării durabile a resurselor naturale;
- promovarea măsurilor stipulate în Programul de alimentare cu apă și canalizare a localităților din Republica Moldova în scopul utilizării durabile a resurselor acvatice și sporirii accesului populației la surse de apă potabilă calitativă;
- implementarea Programului național de valorificare a deșeurilor de producție și menajere și perfecționarea monitoringului calității mediului în scopul diminuării poluării solului, apei și aerului;
- implementarea prevederilor Strategiei naționale și ale Planului de acțiuni în domeniul conservării diversității biologice în scopul extinderii ariilor naturale protejate de stat, a zonelor umede și a fîșiilor forestiere;
- promovarea activităților stipulate în Programul de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor în scopul diminuării eroziunii, stopării alunecărilor de teren și reducerii ritmurilor de degradare a solurilor;
- realizarea programelor de educație, conștientizare și cercetare în domeniul protecției mediului, conservării diversității biologice și utilizării durabile a resurselor naturale;
- crearea bazei de date privind resursele minerale ale Republicii Moldova în scopul optimizării valorificării lor.

Reieșind din Strategia dezvoltării durabile a sectorului forestier național și din Planul general de acțiuni privind implementarea acesteia, sînt considerate prioritare următoarele direcții:

- implementarea Programului de stat de regenerare și împădurire a terenurilor fondului forestier;
- realizarea acțiunilor ce țin de dezvoltarea turismului forestier și rural;
- implementarea Planului de acțiuni în scopul valorificării produselor nelemnoase ale pădurii.

TURISMUL

Turismul reprezintă un sector al economiei naționale cu posibilități de generare a beneficiilor socioeconomice pentru țară și comunitățile ei, presupunînd venituri directe, noi locuri de muncă, cîștiguri de valută, contribuții la bugetul de stat. Totodată, turismul

poate servi drept catalizator pentru dezvoltarea altor sectoare ale economiei naționale.

A acțiunile prioritare de dezvoltare a turismului:

- elaborarea proiectelor-pilot de dezvoltare a turismului rural;
- implicarea mai largă a autorităților administrației publice locale în dezvoltarea și promovarea turismului rural;
- dezvoltarea turismului ecologic prin amenajarea și crearea parcurilor naționale;
- elaborarea proiectelor de restaurare, renovare și dezvoltare a infrastructurii turistice, cu atragerea investițiilor externe și interne pentru efectuarea îmbunătățirilor necesare;
- identificarea obiectelor patrimoniului cultural-istoric cu valoare turistică;
- crearea Centrului național pentru perfecționarea cadrelor din industria turismului, în scopul pregătirii profesionale de bază și instruirii continue a specialiștilor pentru toate sectoarele din industria turismului;
- extinderea clasificării asupra tuturor tipurilor de structuri de primire turistică;
- acordarea asistenței metodologice agenților economici la elaborarea și promovarea proiectelor investiționale;
- elaborarea unor mecanisme eficiente de control al calității serviciilor prestate turiștilor;
- elaborarea programelor de promovare a produsului turistic pe piețele-țintă.

CONSOLIDAREA SOCIAL-CULTURALĂ ȘI MORALĂ

Guvernul consideră necesară abordarea fermă a problemelor de perspectivă în trei direcții de bază:

- promovarea solidarității sociale;
- protejarea și consolidarea identității culturale;
- dezvoltarea umană.

Orientarea eforturilor în aceste direcții va asigura consolidarea socială, culturală și morală a societății, ca o condiție esențială a stabilității și o premisă de bază a dezvoltării țării.

Solidarizarea socială

Solidarizarea socială, ca fenomen eticosocial, poate fi realizată doar prin metode de comunicare socială, prin care urmează să se promoveze și să se afirme valorile de bază ale poporului moldovenesc, valori comune, practic, tuturor grupurilor etnoculturale din societate. În acest scop vor fi promovate pe toate căile mass-media programe de stat, inițiative ale administrației publice locale, inițiative personale ale liderilor clasei politice, ale frunțașilor obștești etc., valorile sociale tradiționale și modelele comportamentale bazate pe acestea, precum:

- spiritul de întraajutorare;
- răspunderea morală și juridică a tinerilor pentru părinți și a părinților pentru copiii minori și/ sau cu handicap;
- modestia în comportament;
- grija pentru persoanele cu dificultăți – bătrâni, copii, invalizi, mame singure, bolnavi.

Guvernul va elabora un șir de măsuri juridice, financiare și organizatorice pentru a încuraja:

- acordarea de către instituțiile de învățământ de toate nivelurile a burselor pentru copiii și tinerii dotați, disciplinați, cu un comportament social model, proveniți din medii defavorizate;
- rezervarea de către clinicile private a unui anumit număr de paturi și de ore de

consultare medicală, de servicii medicale pentru persoanele defavorizate, iar de către farmacii – a unui anumit volum și sortiment de produse farmaceutice și sanitare pentru distribuție gratuită sau la prețuri sociale pentru aceeași categorie de persoane;

- angajarea de către întreprinzători a persoanelor cu handicap și a persoanelor din medii defavorizate, precum și stimularea profesională și managerială a acestora;
- contribuția întreprinderilor de alimentație publică de toate categoriile la activitatea cantinelor sociale.

Guvernul va sprijini efortul persoanelor fizice – învățători, medici, meșteri, profesioniști de orice specializare – orientat spre asistarea pe baze gratuite a formării profesionale a persoanelor defavorizate.

Va fi elaborat cadrul juridic și instituțional necesar pentru a oferi autorităților administrației publice posibilități mai largi în sprijinirea informațională și organizatorică a acțiunilor de solidarizare socială inițiate atât de persoane particulare, cât și de organizații obștești sau întreprinderi.

Guvernul va încuraja, de asemenea, formarea parteneriatelor publice și private, centrale și locale, în vederea soluționării problemelor generale stringente, inclusiv crearea unor fundații specializate în finanțarea acțiunilor de interes obștesc. În acest context, va fi stimulată participarea orașenilor la îndeplinirea Programului Național „Satul Moldovenesc”.

Identitatea culturală

Identitatea culturală este inseparabilă de asemenea valori fundamentale ca limba, memoria colectivă, spiritualitatea, continuitatea generațiilor. De aceea, Guvernul, ținând seama de experiența vechilor și noilor membri ai Uniunii Europene, va promova printre toți cetățenii țării, indiferent de originile etnoculturale:

- cunoașterea, respectul și devotamentul față de cultura, limba, religia, istoria, realizările și sacrificiile poporului moldovenesc în întemeierea, păstrarea și dezvoltarea statalității, precum și față de aportul reprezentanților diferitelor grupuri etnoculturale locale la menținerea integrității culturale și teritoriale a Moldovei;
- restabilirea unui mediu informațional-lingvistic de utilizare nestingherită și generală a limbii de stat în condițiile respectării diversității și toleranței culturale;
- studierea cât mai largă și profundă a limbii de stat în paralel cu crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea limbilor și culturii grupurilor etnoculturale locale;
- consolidarea identității culturale a populației țării, ca o condiție determinantă pentru edificarea unui viitor pașnic și prosper pentru întreaga societate.

Dezvoltarea umană

Dezvoltarea umană presupune formarea la membrii societății a capacităților profesionale, culturale și civice necesare și suficiente pentru abordarea cu succes a sfidărilor individuale și comunitare, pentru participarea personală și plenară ca membru onest și demn al comunității locale, profesionale, sociale și naționale la viața societății.

POLITICA SOCIALĂ

Prin activitatea sa Guvernul va asigura continuitatea politicii social orientate, promovate în anii precedenți, și va realiza următoarele:

Protecția socială

Ocuparea forței de muncă și protecția socială a șomerilor

Sporirea accesului și a calității serviciilor prestate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă va fi asigurată prin:

- promovarea unor activități și cercetări de marketing pe piața muncii și eficiențizarea serviciilor de plasare în câmpul muncii în vederea creării a 300 mii de noi locuri de muncă;
- stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a absolvenților și dezvoltarea parteneriatului privind integrarea social-economică a tinerilor;
- formarea profesională a șomerilor în conformitate cu necesitățile actuale și de perspectivă ale pieței forței de muncă, prin implementarea treptată a sistemului modular de instruire;
- creditarea agenților economici în condiții avantajoase și îmbunătățirea condițiilor stimulatorii de ordin fiscal pentru crearea noilor locuri de muncă.

Politica salarială și reglementarea raporturilor de muncă

În domeniile vizate activitatea Guvernului va fi direcționată spre:

- implementarea unui nou sistem de salarizare în sectorul bugetar, bazat pe performanțele individuale ale salariaților, prin crearea unui cadru legal nou de salarizare și aplicarea pe etape a acestuia;
- majorarea permanentă a salariului minim în scopul egalării acestuia cu cuantumul minimumului de existență; majorarea salariului mediu lunar pe economie până la echivalentul a 300 dolari SUA, iar în sectorul bugetar – triplarea salariilor;
- elaborarea cadrului juridic privind negocierile colective în scopul asigurării funcționalității tuturor mecanismelor dialogului social;
- perfecționarea mecanismelor juridice de protecție a muncii.

Asigurările sociale

Consolidarea stabilității financiare a sistemului de asigurare socială va fi obținută prin finalizarea evidenței nominale a persoanelor asigurate și a contribuțiilor de asigurări sociale.

Perfecționarea sistemului actual de asigurări sociale se va efectua prin:

- elaborarea unei noi metodologii de calculare a contribuțiilor;
- majorarea cuantumulului mediu al pensiei de 3 ori;
- sporirea mărimii prestațiilor de asigurări sociale prin indexare;
- unificarea sistemului de pensionare pentru toate categoriile beneficiarilor de pensii, indiferent de sursa de primire a pensiilor;
- adoptarea și implementarea Strategiei de reformare a sistemului de asigurare cu pensii pentru persoanele care activează în sectorul agricol;
- instituirea unui sistem de control public transparent și eficient al gestionării fondurilor nestatale de pensii.

Asistența socială

Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor sociale specializate vor fi realizate prin:

- elaborarea standardelor minime de calitate pentru instituțiile prestatoare de servicii sociale și ajustarea lor la cerințele europene;
- reformarea sistemului actual de prestații sociale (în primul rând de compensații nominative) prin elaborarea cadrului juridic pentru implementarea treptată a principiului de evaluare a necesităților beneficiarilor în baza rezultatelor anchetei sociale;

- formarea bugetului asistenței sociale separat de bugetul asigurărilor sociale de stat și instituirea registrului unic al beneficiarilor de asistență socială;
- dezvoltarea rețelei centrelor de reabilitare și integrare socială a persoanelor cu dizabilități și a azilurilor pentru persoanele în etate și cele cu dizabilități;
- susținerea activității organizațiilor veteranilor, pensionarilor și persoanelor cu dizabilități.

Politici familiale și oportunități egale

Consolidarea și dezvoltarea capacităților instituționale pentru implementarea reformei în domeniu vor fi obținute prin:

- elaborarea unor programe comunitare ce vor prevedea acordarea de locuințe sociale copiilor orfani și celor rămași fără îngrijirea părintească, precum și familiilor aflate în dificultate;
- crearea centrelor de protecție a familiei și copilului, în funcție de necesitățile comunității, și conectarea lor la sistemul informațional computerizat;
- prevenirea riscurilor sociale și reducerea abandonului și instituționalizării copiilor prin susținerea familiilor aflate în situații dificile;
- prevenirea și combaterea violenței în familie, inclusiv prin crearea comisiilor pentru probleme sociale;
- acordarea de asistență victimelor în cadrul centrelor psihosociale de reabilitare a victimelor violenței;
- dezvoltarea rețelei serviciilor de asistență socială în problemele ce țin de prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, violenței în familie, inclusiv a serviciilor de consiliere a victimelor violenței și, după caz, a abuzatorilor;
- realizarea Planului de măsuri în vederea implementării Strategiei naționale privind protecția copilului și familiei.

Ocotirea sănătății

În domeniul ocotirii sănătății eforturile Guvernului vor fi canalizate spre:

- consolidarea sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală;
- garantarea acordării asistenței medicale corespunzătoare, care va fi asigurată prin instituirea procedurilor de evaluare și acreditare a prestatorilor de servicii medico-sanitare și farmaceutice;
- dotarea instituțiilor medico-sanitare în conformitate cu prevederile Strategiei naționale privind utilarea cu aparataj medical a ramurii ocotirii sănătății;
- asigurarea accesului universal al cetățenilor la servicii, precum și a receptivității la necesitățile și aspirațiile populației;
- orientarea sistemului sănătății la prestarea unor servicii de calitate, efective și eficiente, utilizându-se în mod optimal resursele financiare, umane și mijloacele fixe disponibile;
- implementarea unui mecanism eficient de planificare strategică financiară, bazat pe evaluarea continuă a necesităților populației și identificarea direcțiilor prioritare de utilizare a resurselor financiare;
- dezvoltarea în continuare a asistenței medicale primare;
- consolidarea sistemului național de urgență prespitalicească, care va contribui la accesul la serviciile medicale de urgență, asigurând calitatea acestora.

Vor fi întreprinse în continuare măsuri pentru sporirea calității tratamentului spitalicesc intensiv aplicat pacienților în cadrul spitalelor raionale.

Va fi menținut și consolidat un anumit număr de spitale de performanță ce acordă asistență specializată mono- și multiprofil populației, spitale dotate cu tehnologii avansate, pentru efectuarea celor mai complicate intervenții.

Sistemul informațional din domeniu va fi înzestrat în mod adecvat pentru monitorizarea stării sănătății populației, performanței serviciilor, fluxului financiar din sfera serviciilor de sănătate în baza unor programe analitice moderne. Va fi creată rețeaua unică informațională de sănătate, la care vor fi conectate toate unitățile medico-sanitare din țară.

Vor fi implementate mecanisme ce vor asigura accesul universal la medicamentele esențiale, de calitate și sigure, precum și utilizarea rațională a preparatelor farmaceutice.

Va fi dezvoltată în continuare rețeaua farmaciilor de stat.

Statul va crea un sistem eficient și transparent de reglementare a prețurilor la medicamente, pentru a oferi posibilitate populației de a le procura; va acoperi costul medicamentelor esențiale prin sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală; va crea condiții de competitivitate între agenții economici.

Un compartiment aparte în activitatea Guvernului rămîne promovarea modului sănătos de viață și combaterea viciilor.

Perfecționarea cadrului legislativ și normativ va avea drept scop promovarea drepturilor și responsabilităților pacienților și respectarea eticii medicale în exercitarea profesiei de medic.

Vor fi întreprinse măsuri de consolidare a instituțiilor de medicină preventivă, ceea ce va permite de a ține la control problemele legate de situațiile ce prezintă pericol pentru securitatea statului (epidemii, stări ecologice excepționale, bioterorism).

Va fi asigurat și în continuare un climat prielnic și condiții egale pentru activitatea prestatorilor privați de servicii medico-sanitare și farmaceutice.

Educația

În domeniul educației activitatea Guvernului va fi axată pe executarea Programului de modernizare a sistemului educațional în Republica Moldova.

În acest sens, Guvernul va asigura fundamentarea conceptual-strategică a modernizării sistemului educațional prin elaborarea unor noi concepții și strategii de dezvoltare a învățămîntului în Moldova, în baza cărora va fi elaborat și adoptat proiectul Codului de legi în domeniul învățămîntului, ajustat la standardele europene, ce va asigura aderarea Moldovei la Procesul de la Bologna.

Vor fi elaborate și aprobate nomenclatorul serviciilor educaționale acordate de stat în mod gratuit și normele didactice pentru fiecare treaptă și nivel de învățămînt, nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată, efectuate și prestate de instituțiile de învățămînt, precum și modul de stabilire a mărimii taxelor la servicii și de utilizare a mijloacelor speciale. Vor fi asigurate școlarizarea tuturor copiilor de vîrsta 7-16 ani, majorarea numărului studenților bugetari și sporirea de 3 ori a cuantumului burselor.

În domeniul învățămîntului preuniversitar, Guvernul preconizează următoarele acțiuni prioritare:

- îmbunătățirea calității și accesului la educația preșcolară și promovarea unei noi culturi educaționale și de sănătate prin elaborarea și implementarea sistemului de normative vizînd baza tehnico-materială pentru instituțiile de educație preșcolară, implementarea unui curriculum flexibil și unitar de educație preșcolară, menit să pregătească copiii pentru integrarea lor școlară și socială;
- dezvoltarea abilităților de comunicare și formarea cunoștințelor elementare pentru munca artistică, deprinderilor de viață și atitudinii grijului față de plaiul natal, educarea spiritului de patriotism, demnitate națională etc.;

- pregătirea obligatorie a tuturor copiilor de 5-7 ani pentru școală și asigurarea gratuită a acestora cu manuale și materiale didactice necesare;
- instituirea unui sistem coerent de formare continuă a educatorilor din instituțiile preșcolare;
- organizarea alimentației copiilor conform normelor bănești ajustate treptat la normele naturale aprobate;
- asigurarea accesului la învățământul secundar general de calitate pentru toți copiii de vîrstă școlară prin evaluarea integrală a curriculumului și asigurarea flexibilității acestuia în contextul pregătirii elevilor pentru viață într-o societate în permanentă schimbare;
- optimizarea rețelei instituțiilor de învățământ în conformitate cu necesitățile comunității și tendințele demografice, crearea circumscriptiilor școlare;
- elaborarea și implementarea proiectului „Relansarea învățământului în mediul rural”, crearea unui sistem de selectare și promovare a copiilor dotați, dezvoltarea alternativelor educaționale comunitare;
- elaborarea și implementarea unui nou sistem de salarizare a cadrelor didactice, axat pe indicii de performanță;
- crearea și implementarea unui sistem de stimulare profesională a cadrelor didactice prin conferirea titlurilor onorifice pentru toate treptele de învățământ din sistemul educațional și elaborarea unui nou concept de atestare a cadrelor didactice, orientat spre ameliorarea calității demersului educațional;
- integrarea școlară și socială a copiilor cu cerințe educaționale speciale prin elaborarea și implementarea standardelor de îngrijire, educație, asistență medicală, recuperare și reabilitare a acestora;
- reformarea sistemului național de evaluare a rezultatelor școlare în baza unei noi concepții de evaluare;
- elaborarea unor noi condiții de atribuire a gradelor manageriale conducătorilor instituțiilor de învățământ, orientate spre asigurarea unui management eficient al mijloacelor publice.

În învățământul secundar profesional și mediu de specialitate se preconizează modernizarea procesului de formare profesională prin:

- optimizarea rețelei instituțiilor de formare profesională;
- diversificarea programelor de studii în conformitate cu nomenclatorul ocupațiilor și necesitățile pieței muncii;
- renovarea bazei tehnico-materiale și didactice a instituțiilor de învățământ secundar profesional și mediu de specialitate;
- elaborarea cadrului normativ privind organizarea și desfășurarea practicii de producție.

În vederea modernizării învățământului superior universitar și postuniversitar, Guvernul va opta pentru:

- asigurarea cadrului normativ de integrare europeană a învățământului superior în baza reconceptualizării structurii și conținutului acestuia conform rigorilor europene;
- asigurarea accesului la studii superioare de calitate;
- susținerea social-economică a tineretului studios prin elaborarea cadrului normativ privind diversificarea surselor de finanțare a studiilor în învățământul superior și antrenarea activă a tinerilor în procesele de administrare a instituțiilor de învățământ;
- instituirea unui control strict asupra stabilirii taxei de studii prin contract;

- asigurarea dezvoltării și funcționalității infrastructurii și bazei didactice a învățământului superior.

Un obiectiv prioritar va deveni informatizarea sistemului educațional prin:

- implementarea tehnologiilor informaționale și de comunicații în sistemul educațional, conform Programului „SALT”;
- informatizarea managementului educațional la toate nivelurile sistemului de învățământ: primar, secundar general, secundar profesional, mediu de specialitate și superior;
- implementarea modulelor de instruire la distanță și a manualelor electronice în instituțiile-pilot din învățământul universitar și cel mediu de specialitate;
- asigurarea condițiilor adecvate fiecărui absolvent al școlii profesionale, colegiului, instituției de învățământ superior pentru a cunoaște și a aplica TIC (Tehnologiile informaționale și ale comunicării) în volumul prevăzut de ECDL (European Computer Driving License).

Cultura

În domeniul culturii urmează a fi create condiții favorabile pentru dezvoltarea creației artistice, protejarea patrimoniului cultural, asigurarea accesului la valorile culturale. Se va opta pentru perfecționarea cadrului legislativ, normativ și a mecanismului de finanțare a artei și culturii.

Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural național, ca factor esențial al dezvoltării culturii, se vor realiza prin:

- restaurarea, conservarea și includerea în circuitul turistic național și internațional a unor obiecte din patrimoniul cultural național;
- susținerea acțiunilor de implementare a proiectelor de turism rural și a Programului național „Drumul Vinului”;
- coordonarea activităților de amplasare a monumentelor consacrate unor evenimente remarcabile din istoria țării sau unor personalități notorii.

Perfecționarea rețelei instituțiilor de cultură și crearea condițiilor egale de acces al cetățenilor la valorile culturale și la procesul cultural se vor realiza prin:

- efectuarea unor turnee ale colectivelor de artiști profesioniști în teritoriu;
- renovarea și dezvoltarea infrastructurii instituțiilor de cultură, inclusiv a celor amplasate în spațiul rural;
- modernizarea și informatizarea, inclusiv asigurarea accesului la INTERNET, a instituțiilor de cultură și transformarea lor în centre atractive pentru cetățeni;
- extinderea serviciilor culturale prestate de instituțiile naționale de cultură în zona rurală.

O problemă importantă ce urmează a fi soluționată ține de ameliorarea situației bibliotecilor prin:

- implementarea Programului național de revitalizare a bibliotecilor publice;
- dezvoltarea rețelei de comercializare a cărții în localitățile rurale;
- realizarea Proiectului SIBIMOL (Sistemul informațional integrat al bibliotecilor din Moldova).

Se impune impulsivitatea activității muzeelor prin:

- organizarea în localitățile țării a unor expoziții din colecțiile muzeelor naționale;
- consolidarea bazei tehnico-materiale a muzeelor și informatizarea acestora.

Dezvoltarea și reanimarea meșteșugurilor populare se vor desfășura prin perfecționarea cadrului legislativ-normativ în scopul creării unor condiții atractive pentru agenții economici care investesc în renovarea și dezvoltarea ramurii.

Prin semnarea acordurilor de colaborare culturală bilaterală cu țările Europei, se vor stabili contacte cu organisme și fundații internaționale în vederea implementării unor proiecte în contextul Programului Național „Satul Moldovenesc”.

Tineret și sport

Politica pentru tineret, promovarea culturii fizice și a sportului vor fi orientate spre:

- implementarea eficientă a Strategiei cu privire la tineret;
- sporirea accesibilității tinerilor la serviciile educaționale și de sănătate, precum și la informația privind modul sănătos de viață în cadrul centrelor pentru tineret;
- stimularea participării tinerilor la procesul de luare a deciziilor;
- sporirea șanselor de angajare și autoangajare a tinerilor în câmpul muncii, susținerea antreprenoriatului în mediul tinerilor;
- promovarea tinerilor în calitate de parteneri egali și activi în viața politică și economică a țării; crearea unui mecanism de consultare permanentă intersectorială (educație, sănătate, protecție socială, poliție, armată, autorități ale administrației publice locale) în domeniul tineretului;
- elaborarea și promovarea unui Program național de susținere a tinerelor familii;
- elaborarea și implementarea Concepției naționale de dezvoltare a culturii fizice și sportului;
- promovarea culturii fizice și a sportului în rândurile copiilor, adolescenților, juniorilor, tineretului, persoanelor mature și de vârstă înaintată, persoanelor cu dizabilități fizice;
- elaborarea unui Program special de dezvoltare a sportului în masă pentru diverse categorii de populație, în special în licee și școlile de cultură generală;
- acordarea de consultații și sprijin metodic în organizarea și desfășurarea acțiunilor sportive în teritoriu;
- construcția și revitalizarea edificiilor sportive la nivel național și local (stadioane, centre de sport, săli sportive sau polivalente);
- susținerea și promovarea, inclusiv pe arena internațională, a sportului de performanță.

Relațiile interetnice

În sfera relațiilor interetnice activitatea Guvernului va fi orientată spre realizarea unei depline unități a poporului, bazate pe armonia interetnică, pe recunoașterea și garantarea drepturilor tuturor cetățenilor de a-și păstra, dezvolta și exprima specificul etnic, cultural, lingvistic și religios.

În acest scop vor fi asigurate:

- perfecționarea legislației naționale în domeniul drepturilor omului, inclusiv ale minorităților etnice, racordând-o la standardele internaționale;
- facilitarea păstrării și dezvoltării diversității culturale și lingvistice;
- crearea condițiilor pentru studierea de către minoritățile naționale a limbii de stat și a valorilor spirituale ale poporului moldovenesc;
- susținerea diasporei moldovenești în menținerea și promovarea limbii materne, a culturii și tradițiilor naționale, în consolidarea relațiilor cu Republica Moldova;
- apărarea drepturilor și intereselor cetățenilor aflați peste hotare, în conformitate cu normele dreptului internațional.

MIGRAȚIUNEA

În domeniul migrațiunii va fi asigurată implementarea eficientă a politicii migraționale a statului, ceea ce va permite:

- crearea condițiilor adecvate pentru utilizarea veniturilor cetățenilor provenite din munca prestată peste hotare în scopul dezvoltării economiei, facilitarea transferurilor bănești;
- reglementarea fluxului migrațional;
- securizarea frontierei de stat;
- prevenirea și combaterea migrației ilegale și a traficului de ființe umane;
- asigurarea protecției sociale, rezolvarea problemelor sociale și educaționale ale familiilor de migranți;
- crearea condițiilor pentru repatrierea migranților.

SECURITATEA MILITARĂ A STATULUI

În scopul consolidării securității militare, vor fi întreprinse următoarele acțiuni:

- perfecționarea legislației naționale în vederea planificării apărării, securității naționale și militare, ajustarea legislației la standardele internaționale, elaborarea Strategiei cu privire la securitatea națională, a Strategiei militare naționale și a Planului strategic de apărare națională, asigurarea, sub aspect științific, a apărării naționale;
- implementarea Concepției de restructurare și modernizare a Forțelor Armate, inclusiv a Armatei Naționale, perfecționarea sistemului de conducere și a infrastructurii militare, reînregistrarea unităților militare cu sisteme de tehnică și armament moderne, conform standardelor europene;
- modernizarea și ajustarea sistemului de apărare a spațiului aerian al țării la standardele internaționale prin perfecționarea mijloacelor de control și management;
- realizarea angajamentelor Armatei Naționale asumate de către Republica Moldova pe plan internațional în cadrul Programului „Parteneriat pentru Pace” și în cadrul Organizației Națiunilor Unite;
- definitivarea și implementarea acțiunilor privind asigurarea integrală a securității frontierei de stat;
- elaborarea și realizarea Planului de înființare și dezvoltare a Serviciului Grăniceri;
- armonizarea legislației naționale privind protecția socială și juridică a militarilor și colaboratorilor organelor de drept și aplicarea unor mecanisme eficiente de implementare a legislației respective.

ASIGURAREA LEGALITĂȚII, GARANTAREA DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR OMULUI. PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A CADRULUI LEGISLATIV NAȚIONAL

Realizarea Programului de activitate a Guvernului este indisolubil legată de asigurarea legalității, garantarea drepturilor și libertăților omului și perfecționarea continuă a cadrului legislativ național, cu ajustarea acestuia la prevederile legislației țărilor-membre ale Uniunii Europene.

Pentru atingerea acestui scop, Guvernul își va orienta eforturile în mod special spre:

- adoptarea măsurilor necesare pentru consolidarea independenței și sporirea eficienței și calității actului de justiție;
- garantarea accesului real al cetățenilor la justiție și adoptarea unor politici adecvate, menite să conducă la îmbunătățirea activității instanțelor judecătorești, creșterea încrederii cetățenilor în actul de justiție;

- promovarea propunerilor privind continuarea reformei sistemului judecătoresc;
- evaluarea cadrului legislativ național în sensul reformulării unor prevederi echivoce, care permit dubla interpretare și aplicarea lor inadecvată;
- asigurarea continuă a armonizării legislației naționale cu legislația țărilor-membre ale UE, expertizarea proiectelor actelor normative elaborate în comun cu organele Consiliului Europei și ajustarea acestora conform recomandărilor formulate de experți;
- monitorizarea realizării drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor și întreprinderea măsurilor ce se impun;
- promovarea formelor și metodelor de familiarizare a cetățenilor cu legislația națională și impunerea respectării cadrului normativ existent – condiție a edificării statului de drept;
- eficientizarea procedurii de executare a deciziilor judecătorești întru apărarea și realizarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice și ale asociațiilor lor, precum și apărarea intereselor persoanelor juridice prin executarea silită a hotărârilor, deciziilor, încheierilor, ordonanțelor, sentințelor cu caracter civil ale instanțelor de judecată, precum și ale altor organe;
- dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj drept căi alternative de soluționare a litigiilor;
- examinarea prioritară a pactelor și tratatelor internaționale referitoare la drepturile fundamentale ale omului și inițierea procedurilor de aderare la acestea.

POLITICA ECONOMICĂ EXTERNĂ

Politica în domeniul relațiilor economice externe are drept scop integrarea continuă a țării în economia mondială și asigurarea creșterii economice, care va fi axată, în mod prioritar, pe dezvoltarea schimburilor comerciale externe prin consolidarea cooperării internaționale, promovarea exporturilor și a investițiilor, în baza creării unei imagini favorabile a țării pe plan extern.

Politica economică externă va fi promovată în condițiile asigurării unei dezvoltări durabile, realizării Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului în Moldova, reintegrării teritoriale, integrării europene, consolidării statalității.

Pornind de la interesele naționale, Guvernul va colabora cu țările partenere din cadrul CSI și GUUAM în baza unor programe economice concrete și principii de cooperare reciproc avantajoase.

Realizarea obiectivelor expuse în cele ce urmează vor sta la baza materializării politicii economice externe:

- asigurarea accesului țării la resursele financiare externe concesionale, necesare susținerii balanței de plăți, dezvoltării sectorului real al economiei, prin aprofundarea relațiilor de colaborare cu organizațiile financiare internaționale;
- sprijinul politic al businessului național în activitatea de peste hotare;
- studierea condițiilor de promovare pe piețele externe a produselor economiei naționale;
- realizarea măsurilor complexe orientate spre micșorarea deficitului în balanța de comerț (promovînd operațiunile de export);
- perfecționarea cadrului juridic bilateral și multilateral care ar favoriza comerțul exterior și investițiile (acordurile privind colaborarea comercial-economică, acordurile de comerț liber, de evitare a dublei impuneri, de protejare a investițiilor);
- perfecționarea structurii de export al mărfurilor;

- ameliorarea în continuare a mediului de afaceri și a celui investițional în scopul sporirii gradului de atractivitate pentru investitorii străini;
- îmbunătățirea imaginii țării pe plan extern, inclusiv prin rețeaua INTRANET.

Colaborarea cu organismele financiare internaționale rămîne a fi o direcție prioritară de activitate a Guvernului, care va asigura consecvența consolidării relațiilor de colaborare cu BM, FMI, BERD, CFI, FIDA și FDS.

POLITICA EXTERNĂ

Obiectivele politicii externe vor reflecta aspirațiile europene ale Republicii Moldova.

Integrarea europeană și integritatea teritorială a țării rămîn a fi țintele prioritare în politica externă a Moldovei.

Guvernul va promova în continuare cooperarea regională, interesele economice externe care coincid cu interesele naționale, cooperarea în domeniul securității internaționale a țării și în cadrul organizațiilor internaționale (Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, Organizația Cooperării Economice a Mării Negre, Inițiativa Central-Europeană, Comunitatea Statelor Independente, Inițiativa de Cooperare în Europa de Sud-Est), intensificarea relațiilor cu țările lumii, protejarea intereselor statului și ale cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, promovarea imaginii Republicii Moldova pe arena internațională, integrarea în economia mondială.

Guvernul, prin acțiunile sale de politică externă, va respecta principiile politicii mondiale de soluționare a problemelor în baza cooperării multilaterale și supremației dreptului internațional.

În raporturile bilaterale cu țările lumii se va pune accent pe dezvoltarea economică.

Imperativul obiectivului de integrare în Uniunea Europeană, ca politică prioritară, va fi promovat de Guvern prin realizarea Planului de Acțiuni „Moldova – Uniunea Europeană” și a Programului național de implementare a acestuia, care se bazează pe politicile de integrare și urmărește:

- consolidarea independenței și suveranității, favorizarea racordării legislației naționale la standardele europene;
- asigurarea unui ritm stabil de dezvoltare social-economică, extinderea relațiilor comercial-economice cu țările-membre ale Uniunii Europene;
- valorificarea pleneră a programelor de cooperare în cadrul strategiilor comunitare destinate Europei de Sud-Est;
- colaborarea cu instituțiile comunitare în reglementarea conflictului transnistrean, antrenarea Republicii Moldova în inițiativele de cooperare și integrare regională în Europa de Sud-Est;
- simplificarea regimului de vize și obținerea dreptului la libera circulație a cetățenilor;
- obținerea regimului de liber schimb cu statele sud-europene și asigurarea condițiilor necesare pentru a beneficia de Preferințele Comerciale Asimetrice cu Uniunea Europeană.

Sarcina principală în dialogul Moldova-Uniunea Europeană este obținerea acceptului Uniunii Europene de a asigura realizarea obiectivului trasat într-un viitor previzibil.

Programul național de implementare a Planului de Acțiuni „Moldova – Uniunea Europeană” prevede:

- asigurarea condițiilor necesare pentru a beneficia de Preferințele Comerciale Asimetrice cu Uniunea Europeană;
- extinderea comerțului și relațiilor economice cu Uniunea Europeană;

- asigurarea controlului eficient al frontierei Moldovei, în special pe segmentul transnistrean, eficientizarea activității de combatere a traficului de ființe umane;
- valorificarea plenară a oportunităților oferite de Planul de Acțiuni;
- inițierea consultărilor cu Uniunea Europeană referitor la semnarea unui acord de readmisie, semnarea, în conformitate cu prevederile Planului de Acțiuni, a acordurilor de readmisie cu principalele țări de origine și de tranzit;
- întreprinderea acțiunilor necesare pentru dezvoltarea coridoarelor paneuropene de transport și a infrastructurii de transport naționale;
- îndeplinirea criteriilor necesare pentru schimbarea statutului de observator al Moldovei prin cel de membru cu drepturi depline al Tratatului privind piața energetică din Europa de Sud-Est;
- pregătirea Moldovei pentru aderarea la Procesul de la Bologna și pentru participarea cât mai activă la programele comunitare din domeniul științei, culturii, educației și tineretului.

CAPITOLUL V

ANALIZE ȘI COMENTARII

1. Semne bune anul are?

Igor Boțan

10 ianuarie 2005

În ajunul sărbătorilor de iarnă, la 24 decembrie 2004, forul legislativ a adoptat hotărârea nr. 444-XV prin care a stabilit data desfășurării alegerilor parlamentare. Stabilirea datei alegerilor pentru ziua de 6 martie a.c. este în perfectă conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova (RM), ale Codului electoral și ale unui șir de hotărâri ale Curții Constituționale referitoare la termenele expirării mandatului Parlamentului și la desfășurarea alegerilor pentru un nou Parlament. Este remarcabil faptul că au fost luate în considerație prevederile legii nr. 1234-XIV privind procedura de alegere a președintelui RM, astfel încât noul șef al statului să poată fi, în principiu, ales de noul Parlament pînă la expirarea la 8 aprilie a.c. a mandatului Președintelui în exercițiu.

Un alt eveniment comentat în termeni pozitivi de către mass-media este Apelul Președintelui RM Vladimir Voronin către Consiliul de observatori al instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” în care a cerut organului respectiv să adopte măsuri pentru „a exclude interpretarea eronată sau tendențioasă a apariției oricărei informații despre activitatea curentă a puterii”. În sfîrșit, alocuțiunea Președintelui Voronin din cadrul ședinței de închidere a sesiunii de toamnă-iarnă a Parlamentului a fixat repere comune pentru putere și opoziție: asigurarea în 2005 a unui scrutin parlamentar care să exprime adevărata voință a poporului; avansarea solidară spre principiile europene; realizarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei; modernizarea țării cu scopul obținerii statutului de membru asociat, iar apoi și de membru al Uniunii Europene.

Cele trei evenimente enumerate mai sus, care au precedat începutul campaniei electorale, indică la prima vedere faptul că există tendințe cu caracter pozitiv în politica moldovenească. Nu încapе îndoială că orice forță politică de opoziție cu o anumită pondere din RM cu excepția Uniunii Cetățenilor „Patria-Rodina”, promotoare a unei politici de integrare exclusivă cu Rusia, poate subscrie la principiile desemnate de către șeful statului.

Totuși nu trebuie exagerat caracterul pozitiv al tendințelor menționate. În primul rînd, pare a fi evident că tendințele pozitive sînt, mai degrabă, o manifestare a „instinctului de autoconservare” la putere a actualilor guvernanți. „Aripa pragmatică” a partidului de guvernămînt a decis, probabil, să se resemneze în fața pericolului a ceea ce șeful statului a numit „epidemia” din Georgia și Ucraina. În al doilea rînd, așa-ziii pragmatici din partidul de guvernămînt au înțeles, probabil, că nu pot ignora în totalitate îndemnul instituțiilor democratice internaționale și pe cele ale liderilor celor mai influente democrații de a organiza alegeri libere și corecte. În sfîrșit, principalele forțe de opoziție — Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD), Blocul „Moldova Democrată” (BMD) și Partidul Social Democrat (PSD) au transmis guvernanților mesaje foarte clare că nu cred în bunele intenții ale acestora.

Astfel, Biroul Permanent al PPCD, adoptînd la 15 decembrie 2004 hotărârea cu privire la culoarea electorală, a transmis tuturor următorul mesaj: „Culoarea portocalie a devenit deja în spațiul regiunii noastre simbolul înnoirilor benefice. După România

și Ucraina, Republica Moldova este țara care trebuie să resimtă impactul puternic al SCHIMBĂRII, schimbare care vine sub semnul culorii ORANJ”.

La rîndul său, BMD a organizat un șir de manifestări de lansare a blocului în cadrul cărora a învinuit guvernarea de promovare a unei politici dictatoriale, de intimidare a opoziției, avertizîndu-i că vor trebui să răspundă în față legii pentru abuzurile comise.

În sfîrșit, perioada electorală a început cu un scandal legat de atacarea de către PSD în Curtea Supremă de Justiție a hotărîrii Comisiei Electorale Centrale (CEC), din 26 decembrie 2004, prin care a fost stabilită data, locul și timpul prezentării documentelor de către potențialii concurenți electorali. PSD a învinuit CEC și partidul de guvernămînt de încălcare a legislației și falsificare a alegerilor pe motiv că în conformitate cu articolul 44(2) al Codului electoral informația privind locul și timpul primirii documentelor potențialilor concurenți electorali „este dată publicității în termen de 2 zile de la începerea perioadei de desemnare a candidaților”. Argumentele PSD se bazează pe articolul 1 din Codul electoral în conformitate cu care „perioada electorală” începe în „ziua aducerii la cunoștință publică a datei alegerilor”, considerînd că se are în vedere ziua intrării în vigoare a hotărîrii Parlamentului, adică ziua publicării hotărîrii respective în *Monitorul oficial*.

De fapt, esența acuzațiilor PSD la adresa guvernanților se reduce la faptul că aceștia au manipulat șirul de evenimente astfel încît să asigure înregistrarea partidului de guvernămînt drept primul concurent electoral, lucru care în conformitate cu articolul 48(3) din Codul electoral avea să însemne că partidul respectiv va figura primul și în buletinele de vot.

Într-adevăr, fracțiunea parlamentară majoritară, fără a consulta în prealabil celelalte fracțiuni parlamentare, abia în a doua jumătate a zilei de 23 decembrie 2004 a făcut publică intenția de a introduce pe ordinea de zi a ședinței plenare din 24 decembrie proiectul de hotărîre privind stabilirea datei pentru alegerea Parlamentului. În opinia fracțiunii Partidului Popular Creștin Democrat (PPCD), procedînd astfel fracțiunea majoritară a încălcat un șir de articole din capitolele 1 și 2 ale Titlului II al Regulamentului Parlamentului referitoare la ordinea de zi și procedura legislativă. Mai mult, hotărîrea respectivă a fost votată de majoritatea parlamentară, în pofida faptului că articolul 2 al acesteia stabilea că „hotărîrea intră în vigoare la data adoptării”, lucru ce contravine legii nr. 173-XIII din 6.07.1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale. Fracțiunea majoritară nu a luat în considerație nici hotărîrea nr.20 din 29.04.1999 care stabilise în mod expres că „în conformitate cu art.1 alin. (4) din legea precitată, hotărîrile Parlamentului intră în vigoare: la data publicării în *Monitorul oficial* sau la data indicată în text (adică la data publicării lor sau la o dată **ulterioară**, prevăzută de legiuitor). Actele oficiale ce intră în vigoare la data prevăzută în textul respectiv se publică în *Monitorul oficial* în termen de 10 zile de la data adoptării”. A doua zi după adoptarea hotărîrii privind data alegerilor, partidul de guvernămînt a convocat Plenara Comitetului Central la care a adoptat lista de candidați, iar încă peste o zi, duminică, pe 26 decembrie 2004, CEC a convocat o ședință în cadrul căreia a adoptat hotărîrea privind locul și timpul primirii documentelor de înregistrare a concurenților electorali. În ziua următoare, la 27 decembrie 2004, partidul de guvernămînt a fost primul care a depus la CEC actele necesare pentru înregistrare în calitate de primul concurent electoral.

În acest mod, articolul 2 din hotărîrea Parlamentului referitor la intrarea acesteia în vigoare în ziua adoptării a indus în eroare CEC, care nu putea convoca ședința de stabilire a locului și timpului primirii documentelor decît în conformitate cu articolul 25(2) care stabilește că „ședințele CEC se anunță cu 48 de ore înainte de desfășurarea lor, cu excepția ședințelor din perioada electorală, cînd trebuie anunțate într-un termen

mai scurt, în virtutea faptului că problemele cer o examinare urgentă”.

Întrebarea care se impune este: ce a obținut partidul de guvernământ prin aceste acțiuni de luare prin surprindere a oponentilor politici cu scopul de a fi înscris primul în buletinele de vot?

Răspunsul pare a fi — nimic, în afară de un scandal politic care promite să fie de mare rezonanță, de șifonare a imaginii și de alimentare a suspiciunilor opoziției, a organizațiilor internaționale specializate în monitorizarea alegerilor, în timp ce președintele partidului de guvernământ asigură opinia publică despre intenția de a garanta în mod unilateral alegeri oneste. De fapt, acțiunile întreprinse au un efect invers.

Într-adevăr, în alegerile din 1998 Partidul Comuniștilor a figurat primul în buletinele de vot, acumulând 30% din sufragii, în timp ce în 2001, figurând pe poziția a treia a cumulat 50%. Deci nu avea sens luarea prin surprindere a oponentilor și goana după locul întâi în buletinele de vot. În al doilea rând, prin acțiunile sale partidul de guvernământ a provocat ridicarea unui șir de alte întrebări delicate, precum cea referitoare la încălcarea prevederilor Convenției privind standardele alegerilor democratice, drepturilor și libertăților electorale în statele membre ale CSI, care a fost ratificată în iulie 2004, dar despre care, chiar și după anunțarea datei alegerilor nu se cunoaște dacă a intrat în vigoare sau nu. Deci nu este clar cadrul legislativ care asigură desfășurarea alegerilor. În al treilea rând, refuzul de a recunoaște greșelile atrage după sine altele. Astfel, acțiunile îndreptate spre justificarea post-factum a deciziei CEC oricum nu par convingătoare. În acest sens, este curios că *Monitorul oficial* nr. 241, pe care este indicată data apariției 27 decembrie 2004 și în care a fost publicată hotărârea Parlamentului referitoare la stabilirea datei alegerilor, a fost distribuit beneficiarilor abia pe 31 decembrie 2004 împreună cu nr. 242-245 al *Monitorului oficial*, lucru care poate indica faptul că data publicării hotărârii Parlamentului a fost indicată post-factum, după ce PSD s-a adresat justiției. Într-adevăr, ce sens avea să fie publicat la 27 decembrie un număr aparte, de doar 18 pagini, al *Monitorului oficial*, care să fie distribuit împreună cu un alt număr de 130 de pagini, pe 31 decembrie, în timp ce practica arată că unele numere ale monitoarelor oficiale conțin și câte 250 de pagini, aceasta mai cu seamă că datele adoptării documentelor publicate în cele două numere, practic, coincid. Însă acest lucru nu salvează situația în principiu, deoarece decizia CEC privind locul și timpul acceptării documentelor concurenților electorali oricum a fost adoptată cu o zi înainte, pe 26 decembrie. În al patrulea rând, adresarea PSD în justiție o pune pe aceasta din urmă într-o situație extrem de delicată. Într-adevăr, o decizie judiciară în favoarea guvernanților ar putea avea consecințe imprevizibile pentru actualul proces electoral din RM, pe când o decizie de invalidare a hotărârii CEC atrage după sine și invalidarea hotărârii Parlamentului privind fixarea datei alegerilor, dat fiind faptul că nu este clar când a intrat aceasta în vigoare.

Din nefericire, în această situație, toate șocurile le va avea de suportat CEC, care va trebui să găsească o modalitate de revenire la normal, lucru care pare a fi imposibil fără implicarea forului legislativ, singurul abilitat cu dreptul de modificare și tălmăcire a prevederilor actelor normative. Însă Parlamentul se află în vacanță pînă în luna februarie, de aceea, pînă atunci poate fi convocat doar în sesiune extraordinară. Nu este exclus ca fracțiunile de opoziție să insiste asupra unei sesiuni extraordinare motivînd necesitatea aducerii procesului electoral în albia normalității, dar mai ales pentru a obține tribuna supremă pentru acuzarea publică a partidului de guvernământ că acționează după principiul bunului rege Dagobert — „la ce bun să deții puterea dacă nu abuzezi de ea”, precum și de a le aminti cetățenilor că există teme ca în noul an al Cocoșului aceasta să anunțe Deșteptarea și eventual SCHIMBAREA.

2. Un început defectuos al campaniei electorale

Igor Boțan

18 ianuarie 2005

A demarat cea de a patra campanie electorală pentru alegerea Parlamentului. În mod curios demararea fiecărei din cele patru campanii electorale parlamentare de după declararea independenței Republicii Moldova (RM) a fost precedată de anumite probleme, inclusiv legate de numirea datei alegerilor.

Data alegerilor parlamentare din 27 februarie 1994 a fost fixată prin hotărârea nr. 1608-XII privind alegerile anticipate în Parlament, semnată de fostul Președinte al forului legislativ, Petru Lucinschi, la 12 octombrie 1993, cu două zile înaintea adoptării legii 1609-XII din 14 octombrie 1993 privind alegerea Parlamentului. Argumentarea era legată de „necesitatea urgentării reformelor social-economice, dezvoltării democrației și pluralismului politic”, de conștientizarea „imperativului creării unui Parlament profesionist pe bază de pluripartitism”. Adică era nevoie de ales un nou organ legislativ care să substituie, de fapt, fostul Soviet Suprem al RSSM, ales la 10 martie 1990, căruia prin legea nr. 589-XII i-a fost schimbată denumirea în Parlamentul RM.

Nu încape îndoială că fostul președinte al Parlamentului a jucat un rol determinant în promovarea reformei electorale din 1993, susținând grupul de experți care au elaborat proiectul de lege de o calitate foarte bună. Atunci a fost curios doar faptul că nu s-a adoptat mai întâi legea privind alegerea Parlamentului, în conformitate cu care să fie numită și data alegerilor, așa cum prevedea articolul 7(1) — „data alegerii Parlamentului se stabilește prin decret de către Președintele RM”. Oricum, acestui lucru nu i-a fost acordat nici o importanță, el neavînd vreun impact remarcabil asupra alegerilor parlamentare din 1994.

Faptul că numirea datei alegerilor este privită drept o oportunitate de creare a anumitor avantaje a fost remarcat în noiembrie 1997, cînd urma să fie adoptat Codul electoral, menit să standardizeze întreaga legislație electorală a RM. Atunci, Petru Lucinschi era deja Președinte al RM și își schimbase radical părerea despre sistemul electoral proporțional pe care l-a promovat în 1993, lăsînd să se înțeleagă că nu susține adoptarea Codului electoral. Una din cauze era că articolul 76(2) al proiectului Codului electoral stipula că „data alegerii Parlamentului se stabilește prin hotărîrea Parlamentului”. De aceea, anticipînd votarea în Parlament a Codului electoral, cu trei zile mai înainte, pe 18 noiembrie 1997, el a numit prin decretul nr. 373-II data alegerilor parlamentare pentru ziua de 22 martie 1998, în baza articolului 7(1) al legii privind alegerea Parlamentului din 1993.

Evident, acest comportament a stîrnit nedumeriri și diverse interpretări. Parlamentul a votat în ședința din 21 noiembrie 1997 legea nr. 1381-XIII Codul electoral, însă a evitat să intre în conflict cu șeful statului pe marginea fixării datei alegerilor. Oricum, șeful statului era obligat să promulge Codul electoral în anumite condiții stipulate de Constituție. Acest caz însă a scos în evidență importanța pe care o acordă factorii de decizie dreptului de a decide cînd ar trebui să se desfășoare alegerile.

Următoarele alegeri din 25 februarie 2001 au fost anticipate, acestea fiind precedate de probleme care au fost soluționate prin hotărîrea nr. 4 a Curții Constituționale din 26 decembrie 2000 prin care au fost constatate circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului. Președintelui Lucinschi i-a revenit a treia oară dreptul de a numi data alegerilor, dat fiind faptul că în conformitate cu articolul 76(3) „în cazul dizolvării Parlamentului, data alegerilor se stabilește printr-un decret al Președintelui RM”. Șeful

statului stabilise data alegerilor parlamentare anticipate prin decretul nr.1843-II din 31 decembrie 2000, care fusese publicat în *Monitorul oficial* în aceeași zi. Trebuie remarcat însă faptul că data intrării în vigoare a decretului fusese stabilită pentru ziua de 12 ianuarie 2001, nu ca anterior când acestea intrau în vigoare la data publicării. Acesta este singurul exemplu care demonstrează că la numirea datei alegerilor pot fi luate în considerație interesele concurenților, ale organelor electorale și ale cetățenilor. În cazul dat, între aducerea la cunoștință publică a zilei alegerilor prin publicarea ei în *Monitorul oficial* și intrarea în vigoare a decretului au fost lăsate 12 zile, perioadă în care au loc principalele sărbători de iarnă, care paralizează orice activitate, dar mai ales una cu caracter electoral. Mai mult, între intrarea în vigoare a decretului și ziua alegerilor anticipate au fost lăsate exact 45 de zile așa cum prevede Codul electoral.

S-ar părea că după experiența celor trei campanii electorale, în condiții absolut normale, Parlamentul putea fixa data următoarelor alegeri în strictă conformitate cu legislația electorală a RM. Însă nu a fost să fie. În conformitate cu opinia principalelor formațiuni de opoziție, fracțiunea majoritară din Parlament a încălcat prevederile a cel puțin două acte normative, atunci când prin hotărîrea nr. 444-XV din 24 decembrie 2004 a stabilit data alegerilor parlamentare care urmau să se desfășoare în ziua de 6 martie 2005, indicînd că hotărîrea respectivă intră în vigoare la data adoptării, adică imediat. Este vorba despre legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 cu privire la adoptarea Regulamentului Parlamentului, mai exact a regulamentului propriu-zis, și despre legea nr. 173-XIII din 6 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, care stabilește că actele oficiale intră în vigoare la data publicării sau la o dată indicată, ulterioară publicării.

Este interesant că prin hotărîrile Curții Constituționale nr. 32 din 29 octombrie 1998, nr. 4 din 4 februarie 1999 și nr. 20 din 29 aprilie 1999 acesta a relevat în mod clar că actele normative (legile, hotărîrile Guvernului și cele ale Parlamentului) intră în vigoare doar la data publicării sau la o dată ulterioară publicării în *Monitorul oficial*. Este curios că toate hotărîrile menționate au fost adoptate după sesizarea unui fost membru al fracțiunii Partidului Comuniștilor (PC), Victor Cegan, și al unui actual membru al Guvernului susținut de aceeași fracțiune, lucru care dovedește că hotărîrea nr. 444-XV care este în contradicție cu prevederile legale a fost adoptată în cunoștință de cauză. Evident, scopul urmărit poate fi doar înregistrarea PC în calitate de prim concurent electoral, pentru a figura primul în buletinele de vot. Poate fi înțeles faptul că Comisia Electorală Centrală a început înregistrarea concurenților electorali în baza principiului prezumției constituționalității actelor normative pînă la adoptarea unei hotărîri a Curții Constituționale care să declare contrariul. Însă este dificil de înțeles de ce Curtea Constituțională a refuzat să examineze o contestație a Partidului Popular Creștin Democrat (PPCD), invocînd motive de procedură, iar Curtea Supremă de Justiție a refuzat să examineze contestația Partidului Social Democrat (PSD).

Toate aceste lucruri pot avea un impact negativ asupra desfășurării campaniei electorale. Pare a fi evident că formațiunile de opoziție acumulează tot mai multe fapte și probe care ulterior să fie invocate pentru o eventuală contestare a rezultatului final al alegerilor. În acest sens, nu încapе îndoială că subminarea accesului la justiție în campania electorală poate fi considerat un lucru grav. Astfel, articolul 7(3) al legii nr. 793-XIV din 10.02.2000 stabilește în mod expres că „în baza legislației electorale, judecătorii soluționează contestațiile în materie electorală, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe judecătorești”. Codul electoral este tocmai acea lege foarte specială, cu prioritate absolută în reglementarea problemelor cu caracter electoral, care prin articolul 66(3) stabilește în mod expres că „contestațiile privind acțiunile și hotărî-

rile CEC se depun la Curtea Supremă de Justiție”. Pe de altă parte, articolul 67(5) din Codul electoral prevede că „contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale legii contenciosului administrativ”. Aceeași lege a contenciosului administrativ prin articolul 8(4) stabilește că „în condițiile Codului electoral, Curtea de Apel Chișinău verifică legalitatea hotărârilor CEC cu privire la încălcarea legislației electorale”. După cum am arătat, Codul electoral spune cu totul altceva. Evident, contradicția respectivă lasă loc pentru speculații și interpretări, subminând principiul soluționării rapide a conflictelor cu caracter electoral. De aceea, concurenții electorali obișnuiesc să se adreseze concomitent Curții Supreme de Justiție și Curții de Apel. Oricum, articolul 34(7) al legii contenciosului administrativ obliga Guvernul să pregătească modificările necesare pentru eliminarea contradicțiilor, lucru care nu a fost făcut timp de 5 ani.

Sursa: www.e-democracy.md

3. Ce oferte economice au principalii concurenți electorali?

Igor Volnițchi

7 februarie 2005

Principalii concurenți electorali și-au făcut deja publice programele cu care merg în alegeri, inclusiv platformele economice, de aceea putem trage primele concluzii referitoare la: în ce direcție va merge Moldova (în plan economic) în cazul victoriei unui partid (bloc). Din start trebuie de menționat că, indiferent de ce partid sau bloc va câștiga alegerile, schimbări de ordin major nu vor fi – toți concurenții electorali se angajează să respecte și în continuare principiile economiei de piață, toți concurenții electorali leagă preconizatele realizări de ordin economic strict de impactul social al acestora și, în final, toți concurenții electorali propun cam aceleași perspective de dezvoltare economică a republicii pînă în 2009.

Spre exemplu, în primul rînd, se pune accentul pe creșterea PIB-ului, care, de la o formațiune politică la alta, variază între „se va dubla” și „se va tripla”. În al doilea rînd, se pune accentul pe majorarea salariului care, iarăși în funcție de partide și blocuri concrete, ar putea constitui în 2009 de la 100 dolari SUA pînă la 200 dolari SUA. O altă latură comună pentru ofertele economice ale partidelor și blocurilor de bază în aceste alegeri este reorientarea exporturilor – atît comuniștii, cît și creștin-democrații, bmd-iștii și social-democrații pledează pentru majorarea exporturilor moldovenești în țările UE. Ca să nu mai vorbim de faptul că toți concurenții electorali de bază pledează pentru „modernizarea economiei”.

Un alt aspect comun care trebuie de menționat la concurenții electorali de bază este superficialitatea și populismul exagerat al platformelor economice. O privire sumară ne convinge că, de fapt, platformele economice propuse alegătorilor sînt mai degrabă niște declarații de intenții, dar nu teze extrase dintr-un program complex de dezvoltare economică de durată. Spre exemplu, comuniștii promit „dublarea, către anul 2009, a investițiilor în economia Moldovei”, însă nu indică ce măsuri vor fi întreprinse în acest sens. Dacă ținem cont de situația înregistrată în ultimii ani de guvernare comunistă, cînd investițiile nu numai că nu au crescut, ci s-au diminuat considerabil, ne dăm seama că această lozincă frumoasă – atragerea de noi investiții – nicidecum nu poate deveni realitate.

O situație similară poate fi observată și în cazul creștin-democraților: instituirea unui cadru economico-social adecvat și a unui sistem clar de reguli de funcționare a întregii economii; diminuarea funcției distributive a statului și sporirea celei stimulative; promovarea principiilor tratării egale a proprietății de stat și private; ocrotirea proprietății private ca fundament al bunăstării sociale; asigurarea transparenței procesului de privatizare, elucidarea și contracararea acțiunilor de înstrăinare ilicită a proprietății de stat etc. Se creează impresia că, în mare parte, creștin-democrații și-au constituit oferta electorală economică din spicuri din Constituție și din alte documente internaționale, în care se indică bazele unei economii de piață.

În programul BMD în genere lipsește viziunea formațiunii asupra perspectivei de dezvoltare a economiei naționale în ansamblu. Unicii indicatori economici propuși de BMD – locuri noi de muncă, majorarea salariilor, pensiilor, indemnizațiilor, burselor, acordarea diferitelor facilități în ceea ce ține de creditare sau de achitarea serviciilor comunale – au o pronunțată tentă socială. În același timp, nu se vorbește nimic, de exemplu, despre cum intenționează blocul să transforme economia națională din una de consum în una de producere sau ce mecanisme va folosi BMD pentru îmbunătățirea soldului balanței comerciale etc. Căci, fără realizarea acestor obiective nici vorbă nu va putea fi de majorări de salarii, pensii etc., din simplul motiv că „nobilele intenții” nu vor avea acoperire practică.

O impresie puțin mai bună o produce platforma economică a Partidului Social-Democrat. Cu certitudine, PSDM este singurul concurent electoral care nu și-a „generalizat” oferta economică, ci a mers pe calea unor propuneri concrete în domenii concrete. Spre exemplu, social-democrații propun: introducerea unui impozit unic pentru micul business, simplificarea evidenței contabile prin utilizarea unui singur formular; efectuarea dărilor de seamă o singură dată pe an; eliberarea patentei de întreprinzător pentru familie; anularea plăților suplimentare, neprevăzute de Legea despre patentă; reîntoarcerea patentărilor a dreptului de eliberare a facturilor de expediție și a actelor de cumpărare-vânzare pentru deduceri contabile; reducerea TVA până la 10%; reducerea impozitului pe profit până la 10%; stabilirea unui impozit unic social în proporție de 12-15% etc. Problema cea mare a PSDM este însă (la fel ca și în cazul altor partide) că nici nu se face măcar aluzie la ce mecanisme vor fi folosite pentru atingerea scopurilor propuse și care vor fi sursele de acoperire a respectivelor inițiative.

Dacă ar fi să facem un top al platformelor economice ale principalilor concurenți electorali din punctul de vedere al populismului, atunci toate formațiunile menționate mai sus au șanse egale de a ocupa prima poziție.

De fapt, superficialitatea cu care principalii concurenți electorali și-au abordat platformele economice poate fi înțeleasă – mai bine de 90% din alegători nu citesc astfel de documente și, prin urmare, calitatea platformelor practic nu influențează deloc votul electoratului. Însă cum rămâne în acest caz cu imaginea și cu cultura politică spre care tind majoritatea partidelor din Moldova? Căci, după cum bine se știe, un bun gospodar nu face curat în casă doar atunci când așteaptă oaspeți.

Sursa: www.azi.md

4. Faza finală a campaniei electorale

Igor Boțan

17 februarie 2005

Concurenții electorali

Campania electorală pentru alegerile parlamentare programate pentru 6 martie a intrat în faza finală. În total Comisia Electorală Centrală (CEC) a înregistrat 23 de concurenți electorali — 11 formațiuni și 12 candidați independenți. Dat fiind faptul că alegerile parlamentare se desfășoară în baza sistemului electoral proporțional deplin (o țară o circumscripție electorală), formațiunile politice și candidații independenți for fi introduși în același buletin de vot, cetățenii avînd dreptul la o singură opțiune. Concurenții electorali pot renunța la participarea la alegeri cu cel tîrziu 5 zile înainte de data alegerilor.

La alegerile din 6 martie pentru prima oară va fi aplicat pragul electoral succesiv pentru reprezentarea în Parlament. Candidații independenți urmează să acumuleze cel puțin 3% din numărul de voturi valabil exprimate pentru a obține mandate de deputați. Nouă formațiuni politice înregistrare în calitate de concurenți electorali urmează să obțină cel puțin 6%, Blocul „Patria-Rodina” (BPR) format din două partide socialiste — 9%, iar Blocul Moldova Democrată (BMD) format din trei formațiuni — 12% din voturile valabil exprimate pentru a fi reprezentat în Parlament. Distribuirea mandatelor se va face în conformitate cu formula lui Victor d’Hondt.

Desfășurarea campaniei

Campania electorală se desfășoară în două etape. Prima etapă a început o dată cu anunțarea datei alegerilor la 24 decembrie 2004 și s-a încheiat o dată cu terminarea înregistrării concurenților electorali, adică cu 23-30 de zile înainte de ziua alegerilor. Ea a fost caracterizată printr-un comportament relativ pasiv al formațiunilor de opoziție, care au preferat preponderent să conteste comportamentul partidului de guvernămînt, învinuindu-l de abuzuri în mass-media publice, de utilizarea resurselor administrative pentru: a-și promova imaginea și oferta electorală; a intimida și obstructiona prin intermediul poliției concurenții electorali din partea opoziției, întîlnirile acestora cu alegătorii; a influența deciziile instanțelor de judecată în cazul litigiilor cu caracter electoral. Multe din aceste aprecieri s-au regăsit și în rapoartele de monitorizare ale Coaliției 2005, instituite de 152 de ONG-uri din RM.

A doua fază a campaniei electorale a început cu aproximativ 3-4 săptămîni înaintea zilei alegerilor, caracterizîndu-se prin trei factori:

- a. în conformitate cu articolul 47 al Codului electoral, pentru această perioadă sînt planificate dezbateri publice ale concurenților electorali la radio și televiziune, nefiind admisă reflectarea la televiziune a „vizitelor de lucru” ale candidaților deținători de funcții publice din partea partidului de guvernămînt. Tocmai „vizitele de lucru” ale guvernanților reprezentau principalul instrument de abuz la televiziune prin care aceștia își promovau imaginea și oferta electorală în afara „timpilor de antenă” distribuiți relativ uniform concurenților electorali;
- b. a început misiunea de observare pe termen lung a OSCE. Dat fiind faptul că șeful statului și liderul partidului de guvernămînt a promis încă în iulie 2004 că va garanta un proces electoral democratic, iar instituțiile internaționale și liderii statelor occidentale au îndemnat și continuă să îndemne autoritățile mol-

dovenești să faci anume acest lucru, autoritățile nu-și pot permite să continue practicile de pînă la sosirea misiunii OSCE;

- c. concurenții electorali din partea opoziției s-au activizat substanțial anume în faza finală a campaniei electorale datorită celor doi factori menționați mai sus care le oferă pe o perioadă relativ scurtă condiții relativ prielnice și egale pentru o confruntare electorală cu partidul de guvernământ.

Pentru estimarea potențialului electoral al concurenților pot fi relevanți trei factori:

- a) rezultatele ultimelor alegeri din 2003;
- b) tendințele desprinse din sondajele de opinie;
- c) modul în care concurenții electorali și-au organizat și desfășurat campaniile.

Alegerile din 2003 au fost alegeri locale, avînd specificul de a fi în egală măsură politice și administrative. În acest sens, pentru estimări sînt relevante rezultatele la nivel raional unde sînt votate listele de partid. În 2003 a fost atestată o descreștere ușoară a rating-ului Partidului Comuniștilor (PC ~ 48%) și o creștere la fel de ușoară a rating-ului Partidului Popular Creștin Democrat (PPCD ~ 10%) față de rating-urile din 2001. Însă participarea la alegerile locale este de obicei mai mică cu aproximativ 10%, de aceea, fluctuația ponderii electorale poate fi explicată și prin acest factor. Rezultatele alegerilor locale din 2003 ne oferă un punct de reper pentru estimarea potențialului electoral al Blocului Moldova Democrată (BMD). Formațiunile constituente ale BMD au acumulat împreună aproximativ 30% din voturi.

Sondajele de opinie efectuate după alegerile din 2003 la comanda Institutului de Politici Publice (IPP) cu o periodicitate de o jumătate de an nu au pus în evidență tendințe de schimbări dramatice ale rating-urilor principalelor formațiuni politice și ale liderilor acestora. De aceea, ultima etapă a campaniei electorale în desfășurare este, fără îndoială, cea mai importantă pentru influențarea deciziei alegătorilor. De fapt, în afara celor trei formațiuni menționate deja ceilalți 20 de concurenți pot conta doar pe realizarea unei campanii foarte reușite care să le permită să depășească pragurile electorale. Este un lucru extrem de dificil.

Factorii care pot influența rezultatele alegerilor

Există un șir de factori care pot influența rezultatele alegerilor. Cei menționați mai sus indică faptul că ponderea electorală a PC a atins starea de saturație, mai ales că în 2003 PC a utilizat pe larg factorul administrativ care nu a contribuit la ridicarea rating-ului acestei formațiuni. Dimpotrivă, schimbările substanțiale în promovarea politicilor interne și externe, a „modernizării formațiunii”, puteau avea un efect negativ pentru PC, însă acesta a reușit să întreprindă consolidat în campania electorală, ceea ce este o performanță incontestabilă.

Dat fiind faptul că PC nu are aliați politici cu o anumită pondere electorală și că „modernizarea formațiunii” a condus la apariția „opoziției de stînga”, strategia care pare să fi fost adoptată de PC s-a axat pe defăimarea principalilor oponenți politici, lucru realizat constant prin intermediul mass-media publice, mai ales a audiovizualului, pe parcursul ultimilor ani.

Este dificil de estimat dacă defăimarea oponenților i-a adus PC noi aderenți, însă cu certitudine acest lucru a contribuit cel puțin în mod implicit la dispersarea forțelor opoziției. În aceste condiții, cea mai sigură miză a PC în aceste alegeri poate fi bazată pe repetarea rezultatului mai mult decît satisfăcător din 2001. Atunci, din cele 28% de voturi risipite de concurenții care nu au putut trece pragul electoral, PC a primit de pe urma redistribuirii proporționale 21% și respectiv 21 de mandate în plus la cele 50 obținute în mod direct.

În campania curentă numărul de concurenți electorali este cu patru mai mic, ceea ce nu reprezintă o diminuare semnificativă. Totuși în competiție au intrat cu șase formațiuni politice mai puțin, ceea ce va contribui la micșorarea numărului de voturi pierdute și redistribuite ulterior. În 2001 segmentelor electorale cărora li se adresa PC li se mai adresau două formațiuni — Partidul Democrat Agrar și Mișcarea „Ravnopravie”, care nu erau în relații antagoniste cu PC și care împreună au acumulat doar 2% din voturi. În campania curentă, unui segment electoral tradițional al PC, cetățenilor rusolingvi, li se adresează trei formațiuni care sînt în relații antagoniste cu PC, contestînd schimbarea vectorului politic al acestuia — din unul declarat proest, în unul declarat proeuropean.

Evident, ultimul factor este o consecință a altor factori. În 2001 PC avea suportul autorităților Federației Ruse, al liderilor transnistreni și al Bisericii ortodoxe ruse. În actuala campanie, lucrurile stau exact invers. În primul rînd, Duma de Stat a Federației Ruse nu a găsit nimic mai înțelept decît să recurgă la un șantaj primitiv la adresa RM prin amenințarea cu introducerea unor sancțiuni economice pe motiv că Președintele Voronin nu a semnat Memorandumul Kozak de soluționare a conflictului transnistrean. Chiar dacă această amenințare este foarte departe de a fi realizată, ea subminează într-o anumită măsură stabilitatea politică din RM și are un impact negativ asupra pozițiilor PC. În al doilea rînd, și atitudinea extrem de ostilă a liderilor transnistreni față de PC poate avea un impact asupra votului cetățenilor rusolingvi, votanți tradiționali ai PC. În sfîrșit, ierarhii Bisericii Ortodoxe au decis să nu se implice în nici un fel în actuala campanie electorală, deși anumite fețe bisericești au început să publice articole favorabile guvernărilor în presa de stat.

Cu toate acestea, se pare că PC a calculat posibilele pierderi și a căutat să le compenseze. Oferta electorală a PC a fost îndreptată mai ales spre pensionari, cea mai masivă și disciplinată categorie de alegători, față de care PC a practicat, de fapt, „psihoterapia politică” prin mărirea pensiilor mizere (anihilată de creșterea prețurilor) și asigurarea unui quantum minim de servicii medicale fără plată, lucru pe care guvernările anterioare nu l-au făcut sau nu-l puteau face. În al doilea rînd, PC a avut în obiectiv necesitățile populației rurale (gazificarea, tehnologizarea lucrărilor agricole), care o depășește pe cea urbană. Aceștia ar putea fi niște factori compensatori semnificativi.

Un alt factor extrem de important este cel al „schimbării” produse recent în urma alegerilor din România și Ucraina. El ar putea fi unul mobilizator și pentru RM. Acest lucru a fost sesizat imediat de către PPCD care prin adoptarea culorii oranj, simbol al schimbării în cele două țări vecine, în calitate de culoare electorală a formațiunii respective a transmis mesaje foarte clare guvernării. Liderul PPCD Iurie Roșca a afirmat recent într-un interviu pentru oficiosul *Nezavisimaia Moldova* că revoluția oranj nu este iminentă în RM, însă dacă alegerile vor fi fraudate, atunci riposta se va face simțită.

Faptul că șeful statului și liderul fracțiunii parlamentare a PC au organizat conferințe de presă în cadrul cărora s-au referit în termeni persiflanți la eventuala „revoluție de popușoi” denotă că oricum această perspectivă deranjează. Nervozitatea liderilor PC a ieșit în evidență mai ales datorită faptului că au atacat „Coaliția 2005”, o comunitate de ONG-uri susținută financiar de către fundații occidentale pentru monitorizarea procesului electoral, pe motiv că ar fi părținitoare în favoarea BMD și a liderilor separatiști transnistreni. Concluzia ciudată a liderilor PC nu s-a bazat pe contestarea fraudelor comise de PC care sînt fixate în rapoartele de monitorizare, ci pe pretinsa lipsă a elucidării și a fraudelor electorale comise de formațiunile de opoziție. În consecință, PC a primit un răspuns prompt din partea ambasadelor occidentale și a instituțiilor internaționale acreditate în RM, trebuind să se resemneze, lucru care vorbește implicit despre multe lucruri.

Evident, atacul la adresa Coaliției 2005 poate fi motivat de faptul că rapoartele acesteia ar putea fi invocate de către opoziție pentru justificarea eventualelor proteste postelectorale. Curiozitatea constă în faptul că PC învinuiește „Coaliția 2005” de partizanat în favoarea BMD, iar protestele ar urma să fie organizate de PPCD, forțe politice care, potrivit presei guvernamentale, se dușmănesc și niciodată nu vor putea acționa și protesta de comun acord.

Astfel, se poate constata că există un șir de factori care pot avea un impact neașteptat. Cert este că evitarea comiterii fraudelor este cel mai indicat remediu împotriva unei eventuale instabilități.

Sursa: www.e-democracy.md

5. Programele electorale ale partidelor din Republica Moldova: context și substanță

Iulian Frunțașu

18 februarie 2005

Puncte de reper

Alegerile parlamentare se desfășoară în baza **sistemului electoral proporțional**, întreaga țară formînd o **singură circumscripție electorală**. Considerentul de bază pentru alegerea și menținerea acestui sistem a fost incapacitatea gestionării procesului electoral pe teritoriul aflat temporar sub ocupația armatei ruse (regiunea transnistreană) și a regimului instaurat la Tiraspol cu sprijinul Moscovei. Electoratul Republicii Moldova din stînga Nistrului este invitat de către autoritățile autoproclamatei republici nistrene să voteze la secțiile de votare de pe malul drept.

O altă problemă majoră o reprezintă **pragul electoral ridicat de la 4 la 6 %** în 2001 de către vechiul Parlament. Aparent, această schimbare a fost promovată în dorința de a descuraja fragmentarea politică și de a încuraja consolidarea partidelor prin intermediul fuziunilor și alianțelor. Chiar dacă vom accepta onestitatea argumentelor aduse de autorii inițiativei în cauză, ridicarea pragului electoral la 6 % distorsionează foarte mult sistemul preferințelor electorale deoarece procentele perdanților care nu trec acest prag sînt utilizate prin redistribuire de concurenții electorali ce trec pragul, favorizînd net partidul învingător.

Analiza comparată a programelor electorale: promisiuni fără acoperire, lipsă de viziune sau pur și simplu eșec intelectual?

Politica moldovenească este dominată de partide sau mai degrabă de pseudopartide care, în lipsa viziunii și consistenței ideologice, încearcă să formuleze teze universaliste, în tentativa de a cuprinde dacă nu întregul electorat, cel puțin o parte cît mai mare a acestuia. În Republica Moldova există puține partide cu ideologie și fizionomie clară. Totuși se poate spune că Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD) corespunde într-o măsură tot mai mare dezideratului unui partid cu ideologie și fizionomie bine conturate. Și PSDM (Partidul Social-Democrat din Moldova) corespunde într-o anumită măsură. Partidul Social-Liberal (PSL), a cărui prestanță ideologică, dar și intelectuală au fost inițial promițătoare, a decis să participe la alegeri în cadrul BMD, fapt care probabil îi mărește șansele de a avea 2-3 deputați, dar care subminează imaginea PSL de partid al tinerilor intelectuali proeuropeni din cauza asocierii cu alte partide a căror imagine este una de reprezentanți ai fostei elite sovietice.

Analiza programelor electorale ale partidelor cu cele mai mari șanse de a trece pragul electoral în viitoarele alegeri parlamentare din Moldova ne oferă prilejul de a contempla **populismul politic** practicat la limitele decenței. Interesant este faptul că populismul este cel mai pronunțat în cazul partidelor cu procentul cel mai mare de nomenclaturiști și gerontocrați, anume PCRM și Blocul „Moldova Democrată” (BMD), dar el este caracteristic și pentru PSDM și PPCD. Analiza comparată a doar câteva elemente semnificative din programele electorale relevă următoarele:

Promisiuni electorale	PCRM	PPCD	BMD	PSDM
locuri noi de muncă	300 000	restabilirea a 148 000 locuri de muncă și crearea a 50 000 noi	100 000 anual	dublarea numărului locurilor de muncă
salariu mediu	300\$	250 Euro	350-300\$	x
pensia minimă	triplarea	90 Euro	mediu 120-150\$	x
investiții, creștere economică, PIB	dublarea PIB către 2009	x	creșterea economică 15%	creșterea 14-16%, dublarea PIB
reducerea impozitului pe venit	cu 15%	x	pînă la 10-12%	pînă la 10%
reducerea TVA	x	x	x	10%
Uniunea Europeană	standarde europene, circulația liberă și fără vize	inițierea negocierilor de asociere și depunerea cererii de aderare la UE; anularea obligativității vizelor	integrarea în UE, circulația fără vize	integrare, aderare, vize Schengen
Rusia	întărirea parteneriatului strategic	x	relații profunde	parteneriat strategic
CSI	dezvoltarea potențialului	denunțarea documentelor de aderare	retragerea calității de membru	x
conflictul moldo-rus în partea de est a RM (regiunea transnistreană)	x	depășirea stării de ocupație; parteneriat strategic cu SUA, UE, România și Ucraina în vederea implicării lor directe în procesul de reglementare	denunțarea prezenței ilegale a armatelor străine, retragerea imediată, necondiționată și completă	importanța Rusiei în rezolvarea diferendului

NATO	x	depunerea cererii de aderare	integrarea în structurile euro-atlantice, edificarea unui parteneriat durabil cu SUA	x
România	consolidarea bunelor relații cu vecinii	parteneriat special, integrare economică, socială, culturală și spirituală	x	x

Chiar la o parcurgere sumară a programelor electorale se fac remarcate promisiunile privind impozite scăzute, facilități fiscale nemaivăzute și toate acestea în contextul promisiunilor de majorări triple-cvadrupe ale salariilor, pensiilor și asistenței sociale în general. Atunci cînd nu sînt oferite surse credibile de creștere economică prin intermediul investițiilor intensive de capital și alte măsuri, asemenea discrepanțe indică faptul că partidele sfidează bunul-simț și inteligența electoratului. E adevărat, statele avansate din lumea întii au fost ajunse din urmă de o serie de țări (catch-up countries), cum ar fi Singapore sau Hong Kong (în primul caz venitul pe cap de locuitor avansînd de la .20 în 1960 la .99 în 1988 în raport cu venitul similar în SUA și de la .24 la .79 în cazul al doilea). Însă în țările catch-up rolul fundamental a aparținut politicilor economice și instituțiilor în ce privește crearea stimulentei îndreptate spre investiții, tehnologii productive, capitalul fizic și uman. Dincolo de absența unor politici economice credibile în programele electorale, există și dificultăți obiective care fac improbabilă atingerea obiectivelor stipulate de partidele moldovenești.

Atitudinea partidelor, prin intermediul programelor electorale, se înscrie în contextul corupției ideologice, unde populismul nu este limitat de nici cel mai simplist exercițiu de matematică și reprezintă o sfidare la adresa inteligenței cetățenilor. Pe anumiți parametri PPCD și PSDM au preferat, precaut, să nu divagheze și această rețineră este mai degrabă în favoarea acestora.

Mai există **două formațiuni ale partidei extreme ruse** care au o șansă să treacă de pragul electoral de 6%: Blocul „Patria-Rodina” și Mișcarea „Ravnopravie”. Acestea nu au publicat deocamdată programele electorale, dar există alte materiale în presa electronică și scrisă care relevă caracterul șovin și profund antioccidental al acestor formațiuni. Acestea critică vehement PCRm – pentru îndepărtarea de Rusia, de CSI, de idealurile comunismului – în speranța de a atrage cît mai multe voturi din rîndul populației minoritare rusolingve care i-a votat masiv pe comuniști la alegerile trecute. În ceea ce privește platformele electorale economice și sociale, aceste formațiuni nu reprezintă decît un melanj de economie socialistă, relații strînse cu statele ex-sovietice, puțină proprietate privată și un accent social pronunțat, în particular, în raport cu pensionarii și veteranii. În plan politic „Patria-Rodina” și „Ravnopravie” se pronunță pentru o dependență totală a Moldovei față de Rusia și o politică anti-NATO și antiamericană, acceptînd Uniunea Europeană doar în sensul mercantil al asistenței financiare. Acești marginali de origine șovină rusă au șanse electorale bune dacă vor demara o serie de acțiuni în măsură să le atragă voturile populației minoritare rusofone.

Realități politice dincolo de propaganda electorală

Migrația politicianilor dintr-un partid în altul nu ar fi o problemă deosebită dacă nu ar fi căpătat proporții mari. În contextul politic moldovenesc schimbarea cu ușurință a partidelor indică o lipsă de principialitate, care în societățile democratice consolidate ar fi fost sancționată în modul corespunzător atât de alegător, cât și prin intermediul procedurilor democratice interne ale partidelor. Majoritatea transfugilor consacrați au intrat în trecut pe listele componentelor BMD, cu excepția evidentă a PSL, care doar urmează să participe la primele sale alegeri parlamentare.

Procentul înalt de traseiști nu reprezintă doar absența de disciplină, ci reflectă populismul și un angajament ideologic practic inexistent.

Personificarea politicii este extrem de pronunțată în asemenea condiții. De exemplu, calitatea lui Vladimir Voronin de președinte al PCRМ oferă șanse mai mari partidului de a se menține la putere datorită carismei de lider autoritar care se bucură de popularitate într-o societate postsovietică paternalistă. În asemenea condiții se pare că staff-ul PCRМ nici nu are stimulentele de a pregăti materiale electorale mai serioase.

O metodă de luptă electorală a partidelor aflate la guvernare a fost și continuă să fie fragmentarea deliberată a electoratului, prin apariția partidelor de moment care sustrag voturi de la partidele de opoziție. Adevărat, există și *outsideri self-made*, pentru care participarea la scrutin este, dintr-un considerent sau altul, importantă. Având însă în vedere pragul electoral de 6%, o asemenea metodă de subversiune electorală constituie o atracție deosebită pentru partidele aflate la guvernare care speră să repete succesul electoral, consumând și voturile „pierdute” ale pierdanților.

Electoratul alege în funcție de preferințe greu cuantificabile, pentru că deseori lipsesc raționamentele necesare pentru o alegere sau alta. Se votează de multe ori în baza unor imaginații aproximative despre orientarea partidelor, dar în special în baza prestației liderilor de partide, în spiritul unui paternalism de origine sovietică. Elaborarea de programe electorale serioase pare, în acest context, un exercițiu nu tocmai util, având în vedere nivelul de pregătire al electoratului.

Însă, pe de altă parte, coborîrea intenționată sau „firească” a nivelului de abordare prin intermediul materialelor electorale respinge alegătorii cei mai bine pregătiți din punct de vedere profesional și nucleul clasei mijlocii. Onestitatea și abordarea realistă a problemelor ar fi în măsură să intereseze clasa mijlocie incipientă și să oprească distanțarea indivizilor de politică.

Concluzii: domină populismul extrem

Partidele care participă la scrutinul parlamentar programat pentru 6 martie sînt marcate profund de un populism extrem, în special în domeniile economic și social. Promisiunile creșterii spectaculoase a numărului locurilor de muncă, a salariilor, asistenței sociale nu au la bază nici o viziune credibilă de modernizare a țării.

În plan politic PPCD devansează concurenții printr-un mesaj mult mai clar și tranșant atât în ce privește aderarea la UE și NATO, cât și privind atitudinea clară și principială față de Rusia. Este lamentabil faptul că nu s-a reușit îmbunătățirea programului electoral al BMD, avînd în vedere că una din componentele Blocului, PSL, s-a remarcat mereu prin substanța intelectuală a documentelor sale politice.

Sursa: www.romania-moldova.org

6. Electorala 2005 în viziunea egalității genurilor

Larisa Ungureanu

28 februarie 2005

Conform listelor publicate de cotidianul *Moldova suverană* (16, 17, 18, 22, 23 februarie 2004), dar și a datelor oferite de site-ul www.alegeri2005.md, în actuala campanie electorală s-au înscris 853 de candidați în deputați.

Cel mai înalt grad de activism al femeilor se atestă în Partidul Republican – 57 de persoane, din care 30 sînt femei, Partidul Popular Creștin Democrat (din 103 candidați la funcția de deputat 52 sînt femei), după care urmează Mișcarea social-politică Republicană „Равноправие” (din 69 de candidați la funcția de deputat 29 sînt femei). În rest, listele sînt alcătuite preponderent din candidați-bărbați: Partidul Social-Democrat din Moldova vine la alegeri cu o listă de 103 persoane, din care doar 24 sînt femei, Blocul electoral „Patria-Родина” propune o listă alcătuită din 100 de candidați la funcția de deputat, din care doar 25 sînt femei, Blocul electoral „Moldova Democrată” vine la alegeri cu 103 candidați, din ei numai 24 sînt femei. Partidul Țărănesc Creștin Democrat propune 103 de candidați, din care doar 12 sînt femei, în schimb, Partidul Uniunea Muncii „Patria-Родина” din 100 candidați oferă 39 de locuri femeilor. În listele Partidului Dreptății Social-Economice din Moldova figurează 103 de candidați, din care 27 sînt femei, iar Partidul Comuniștilor vine la alegeri cu 24 de femei din cei 103 de candidați înaintați. Din cele 24 de pretendente la mandatul de deputat, 7 au fost în această funcție în ultimul parlament. Deși nu toate partidele au oferit șanse egale femeilor, oricum se face observată tendința de a acorda mai multe locuri decât în anii precedenți. Atît doar că cele mai multe femei figurează la sfîrșitul listelor, iar cei mai mulți bărbați la început.

Din păcate, nu se face remarcat activismul femeilor printre candidații independenți. Din cei 12 pretendenți, doar 2 sînt femei.

În fruntea listelor de candidați la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova se plasează doar o singură femeie: Galina Hortolomei, lideră a Partidului Republican, pedagog-psiholog, pensionară (poate de aceea și numărul de candidate-pensionare pe listă e mare – 19, celelalte fiind șomere și doar 8 ocupînd anumite funcții, cum ar fi: pianistă, educatoare, contabilă, asistentă medicală, medic pediatru etc.).

Foarte curioasă se anunță a fi profesia candidatelor. Prevalează îndeosebi profesoarele și învățătoarele, ceea ce înseamnă că activismul în acest sector social, preponderent ocupat de femei, este foarte mare. În lista PPCD figurează cele mai multe profesoare și învățătoare (33 la număr), Mișcarea „Равноправие” include pe listele sale 13 femei-învățătoare, după care urmează Blocul „Moldova Democrată” cu 9 femei-profesoare pe liste, PCRM cu 6 profesoare, PSDM cu 5 femei-profesoare, Blocul „Patria-Родина” cu 4 învățătoare, Uniunea Centristă cu 7 profesoare. Alte profesii: juriste, asistente medicale, medici, jurnaliste, contabile. PȚCD face o anumită abatere de la „regulă”: pe lista lor candidează 3 studente și o elevă din ultima clasă de liceu. De menționat că toate partidele, cu excepția Partidului Comuniștilor, au pe listele lor studente (și studenți), ceea ce ne vorbește de o apropiere a forțelor politice de tineretul studios.

Este diversă și aria geografică: candidatele în deputați vin din centre raionale, sate, orașele mici, precum și din capitala Republicii Moldova, orașul Chișinău. E regretabil, dar nu întîlnim pe liste foste parlamentare. Există doar o singură excepție: Mardarovici Ecaterina (Blocul electoral „Moldova Democrată”) plasată pe listă la nr. 73.

De remarcat că profesia, mai în toate cazurile, se indică greșit (cu excepția profesoare): jurist în loc de juristă, jurnalist în loc de jurnalistă, inginer în loc de ingineră, economist în loc de economisă, contabil în loc de contabilă etc. Conform normelor gender, profesia femeilor se indică la genul feminin, și nu la genul masculin.

În total, la scrutinul din 2005 participă 288 de femei și 565 de bărbați, proporția fiind de unu la doi. La actualele alegeri, femeile nu sînt excluse cu totul din listele partidelor, dar nici nu sînt admise în mod egal de toate partidele. Iar o societate democratică se construiește pe principiul egalității genurilor, care presupune o egalitate de reprezentare masculină și feminină, în primul rînd, în listele electorale.

E greu de prezis cîte femei anume vor ajunge în funcția de deputată. Cele mai multe, 16 la număr, au fost în ultimul Parlament. Anume în această perioadă a fost elaborată și pusă în discuție Legea despre egalitatea genurilor care în prezent se află la Guvern, fiind supusă expertizelor. Să sperăm că actualul Parlament va vota pînă la urmă respectiva lege care va crea premise egale și pentru activismul socio-politic al femeilor.

„Copiilor americani, scria Rut Mandel, directorul Institutului de cercetări politice din Iglton de pe lîngă Universitatea din Ratghers, născuți în anul 2000, le va fi greu să înțeleagă, cînd vor crește mari, de ce în țara lor, în care domină idealurile libertății și egalității și care a pus la temelie principiile democratice, a fost nevoie de 200 de ani ca reprezentanților majorității populației să li se permită să ocupe înalte funcții politice. Această inechitate li se va părea generațiilor viitoare la fel de absurdă, precum ni se pare nouă astăzi faptul că, la hotarul dintre secolele XIX și XX, femeile erau lipsite de dreptul la vot” (*Buletin informativ*, nr. 4 2001, Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii, p. 10). Am adus acest citat ca un argument la faptul că participarea femeilor la viața politică să devină și în Republica Moldova o realitate. Să construim o societate bazată pe drept și pe șanse egale între ambele genuri.

Sursa: www.azi.md

7. Constatări postelectorale

Igor Boțan

14 martie 2005

Desfășurarea procesului electoral

Recentele alegeri parlamentare din Republica Moldova (RM) s-au desfășurat cu abateri de la standardele internaționale. Totuși, Misiunea Internațională de Observare a Alegerilor (MIOA) parlamentare, misiune comună la care au luat parte OSCE/BIDDO, Adunarea Parlamentară a OSCE (AP OSCE), Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) și Parlamentul European (PE), a constatat că „alegerile parlamentare din 6 martie 2005 din Republica Moldova s-au desfășurat în general în conformitate cu majoritatea angajamentelor OSCE, cu standardele Consiliului Europei și cu alte standarde internaționale referitoare la alegeri. Cu toate acestea, nu au reușit să îndeplinească unele angajamente și standarde indispensabile pentru un proces electoral cu adevărat competitiv. În special, condițiile desfășurării campaniei electorale și accesul la mass-media nu au fost suficient de echitabile; în această privință, s-au confirmat tendințele negative constatate încă de la alegerile locale din 2003”.

Această concluzie a fost susținută de Departamentul de Stat al SUA. Și observatorii naționali întruniți în Coaliția 2005 au reiterat, practic, concluzia.

În acest context merită menționat și comentariul Departamentului de Informații al Ministerului Afacerilor Externe al Federației Ruse, în care se afirmă: „Dacă estimăm alegerile din RM din punctul de vedere al transparenței, atunci există dubii în acest sens. În cadrul desfășurării campaniei electorale comunitatea internațională a semnalat utilizarea de către autoritățile moldovenești a resurselor administrative, reflectarea părtinitoare, tendențioasă a procesului electoral mai ales în mass-media de stat. Aceste concluzii ar fi putut fi confirmate sau infirmate de observatorii din CSI, inclusiv din Rusia, participarea cărora la monitorizarea alegerilor a fost nedorită de Chișinău. S-ar putea ca autoritățile RM să fi avut ce ascunde dacă au procedat în acest fel, recurgând chiar la reținerea și deportarea din RM a reprezentanților organizațiilor neguvernamentale și de apărare a drepturilor omului, preponderent a cetățenilor ruși, care în baze legale au dorit ca și colegii lor din străinătate să participe la observarea alegerilor.

Un șir de încălcări a fost fixat în procesul de votare. Astfel, un număr semnificativ de cetățeni moldoveni aflați peste hotare au fost, de fapt, lipsiți de posibilitatea de a-și realiza dreptul de vot, consfințit în Constituția RM. Din câteva sute de mii de moldoveni aflați în Rusia au putut vota doar aproximativ trei mii. O situație similară s-a observat și în cazul cetățenilor RM domiciliați în Transnistria.

Din păcate, astfel de fapte au rămas în afara cîmpului de vedere al observatorilor internaționali, care au activat în RM. Este vorba despre aceeași practică a dublelor standarde căreia este necesar a i se pune capăt prin intermediul elaborării criteriilor unice de monitorizare a procesului electoral, oriunde s-ar desfășura acesta”.

Nu încapе îndoială că aceste aprecieri, pe lângă cele ale formațiunilor politice angajate în lupta electorală, vor avea un impact major asupra asigurării stabilității sau, dimpotrivă, asupra unei eventuale destabilizări politice din RM. În perioada imediat următoare alegerilor parlamentare, atunci cînd vor fi alese organele de conducere ale Parlamentului, cînd va fi numit Guvernul și cînd va fi ales șeful statului de către Parlament vor ieși la iveală toate antagonismele mai vechi, precum și cele mai noi, generate de modul în care a fost desfășurată campania electorală.

Rezultatele alegerilor

În conformitate cu datele preliminare ale Comisiei Electorale Centrale (CEC), la alegeri au participat 1 576 203 alegători din cei 2 430 537 incluși în listele de bază și în cele suplimentare, adică 64,84%. În listele suplimentare au fost incluși aproximativ 7% din cetățenii cu drept de vot.

Pentru comparație vom menționa că la alegerile parlamentare din 2001 au participat 1 607 095 de alegători, cu aproximativ 30 000 mai mult, rata de participare fiind de 67,52%. Atunci în listele electorale suplimentare au fost introduși 5,5% din alegători.

Merită menționat faptul că pentru participarea la recente alegeri parlamentare, în listele de alegători au fost introduși cu 53 429 mai multe persoane, iar rata de participare a fost cu aproximativ 3% mai joasă. Diferența dintre numărul de buletine eliberate cetățenilor și numărul de buletine găsite în urnele de vot a fost de 124. În 2001 această diferență a fost de 392. Numărul de voturi nevalabile a fost de 18 251 sau 1,16%, fiind foarte aproape de cel din 2001 — 19 446 (1,21%).

În urma alegerilor din 6 martie, din cei 23 de concurenți electorali doar trei — Partidul Comuniștilor, Blocul „Moldova Democrată” și Partidul Popular Creștin Democrat — au depășit pragul electoral, urmînd să fie reprezentați în noul Parlament al RM. Cei-lalți 20 de concurenți electorali au acumulat împreună 16,42% din voturile alegătorilor, voturi care au fost distribuite celor trei învingători în mod proporțional, în conformita-

te cu formula lui d'Hondt. În 2001 numărul de voturi acumulate de concurenții care nu au trecut pragul electoral a fost de aproximativ 28%.

- a. **Partidul Comuniștilor (PC)** a acumulat, în conformitate cu datele preliminare făcute publice de către Comisia Electorală Centrală (CEC), 716 336 voturi, ceea ce reprezintă 45,98%. Redistribuirea celor 16,42% de voturi acumulate de concurenții care nu au depășit pragul electoral i-a adus PC 10 mandate în plus. În noul Parlament PC va dispune de 56 de mandate din 101. Pe listele PC au fost aleși 15 deputați care nu sînt membri de partid. Astfel, în noul Parlament PC va deține o majoritate absolută, putînd să aleagă organele de conducere ale Parlamentului și să numească Guvernul de unul singur.

Totuși, comparînd recenta victorie a PC cu victoria în alegerile din 2001 cînd acesta a acumulat 50,07% și 71 de mandate, se constată că PC va avea în noul Parlament cu 15 mandate mai puțin. Acesta înseamnă că PC nu va mai putea modifica Constituția RM de unul singur, pentru aceasta fiind nevoie de 68 de mandate (2/3 din voturile deputaților aleși). De asemenea, PC nu va putea de unul singur alege nici șeful statului, pentru aceasta fiind necesare 61 de voturi (3/5 din voturile deputaților aleși). Acești doi factori, în special ultimul, implică necesitatea cooperării cu celelalte două fracțiuni parlamentare.

- b. **Blocul „Moldova Democrată” (BMD)** a acumulat, în conformitate cu aceleași date preliminare ale CEC, 444 377 voturi, sau 28,53%. După redistribuirea voturilor după formula lui d'Hondt, BMD a primit 34 de mandate. Deși unele voci din cadrul BMD și-au exprimat insatisfacția, totuși rezultatul obținut poate fi considerat drept un succes incontestabil al acestei formațiuni. Anume faptul că BMD a reușit să se constituie din trei formațiuni diferite (Alianța „Moldova Noastră”, Partidul Democrat și Partidul Social-Liberal), care după alegerile din 2001, la rîndul lor, au însumat altele vreo 15 formațiuni mici, se datorează micșorării dramatice a numărului de voturi pierdute de formațiunile care nu au trecut pragul electoral de la 28% în 2001 la 16,42% în 2005.

- c. **Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD)** a acumulat 141 341 voturi, ceea ce constituie 9,07%. Astfel, PPCD a obținut în recente alegeri cu aproximativ 10 000 de voturi mai mult decît în alegerile precedente, ceea ce echivalează cu un spor de aproximativ 0,8%. După redistribuirea proporțională a voturilor formațiunilor care nu au trecut pragul electoral, PPCD a obținut 11 mandate, la fel ca în legislativul precedent.

Deși liderii PPCD s-au arătat nemulțumiți de scorul obținut pe motiv că formațiunea a trebuit să-și desfășoare campania în condiții inegale și chiar ostile din partea partidului de guvernămînt, totuși PPCD a confirmat tendința observată mai de mult de ascensiune foarte lentă, dar sigură.

- d. **Formațiunile politice care nu au depășit pragul electoral** au acumulat împreună aproximativ 15,5% de voturi. Aceste formațiuni pot fi împărțite în trei categorii:

- formațiunile care au avut lideri relativ bine cunoscuți și au dispus, mai mult sau mai puțin, de resurse financiare pentru a se ambiționa să se lanseze singure în campania electorală. Printre acestea pot fi menționate: Partidul Social-Democrat (2,95%), Partidul Dreptății Social-Economice (1,66%), Partidul Țărănesc Creștin Democrat (1,37%) și Uniunea Centristă

(0,75%). Ofertele electorale ale acestor formațiuni au fost destul de consistente, unele chiar foarte bune. PSD și PȚCD au reușit să desfășoare campanii foarte active, uneori chiar agresive, însă se pare că fenomenul „votului util” în conformitate cu care alegătorii preferă să voteze „formațiunile cu șanse” de a trece pragul electoral a deturnat o parte din potențialii simpatizanți ai acestor formațiuni;

- formațiunile care au exploatat așa-zisul „vot etnic”. Este vorba despre Blocul „Patria-Rodina” (4,97%), Mișcarea „Ravnopravie” (2,83%) și Uniunea Muncii „Patria-Rodina” (0,92%). Deși aceste formațiuni s-au lansat separat în campania electorală, mesajele lor în linii mari aveau același conținut antioccidental, prorusesc și protransnistrean. Ținta atacurilor acestor formațiuni a fost liderul PC, Vladimir Voronin, pe motiv că acesta ar fi schimbat vectorul politicii externe din unul prorusesc în unul prooccidental și că ar promova o politică de înăbușire economică și diplomatică a regimului transnistrean. În alegerile precedente formațiunile respective acumulasub un procent din voturile alegătorilor. De această dată au acumulat împreună 8,72%, mai ales în regiunile în care locuiesc compact minoritățile naționale și unde, tradițional, dominația PC era exclusivă.
 - Partidul Republican s-a evidențiat prin faptul că a acumulat doar 592 de voturi (0,04%), ceea ce ar însemna că pentru el a votat doar 10% din propriii membri.
- e. **Candidații independenți** au acumulat împreună 14 676, cea ce reprezintă 0,94% din numărul de voturi valabil exprimate. Pentru comparație vom aminti că în 2001 candidații independenți au acumulat împreună 2,29%; în 1998 — 5,63%; în 1994 — 2,54%. Este evident că „votul util” al alegătorilor diminuează dramatic șansele candidaților independenți, mai ales după ce în 1997 a fost introdus pentru aceștia pragul electoral de 4%, diminuat ulterior pînă la 3%. Prestația candidaților independenți devine tot mai slabă. În recenta campanie electorală patru dintre aceștia s-au manifestat doar prin faptul că nu și-au utilizat timpii de antenă gratuit pentru a încerca să iasă din anonimatul cvasiabsolut, ci au oferit acești timpii de antenă pentru un atac coordonat la adresa PPCD.

Sursa: www.e-democracy.md

8. Șansa democratizării Republicii Moldova

Igor Boțan

23 martie 2005

Revoluție vs evoluție

Premise pentru „revoluția oranj”?

În pofida unor declarații și așteptări, alegerile parlamentare desfășurate la 6 martie în Republica Moldova (RM) nu au devenit catalizatorul „revoluției oranj” menite să elimine „pata roșie din oceanul portocaliu”. De la bun început, inițiativa „schimbării” sau „revoluției oranj”, lansată de Partidul Popular Creștin Democrat (PPCD), a pornit de la

premise schimbărilor pe care le-au cunoscut Ucraina și România în decembrie 2004.

A existat un șir de factori care i-a făcut pe mai mulți observatori naționali și internaționali să presupună că PPCD va da prioritate variantei ucrainene:

- a. pentru a-și crea avantaje guvernarea a comis un șir de abuzuri în perioada preelectorală, în timpul campaniei electorale și chiar atunci când a fixat data alegerilor, provocând reacții de răspuns din partea opoziției;
- b. opoziția, în special PPCD, a reacționat la abuzurile comise de partidul de guvernământ, adoptînd un comportament (simbolica electorală și mesajele sugestiv care invoca, mai degrabă, o „schimbare” în stil ucrainean (culoarea oranj și principalul poster electoral cu imaginea liderului PPCD, Iurie Roșca, și a liderului revoluției ucrainene, Victor Iușcenko) etc.;
- c. PPCD a obținut cu o lună și jumătate înainte de ziua alegerilor autorizația primăriei Chișinău de a organiza timp de două săptămîni întâlniri în regim nonstop cu alegătorii imediat după votarea din 6 martie, lucru care a fost interpretat drept intenție de a urma scenariul ucrainean, deși liderii PPCD au specificat că vor transforma mitingul cu alegătorii în manifestație de protest doar în cazul măsluirii rezultatelor alegerilor de către autorități;
- d. cîteva formațiuni politice angajate în campania electorală, printre care Blocul „Moldova Democrată” (BMD) și Partidul Social-Democrat (PSD) au declarat sau au lăsat să se înțeleagă că ar susține eventualele manifestații postelectorale declanșate de PPCD pentru a protesta împotriva modului în care s-au desfășurat alegerile.

De ce nu a avut loc „revoluția oranj”?

Deși au existat anumite premise, „revoluția oranj” nu a avut loc. Presa și observatorii locali au invocat un șir de explicații în acest sens:

1. RM are un specific, care o deosebește de Ucraina și România, aici abuzurile și derapajele antidemocratice producîndu-se pe fundalul unui rating foarte înalt al partidului de guvernământ. Acest lucru se explică prin faptul că după un șir de crize politice, economice și financiare provocate, inclusiv, din exterior, revenirea PC la guvernare în 2001 s-a produs pe fundalul unei conjuncturi politice și economice, deopotrivă interne și externe, relativ favorabile. PC, cu prețul renunțării la propriile principii ideologice, a reușit să folosească această conjunctură pentru menținerea și chiar îmbunătățirea, într-o anumită măsură, a situației social-economice. Pe de altă parte, opoziția nu a reușit să convingă majoritatea cetățenilor că o guvernare comunistă este conjugată cu esențiale „oportunități pierdute”. Tentativele, în acest sens, nici nu prea aveau sorți de izbîndă, dat fiind faptul că majoritatea absolută a populației RM, preponderent rurală, nu are o altă experiență social-politică relativ satisfăcătoare decît pe cea comunistă. În plus, partidul de guvernământ a avut grijă să construiască „verticala puterii de stat” și să ia sub control principalele mijloace electronice de informare cu acoperirea cvasitotală a teritoriului RM. În aceste circumstanțe ar fi fost imposibilă susținerea largă și de lungă durată de către cetățeni a demonstrațiilor de protest ale opoziției;
2. inițiativele Președintelui Vladimir Voronin în domeniul politicii externe, lansate în plină campanie electorală, au făcut ca opoziția, în special PPCD, să recunoască că acestea sînt îndreptate spre realizarea „interesului național”. Vizita la Chișinău a Președintelui României, Traian Băsescu, cu o lună și jumătate înainte de alegeri, la inițiativa Președintelui Voronin, a indus speranțe că relațiile moldo-române pot fi îmbunătățite. Vizitele cu o săptămînă înaintea

alegerilor a Președintelui Voronin la Kiev pentru o întâlnire cu Președintele Victor Iușcenko și a Președintelui georgian, Mihail Saakașvili, cu o zi mai târziu la Chișinău, au fost interpretate ca o replică dată implicării abuzive a Dumei de Stat a Federației Ruse în alegerile din RM și a amenințărilor acesteia de a introduce sancțiuni economice împotriva RM ca răspuns la blocada economică pe care aceasta din urmă ar fi instituit-o împotriva regimului separatist din Transnistria. Discuțiile purtate de Președintele Voronin cu omologii ucrainean și georgian au vizat: combaterea separatismului, diversificarea surselor de agenți energetici, revitalizarea GUUAM pentru soluționarea cu eforturi comune a problemelor regionale, coordonarea eforturilor în vederea integrării europene și convocarea summit-ului GUUAM la 22 aprilie 2005 la Chișinău. Toate acestea nu aveau cum să nu găsească un ecou pozitiv în aprecierile PPCD. În acest sens, liderul PC și-a atras o parte din aura „revoluționară” a liderilor „revoluțiilor rozelor și oranj”;

3. observatorii internaționali au calificat alegerile parlamentare din 6 martie 2005 drept desfășurate „în general în conformitate cu majoritatea angajamentelor OSCE, cu standardele Consiliului Europei și cu alte standarde internaționale referitoare la alegeri. Cu toate acestea, nu au reușit să îndeplinească unele angajamente și standarde indispensabile pentru un proces electoral cu adevărat competitiv”. Astfel, un motiv formal pentru declanșarea protestelor, așa cum a fost în cazurile Georgiei și Ucrainei, nu prea exista;
4. cu aproximativ o săptămână înainte de ziua alegerilor, PPCD, în calitate de „locomotivă” a eventualei „revoluții oranj” a lăsat să se înțeleagă că ar putea renunța la proteste dacă în ziua alegerilor nu vor fi fixate fraude masive. Această poziție a PPCD a fost motivată prin faptul că anumite cercuri din Federația Rusă și Transnistria, care s-au implicat brutal în campania electorală din RM, ar fi avut un plan de a utiliza „manifestările pașnice” cu scopul de a infiltra agenți pentru a provoca autoritățile și protestatarii la o „baie de sânge”, scopul fiind compromiterea atât a autorităților, cât și a PPCD în favoarea unei „terțe forțe” proruse, dispuse să reia negocierile cu autoritățile transnistrene. În aceste condiții, PPCD a declarat că nu dorește ca simpatizanții săi, participanți la proteste, să devină „carne de tun”.

A fost evidentă aluzia PPCD la adresa BMD, care în opinia primului devenise favoritul anumitor cercuri politice rusești, menit să substituie PC în calitate de forță politică prorusească. Drept dovadă în acest sens, PPCD a invocat suportul pe care BMD l-ar fi obținut din partea gasterbaiterilor moldoveni care au constituit la Moscova, cu suportul autorităților ruse, asociația „Patria-Moldova”, precum și indemnul autorităților transnistrene, adresat cetățenilor domiciliați în această regiune, de a vota BMD. În plus, liderul BMD, Serafim Urechean, a calificat vizitele lui Băsescu și Saakașvili la Chișinău și a lui Voronin la Kiev ca fiind utilizate masiv în campania electorală de către comuniști, ceea ce este un amestec în treburile interne ale țării. De asemenea, liderul BMD s-a arătat „dezamăgit de verdictul observatorilor străini care au declarat ca alegerile au decurs în general conform majorității standardelor europene democratice” și a afirmat că „Occidentul a susținut Partidul Comuniștilor, deoarece îi plac atacurile acestuia la adresa Rusiei”. Aceste declarații ale liderului BMD se corelează foarte bine cu declarațiile ministrului Afacerilor Externe al Federației Ruse care a acuzat observatorii internaționali de „aplicarea standardelor duble” în cazul estimării alegerilor din RM.

Există un substituent pentru „revoluția oranj”?

Mai sus a fost pus în evidență un șir de factori care au justificat renunțarea la „revoluția oranj”. Pe de altă parte, puțini erau cei care credeau că în RM este posibilă „schimbarea” prin obținerea victoriei în alegeri de către opoziție, așa cum s-a întâmplat în România. Drept dovadă în acest sens servesc chiar declarațiile liderului PPCD, Iurie Roșca, care cu aproximativ un an înainte de alegeri afirma că viitorul Parlament va fi unul de „tranziție” și că „scopul minimal” pentru opoziție este să obțină cel puțin 41 de mandate pentru a putea bloca alegerea șefului statului, care urmează a fi ales cu 3/5 din voturile deputaților, și a declanșa astfel, în conformitate cu prevederile Constituției, alegeri parlamentare anticipate.

În urma alegerilor s-a realizat varianta atingerii „scopului minimal” — PC a acumulat 56 de mandate față de 45 de mandate ale opoziției. Probabil, acesta a fost unul din principalele argumente care a motivat renunțarea la proteste. Nu încapă îndoială că PPCD a tratat cu multă seriozitate anume această variantă. Vorba e că fracțiunea parlamentară a acestei formațiuni a fost cea care a elaborat și propus Parlamentului spre examinare proiectul de modificare a Legii privind procedura de alegere a Președintelui RM, prin care a obținut ca șeful statului să fie votat doar de noua componență a Parlamentului. Dacă acest lucru nu ar fi fost făcut, atunci PC nu ar fi avut nici un fel de probleme, vechea componență a Parlamentului, în care acesta avea 71 de mandate, putând alege cu ușurință șeful statului. În condițiile actuale, PC are destule mandate pentru a alege de unul singur organele de conducere ale Parlamentului, pentru a numi Guvernul, dar nu și pentru a alege șeful statului.

Astfel, alegerile noi, pe care opoziția din Georgia și Ucraina le-a obținut prin „revoluții”, în RM pot fi obținute pe cale constituțională, prin blocarea de către opoziție a procedurii de alegere a șefului statului. Dar și un astfel de scenariu poate fi evitat dacă PC va negocia cu opoziția o variantă de compromis, pe care unii analiști au calificat-o deja drept „schimbarea” sau „evoluția oranj” din RM. Oricum, această variantă este preferabilă decât cea care se desfășoară în prezent în Kîrgîstan, mai cu seamă că PC a renunțat la propriile principii și declară scopuri absolut compatibile cu cele ale opoziției.

Stabilitate vs destabilizare

Care pot fi „evoluțiile”?

Într-o conferință de presă susținută de Președintele Voronin imediat după alegerile din 6 martie acesta declarase că PC nu va forma coaliții cu nici una din cele două formațiuni de opoziție. El s-a arătat convins că nu va prezenta o mare problemă atragerea de partea sa a cel puțin cinci voturi ale deputaților din opoziție, făcând aluzii mai mult decât transparente la faptul că lucruri similare s-au mai întâmplat în Parlamentul care și-a încheiat mandatul. Șeful statului a apelat la „spiritul civic” al deputaților din opoziție care vor trebui să participe la alegerea noului Președinte al RM.

În aparență, aceasta este cea mai simplă și naturală abordare a problemei. Latura negativă este că liderii formațiunilor de opoziție au comentat atitudinea respectivă drept o dovadă că PC este dispus să recurgă la „șantaj” și „corupție politică” pentru a-și realiza interesele. În consecință, atât PPCD, cât și BMD au făcut declarații publice că fracțiunile lor nu vor participa la procedura de alegere a șefului statului, provocând astfel alegeri parlamentare anticipate.

Aceste luări de poziție arată foarte clar că evoluțiile de după alegerile parlamentare se pot realiza în trei variante: blocarea procedurii de alegere a șefului statului și provocarea alegerilor parlamentare anticipate; „cumpărarea voturilor” de la opoziție de

către PC pentru a-și asigura suportul la alegerea Președintelui țării și negocierile dintre partidul de guvernământ și cele două componente ale opoziției parlamentare.

Blocarea procedurii de alegere a șefului statului este, probabil, cea mai proastă variantă. Ea se poate realiza în cazul în care PC renunță la negocieri cu cele două componente ale opoziției, care la rândul lor rămân consolidate și renunță să participe la alegerea șefului statului sau dacă participă nu votează pentru candidatul PC. Frațiunea PC dispune de 56 de mandate, pentru alegerea șefului statului fiind necesare 61.

În conformitate cu articolul 78 din Constituție, alegerea Președintelui RM are loc în două tururi în care un candidat trebuie să obțină cel puțin 3/5 din voturile deputaților aleși. Dacă deputații nu reușesc să facă acest lucru, se recurge la alegeri repetate în aceleași condiții. Dacă nici după alegerile repetate șeful statului nu este ales, atunci Președintele în exercițiu dizolvă Parlamentul și anunță alegeri parlamentare anticipate.

Provocarea alegerilor parlamentare anticipate s-ar putea solda, cel mai probabil, cu o destabilizare de proporții a situației politice și economice a RM. Există câțiva factori care pot transforma alegerile parlamentare anticipate într-o aventură cu perspective dezolante:

Pentru opoziție efectele negative ar putea fi următoarele:

- a. convingerile și simpatiile politice ale alegătorilor moldoveni se caracterizează printr-un grad înalt de inerție, de aceea nu se poate conta pe schimbări semnificative decât în situații de criză social-economică acută;
- b. majoritatea cetățenilor RM nu va agreea ideea alegerilor parlamentare anticipate pe motiv că acest eveniment ar fi interpretat drept un lux nepermis în „cel mai sărac stat din Europa”;
- c. opoziției îi va fi dificil să explice cetățenilor de ce a blocat procedura alegerii șefului statului, provocând alegeri parlamentare anticipate, în condițiile în care observatorii internaționali au calificat alegerile parlamentare din 6 martie drept conforme în linii mari cu standardele internaționale. În consecință, acest lucru s-ar putea reflecta negativ asupra prezenței cetățenilor la urnele de vot, fără a se cunoaște cine ar putea beneficia mai mult în urma eventualei participări mai reduse a electoratului;
- d. opoziția nu poate conta să obțină de pe urma provocării alegerilor anticipate efecte similare celor ale „revoluției rozelor” georgiene și ale „revoluției oranj” ucrainene. În Georgia și Ucraina alegerile repetate au fost obținute în urma contestării în stradă a rezultatele alegerilor măsluite. Anume asumarea riscului de a contesta prin revoltă abuzurile autorităților în organizarea alegerilor, fixate în rapoartele misiunilor internaționale de monitorizare a alegerilor, a consolidat electoratul liderilor protestatari care au obținut și simpatiile cetățenilor care au votat pentru alte formațiuni și lideri cu mai puțină pondere, precum și simpatiile celor indeciși;
- e. nu încapă îndoială că mașinăria propagandistică a guvernanților va fi repusă în funcție pentru a exploata la turajii maxime „iresponsabilitatea” opoziției și lipsa de „conștiință civică” a deputaților acesteia. Această mașină propagandistică va avea grijă să le explice cetățenilor că alegerile anticipate au fost provocate în pofida faptului că observatorii internaționali, deși cu mari rezerve, au considerat alegerile din RM în conformitate cu standardele internaționale. În plus, alegerile anticipate au fost obținute ca urmare a „jocurilor de cabinet”, în condiții de confort;
- f. este puțin probabil ca reacțiile comunității internaționale să fie favorabile unui scrutin parlamentar anticipat. Evident, cu excepția Rusiei, care prin

intermediul Ministerului Afacerilor Externe a lăsat să se înțeleagă că alegerile din RM au fost defectuoase, ceea ce poate însemna că într-un eventual scrutin anticipat s-ar putea implica mult mai pregnant pentru a influența obținerea unui rezultat favorabil pentru realizarea intereselor acesteia.

Este adevărat că riscurile pentru formațiunile de opoziție sînt diferite:

PPCD, în principiu, nu ar trebui să se teamă de posibilele alegeri parlamentare anticipate. Formațiunea respectivă are un electorat stabil și conștient, care într-un eventual scrutin parlamentar anticipat i-ar asigura aproximativ același procentaj. În recente alegeri parlamentare s-a confirmat tendința de creștere lentă dar stabilă a ratingului formațiunii, și aceasta în pofida unor atacuri foarte dure, care într-o campanie cît de cît onestă ar fi considerate nepermise. Mai mult, PPCD a demonstrat că nu așa-ziii „căluți de tracțiune” determină soarta electorală a formațiunii, argument invocat de unii observatori cu referire la suportul pe care formațiunea l-a obținut datorită lui Ilie Ilașcu în alegerile din 1994, lui Mircea Snegur în 1998 și lui Nicolae Alexei în 2001, ci, dimpotrivă, își creează singur noi oportunități. Anume insistența PPCD a creat situația în care șeful statului nu a putut fi ales de vechea componență a Parlamentului. În același timp, factorii menționați mai sus arată că nu există motive de optimism exagerat în ceea ce privește șansele electorale ale PPCD într-un eventual scrutin parlamentar anticipat. Mai degrabă, scorul acestuia ar varia în jurul celui obținut recent, însă consumul de energie și resurse financiare ar fi semnificative.

BMD nu poate avea o perspectivă clară de îmbunătățire a scorului electoral în eventualitatea unor alegeri parlamentare anticipate. În primul rînd, cele trei formațiuni constitutive ale BMD (Alianța „Moldova Noastră”, Partidul Democrat și Partidul Social-Liberal) au viziuni diferite în ceea ce privește un șir de probleme strategice, precum și în privința necesității provocării alegerilor anticipate. În al doilea rînd, presa neafiliată BMD abundă în zvonuri precum că pentru menținerea coeziunii postelectorale a deputaților BMD (unii dintre care ar putea să se lase „cumpărați” sau „corupți” de PC) și acceptului acestora de a nu participa la procedura de alegere a șefului statului s-ar fi recurs la amenințări. Replica pe care au dat-o liderii PPCD colegilor lor de opoziție din BMD a fost următoarea: de ce au introdus pe listele de candidați ale BMD persoane pasibile să cedeze în fața șantajului și a actelor de corupție? Acest lucru poate avea cele mai grave consecințe pentru coeziunea formațiunii. În al treilea rînd, BMD a declarat că este deschis pentru aderarea altor formațiuni care nu au trecut pragul electoral la 6 martie, ceea ce poate provoca suspiciuni printre deputații aleși deja pe listele formațiunii. Într-adevăr, nu este exclus ca unii deputați proaspăt aleși pe listele BMD să poată, mai degrabă „să intre de două ori în același rîu” decît pe lista de candidați ai BMD. În al patrulea rînd, în eventualele alegeri parlamentare anticipate BMD ar deveni principala țintă a atacurilor PPCD și PC, fiind acuzat că este favoritul „cercurilor revanșarde” de la Moscova și al separatiștilor transnistreni. În astfel de condiții, ar fi greu de așteptat un scor electoral mai bun decît cel de la recente alegeri din 6 martie.

Efectele negative ale alegerilor parlamentare anticipate se vor răsfrînge mai ales asupra PC:

- a. în eventualul duel propagandistic dintre opoziție și partidul de guvernământ pe marginea declanșării alegerilor anticipate, prima ar putea totuși oferi argumente plauzibile pentru justificarea provocării acestor alegeri. În primul rînd, recenta campanie electorală s-a desfășurat cu grave încălcări generate tocmai din cauza instaurării așa-zisei „verticale a puterii”,

care a alimentat aplicarea „resurselor administrative”, a supus controlului mass-media publice, organele justiției etc. În al doilea rînd, PC s-a ales în urma recentelor alegeri parlamentare cu 15 mandate parlamentare mai puțin, acumulînd mai puțin de 30% din voturile cetățenilor RM incluși în listele electorale. De aceea, dorința PC de a obține și alegerea propriului candidat în funcția de șef al statului, alături de dreptul de a alege organele de conducere ale Parlamentului și de dreptul de a forma Guvernul, nu este tocmai justificată. Dimpotrivă, alegerea în funcția de Președinte al RM a unui candidat din partea PC ar însemna conservarea „verticalei puterii” împotriva căreia opoziția a luptat ultimii patru ani. Mai mult, „verticala puterii” este în contradicție vădită cu scopul strategic de integrare în UE, enunțat chiar de PC și, de aceea, trebuie demontată;

- b. implicarea abuzivă a factorului extern în alegerile din RM a ieșit la iveală atunci cînd în preajma votării din 6 martie, în doar două săptămîni, Duma de Stat a Federației Ruse a adoptat trei decizii referitoare la RM(!) în care a amenințat-o pe aceasta cu aplicarea unui șir întreg de sancțiuni de ordin economic și politic. În așteptarea eventualelor alegeri anticipate Duma de Stat este dispusă să mențină starea de tensiune în relațiile cu RM, cerînd Guvernului Federației Ruse să „prezinte propuneri concrete” privind realizarea amenințărilor de a introduce sancțiuni economice împotriva RM. Presa rusească a calificat implicarea autorităților rusești în recentele alegeri din RM drept una nereușită. De aceea, declanșarea alegerilor anticipate ar oferi autorităților ruse oportunitatea de a-și lua revanșa;
- c. în așteptarea eventualelor alegeri anticipate autoritățile separatiste transnistrene au început să recurgă la provocări extrem de periculoase, precum recenta pătrundere a militarilor transnistreni în localitatea Vasilieva și devastarea stației de telecomunicații din această localitate. Oricare ar fi sursele provocărilor și destabilizării, responsabilitatea pentru situațiile de criză îi va reveni PC în calitate sa de partid de guvernămînt;
- d. chiar și în eventualitatea obținerii mai multor voturi de către PC, acesta riscă să piardă mai multe mandate dat fiind faptul că numărul voturilor pierdute de formațiunile care nu pot trece pragul electoral se va micșora dramatic. În primul rînd, majoritatea concurenților care nu au trecut pragul electoral nu vor mai participa la alegeri, nu are rost. În al doilea rînd, cu o foarte mare probabilitate, cele trei formațiuni de orientare prorusească, protransnistreană, antioccidentală și anti-PC (două „Patria-Rodina” și „Ravnopravie”) se vor uni pentru a participa la scrutinul parlamentar cu o singură listă de candidați. Recentele alegeri au demonstrat că acestea împreună pot lua pînă la 10% din voturile alegătorilor, ceea ce poate determina liderii acestor formațiuni să uite de disensiunile care-i dezbină. În plus, în eventualitatea unirii celor trei formațiuni, acestea au mai multe șanse să atragă simpatiile unei părți din electoratul PC, decît invers;
- e. după alegerile anticipate PC ar avea, cel mai probabil, de convins trei, și nu două formațiuni să participe la alegerile prezidențiale, situația complicîndu-se dat fiind faptul că toate trei vor fi în relații foarte proaste cu PC, cu una dintre acestea relațiile fiind chiar extrem de antagoniste. Acest lucru ar putea avea consecințe neprevăzute pentru însăși unitatea PC;
- f. din cele menționate mai sus se poate desprinde că alegerile parlamentare anticipate comportă cele mai mari riscuri anume pentru PC. Formațiunile

de opoziție pot pierde câteva mandate, oricum ele vor rămâne în opoziție. În schimb, PC se poate face responsabil pentru destabilizarea situației politice și pierde oportunitatea de a se menține la guvernare. Deci, PC ar trebui să se teamă cel mai mult de alegerile anticipate, iar opoziția ar trebui să profite de această situație pentru a obține democratizarea societății prin demontarea „verticalei puterii de stat” și asigurarea unor condiții adecvate pentru activitatea de opoziție.

„**Cumpărarea voturilor**” de către PC pare a fi cea mai probabilă soluție, putându-se realiza în condițiile în care PC ar „convinge”, apelând la „conștiința civică”, o parte din deputații din fracțiunile de opoziție să susțină candidatul acestuia, indiferent dacă liderii fracțiunilor de opoziție decid să nu participe la procedura de votare a șefului statului sau dacă decid să voteze pentru o candidatură de alternativă.

PPCD nu dispune de numărul minim de 15 deputați pentru a-și înainta propria candidatură, de aceea ar putea proceda la fel ca și la alegerile de acum patru ani, abținându-se de la participarea la votare. Este dificil să se afirme în ce condiții PPCD ar putea participa la alegerea șefului statului în condițiile lipsei unei candidaturi consensuale, o dată ce a menținut și continuă să mențină o retorică anticomunistă.

Pe de altă parte, renunțând la declarațiile anterioare, BMD a declarat că ar putea participa la alegerile prezidențiale în condițiile înaintării unui candidat necomunist sau a unui candidat propriu. Astfel, este importantă decizia principală de a participa la votarea secretă, care deschide, în principiu, posibilitatea unor deputați BMD de a vota altfel decât declară liderii acestuia, care au anunțat „asumarea de către deputații BMD a obligațiunii morale de a nu vota un candidat comunist”.

Deci efortul de „cumpărare” de către PC a cel puțin cinci voturi de la opoziție pare să aibă sens. Însă soluția respectivă ar putea avea consecințe extrem de riscante, mai ales în eventualitatea apariției ulterioare a unor situații de criză:

- a. PC se află într-un proces de „modernizare” care a fost impus „de sus” de către liderul formațiunii, Vladimir Voronin. PC a ezitat să se „modernizeze” la congresul din decembrie 2005, pentru a evita o eventuală scindare înaintea începerii campaniei electorale. Pe de altă parte, această tactică reușită, la prima vedere, ar putea însemna că lista de candidați ai PC, la fel ca și „calul troian” a adus pericolul eventualei scindări din afară în interiorul noii fracțiuni a PC. Astfel, „monolitul” de altădată al fracțiunii PC ar putea cunoaște fisuri periculoase care se pot manifesta, inclusiv, în cabina de vot în timpul alegerii secrete a șefului statului. „Pescuind voturi în relațiile tulburi ale opoziției”, PC se poate, în principiu, trezi în situația că o parte din proprii deputați îl va da de sminteală. De fapt, un șir de analiști este de părerea că liderul PC a inclus în lista de candidați doar persoane cere-i sînt devotate sau care pot fi controlate. Totuși un astfel de scenariu nu poate fi exclus, dat fiind faptul că PC de mult nu mai este o organizație politică bazată pe o ideologie care modelează reperele clare ale politicii interne și externe. Singurul atu al PC, care ține cohorta de partinici împreună, este figura carismatică a liderului acestuia, care se bucură de cea mai mare încredere și susținere a cetățenilor RM și care a demonstrat că poate asigura victoria în alegeri. Însă tocmai liderul PC a devenit obiectul atacurilor anumitor cercuri politice și mass-media din Federația Rusă. Intensitatea, periodicitatea și coerența acestor atacuri au menirea să convingă o parte a opiniei publice moldovenești, mai cu seamă așa-ziii cetățeni rusolingvi, că Vladimir Voronin ar promova o politică „antirusească”;

- b. „cumpărarea voturilor” unor deputați din opoziție ar submina dramatic posibilitatea de principiu a unei concilieri cu PC în vederea promovării „interesului național”, chiar dacă acesta ar duce la bun sfârșit anunțata-i „modernizare”, renunțând și la propria denumire. Se va confirma proverbul că „lupul păru-și schimbă, iar năravul ba”. PC s-ar lipsi de credibilitatea care ar putea să-i fie de un mare folos atunci când ar putea invoca necesitatea unirii forțelor pentru atingerea „interesului național”, mai ales în eventualitatea continuării exercitării presiunilor externe din partea Federației Ruse. Aripa reformistă a PC ar trebui să se gândească la necesitatea „asigurării spatelor” în eventualitatea scindării PC sub presiunea cercurilor externe, care, după cum a declarat deputatul Dumei de Stat al Federației Ruse, directorul Institutului CSI, Constantin Zatulin, „Rusia îi va face pe cei care n-o iubesc, cel puțin s-o stimeze”. Evident, politicienii ruși înțeleg dragostea față de Rusia ca dragoste față de ceea ce iubesc ei, inclusiv regimul transnistrean. Președintele Voronin „nu iubește” regimul transnistrean, de aceea el a fost calificat drept politician antirus și este pasibil de a fi obligat să „stimeze Rusia”, care va continua să amenințe cu aplicarea „sancțiunilor economice”. Aceasta în pofida faptului că Voronin îl „iubește” pe Smirnov, mult mai mult decît, spre exemplu, Putin și politicienii ruși îi „iubesc” pe Iandarbiev și Mashadov. Nu e vorba de aplicarea standardelor duble, este vorba doar despre „iubire” care, după cum se știe, este irațională;
- c. drept tentative de scindare și de izolare a componentelor BMD de liderul acestuia, Serafim Urechean, sînt interpretate recente evenimente legate de arestarea la 11 martie, la cîteva zile după alegeri, a lui Valeriu Pasat, fost ministru al Apărării al RM, fost director al Serviciului de Informații și Securitate (SIS) în actualul Cabinet de miniștri al lui Vasile Tarlev și actual consilier al conducătorului gigantului rusesc RAO „EES Rossii”, Anatoli Ciubais, precum și de arestarea unor persoane care ar fi mituit funcționari ai primăriei municipiului Chișinău. Urechean este, de trei ani, în permanență acuzat că în calitatea lui de primar de Chișinău ar fi implicat în grave acte de corupție și abuzuri. În pofida multiplelor acuzații și arestării unui șir de funcționari de la primărie, justiției nu i-au fost transmise spre examinare dosarele cu probe care ar dovedi vinovăția acestuia. Urechean și-a articulat în campania electorală pretenția de a-l substitui pe Vladimir Voronin la funcția de șef al statului. Presa afiliată partidului de guvernămînt a scris despre Valeriu Pasat că ar fi fost unul dintre animatorii organizației gasterbaiterilor moldoveni „Patria-Moldova” din Rusia, organizație care s-a pronunțat în mod deschis în favoarea BMD. Mai mult, s-a presupus că Pasat ar fi fost veriga de contact între Urechean și cercurile rusești care l-ar fi susținut pe acesta. Este dificil a afirma ce este adevăr și ce este bîrfă în această situație, însă nu trebuie trecut cu vederea faptul că, la 1 martie 2005, Președintele Voronin a oferit un interviu publicației moscovite *Kommersant* nr. 35 în care afirma: „Avem informații potrivit cărora, anumite forțe din Rusia, pregătesc un atentat la adresa mea, dat fiind faptul că nu pot suferi o persoană care prin eforturile sale apropie soluționarea problemei transnistrene”. Tocmai de aceea, suscită un interes deosebit arestarea fostului director al SIS și pare simptomatică coincidența arestării lui Pasat cu evenimentele electorale din RM. Au trecut 8 ani după ce Pasat, în calitatea lui de ministru al Apărării al RM, a încheiat tranzacția de vânzare a 21 de avioane MIG-29 din patrimoniul Armatei Naționale către SUA. De atunci, subiectul respectiv a fost cercetat de două comisii parlamentare speciale, iar autoritățile

moldovenești au declarat că nu au nici un fel de pretenții față de SUA. Cazul respectiv este atât de încurcat încât concluziile pot fi eronate. Cert este însă că acest caz a iritat și mai mult anumite cercuri influente din Rusia și că o soluție de dezbinare a BMD și de atragere a unui număr de voturi din partea PC este riscantă, fiind nevoie de o soluție mult mai durabilă.

Compromisul — o variantă ideală?

O variantă ideală și de aceea puțin probabilă este totuși posibilă. În mod paradoxal, situația care s-a creat oferă o șansă extraordinară, atât opoziției, cât și partidului de guvernământ de a nu admite lunecarea într-un eventual impas cu consecințe nefaste pentru RM. Mai mult, este posibil chiar de a găsi o soluție care ar oferi oportunități pentru a soluționa un șir de probleme de ordin strategic pentru RM, recurgînd la așa-zisul „consens național”. Pentru aceasta eventuala soluție de compromis ar trebui să aibă drept efecte consolidarea democrației și avansarea în procesul de integrare europeană.

Există și premise pentru o astfel de soluție. Toate cele trei formațiuni care vor fi reprezentate în forul legislativ au avut în platformele lor electorale practic aceleași oferte: dezvoltarea economiei în baza principiilor de piață, îmbunătățirea asistenței sociale, crearea noilor locuri de muncă, mărirea salariilor, integrarea europeană. Animositățile antagoniste dintre formațiuni ar putea fi depășite dacă liderii acestora ar accepta să judece despre adversarii politici în baza faptelor, și nu în baza clișeele stereotipice, utilizate în scopuri propagandistice de defăimare reciprocă. Evident, este absolut necesar să existe garanții împotriva eventualelor derapaje antidemocratice.

Nu este vorba despre iluzia că formațiunile de opoziție și PC ar putea forma un „guvern al unității naționale”. PC a cîștigat destule mandate pentru a governa de unul singur. Formațiunile de opoziție ar trebui doar să-și articuleze foarte clar condițiile pentru participarea la procedura de alegere a șefului statului. Aceste condiții ar putea fi bazate exclusiv pe valori și argumente foarte clare, pe înțelesul partidului de guvernământ, organismelor internaționale și simplilor cetățeni ai RM. Acest lucru este necesar pentru ca formațiunile de opoziție care țin la imaginea lor și doresc să influențeze și în continuare viața politică din RM, păstrîndu-și perspectiva accederii la guvernare în campaniile ulterioare, să poată argumenta convingător de ce au renunțat la pozițiile anunțate inițial de a bloca procedura de alegere a șefului statului, acceptînd, în anumite condiții, să renunțe la ideea provocării alegerilor parlamentare anticipate.

Este vorba despre:

- a. insistarea asupra alegerii în funcția de Președinte al RM a unei figuri care nu ar fi membru de partid sau care s-ar obliga să-și sisteze o atare calitate imediat după alegerea în funcție. Există cîteva argumente în acest sens. În primul rînd, Președintele RM, în conformitate cu prevederile Constituției reprezintă statul și este garantul unității țării. Spiritul normei constituționale referitoare la faptul că șeful statului este ales cu votul majorității calificate de „3/5 din numărul deputaților aleși” indică asupra „figurii de compromis a șefului statului”. Votarea în acest caz reprezintă o simplă procedură de afirmare a compromisului atins între fracțiunile parlamentare;

În al doilea rînd, împluternicirile constituționale ale șefului statului, precum și cele oferite prin legi, sînt destul de vaste, presupunînd aplicarea lor în exclusivitate în „interesul național”. Astfel, șeful statului are atribuții constituționale excepționale în domeniul politicii externe, apărării, numirii președinților și vicepreședinților instanțelor de judecată etc. Prin Legea securității statului Președintele țării este și președinte al Consiliului Suprem de Securitate care

întrunește toate organele de forță din RM. Toate aceste instituții sînt obligate prin lege să-și exercite atribuțiile în baza principiului nonpartizanatului politic. Or, experiența ultimilor 4 ani de președinție a lui Vladimir Voronin a demonstrat pericolul derapajului antidemocratic, atunci cînd șeful statului este și membru de partid: construirea verticalei puterii de stat pe osatura PC, implicarea în alegerile locale din 2003 în favoarea candidatului PC și împotriva altor candidați etc.;

- b. formațiunile de opoziție ar trebui să negocieze compromisul legat de participarea la alegerile prezidențiale prin acceptul partidului de guvernămînt de a susține revizuirea unor acte normative în vederea asigurării independenței justiției și mass-media, administrației publice locale etc. De fapt, alegerea unui șef al statului nemembru de partid ar reprezenta o garanție în acest sens, dat fiind faptul că șeful statului are dreptul de veto, precum și dreptul de inițiativă legislativă;
- c. opoziția ar trebui să încerce să convingă PC să accepte o adresare către Curtea Constituțională (CC) care să răspundă la întrebarea dacă șeful statului poate fi și membru de partid. Acum patru ani PPCD a adresat o astfel de cerere CC, care a refuzat s-o examineze invocînd faptul că nu este de competența ei. Pe de altă parte, CC în calitatea sa de instituție politico-juridică a demonstrat că acceptă spre examinare sesizările deputaților în funcție de conjunctura politică. Spre exemplu, CC a acceptat spre examinare trei sesizări referitoare la termenele de intrare în vigoare a legilor, hotărîrilor Guvernului, hotărîrilor Parlamentului, iar cînd a fost solicitată să se pronunțe asupra intrării în vigoare a scandaloasei hotărîri a Parlamentului privind fixarea datei alegerilor parlamentare s-a eschivat de a face acest lucru. Deci este foarte important ca examinarea problemei de ordin politico-juridic referitoare la posibilitatea ca șeful statului să fie membru de partid să fie susținută și de PC. Atunci, s-ar putea ca CC să decidă să se pronunțe asupra acestei probleme, mai cu seamă că după modificarea Constituției RM în 2000, problema alegerii șefului statului generează în mod constant crize politice, dacă nici o formațiune nu deține majoritatea calificată de 3/5, lucru care se poate întîmpla foarte rar.

O hotărîre a CC, în acest sens, ar reprezenta garanția că șeful statului va fi un moderator al proceselor politice în care sînt angajate forțele politice cu interesele lor specifice. Atingerea unui consens în această problemă ar fi chezașia stabilirii unei minime încrederi reciproce între forțele politice, care în situație de criză ar putea apela la necesitatea unirii eforturilor în scopul atingerii „interesului național”.

Sursa: www.e-democracy.md

9. Alegerile prezidențiale

Igor Boțan

7 aprilie 2005

Realegerea lui Vladimir Voronin în funcția de șef al statului

Configurația noului Parlament, ales la 6 martie 2005 (Partidul Comuniștilor (PC) — 56; Blocul „Moldova Democrată” (BMD) — 34; Partidul Popular Creștin Democrat — 11 mandate), lăsa loc pentru o intrigă legată de procedura de alegere la 4 aprilie 2005 a șefului statului de către deputați.

Intriga avea la bază antagonismele dintre PC și restul opoziției care au persistat în ultimii patru ani. PC nu-i ajungeau 5 mandate pentru alegerea liderului formațiunii, Vladimir Voronin, de aceea erau examinate câteva variante de evoluție a evenimentelor:

- a. boicotarea de către opoziție a procedurii de alegere a șefului statului cu scopul de a provoca alegeri parlamentare anticipate;
- b. obținerea de către PC a acordului unei părți a opoziției de a susține candidatura acestuia la funcția de șef al statului;
- c. posibilitatea atingerii unui consens larg cu opoziția în privința susținerii unei candidaturi de compromis la alegerea președintelui.

Inițial, se considera că scenariile de mai sus se puteau realiza cu probabilități diferite, dar comparabile. Situația s-a schimbat chiar în ziua primei ședințe a noului Parlament, la 24 martie 2005, când deputații Partidului Democrat (PD), parte componentă a BMD (compus din: Alianța „Moldova Noastră” (AMN) — 23 de deputați, Partidul Democrat (PD) — 8 deputați și Partidul Social-Liberal (PSL) — 3 deputați), au decis să-și înregistreze propria fracțiune parlamentară și să participe, în anumite condiții, la alegerea președintelui.

În pofida condiționării participării PD la votare, intriga alegerilor se mai păstra dat fiind faptul că ipotetic exista posibilitatea scindării fracțiunii PC. Componentele opoziției nu au propus vreun candidat propriu la funcția de șef al statului. Ambele candidaturi înregistrate de comisia specială pentru alegerea Președintelui RM au fost propuse de grupurile de deputați ai PC pentru a satisface cerințele Curții Constituționale care, interpretând articolul 78 al Constituției, specifica: „la alegerile pentru funcția de Președinte al RM trebuie să participe cel puțin doi candidați”.

Cu toate acestea, la procedura de alegere a șefului statului au participat 56 de deputați ai fracțiunii PC, 8 deputați ai fracțiunii PD, 11 deputați ai fracțiunii PPCD, precum și 3 deputați ai PSL. Surpriza s-a produs deoarece chiar și după începerea procedurii de votare nu se știa că fracțiunea PPCD și grupul parlamentar al PSL se vor alătura fracțiunilor PC și PD, participând la votare. 18 deputați ai fostului BMD, care și-au însușit titlatura formațiunii pe care o reprezintă — AMN, nu au participat la votare, iar alți 5 deputați AMN au fost lipsă. În consecință, din cei 78 de deputați care au participat la alegerea șefului statului 75 au votat pentru Vladimir Voronin (vezi CV-ul). Contracandidatul lui Voronin, Gheorghe Duca (vezi CV-ul), a obținut un singur vot, 2 buletine au fost declarate nevalabile. Acum patru ani, din 89 de deputați participanți la votare 71 au susținut candidatura lui Vladimir Voronin. Prin urmare, deși în urma recentelor alegeri parlamentare Partidul Comuniștilor (PC) a obținut cu 15 mandate mai puțin decât în 2001, liderul acestuia a fost reales în funcția de șef al statului cu un număr de voturi cu 4 mai mare decât atunci.

Influența factorului extern

Realegerea lui Vladimir Voronin este prezentată ca un rezultat al negocierilor liderului PC cu liderii PPCD, PD și PSL, negocieri care s-au soldat cu un larg consens politic, dat fiind faptul că formațiunile respective sînt reprezentative pentru întreg spectrul politic de la stînga la dreapta. Această abordare este susținută de analistul Vladimir Socor de la revista electronică *Eurasia Daily Monitor* din cadrul Jamestown Foundation. Socor afirmă că consensul dintre liderul PC, Vladimir Voronin, și liderii opoziției, care i-au susținut candidatura la funcția de șef al statului, a fost mediat timp de două săptămîni de către fostul congressman american John Conlan, căruia i-a revenit sarcina să dezamorseze animozitățile personale înrădăcinate de mult între aceștia. Astfel, s-a confirmat existența „factorului extern”, despre care se bănuia că persistă, dar care nu putea fi estimat.

Se poate afirma că, în linii mari, în RM s-a repetat situația din Ucraina unde implicarea inițială a Federației Ruse în alegerile prezidențiale din toamna anului 2004 a primit o replică ulterioară din partea unor cercuri politice occidentale. În cazul RM efectul celor trei rezoluții ale Dumei de Stat, adoptate cu doar câteva săptămâni înaintea alegerilor parlamentare și conținând amenințări de aplicare a sancțiunilor economice pe motiv că acesta nu agreează politicile autorităților RM față de regimul transnistrean, a provocat o replică din partea unor importanți factori externi, care s-au manifestat prin contribuirea la medierea unui consens între Președintele Voronin și o parte a opoziției. Acest lucru a fost recunoscut și de Iurie Roșca, liderul PPCD, care a explicat suportul acordat candidaturii lui Vladimir Voronin în felul următor: „Ne-am consultat cu partenerii noștri externi. Am discutat personal cu prietenii mei de la București, Tbilisi, Kiev, Washington și Bruxelles. Am pus pe cântar timpul restrâns pe care îl are de valorificat din plin Republica Moldova pentru realizarea Planului de Acțiuni RM-UE... Atunci când am de luat o decizie politică dificilă procedez în felul următor. Studiez cu grijă ce vrea de la mine adversarul meu politic și procedez exact invers. Timp de o lună de zile, m-am convins de nenumărate ori că adversarii politici externi ai Republicii Moldova urmăresc împiedicarea alegerii lui Voronin. Logica elementară, simțul răspunderii și interesele statului m-au condus la concluzia să optez pentru candidatura domnului Voronin”.

Pe de altă parte, a vorbi despre un larg consens nu ar fi tocmai corect, dat fiind faptul că AMN, cea mai importantă formațiune a fostului bloc centrist BMD, a boicotat alegerile prezidențiale.

Condițiile negociate de Președintele Voronin și liderii opoziției care l-au votat

În discursul său adresat deputaților înainte de procedura de vot Vladimir Voronin a recunoscut că în ultimii patru ani de guvernare a comis un șir de greșeli generate de așteptări exagerate. Oferta pentru obținerea unui nou mandat prezidențial s-a rezumat la „realizarea intereselor naționale în baza principiilor suveranității și integrității teritoriale”. În acest sens, el a propus ca în cadrul noului său mandat să realizeze:

- a. implementarea Planului de Acțiuni RM-UE în vederea asigurării integrării europene a RM, semnat la 22 februarie 2005;
- b. îmbunătățirea situației social-economice în baza Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei care a fost votată în calitate de lege a RM la 2.12.2004;
- c. democratizarea societății în conformitate cu primul criteriu de la Copenhaga privind integrarea în UE (principalul domeniu de neînțelegeri cu opoziția în care a fost nevoie de consens);
- d. soluționarea conflictului transnistrean cu sprijinul SUA, UE, României, Ucrainei și „realizarea potențialului relațiilor bilaterale dintre Moldova și Federația Rusă” etc.

În general, oferta Președintelui Voronin a reiterat clauzele „Declarației cu privire la parteneriatul politic pentru realizarea obiectivelor integrării europene”, votată unanim de toți deputații noului Parlament în prima ședință la 24 martie 2005. Astfel, lansarea Declarației respective a avut menirea să testeze compatibilitatea scopurilor și aspirațiilor politice ale tuturor fracțiunilor parlamentare. Votarea unanimă a acestuia de către deputați a demonstrat că nu există disensiuni politice de ordin strategic, putând exista doar disensiuni legate de personalitatea principalului candidat la funcția de Președinte al RM și de comportamentul politic anterior al acestuia. Atitudinea respectivă a fost confirmată prin comportamentul fracțiunii AMN, care a boicotat participarea la votare.

Și liderul PPCD, Iurie Roșca, în luarea sa de cuvânt, imediat după votare, sublinia: „Marea noastră polemică controversată dintre Putere și Opoziție care ne-a menținut pe poziții diferite a fost politica internă a guvernanților. Viziunile noastre diferă asupra modului de funcționare a instituțiilor democratice și asupra felului în care trebuie să fie asigurate drepturile și libertățile fundamentale ale omului”. Pentru a depăși aceste neînțelegeri, liderii PPCD și PSL i-au înmînat lui Vladimir Voronin un șir de propuneri pe care ultimul le-ar fi acceptat să le îndeplinească în următoarele 4 luni, adică pînă la încheierea sesiunii de vară a Parlamentului.

În linii mari, propunerile care ar fi fost acceptate integral de către Vladimir Voronin se referă la:

- a. asigurarea independenței mass-media (adoptarea unei noi redacții a Legii cu privire la audiovizual, formarea pe principii democratice a unui alt Consiliu Coodonator al Audiovizualului, adoptarea unei noi legi cu privire la posturile naționale de televiziune și radio care să funcționeze fără nici un fel de cenzură și amestec de ordin politic);
- b. asigurarea independenței justiției prin adoptarea unei noi legi cu privire la procuratură, modificarea legilor cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, cu privire la Curtea Supremă de Justiție, cu privire la organizarea judecătorească și cu privire la statutul judecătorului;
- c. asigurarea autonomiei locale, sporirea eficienței modului de utilizare a finanțelor publice prin adoptarea unei noi redacții a Legii cu privire la Curtea de Conturi, care să consolideze caracterul autonom al acestei instituții, precum și calitatea activității sale;
- d. modificarea Codului Electoral în vederea schimbării modului de formare și a componenței nominale a Comisiei Electorale Centrale, astfel încît să fie asigurată independența acestei instituții de orice abuzuri de ordin politic sau administrativ;
- e. perfecționarea legislației privind serviciile secrete care să asigure siguranța națională, drepturile și libertățile fundamentale ale omului și să instituie un control eficient asupra acestor servicii din partea societății prin intermediul Parlamentului;
- f. formarea unei Comisii speciale pentru modificarea și completarea Constituției, care să vizeze consolidarea instituțiilor fundamentale ale statului prin perfecționarea procedurilor referitoare la alegerea șefului statului, formarea Guvernului, formarea și funcționarea puterii judecătorești, desemnarea Procurorului General precum și la statutul Procuraturii.

Cîteva zile mai înainte, PD formulase condiții, practic, similare, cerînd suplimentar:

- a. aprobarea de către actualul Parlament a modificărilor Constituției în vederea introducerii prevederii conform căreia Președintele republicii nu poate ocupa funcții în partid;
- b. transformarea PC din Moldova într-o formațiune politică modernă prin renunțarea la dogmele ortodox-marxiste și modificarea scopurilor programatice în conformitate cu valorile și principiile democratice europene.

Garanții pentru onorarea promisiunilor

Deși Vladimir Voronin a obținut suportul unei părți a opoziției, a rămas fără răspuns o întrebare fundamentală: care sînt garanțiile că Președintele reales se va ține de cuvînt și va da curs promisiunilor date opoziției? La prima vedere, nu există nici un fel de garanții explicite. În încheierea discursului său adresat deputaților

Înainte de votare, Vladimir Voronin a afirmat doar că „fiecare cuvânt spus astăzi de către mine îl percep ca pe un imperativ, ca pe un angajament”. În același discurs Voronin accentua mai nuanțat că „sînt gata să discut... operarea modificărilor necesare în legislație, conform cărora funcția de președinte va fi incompatibilă cu apartenența la un partid sau altul”. Imediat după alegeri, într-un interviu acordat mass-media, el specifica și mai nuanțat că problema compatibilității funcției de șef al statului și apartenența la un partid nu va fi soluționată foarte repede, abia după ce va fi încheiată modernizarea PC.

Nu se poate afirma că liderii opoziției care l-au votat pe Vladimir Voronin și-au făcut iluzii în privința realizării rapide a tuturor condițiilor negociate. Liderul PPCD a menționat că decizia politică de a susține candidatura lui Vladimir Voronin a fost luată „deosebit de greu, ea este riscantă, dar mai ales responsabilă. La fel și vicepreședintele PSL afirma pe paginile ziarului *Democrația* că „nu avem acum în calitate de garanție decît cuvîntul de onoare al unui ofițer. Sperăm că noblețea militară nu a dispărut încă de pe fața pămîntului”.

Totuși există anumite garanții că Președintele Voronin împreună cu noua guvernare își va onora promisiunile date opoziției. Pentru aceasta șeful statului și noua guvernare trebuie doar să respecte legislația RM și documentele internaționale semnate de autorități. Astfel, Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS 2004–2006) aprobată prin Legea nr.398 din 2.12.2004 prevede în mod expres că „integrarea europeană este stabilită în calitate de obiectiv fundamental al dezvoltării țării, fapt ce impune implementarea consecventă a valorilor democratice, a modelului de dezvoltare economică și a standardelor de viață europene”. Este singura lege a RM care afirmă acest lucru în mod explicit. În plus, la 22 februarie 2005 la Bruxelles a fost semnat Planul de Acțiuni RM-UE care prevede în linii mari realizarea condițiilor înaintate de către opoziție.

Sigur, se poate admite că guvernării nu se vor ține de cuvînt și vor încălca prevederile legii și ale acordului internațional menționate mai sus, însă în cazul acesta se poate presupune că orice alte garanții orale sau scrise date opoziției pot fi ignorate cu o probabilitate mult mai mare.

Ce va urma?

- a. **Sarcinile partidului de guvernămînt** sînt mai mult decît clare. Chiar în prima jumătate a mandatului, noua garnitură guvernamentală pe care o va numi fracțiunea PC și Președintele Voronin va trebui să implementeze Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS 2004–2006) și Planul de Acțiuni RM-UE. Sînt sarcini extrem de ample și de complicate, mai ales că aplicarea unora din amenințările Federației Ruse la adresa RM ar putea împiedica dramatic realizarea lor.

În primul rînd, declarația lui Aleksandr Rezanov, vicepreședinte al „Gazprom”, că concernul respectiv ar putea majora prețurile pentru livrările de gaze naturale către RM la nivelul celor europene, precum și anunțata intenție a autorităților transnistrene de a crea o întreprindere de import a gazului natural care va fi separată de „Moldova-gaz” sînt semnale foarte clare că Federația Rusă intenționează să aplice tarife diferențiate pentru livrarea gazelor naturale către Chișinău și Tiraspol. Astfel, provocările de ordin energetic le vor amplifica pe cele de ordin economic general.

În al doilea rînd, summit-ul GUUAM programat să se desfășoare la 22 aprilie 2005 la Chișinău ar putea imprima noi dimensiuni politicii externe a RM

și modalității de soluționare a conflictului transnistrean. Deocamdată nu se știe ce formulă de soluționare a conflictului va propune, așa cum se așteaptă, Președintele ucrainean Victor Iușcenko. Se consideră că poziția Ucrainei este crucială în soluționarea conflictului, mai ales dacă aceasta va fi coordonată cu SUA și UE. Autoritățile ruse au declarat deja că nu doresc nici un fel de schimbări în procesul de negocieri, iar „internaționala separatistă” (Transnistria, Abhazia și Osetia de Sud) susținută de Rusia amenință cu crearea unei alianțe militare. În acest sens, este semnificativ că în ultima vreme provocările militarilor transnistreni se țin lanț.

În al treilea rând, este dificil de pronosticat cum va evolua anunțata modernizare a PC. Deocamdată, Președintele Voronin a reușit să evite complicațiile majore din interiorul formațiunii. Proclamarea intenției de modernizare a PC s-a produs la plenara PC din luna mai 2002, însă nu a putut fi realizată formal nici la congresul al V-lea al formațiunii din decembrie 2004, fiind amânată pentru perioada postelectorală. În aceste circumstanțe, este extrem de interesant a ști dacă Președintele Voronin a consultat fracțiunea PC atunci când a negociat cu opoziția condițiile susținerii candidaturii sale. Este la fel de interesant a ști care ar fi fost reacțiile membrilor fracțiunii PC. Mai cu seamă că nu este exclus ca cele trei voturi date împotriva sa la alegerea președintelui ar putea aparține membrilor fracțiunii PC, indicând asupra unor potențiale disensiuni interne. Prea dramatice au fost schimbările prin care a trecut PC. Într-adevăr, la 22 aprilie 2001, de ziua lui Lenin, în cadrul celui de al IV-lea congres al PC delegații erau gata să transforme RM într-o „Cubă a Europei”, să dea un exemplu cum trebuie renăscut comunismul în fostele republici sovietice, care urmau să formeze o nouă federație. Peste patru ani, la 22 aprilie 2005 la Chișinău va avea loc summit-ul GUUAM, trei componente ale căruia au declarat că doresc să-și conjuge eforturile pentru integrarea în UE. De fapt, aceste schimbări au constituit răspunsul Președintelui Voronin la sfidările provocate de extinderea UE și NATO, dar mai ales la susținerea deschisă de către Rusia a regimului separatist din Transnistria.

b. Relațiile Putere – Opoziție

După alegerile prezidențiale partidul de guvernământ va avea de înfruntat în lupta politică internă „câteva opoziții”. Liderii PPCD, PD și PSL, care au susținut realegerea Președintelui Voronin, au făcut declarații publice referitoare la faptul că formațiunile pe care le conduc vor rămâne în opoziție. Președintele PPCD Iurie Roșca a lăsat să se înțeleagă care va fi comportamentul față de guvernare imediat după alegerile prezidențiale: „De azi înainte vechile relații de ostilitate și neîncredere între președintele Voronin și PPCD rămân în trecut. Noi am hotărât să constituim între Putere și Opoziție niște relații de **dialog constructiv**, de parteneriat, de cooperare, de complementaritate. În numele intereselor naționale ale țării, în numele concordiei sociale, în numele viitorului european al Republicii Moldova”. Aceasta nu înseamnă că relațiile dintre guvernare și așa-zisa „**opoziție constructivă**”, care întrunește în total 22 de mandate, nu vor fi marcate de complicații. Anume „opoziției constructive” îi va reveni sarcina să elaboreze proiectele de legi, adoptarea și modificarea cărora a cerut-o, testând reacțiile guvernanților și modul de implementare a prevederilor documentelor strategice — SCERS și Planul de Acțiuni RM-UE. O relație pragmatică bazată pe efortul atingerii de pe poziții diferite a scopurilor declarate ar putea fi reciproc avantajoasă atât pentru guvernare, cât și pentru „opoziția constructivă”.

Prima ar putea conta pe un comportament neagresiv și chiar cooperant al celei din urmă, în eventuale situații de criză, mai ales a celor provocate din exterior. Pe de altă parte, „opoziția constructivă” ar avea doar de beneficiat de pe urma faptului că PC ar îndeplini sarcinile strategice anunțate, care coincid cu cele ale opoziției, și, pe de asupra, s-ar mai moderniza, devenind un partid de „factură europeană”. Sună prea frumos ca să fie real.

AMN a fost deja etichetată ca fiind „**opoziție obstructionistă**” pentru faptul că fracțiunea respectivă s-a abținut de a participa la alegerea șefului statului. Nu există motive de ordin strategic care ar explica un comportament deosebit al AMN față de cel al foștilor parteneri — PD și PSL din cadrul BMD. Sigur, se poate admite că deputații AMN sînt mult mai principali decît foștii lor colegi din BMD. Totuși o explicație mai plauzibilă a comportamentului diferit rezidă în conflictul personal dintre liderul PC Vladimir Voronin și liderul AMN Serafim Urechean. O astfel de concluzie se bazează pe faptul că în 2001 Serafim Urechean, în calitatea sa de primar al capitalei, salutase victoria PC în alegeri și își exprimase deschiderea spre o cooperare cu noua guvernare. Un an mai tîrziu, mass-media afiliată guvernării a dat startul unei campanii permanente de denigrare și acuzații la adresa lui Urechean că ar fi corupt, lucru care nu a fost probat în justiție și care a făcut ca Urechean să devină principalul opo-nent politic al lui Vladimir Voronin, mai ales după ce la alegerile din mai 2003 pentru funcția de primar al Chișinăului l-a învins pe candidatul PC înaintat și susținut de Voronin. În plus, un alt lider al AMN, Dumitru Braghîș, este cel care încă în 2001, în calitatea sa de lider al unei fracțiuni de opoziție din Par-lamentul precedent, a introdus în lexiconul politic moldovenesc noțiunea de „opoziție constructivă”, cerînd în mod absolut justificat stabilirea unor „relații normale” dintre Putere și Opoziție.

După toate aparențele, deocamdată, relațiile dintre PC și AMN vor rămîne antagoniste. În cadrul unei conferințe de presă, după alegerea șefului sta-tului, liderii AMN au declarat că vor forma o opoziție „activă și nu con-structivă” care va fi „critică, va scoate la iveală toate greșelile **coalitiei de guvernămînt** și va sensibiliza organismele internaționale despre încălcările puterii”. Într-un interviu acordat recent agenției transnistrene „Olvia-press” Urechean afirma că nu exclude că „represiunile ar putea începe în zilele apropiate”. Liderii AMN au lăsat să se înțeleagă și ce acțiuni concrete, de rezonanță, ar putea întreprinde. Este vorba despre inițierea referendumurilor privind modalitatea de alegere directă a șefului statului, precum și privind schimbarea sistemului electoral. Sondajele de opinie sugerează că 70-80% din cetățenii RM sînt în favoarea alegerii directe a șefului statului, precum și în favoarea alegerii deputaților în circumscripții uninominale. Astfel, liderii AMN intenționează să testeze promisiunile PC de democratizare a societății prin reacțiile guvernanților la aceste inițiative.

După toate probabilitățile, PC va trebui să facă față și unei eventuale confrun-tări cu opoziția extraparlamentară. Din formațiunile extraparlamentare doar cele trei de orientare prorusească (constituentele Blocului „Patria-Rodina”, Uniunea Muncii „Patria-Rodina” și „Ravnopravie”) vor continua să erodeze electoratul PC cu viziuni de stînga și proruse.

c. **Relațiile Opoziție – Opoziție**

Triumful Președintelui Voronin, reales în funcție cu suportul „opoziției con-structive”, mai are o dimensiune importantă. Într-un viitor previzibil, așa-zi-

sele opoziții „constructivă” și „obstrucționistă” vor fi preocupate preponderent de clarificarea relațiilor dintre ele.

Presa democratică afiliată celor „două opoziții” s-a angajat deja într-o polemică menită să justifice, pe de o parte, acțiunile „opoziției constructive” și, pe de altă parte, s-o acuze „de trădare” pe aceasta. AMN cu tot dinadinsul încearcă să acrediteze ideea că PC și „opoziția constructivă” au constituit, de fapt, o **coalitie de guvernământ**. Liderii ultimei neagă acest lucru, afirmând că au contribuit doar la evitarea unei situații de criză, păstrându-și calitatea de forțe de opoziție. Nu este vorba nici măcar de o alianță dintre formațiunile „opoziției constructive”, care sînt foarte diferite și pentru care chiar și riscurile acțiunii întreprinse diferă.

PD cu rating-ul său de aproximativ 8% nu a riscat prea mult susținînd candidatura lui Vladimir Voronin, dat fiind faptul că în ultimii 3 ani a întreprins acțiuni de convertire a PC la social-democrație prin organizarea diferitelor forumuri, de participare, împreună cu PC, la constituirea alianței politice de orientare stînga și centru-stînga, precum și de formare a unor coaliții ad-hoc cu PC la nivelul administrațiilor locale. Cei trei deputați din PSL și-au asumat un risc proporțional cu forța politică a acestei formațiuni, rating-ul căreia nu depășește 3%. Cel mai mult a riscat PPCD, care a pus în joc imaginea sa de luptător „anticomunist” consecvent. Tocmai de aceea, liderul PPCD specifică: „vechile relații de ostilitate și neîncredere între președintele Voronin și PPCD rămân în trecut”. Deci nu este vorba despre relațiile dintre PPCD și PC, care oricum urmează să fie modernizat și chiar să-și schimbe denumirea.

Nu trebuie exagerate nici riscurile PPCD, care a mai întreprins acțiuni „neordinare” atunci cînd a format coaliții cu forțe considerate „inamici politici” sau au votat chestiuni deosebit de importante împreună cu acestea: susținerea candidaturii Președintelui Mircea Snegur la funcția supremă în stat în 1996; formarea coaliției de guvernământ Alianța pentru Democrație și Reforme împreună cu PD în 1998; votarea împreună cu fracțiunea PC a debarcării „guvernului Sturza” și instaurarea „guvernului Braghiș” în 1999. Cu toate acestea, rating-ul PPCD a cunoscut o foarte lentă dar constantă creștere. Se pare că tocmai necesitatea izbăvirii de etichetarea persiflantă de „veșnică opoziție” sau de „partidul celor 9%” i-a făcut pe liderii PPCD să întreprindă acțiuni de depășire a imaginii de „formațiune naționalistă și extremistă”, imagine care i-a fost creată și menținută prin intermediul mass-media, în mod premeditat și răuvoitor, de toate guvernările anterioare. Cît privește recenta susținere a candidaturii lui Vladimir Voronin, dacă PPCD a greșit, atunci a greșit doar fiindcă a crezut în onestitatea acestuia. PC și liderul acestuia au îmbrățișat încetul cu încetul obiective strategice care coincid cu cele ale PPCD, și nu invers.

În ceea ce privește AMN, formațiunea ar putea avea cea mai spectaculoasă evoluție în funcție de decizia lui Serafim Urechean de a activa în calitate de deputat sau de a rămîne primar de Chișinău. Decizia în favoarea ultimei opțiuni va însemna că este pregătit să se confrunte în continuare cu PC și, eventual, cu „opoziția constructivă”, lupta decisivă urmînd să se dea peste doi ani, la alegerile pentru funcția de primar.

Pentru supraviețuirea și dezvoltarea formațiunii, liderul acesteia va trebui să-și creeze o nouă imagine, depășind-o pe cea creată sub presingul permanent al guvernanților. În recenta campanie electorală, Serafim Urechean s-a afirmat ca un lider cu un mesaj mai mult șovăitor decît ferm. Pe de o parte, mesajul lui se încadra în albia trend-ului general de integrare europeană. Pe de altă parte, era evidentă dorința de a

se prezenta drept un politician moderat, capabil să restabilească bunele relații cu Rusia și Ucraina, să deblocheze negocierile cu liderii transnistreni. Nu erau sarcini care se contraziceau, numai că el a comis un șir de greșeli:

1. a fost confuz cu felicitarea lui Ianukovici după alegerile din Ucraina;
2. a publicat interviuri în presa din Federația Rusă în care făcea afirmații contradictorii, negându-le ulterior;
3. a acuzat misiunea observatorilor internaționali din partea OSCE că ar fi fost părtinitoare în favoarea PC pe motiv că liderul acestuia „promovează o politică antirusească”, învinuiri care au coincis întocmai cu cele aduse de Ministerul de Externe al Federației Ruse.

Acest comportament a fost interpretat de către mass-media guvernamentale drept o confirmare a faptului că Urechean este susținut de cercurile politice ruse și ucrainene interesate de asigurarea supraviețuirii regimului separatist transnistrean. Alte așa-zise dovezi aduse de presa guvernamentală s-au referit la:

- a. suportul autorităților ruse în organizarea la Moscova a congresului organizației „Patria Moldova” care a îndemnat alegătorii să voteze BMD;
- b. îndemnul autorităților transnistrene către cetățenii din RM de a vota BMD.

În calitate sa de lider al BMD, Urechean nu a putut oferi o perspectivă clară propriilor colegi în eventualitatea neaccederii la guvernare, aceasta manifestându-se prin faptul că:

- a. anunțata participare la proteste stradale s-a bazat pe încrederea că acestea vor fi organizate de PPCD, dezvoltând doar interesul pentru proteste, nu și capacitatea de a le organiza;
- b. în mass-media s-au strecurat informații că unitatea BMD, după alegerile parlamentare, era asigurată cu ajutorul amenințărilor la adresa membrilor acestuia;
- c. chiar și peste o lună după alegerile parlamentare liderul BMD a evitat să le răspundă propriilor colegi dacă rămîne deputat sau se întoarce la primărie;
- d. BMD nu a fost în stare să-și înainteze propriul candidat la funcția de Președinte al RM și nici nu a fost în stare să explice foarte concludent de ce a boicotat alegerea etc.

Cea mai elocventă dovadă a caracterului inconsecvent al liderului BMD a ieșit la iveală în istoria cu „Condițiile principale înaintate de BMD pentru alegerea Președintelui RM”. Condițiile respective reiterează, în mare parte, condițiile înaintate de PD, PPCD și PSL, doar că mai includeau câteva suplimentare:

- a. denunțarea Acordului dintre Republica Moldova și Federația Rusă din 1992 privind soluționarea problemei nistrene;
- b. adoptarea imediată a unei Legi privind plasarea în afara legii a trupelor rusești care staționează pe teritoriul Republicii Moldova;
- c. înlocuirea forțelor de pace ruse prin trupe internaționale ale ONU, UE sau NATO;
- d. denunțarea Acordului privind crearea Comunității Statelor Independente;
- e. modificarea art. 13 din Constituția Republicii Moldova pentru schimbarea denumirii limbii de stat în „limba română”.

Fiind întrebat dacă el însuși susține implementarea acestor condiții, liderul AMN a afirmat că acestea nu sînt condiții, ci doar întrebări adresate șefului statului. Cîteva zile mai tîrziu, într-un interviu pentru agenția transnistreană „Olvia-press”, Urechean afirma deja că: „nouă ne-a fost atribuită în mod eronat înaintarea către Președintele Voronin a așa-ziselor «22 de condiții» printre care și denunțarea Acordului dintre Republica Moldova și Federația Rusă din 1992 privind soluționarea problemei nistrene, alte ineptii. Noi niciodată nu am făcut acest lucru”. Ulterior, liderul AMN a mai revenit la cele „22 de condiții”, afirmînd că acestea ar fi fost difuzate de serviciul de presă al AMN fără știrea lui.

Istoria cu cele „22 de condiții” este relevantă în contextul oportunităților pierdute. Dacă liderul AMN ar fi făcut un lucru foarte simplu, invitând candidații la funcția de președinte al RM și pe ceilalți lideri ai fracțiunilor parlamentare la dezbateri publice televizate la postul TV Moldova 1, atunci el ar fi putut deveni învingător absolut, cel puțin din punct de vedere moral. Aceasta fiindcă:

- a. președintele Voronin nu ar fi putut evita participarea la aceste dezbateri, în caz contrar AMN ar fi fost îndreptățită să afirme că nu poate participa la votarea unui Președinte care se eschivează de la un dialog public televizat în fața alegătorilor;
- b. AMN ar fi avut excelenta ocazie de a-i aminti Președintelui Voronin că în campania pentru alegerile parlamentare s-a eschivat de la participarea la dezbateri publice într-un mod arogant, și iată că, silit de împrejurări, a trebuit să apară la dezbateri, justificându-se;
- c. președintelui Voronin, în contextul discuțiilor asupra ofertei sale electorale, îi puteau fi formulate și cele „22 condiții-întrebări”, doar „întrebarea vină n-are”;
- d. eventuala organizare a dezbaterilor ar fi servit drept cea mai bună dovadă a „libertății mass-media”, lucru care ar fi lăsat „opoziția constructivă” fără replică.

Pentru că nu a făcut acest lucru, AMN și liderul acesteia au lăsat impresia că au dorit doar să-l sfideze pe Președintele Voronin, fiind siguri că acesta nu va accepta cele „22 de condiții”. Aceasta nu justifică deloc boicotarea alegerilor. De aici și caracterul obstrucționist al acțiunii.

De fapt, comportamentul lui Serafim Urechean era previzibil de mult. Încă înaintea constituirii BMD, la începutul lui 2004, el publicase un articol programatic în ziarul *Moldavskie vedomosti* (nr. 613) intitulat „Moldova trebuie să aibă neapărat un vis”. În concepția lui ulterior visul ar fi trebuit să se transforme într-o „idee națională integratoare” cu denumirea de „Proiectul european”. Urechean se întreba retoric: „Oare autoritățile nu înțeleg că prietenia cu Rusia nu este o derivată a conjuncturii politice sau economice, ci este o alegere istorică a Moldovei?”. Potrivit lui, scopul strategic „alfa și omega mișcării noastre înainte este integrarea europeană, aderarea RM la UE”. Pentru realizarea „visului Moldovei” autoritățile ar trebui să evite pendularea între Est și Vest, acceptând „calea de mijloc” a bunelor relații atât cu Vestul, cât și cu Estul. Acest lucru i-ar permite RM să devină o „Elveție a Balcanilor” prin valorificarea avantajelor oferite de amplasarea geografică a țării. „Calea mijlocului de aur” semnifică în concepția lui Urechean „integrarea organică a RM în spațiul comerțului liber din Europa de Sud-Est”, precum și în „spațiul economic unic din CSI”, format de Rusia, Ucraina, Kazahstan și Belarus.

Astfel, conflictul dintre „scopul strategic” și „alegerea istorică”, amplificat de conflictul personal dintre Serafim Urechean și Președintele Voronin, au făcut ca BMD să se destrame imediat după alegeri, având drept efect apariția opozițiilor „constructivă” și „obstrucționistă”. Miza în competiția acestora este semnificativă, iar rezultatul competiției va depinde, în mod curios, de acțiunile Președintelui Voronin. Dacă acesta din urmă își va onora promisiunile, atunci învingătoare va ieși „opoziția constructivă”, care va obține argumente puternice pentru „scoaterea de pe carosabil” a AMN „obstrucționiste” și asimilarea electoratului acesteia, electorat destul de impunător, constituind aproximativ 20% din alegătorii activi din RM. Dimpotrivă, dacă Președintele Voronin nu-și va onora promisiunile, atunci, cel mai probabil, o parte a „opoziției constructive” va degenera într-o banală „opoziție colaboraționistă”, iar cealaltă parte va trece tacit și umilă în tabăra „opoziției obstrucționiste”, cu toate consecințele negative evidente.